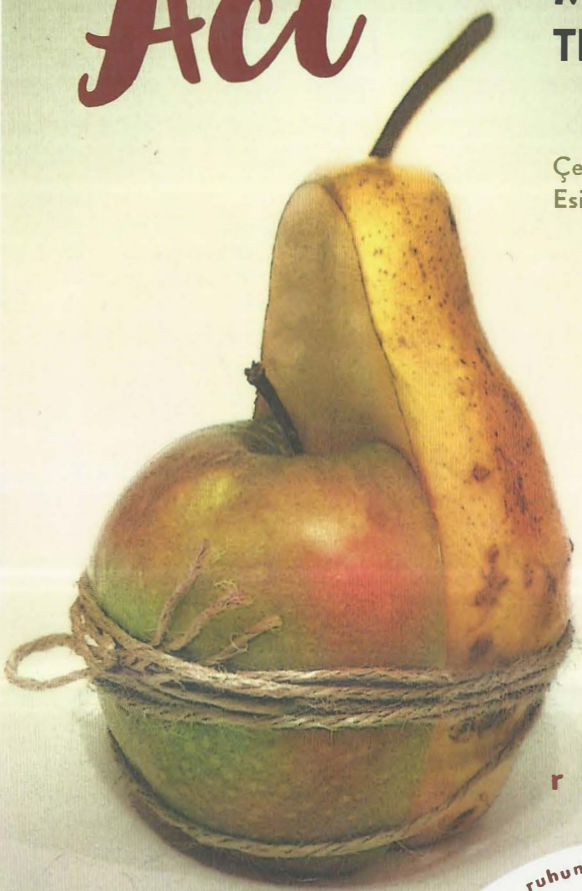
MONIQUE TRUONG DİLİMDEKİ ACI

Dilimdeki Acı

MONIQUE TRUONG

Çeviren
Esin Akşar

roman

ruhun gıdası kitaplar

iletişim

MONIQUE TRUONG • **DİLİMDEKİ ACI**

MONIQUE TRUONG 1968 yılında Güney Vietnam-Saigon'da doğdu. 1975'te, annesiyle birlikte Vietnam Savaşı'ndan kaçarak ABD'ye yerleşti. Yale Üniversitesi'nde edebiyat okudu, Columbia Üniversitesi'nde hukuk eğitimi aldı. 2003 yılında yayımlanan ve çok beğenilen ilk romanı *Tuzun Kitabı* (çev. Nuray Önoğlu, Ruhun Gıdası Kitaplar, 2014) ve ikinci romanı *Dilimdeki Acı* (2010) birçok ödüle layık görüldü. Üçüncü kitabı *The Sweetest Fruits* 2019'da yayımlandı. Çeşitli kitap derlemeleri de olan Truong, birçok dergi ve gazeteye özellikle yemek kültürü üzerine yazılar yazıyor.

Bitter in the Mouth
© 2010 Monique Truong
Bu kitabın yayın hakları Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Zachary Shuster Harmsworth'tan alınmıştır.

İletişim Yayınları 2875 • Ruhun Gıdası Kitaplar 4
ISBN-13: 978-975-05-2854-5
© 2020 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2020, İstanbul

DİZİ EDİTÖRÜ Güzin Yalın
EDİTÖR Kıvanç Koçak
KAPAK VE GENEL TASARIM Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Hasan Deniz
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Oben Üçke

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MONIQUE TRUONG

Dilimdeki Acı

Bitter in the Mouth

ÇEVİREN
Esin Akşar

iletişim

Annem için...

"Sürekli onun peşindeydiler ama asla yakalayamıyorlardı çünkü neye benzediğini bilmiyorlardı ve biliyor musun Atticus, sonunda onu nihayet gördüklerinde... gerçekten çok iyi biriydi..."

Yorganı çekip üzerime saran elleri çenemin altında duruyordu.

"Çoğu insan öyledir, Scout", dedi. "Onları nihayet görebildiğinde."

Bülbülü Öldürmek

İtiraf

... 3 Ağustos 1998

Birinci Bölüm

Büyük dayım Harper'a âşıktım çünkü bana dans etmeyi o öğretmişti. "Ritim, kanın bedeninde dolaştığını hissedebilmektir" derdi. Bana gözlerimi kapatmamı ve vücudumun geri kalanını unutmamı söylerdi. Yapardım ve kendimizi kaybedercesine sağa sola, aşağı yukarı sallanırdık. Sessiz bir çocuk olduğum için severdi beni. Bana çocukluk fotoğraflarını gösterir, kendisinden üçüncü tekil şahıs olarak bahsederdi. "Buradaki Harper Evan Burch" derdi. O fotoğraflardaki çocuk da sessizdi. Kollarının her zaman dümdüz iki yandan sarkmış olmasına bakarak bunu söyleyebiliyordum; elleri asla beline dayanmış ya da Kuzey Carolina semalarına uzanmış olmazdı. İkimiz de sürekli sanki dar bir alana sıkıştırılmışız gibi derli toplu dururduk, kendimizi hep daha küçük parçalara katlamaya çalışır gibiydik. İkimiz de müziği severdik çünkü müzik soyunup içine atladığımız ve içinde kollarımızı rahatça sağa sola salladığımız bir nehirdi. 1975 senesiydi ve etrafımızı kaplayan su, göz alıcı disko ışıklarıyla pırıl pırıldı. Gerçi büyük dayım Harper ve ben, Elvis Presley, Jerry Lee Lewis ve Fats Domino eşliğinde dans ediyor-

duk. Twist ve mashed potato* danslarını yapıyor, göz göze her gelişimizde birbirimize göz kırpıyorduk. Büyük dayım Harper benim ilk aşkımdı. Yedi yaşımdaydım. Onunla birlikteyken kahkaham hiç eksik olmuyordu.

Yanında uyandığım erkeklerin bedenlerinde onu aradığımı ve şimdi artık sadece ışıkları kapattığımda onu görebildiğimi itiraf etmekten utanmıyorum. Papyonu açılmış, o zamanın modasına göre epey gösterişsiz kalan ikizkenar üçgenler halinde, gömleğinin yakasından iki yana sarkmış; pantolonu kırışık ve paçaları kıvrılmış; beyazlanmaya başlamış saçları çocukluğundaki gibi gözlerinden birisi bu saçlardan bir parçanın altında kalacak şekilde kesilmiş; diğer gözü, sanki üzerinde güneş pırıltıları yansıyan mavi bir göl.

Aslında anlatmaya büyük dayım Harper ile başlamayı düşünmemiştim ama bir aile betimlemesi sevgi içeren cümlelerle başlamalı. İlk aşkım büyük dayım olduğu için birçok insanın hayatındaki en üzücü tecrübeyi yaşamaktan kurtulmuş oldum. İlk aşkım ve ilk kalp kırıklığım farklı ellerde dağıtılmış oldu. Şanslıydım. Bu iki duyguya dair, biri içimi ısıtan, diğeri yüreğimi donduran iki anım birbirinden ayrılıp farklı vücutlara yerleştirilmişti. Büyük dayım Harper dönen bir 45'liğe plak iğnesini ilk değdirdiğinde beni saran hissi hâlâ hatırlayabiliyorum. Birdenbire olmuştu. Bedenimin derinlerinde saklanmış olan her şeyin yüzeye doğru çıktığını, derimin giderek inceldiğini, parçalara dağılmak üzere olduğumu hissetmiştim. Bunun acı veren bir şey olduğunu zannediyorsanız, inanın ki değildi. Aşkın bana yaptıklarıydı sadece; bedenimi değiştirip dönüştürmüştü. Altımdaki insanlara "Ah!" dedirten bir havai fişek gösterisi gibi, yükseldikçe büyüyüp parlayan bir ışık patlaması halinde parçalara ayrılıyordum. Büyük dayımın ismini

(*) 1960'lı yılların ortalarından itibaren çok popüler olan dans türleri – ç.n.

yüksek sesle haykırdığımı hatırlıyorum. İlk aşkıma dair bu anı, o noktadan itibaren, daha sonra olacak her şeyden korunmuş oldu.

Size öncelikle kolay şeylerden söz edeceğim. Basit cümleler kuracağım. Sadece gerçeklere dair bu düz cümleler oyun masasına düşen iskambil kâğıtları gibi aramıza düşecekler: İsmim Linda Hammerick. Kuzey Carolina'nın, Boiling Springs kasabasında büyüdüm. Anne-babam Thomas ve DeAnne'di. En yakın arkadaşımın adı Kelly idi. Babamın "erkek Fatma"sıydım.* Annemin, havaya atıp tuttuğu sopasıyla bandonun önünde yürüyen amigo kızıydım. Okuduğum lisenin okul birincisiydim. Üniversitede hukuk okumak için çok uzaklara gittim. Şu an yaşadığım yer, New York. Büyük dayım Harper'ı özlüyorum.

Ancak bu kartlar bir kere yere atıldıklarında, karmakarışık bir sıralamayla birbirlerinin üstüne düşmeye mahkûmlar; mesela maça kızının kafası, sinek papazının gövdesine ya da jokerin yamru yumru bacakları, bir kupanın üstüne düşecek: Büyüdüğüm yer (Thomas ve Kelly). Annem ve babam (okul birincisi ve bandonun önünde yürüyeni). En yakın arkadaşımın ismi (Harper). Babamındım (New York). Annemindim (üniversite ve hukuk fakültesi). Lisemindim ("erkek Fatma"). Çok uzaklara gittim (Thomas ve DeAnne). Şu an yaşadığım yer (Boiling Springs). Özlüyorum (Linda Hammerick). Doğruyu bulmanın tek yoluysa kâğıtları tekrar yavaşça elimize alıp her birini incelemek.

* * *

Büyükannem Iris Burch Whatley, 14 Şubat 1987'de öldü. Tek bir yalan bile söylememişti ve giderek soyu tükenmekte olan ailemizi bu durumun korkusu bir arada tutmuş-

(*) *Tomboy*: Erkek gibi tavırları olan, erkek gibi davranan kadınlar için kullanılan bir deyim. Türkçedeki en yakın karşılığı "erkek Fatma" tabiridir – e.n.

tu. Sağlığı kötüye gittikçe, biz de gerçek yüzümüzü göstermeye başladık. Bu dünyadan göçüp gittiğinde, aile yadigârı bir gülün taç yaprakları gibi çiçek açtık ve o gül sonra kuruyup parçalandı. Iris, annemin annesi, büyük dayım Harper'ın ablasıydı.

Büyükannem Iris, ölüm döşeğinde bir kadın için fazlasıyla bakımlı görünüyordu. Kaşları taptaze çizilmişti. Dudakları buğulu bir mercan rengindeydi. Ak düşmüş saçları çok yakın zamanda, biraz değiştirilerek modernleştirilmiş bir hotoz biçimine sokulmuştu. Hizmetinde ona bakmak için eve gelen bir hemşire, bir de güzellik uzmanı bulunuyordu. Bunlar evde ölmenin getirdiği yan maliyetlerdi.

"Seninle ilgili bildiklerim, küçük kız, söylesem seni ikiye böler." Büyükannemin bana söylediği son sözler bunlardı.

Sanki yattığı yatağın başucunda dururken bana saati sormuş ve ben de ona "Öğle vakti" diye cevap vermişim gibi sakin bir sesle "Şıllık" diye yanıtladım onu.

Büyük dayım Harper'dan kahkahasını bastırmaya çalıştığında çıkarttığı, hıçkırığı andıran ses çıktı. Büyükannemin sütlü mavi gözleri kapandı ve büyük dayıma göre tam bir dakika sonrasına kadar tekrar açılmadı. DeAnne (o zamanlar artık anneme bu şekilde hitap etmeye başlamıştım) bu bir dakikayı, "Kapat çeneni Linda" diye fısıldayarak değerlendirdi. Sonra öfke dolu bir hareketle kapıyı işaret etti, ben de kapıyı çarpıp dışarı çıktım.

DeAnne için bu laf dalaşı, yetmiş dört yaşındaki annesi ve on dokuz yaşındaki kızının ortak özelliklerinin acı veren son bir göstergesiydi. Büyükannem Iris ve ben, ikimiz de gerçekleri söylüyorduk ve DeAnne bunları duymaya dayanamıyordu.

DeAnne beni büyükanneme veda edeyim diye üniversiteden eve çağırmıştı:

Uçakla gel Linda. Tanrı aşkına, yine otobüse binme.

Bu sefer emin misin? Haftaya üç tane sınavım var–

Bilet paranı ben ödeyeceğim.

İyi.

Bu, aylardır DeAnne ile yaptığımız en uzun konuşmaydı. Hayatımın yedi yaşından on bir yaşına kadar olan kısmında annemi severdim. Beraber geçirdiğimiz dört güzel sene söz konusuydu, ki bu süre pek çok evliliğin ömründen daha uzundu. Bu istatistiksel bilgiyi üniversite ikinci sınıftayken aldığım "20. Yüzyılın Sonlarında Bir Amerikan Ailesi: İşlevsizlik, İşlevsizlik, Senin İşlevin Nedir?" konulu psikoloji dersinde edinecektim. Yale'de geçirdiğim dört yıl boyunca, isminde belirgin bir şekilde "işlevsizlik" sözcüğü geçen ya da ders açıklamasında birkaç kez işlevsizliğe değinilmiş tüm derslere katılmaktan kendimi alamadım. Ayrıca her bir hücremle babamın hâlâ hayatta olmasını ve öğrendiklerimi onunla paylaşabilmeyi istedim.

Babam öldüğünde (ki bu maalesef Iris'den önceydi) DeAnne ile büyük kısmı mutlu geçmiş, neredeyse yirmi beş yıllık bir evlilikleri vardı. Buradaki "mutlu" tanımı büyük dayım Harper'ın fikrince. Ben sadece diğer kısımlarını gördüm. Fiziksel şiddet, hıçkırarak ağlamalar ve sinirle sarf edilen küfürler yoktu. Sadece mutsuzluk vardı. Bana daha mutlu günlere dair şöyle şeyler aktarabilecek bir ağabeyim ya da ablam da yoktu: Annemle babam eskiden "gün" ile "aydın" kelimeleri arasında durup öpüşürlermiş; babam her pazar akşamı mutfak önlüğünü bağlayıp eritilmiş peynirli sandviçler ve hazır domates çorbası pişirirmiş; annem mutfakta onun yanında kalır ve bir dergi karıştırırmış. Ben bunların hepsini, eğer gerçekten yaşanmışlarsa, kaçırmıştım.

Neden bilmiyorum ama babamın beni çok erken terk edeceğini hep hissettim. Bu yüzden onu hayattayken bile özlerdim. Ne zaman iş için şehir dışına çıksa, ki bu genellikle sa-

dece Raleigh'e bir gecelik bir seyahat olurdu, hemen soğuk algınlığı kapardım. O eve döndüğünde, sağlığım düzelirdi. Babamsa kendi adına beni özlemeyi aklına bile getirmezdi. Nasılsa benim lise mezuniyetimi, onun mezun olduğu üniversiteye gittiğimi, onu besleyip büyüten mesleğe girdiğimi ve uyumadan önce bana peri masalı yerine anlattığı o şehirde yaşadığımı görecekti.

Büyükannem Iris'in cenazesi çiçekler yüzünden bir hafta ertelenmişti. Geçirdiği ikinci kalp krizinden sonra, bize tabutunun üstüne konacak çiçeklerin manolya olmasını istediğini söylemişti. Dallar, dallar dolusu manolya. Üstünde çorba kâsesi büyüklüğünde krem rengi çiçekler yüzen, alt yüzleri kahverengi süet dokusunda, peş peşe dizilmiş parlak yeşil yapraklardan bir nehir. Iris bu kadar detaya girmemişti ama büyük dayım Harper, ablası isteğini belirttiğinde çiçekleri bu şekilde hayal etmişti. Ne yazık ki, şubat ayının ortasında Boling Springs'de ya da Kuzey Carolina'nın herhangi bir yerinde manolya bulmak mümkün değildi. Yakınımızdaki Shelby'de bir çiçekçi, manolyaları neredeyse büyükannemin tabutu büyüklüğünde bir kutu içinde bir gecede Boiling Springs'e ulaştırmak için, hafta ortasına kadar Güney Amerika'dan teslimat beklemek zorunda olan New York'taki bir toptancıdan özel olarak sipariş etmek zorunda kalmıştı. Bebek Harper (büyük annem küçük erkek kardeşine doğduğu günden beri, ki bu, o sırada altmış üç yıl öncesine tekabül ediyordu, *bu şekilde* hitap etmişti) bütün cenaze işlemlerini halleden kişi olarak, çiçeklerin bu işin en karışık ve zorlayıcı kısmı olduğunu söyleyen ilk kişi oldu. Bir sürü yararlı not çıkarttı. Kendi zamanı dolduğunda yapılacaklar ve yapılmayacaklar:

- Cenazeyi Cecil T. Brandon Ebedi İstirahat Evi cenaze işleri firmasıyla kaldırın; "Asil Ayrılış" paketini seçin.
- Kesilmiş gerçek çiçek almak için para harcamayın, tek bir ölü yeter.
- Ashville'den bir yemek firmasıyla anlaşın, telefon numaraları ve adresler için "Erzak" isimli dosyaya göz atın.
- Yemek mönüsüne baharatlı ve acılı yumurta eklemeyin; çok lezzetli fakat yaşlıların gaz çıkartmasına sebep olur.

Büyük dayım çıkardığı notları bir dosyada biriktirdi, bana gösterdi ve alfabetik sıraya koyup kişisel dosyalarının arasında, S harfinde bulunan "Son" dosyasına yerleştirdi.

Emekli olmadan önce büyük dayım Harper, Boiling Springs'in entelektüel merkezi olan Gardner-Webb Baptist Üniversitesi'nde kütüphaneciydi. İşte uyguladığı bu yöntem beylik ve verimliydi ama evindeki durum bundan farklıydı. Kitapları kütüphanesinde alfabetik sırada dururdu ama sıralaması isimlerine göre değildi. *A* için "Acı Verici", *B* için "Bir Kopya da Hediye Olarak Al", *D* için "Daha Fazla Araştır", *İ* için "İnek Pisliği, Yani Leş Gibi", *K* için "Kahredici", *Y* için "Yabancı" (yabancı, yazarın başka bir ülkeden olduğu anlamına değil, büyük dayımın kitabın karakterlerinde kendinden bir parça bulamaması anlamına geliyordu) ve benzeri kategoriler oluşturmuştu. Bana bu sistemi açıklamış ve yirmi altı kategorinin tamamını tanımlayan daktiloyla yazılmış sayfalar vermişti. Bu sayfalar ve "Son" dosyası Bebek Harper'ın (epey zaman önce, ablası Iris ortalarda yokken bile kendisine *bu* şekilde hitap edilmesinden hoşlandığını bana itiraf etmişti) hazırladığı, bir vasiyete benzeyen yegâne doküman olacaktı. Iris vefat ettiğinde büyük dayım henüz Amerika Birleşik Devletleri'nin kıta topraklarının dışına hiç çıkmamıştı ve Iris'in tabutuna konacak manolyaların sipariş edilme süreci, onun kendi doğup büyüdüğünden de daha

güneyde bulunan yerleri düşünmesine yol açtı. Bu düşünceyle kitapçıya gidip birkaç seyahat kitabı ve *Yüzyıllık Yalnızlık* isimli bir roman aldı. Bebek Harper, bu kitapları *D* kategorisine yerleştirdi.

Büyükannem Iris, doktorun tabiriyle, "kırılgan" bir diyabet hastasıydı. Gün içinde kan şekeri seviyesi bir anda tepeye zıplar ve sonra aniden dibe vururdu. Bu iniş çıkışlar iç organlarına korkunç bir baskı uyguluyordu, özellikle de kalbine. Hastalığı ortaya çıktıktan sonra bu kadar uzun yaşayabildiği için şanslıydı. Diyabet hastalığının teşhisi, kocası Walter Wendell Whatley'in ölümünün beşinci yıl dönümüyle aynı güne denk gelmişti. Büyükbabama ya da ilçenin geri kalanının tabiriyle Yargıç Whatley'e dair hiçbir anım yok. Büyükannem Iris, Boiling Springs'de on beş yıl onsuz yaşamaya devam etti. Tek başına geçirdiği ilk on yıldan sonra, bu kadar uzun yaşadığı için şanslı olmadığını söylemişti bana. Ailede onun dürüstlüğünden cesareti kırılmayan tek kişinin ben olduğumu biliyordu.

Keder, büyükanneme bedeninin en zayıf noktasından saldırmıştı – ağzından. Kocasını severdi ama şekere karşı da her zaman şehvet duyardı. Walter Wendell hâlâ hayattayken, büyükannem kocasının gözünü kendi endamı üzerinde tutabilmek için tatlılardan uzak dururdu, özellikle de hamurlu ve kızarmış tatlılardan. Elbisede giydiği otuz altı beden ve haftada iki kez Miss Cora'nın Güzellik Salonu'na uğramasını gerektiren omuz boyunda, saç köpüğüyle şekillendirilmiş saç modeli Walter Wendell ile tanıştığı günden itibaren hiç değişmemişti. Onun vefatından sonraysa Iris'in aynı şekilde kalması için herhangi bir sebep kalmadı. Saçlarını birkaç santim kısalttı, özel bir etkinlik olmadığı sürece kısa buklelerini sadece sıcak bigudilerle kendi sararak şekillendirdi. Ayrıca midesini de jöleli donutlar, kızarmış elmalı kurabiyeler, tarçınlı hamur burguları ve çikolata kap-

lı kızarmış hamur tatlılarıyla tıka basa doldurdu. Büyükannemin bunların tümünü istediği gibi bir seferde aynı yerden alabileceği en yakın Krispy Kreme dükkânı Güney Carolina, Spartanburg'da, eyalet sınırının karşısındaydı. Büyük dayım Harper'ın anlattığına göre Iris, Piedmont Caddesi'ndeki kolonyal dönem mimarisiyle yapılmış yeşil panjurlu villasında yalnız geçirdiği ilk sene boyunca, Boiling Springs ve Spartanburg arasındaki altmış bir kilometreyi o kadar çok kat etmişti ki, bu yolu şafak sökmeden önceki karanlıkta gözleri kapalı, Walter Wendell'ı hayal ederek gidebilir hale gelmişti.

Bağımlıların çoğu gibi büyükannem Iris de tecrübeyi paylaşmayı severdi. Bana ilk kez dolu bir şişe Dr. Pepper* içiren oydu; üstelik de dolaptan çıktığı gibi direkt şişeden, bardakla uğraşmaya bile gerek göremeden. O zamanlar yedi yaşımdaydım (büyük dayım Harper ile dans etmeye çoktan başlamıştık) ve bunun büyükannemle benim aramda oluşan harika bir şeyin başlangıcı olduğunu düşünmüştüm. Iris kendine de bir şişe çıkartmış ve üç yudumda şişenin içindeki pekmez renginde sıvının tamamını bitirmişti.

Elindeki kâğıt peçeteyle ağzının kenarlarını hafifçe silerken "Kimseye söyleme" demişti.

"Dr. Pepper içtiğimi mi?" diye sormuştum.

"Hayır, küçük kanarya," diye cevaplamıştı, "Direkt şişeden içmene izin verdiğimi."

Ellerimin arasında duran buz gibi şeye baktığımı hatırlıyorum. Cam şişenin üstünden kayan boncuk gibi damlaları hatırlıyorum, tıpkı televizyon reklamlarında olduğu gibiydiler. Şişe hâlâ neredeyse ağzına kadar doluydu. İlk yudumun asidi dilimi yakmıştı ve kalanını ufak yudumlarla yavaş yavaş içmeye çalışıyordum. Büyükannem Iris sayesinde önem-

(*) İlk kez 1885 yılında piyasaya çıkan, Charles Alderton tarafından üretilmiş tatlı meşrubat – ç.n.

li bir ders almıştım; gerçeklerle sırlar arasındaki fark, kaypak bir tabir olan "Kimseye söyleme"yle ifade ediliyordu. Kendi Dr. Pepper'ımı lavaboya dökmek istiyordum. Bunun yerine, büyükannemin evinin arka bahçesine çıkıp kızılcık ağacının köklerini içecekle yıkadım.

Doktoru, büyükanneme meşrubatlardan uzak durmasını tembihlemişti. "Meşrubatlar, seni o yediğin donutlardan bile daha hızlı öldürür" diye uyarmıştı. Bu durumda büyükannem, elindeki seçenekleri arasından Dr. Pepper'ı Dr. Peterman'a tercih ettiği konusunda şakalar yapardı. Dr. Peterman'ı, kızı DeAnne ile birlikte ilkokulda okuduğu, küçük Artie Peterman olarak anıldığı zamanlardan beri tanırdı. Iris bana, o zamanlarda bile Artie Peterman'ın akıllı ve ukala olduğunu ama aynı zamanda burnunu karıştırdığını ve yatağını ıslattığını söylemişti. Hiçbir bir gösterişli tıp diplomasının bu gerçekleri değiştiremeyeceğini iddia etmişti. Bu vesileyle bana aktarılan ve öğrenilen bir başka hayat dersi de vardı: Geçmiş, tedavisi olmayan bir hastalıktı.

Büyükannem Iris ilk kalp krizini geçirdiğinde on dört yaşımdaydım. İkincisiyse üniversitedeki ilk haftama damgasını vurmuştu. Greyhound otobüsüyle eve döndüğüm sefer, bu seferdi. Yanıma sadece bir gece yetecek kadar eşya alıp otobüs terminaline gitmiş fakat bedenimi bir türlü otobüse binmeye ikna edememiştim. Kendimi sürücüye biletimi uzatabilecek güçte hissedene kadar her gün terminale gitmiştim. DeAnne, telefonda konuşmamızdan tam bir hafta sonra hastane odasında beni gördüğüne inanamadı. Flüoresan ışığıyla aydınlatılmış ve içinde cihazların uğuldadığı odaya girdiğimde, ben de gördüğüme inanamaz haldeydim. Büyükannem Iris hâlâ yaşıyordu.

"Oldu olacak yürüyerek gelseydin" dedi DeAnne, sesi boğuk çıkıyordu. Ben çenemi umursamaz bir biçimde kaldıra-

rak onu selamladıktan sonra başını ellerinin arasına bırakmıştı – sol eli rahatlamasını, sağ eliyse umutsuzluğunu tutuyordu.

"Bir dahaki sefere artık" diye cevap verdim.

Hasta yatağına hızlıca göz attığımda, DeAnne'i hayal kırıklığına uğratmak için bir şansım daha olacağını anladım. Büyükannem Iris, hâlâ 44 bedendi ve ben cennete bunca fazla kiloyla gitmeyeceğini biliyordum. Bu şekilde giderse, kocası Walter Wendell onu tanıyamazdı ve tüm bu ölüm telaşesi boşa gitmiş olurdu.

Büyükannemin bedeni önce 50'ye ulaşarak zirve yapmıştı (ya da Belwood'daki Dress Barn mağazasından giyindiğinde 48) ama geçtiğimiz yıl boyunca istikrarlı şekilde kilo kaybetmişti. Dr. Peterman, hastasına söylediklerinin sonunda anlaşıldığını düşünmüştü ama ben büyükannemin o kiloları vermesinin sebebinin diyabetini kontrol altında tutmak ve kalbine daha az yük bindirmek olmadığını biliyordum. Bana, Artie Peterman'ın on yılı aşkındır her gün yarım kilo şeker tüketmenin vücuda onarılamayacak kadar fazla zarar verdiğini açıklamasına ihtiyacı olmadığını söylemişti. Büyükannem Iris, birçok gelinin düğün gününe hazırlandığı gibi, kendini hayatının bir sonraki aşamasına hazırlıyordu.

Beş ay sonra, ailemizden geriye kalan herkes, büyükannemin merdivenleri çıkması imkânsız hale geldiği için artık yatak odası haline gelen yemek odasında toplanmıştı. Bu seferki bir kalp krizi sonrası değil, öncesindeydi. Iris, üçüncü ve sonuncu kalp krizinin geldiğini hissetmişti. Dr. Peterman'a durumdan bahsetmemiş, sadece kızı DeAnne'e söylemişti.

DeAnne, *Annelik Yapmayı Bilemeyen Anneler* isimli bir kişisel gelişim kitabı okuyordu ve "Yaşlanma ve İyi Yürekli-

liğin Kaçınılmazlığı" isimli son bölüme sadece birkaç sayfa kalmıştı. Annesinin kendi kendine koyduğu tanıyı duyduktan sonra, çocukluğunun geçtiği evin ikinci katına çıkıp muslukları açarak ağlamış olmalıydı. (DeAnne'in akan su sesinin acıyı gizleyebildiğine olan inancı benim için oldukça alışıldık bir durumdu.) DeAnne, işte bundan sonra beni arayıp uçakla eve dönmemi söylemişti.

DeAnne'in okuduğu kitabı mutfaktaki çöpte bulmuştum. Üst köşesinden kıvırmış olduğu sayfaya bakarak kitabı okumayı nerede bıraktığını anlamıştım. (DeAnne'in çöp kutusunun bir şeyleri yok edebileceğine dair inancı da benim için oldukça alışıldık bir durumdu.) Kitap, DeAnne onu boğmaya çalışmışçasına ıslaktı. Bunu denemiş de olabilirdi. Belki de sadece, aldığı haberin acısıyla elleri boşalmış ve kitabı taşmakta olan küvete düşürmüştü. Kitabı almış olduğu için bile utanç duyduğunu biliyordum. Babam hayatta olsa, bu kitabın çöp olduğunu söylerdi ona. Kimse sana *kendi* hayatını nasıl yaşayacağını söyleyemez DeAnne! Kişisel denge ve güvenilirlik babamın esas dinî inancıydı, Güney Baptist Kilisesi ise sadece sosyal çevresi. Babam vefat ettiğinde, büyük dayım Harper ve ben, DeAnne'in yeni bir Iris haline geleceğini düşünmüştük. Ancak şimdilik ne saç sitilinde bir değişiklik olmuş ne de kilosu artmıştı. DeAnne'in dış görünüşü tamamen aynıydı.

Parlak bir şubat sabahında, DeAnne ve Bebek Harper ile Iris'in yatağının başucuna dikildim. Kafasını kaldırıp üçümüzün yüzüne baktığında, Tanrı'ya, bu mudur yani, diye sormuş olmalıydı. DeAnne duldu. Yalnızdı. Bebek Harper hiç evlenmemişti. Yalnızdı. Linda... Büyükannem bana, tek torununa, son sözlerini tam da bu sırada söyledi. Iris'in sözcükleri, tıpkı şekerle kaplı kızarmış hamur parçalarının aynı delikten midesine doğru kayması gibi kontrolsüz ve durdurulması imkânsız şekilde dudaklarından

döküldü – *Seninle ilgili bildiklerim, küçük kız, söylesem seni ikiye böler.*

Büyükannem ertesi sabah öldü. Geriye kalan iki Hammerick ve bir Burch için Sevgililer Günü bir daha asla eskisi gibi olmayacaktı. Mağazaların vitrinlerini ve Hallmark kutlama kartlarını süsleyen tombul kırmızı kalpler bize hep yetmiş dört yaşında tıkanıp iflas eden başka bir kalbi hatırlatacaktı. Şubat ayının on dördü, o günden sonra bizim için Iris'in Günü olmuştu ve Iris bir azize bile değildi.

Gözümden yaşlar akmaya başladığında, büyükannemin cenazesinden neredeyse bir ay sonra üniversite birinci sınıf öğrencileri için düzenlenen, "İşlevsizlik: 1945'ten Günümüze Güneyde Boşa Harcanmış Gençlikler ve Bunların Toplumsal İzdüşümü" isimli bir edebiyat seminerinin ortasında, Carson McCuller'in *Düğünün Bir Üyesi* romanındaki lezbiyenliğe gönderme yapan kısımla ilgili tartışmaya odaklanmaya çalışıyordum. Ağlamamın sebebi, büyükanneme verdiğim cevap yüzünden duyduğum pişmanlık değil, ölen yaşlı kadının başucunda daha uzun süre kalmadığım için duyduğum pişmanlıktı. Belki bir dakika daha kalsam, göz kapakları açılacak, onları dudakları takip edecekti. Bir dakika daha kalsam, vücudunun son dakikada beraberinde mezara götürmeyi reddettiği o gerçeklik, bir maymuncuk gibi dudaklarını açıp, dışarı dökülecekti. Ama artık birkaç metre Carolina toprağı ve bir havasız tabut o dakikayı ölçülemez bir şey haline getirmişti.

İzin isteyerek seminer odasından çıktım. Odanın olduğu bina, Yale Kampüsü'ndeki tarihî bir his yaratmak için neogotik mimariyle inşa edilmiş yapılardan sadece bir tanesiydi ve kuş kafesi şeklinde bir kuleye benziyordu. Geride kalan on bir öğrenci ve semineri veren profesör, gözyaşı damlalarının yüzümde bıraktığı ıslak şeritleri görmüşlerdi ve hep-

sinin beni kimin ağlattığını merak ettiğini biliyordum. Bu kampüste, ders sırasında bir başka öğrenciyi zekice ya da kırıcı bir yorumla ağlatmak, ödüllendirilmesi gereken onurlu bir davranıştı. Oyunun kurallarından biri de kimsenin kendi kendini tebrik edememesiydi. Davranışın hak ettiği övgü, sınıfta bulunan diğer öğrenciler tarafından, genellikle de çenenin hafifçe yukarı kaldırılması şeklinde verilmeliydi.

Kale burçlarını andıran kuleyi, üstü kubbe şekline inşa edilmiş ana kata bağlayan taş merdivenlerden dönerek inerken, babamı ve onun kaç kere bu merdivenlerden inip çıktığını düşünüyordum. İki jenerasyon Hammerick'i takiben Thomas da Yale'de okumuştu ve şimdi de ben, ailenin modern ve usuldan değişikliğe uğramış temsilcisi olarak buradaydım.

Bir dizi ağır tahta kapıyı iterek açıp New Haven, Connnecticut'daki mart ayıyla karşı karşıya kaldım. Ensemi ve başımı kabanımın ve etrafına sardığım atkının içine gömdüm. Büyükannem Iris, kuzey ikliminin ruhumu inciteceğini söylemişti. Kendini kış aylarında ıslak bir yün hırka giymiş gibi, geri kalan zamanlarda da bir Türk hamamında oturuyormuş gibi hissedeceksin demişti. Büyükannemin hiç New Haven'a gitmediğini, hiç yünden yapılmış ıslak bir hırka giymediğini ve bir Türk hamamını hiç görmediğini biliyordum. Ancak tabii ki Iris Burch Whatley'in söyledikleri yine yalan değildi. Büyükannem ayrıca, ailemi artık ayağıma olmayan bir çift ayakkabı gibi geride bırakamayacağımı da söylemişti. Bana Gardner-Webb Baptist Okulu'nun nesinin eksik olduğunu sormuştu. O, bunu bana sorduktan sonra tek bir hıçkırık duyduğumu hatırlıyordum ama büyük dayım Harper'ın odada olduğunu hatırlamıyordum.

Eski kampüs içindeki odama yürüdüm ve yatağıma tırmandım. Yorganı kafama çektiğimde saat daha öğleden sonra üç buçuktu. Kendi yarattığım bu yapay karanlıkta, ken-

dime tek bir sözcük mırıldandım. "Ham" hecesini uzattım, "me" hecesinde biraz oyalandım, "rick" hecesinin darbeli sesini yumuşattım. Sözcüğü arka arkaya tekrar ettim ve üç hecenin birbirine her eklenişinde tatlı meyankökünün ve ona eşlik eden isli tahta aromasının *gazlı* tadını ağzımda hissettim. Dr. Pepper'ın süzülen hayaletiydi sanki. Bu senin için Iris. Gözlerimi kapadım ve bir an için yanımda hissettiğim büyükanneme elveda dedim.

İkinci Bölüm

Hatırladığım ilk şey bir tattı. Bu gerçek hâlâ esrarını koruyor olsa da hayatımın büyük kısmında onu bir muamma olarak değil bir sır gibi taşıdım. Bu muamma, iki yarım tarafından bir araya gelerek oluşturulmuş bir bütündü. Her bir yarımınsa kendi içinde ayrı ayrı odaları ve bölümleri mevcuttu. Dilimde acı bir tat ve aklımda bunu tetikleyen bir sözcük olurdu.

Anlatmaya tat kısmıyla başlayacağım:

Bizim için yararlı olan sebzelerin, yeşilliklerin genellikle acı bir tatları vardır, ağzımdaki acı da işte bu sebzelerin tadındaki acıya benziyordu. Ya da geçmek bilmeyen bir pişmanlık sızısının insanın içinde yarattığı acıya.

Hissettiğim tadın karşılığını henüz herhangi bir yiyecekte bulamadım ve anlatırken hangi mecazı kullanmamın daha doğru olduğunu da bulabilmiş değilim. Zaten böyle bir "eşleşme", var olduğunu kabul etsek bile ancak benim anlatabildiğim, sizinse anlayabildiğiniz yanılgısına kapılmamıza yol açardı. Örneğin, ben zihnimde canlanan ilk anımın ham bir muz tadı olduğunu iddia etsem, dünyadaki birçok insan

bunun ne kadar çirkin bir tat olduğunu bilerek kafasını sallar. Ancak aslında hepimiz aynı ham meyveyi tatmadık. Yeryüzünde kendimizi yalnız hissetmemek için öznel anılarımızın kalın çizgilerle çizilmiş sınırlarını silikleştiririz ve birbirimize "Seni çok iyi anlıyorum!" demeyi tercih ederiz.

Muammanın diğer yanıysa sözcük:

Duyduğumda ağzımda herhangi bir tat *bırakmayan* birkaç sözcük, benim için âdeta birer ibadethaneydi, içlerinde tüm anlamları kendi kalp atışımı duyduğum kadar net duyabildiğim birer tapınak gibiydiler. Bunların dışındaki kelime hazinemse âdeta sessizlik yeminini bozmuş ve bunu yaparken kendilerini bana ifşa etmiş bir grup keşişle doluydu. Anlattıkları, en derinlerinde hissettikleri üzüntüler ve zevkler de değildi, cüppelerinin içine ne renk giydikleri de. Ağızlarına en son koydukları lokmanın tadından bahsediyorlardı.

* * *

New York'a taşındığım ilk zamanlarda Kelly'e bir mektup yazıp hata yaptığımı anlattım. Hukuk fakültesi için Kuzey Carolina'ya dönmem gerektiğinden, onu ve Bebek Harper'ı özlediğimden, hatta ismi abartılı biçimde "Boiling Springs"* konmuş olan mahallemizi bile özlediğimden bahsettim. Bu mektubu 1990 senesinin sonbaharında yazmıştım, elektronik postanın, üniversite kampüsleri başta olmak üzere, ülke genelinde birebir iletişimin yerini almaya başladığı zamanlardı. Birkaç ay sonra sözcükler e.e. cummings'in yaptığı gibi sadece küçük harfler kullanılarak yazılır hale gelecekti. Kelly ve bense bu küçük harflerle yazma modasına, noktalama işaretlerinin bir kullanılıp bir kullanılmamasına ya da imla kurallarının ve söz diziminin süslü püslü kullanımı akımına yenik düşmedik. Arkadaşlığımızın ilk günlerinden itibaren, hayatlarımızda olup bitenlerden,

(*) Boiling Springs,"fışkıran su kaynakları" anlamına gelmektedir – ç.n.

en özelimizden birbirimizi haberdar etmek için dikkatlice yazılmış mektuplara güvendik. Jane Austen romanlarındaki karakterler gibiydik; üstelik daha bunun ne demek olduğunu bile bilmiyorduk. 11 Temmuz 1975 tarihli ilk mektubu Kelly yollamıştı.

"Benim adım Kelly. Yedi yaşındayım. Kırmızı tuğlalardan yapılmış evde yaşıyorum. Boiling Springs'e hoş geldin!"

Mektup, özellikle zarif ya da beni cevap yazmaya teşvik eden bir mektup değildi ve o zaman son cümleyle ne demek istediğini de anlayamamıştım. Fakat cümlenin sonunda kullanmış olduğu ünlem işareti çok hoşuma gitmişti. Bundan çok daha kötü tanışma mektuplarının, Kelly'den çok daha büyük birilerinin elinden, hem de rengi onunki kadar pembe bile olmayan kâğıtlara yazılmışlığı vardır; kâğıdın dört köşesinde birer kırmızı çilek resmiyle.

Kelly, pek çok açıdan yaşına göre daha olgundu. Grameri, büyük ve küçük harflerle yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini çok erken öğrenmişti. Annesi Beth Anne, anaokulu öğretmenine bunları Kelly'e kimsenin öğretmediğini, onun kendi kendine gazete okuyarak öğrendiğini söylemişti. Öğretmeni, Shelby *Star* gazetesini okumayı bu kadar erken yaşta kimin Kelly'e öğrettiğini sorduğundaysa Beth Anne, Kelly'nin doğduğunda okumayı bildiğini anlatmıştı. Kelly ilkokula başladığı sene, Strunk ve White tarafından yazılan *Biçemin Unsurları* kitabının içeriğini ezberlemişti. Ayrıca *Webster New Collegiate* sözlüğünün arkasında bulunan ve yabancı bir büyükelçiye ya da mesela bir şansölyeye mektup yazacak biri için oldukça gerekli ve kullanışlı bilgiler içeren "Hitap Şekilleri" tablosunu ezberlemeyi de kendine iş edinmişti.

Yedi yaşındayken Kelly aynı zamanda sakar, şişman ve utangaçtı da. Seçmiş olduğu iletişim kurma biçimine, erken gelişmiş zihinsel yetenekleri kadar bu özellikleri de ze-

min oluşturuyordu. Ben de yedi yaşımdaydım ve koridorumuzda duran sehpanın üzerinde bulduğum, Kelly'den gelen mektubu babama gösterdim. Ben, Kelly'nin aksine yaşımın gerektirdiği ortalama okuma ve yazma becerilerine sahiptim ve benden daha büyük birisinin beni yönlendirmesine ihtiyaç duyuyordum. Babam cevap yazmak isteyip istemediğimi sordu. Eğer yazacaksam, mektubumu yollayacaktı. Mektupta yazılmış bir soyadı bulunmaması ve bir adres olarak kullanılabilecek en detaylı bilginin "kırmızı tuğlalardan yapılmış ev" olması diğer babaları şaşkına çevirebilirdi ama benim babamı değil!

Kelly'nin babası Carson Powell, Jr., babam Thomas Hammerick'in çalışanlarından biriydi. Bunu o zamanlar bilmiyordum. Gündüzleri avukatlık yapan bu iki adamın, böylece geceleri ek iş olarak çok küçücük bir ülkenin postadan sorumlu bakanları ve postacıları olmayı üstlendiklerini de bilmiyordum. Söz konusu ülkenin topraklarındaki diğer tek adres "mavi ve gri renkli çiftlik evi" olacaktı. Renkleri ben yazmıştım; evin mimari sınıflandırması konusunda da babam yardımcı olmuştu. İlk on, on beş mektupta yazışmaları yapanlar Kelly, ben ve babamdık. Benim sözcükleri yavaş yavaş –sesli harflerim, sessiz harflerimin üç katı büyüklüğünde olacak şekilde– bir sayfa kâğıda yazabilmem için babam sözcükleri heceliyor; ben de başımı sallayarak dinliyordum. Mektuplarımı sağ üst köşesinde kırmızı ve siyah uğur böcekleri olan, çok açık sarı renkte kâğıtlara yazıyordum. Babam bu tarz bir kâğıdın, yedi yaşında bir kız çocuğu için tasarlanmış sade bir seçim olduğunu düşünmüş olmalıydı. Kendi mektup kâğıtlarımı seçebilmem için beni Shelby'deki Hudson's isimli büyük mağazaya götürmüştü. Babamın mektup kâğıtları düz beyazdı ve üstlerinde kalitelerini gösteren bir filigran bulunuyordu; DeAnne'inkininse üstünde pembe spreyle yapılmış gibi görünen güller vardı. Her iki-

si de yedi yaşında bir kız çocuğu için pek uygun kâğıt modelleri değildi.

Kelly ve benim birbirimize her gün mektup yazdığımız o yazdan babam çok etkilenmişti. Büyük dayım Harper'a, Kelly'nin bana sorduğu ilk soruya nasıl cevap verdiğimi asla unutamayacağını anlatmıştı. 3 numaralı mektupta, Kelly bana "En sevdiğin renk nedir?" diye sormuştu.

Babama cevabımın *ateş* olduğunu söylemiştim.

Soruyu anlayıp anlamadığımı sormuştu.

Evet, bana hangi rengi sevdiğimi sormuş–

Senin cevabın da "ateş" mi? Kırmızı rengi mi kastediyorsun?

Kırmızıyı ve sarıyı ve turuncuyu ve maviyi seviyorum...

Yanan bir ateşin içinde gördüğüm ve ismini bildiğim renklerin tamamını babama sıralamıştım. Ancak bundan sonra babam cevabımı verirken kastettiğimin gerçekten ateş olduğuna ikna olmuştu. Benzer şekilde birden fazla tercihi olan bir başka çocuk "gökkuşağı" derdi belki ama ben hiç gerçek bir gökkuşağı görmemiştim.

Büyük dayım Harper'a göre, babam bir de hayatımda bana yazılmış olan ilk mektubu kendisine göstermemi asla unutamamıştı. Talep etmemesine rağmen ve hiçbir zorunluluğum yokken, sadece ben göreyim diye yazılmış mühürlü bir mektubun içeriğini kendisiyle paylaşmıştım.

O yazın sonunda, babam bu "Kelly Powell" isimli kızı bir gece evimize, pijama partisine davet etmemizi önermişti. Yüzümdeki ifade cümleyi yarıda kesmesine sebep olmuştu. Ona sahip olduğum gizli duyudan hiç bahsetmemiştim. "Kelly" sözcüğünü duyduğumda ya da söylediğimde ağzımda lezzetli, şeker gibi tatlı konserve şeftali tadı oluşuyordu ama ilk defa birini "Powell" sözcüğünü söylerken duyuyordum. Bu sözcük çiğ soğan tadındaydı; sivri dirsekleriyle bütün diğer tatları bir kenara ittiren bir okul bahçesi zorbası gi-

biydi. Küçük kız çocuklarının genellikle birbirlerine isim ve soyadıyla hitap etmemesi, Kelly ile arkadaşlığımızın ilerleyebilmesi açısından büyük bir şans oldu.

Kelly, bana yazdığı cevap mektubuna, "Hâlâ burada, Boiling Springs'de olan benim" diye başlıyordu. "Sen hata yapmadın. Ben yaptım," diye devam ediyordu mektup, "Kulağa DP'ye ait bir şarkının sözü gibi gelecek belki ama geçtiğimiz birkaç yılda öyle çok hata yaptım ki, hata yapmak artık kurtulamadığım bir alışkanlık haline geldi." Kelly, kendisine yolladığım beş sayfalık mektubun yansıttığı umutsuz ruh halimi gördükten sonra, yazdığı mektubu bir gecede New York City'e ulaşacak şekilde hızlı postayla göndermeyi bile düşündüğünü de yazmıştı ama mektubu normal postayla göndermişti. Çünkü ikimizin de kalem, kâğıt ve pul ritüelini bu kadar sevmemizin esas sebebi, sabırla beklemek ve sonunda beklenen mektubu almaktı. (Pulun üstündeki resimler gönderenin ruh halini temsil ediyordu: Benim mektubum iki adet Büyük Kanyon'la gönderilmişti, Kelly'nin cevabındaysa Niagara Şelalesi'nin resmi bulunuyordu.) Bu mektuplar, kısacık hayatlarımızda sabrın ödüllendirildiğini gördüğümüz sınırlı örneklerdendi.

Kelly'nin mektubunun dördüncü cümlesinde geçen "DP" artık güldüğümüz ve başka hiçbir canlıya bahsetmeyeceğimize yemin ettiğimiz ortak çocukluk saplantımıza bir göndermeydi. Sekiz yaşına bastığımız andan itibaren Dolly Parton bizim Madonna'mız haline gelmişti (Gerçek olanı ama, ergenlik dönemlerimizde "Like a Virgin" şarkısıyla MTV'nin ünlü ettiği Madonna değil). Fakat güneyli Baptist Toplumu'nun bir parçası olarak hayatımıza devam ederken, Dolly'nin yaşamımızda oynadığı rolü tam olarak kavrayabilmiş değildik. O, bizim için büyülü bir sırdı. Sesi. Kum saatine benzeyen fiziği. Uçuk sarı lüleleri. Parlak beyaz dişle-

ri ve onları çevreleyen daha da parlak dudakları. Giydiği her bir kıyafet bizim için âdeta bir taklit mücevher mucizesiydi. Dolly'e hayran mektupları yazar ve bunları birbirimize yollardık. Bir gün yüz yüze tanışırsak, doğuştan gelen iç güzelliğimizi fark edeceğine ve bizi yanına alıp evine götüreceğine inanırdık. Nerede yaşadığından emin değildik ama muhtemelen Grand Ole Opry*'e yakın bir yerlerde olduğunu düşünüyorduk. *TV Rehberi* dergisinden fotoğraflarını keser ve televizyondaki özel gösterimleri bizim uyku saatimizden daha geç saatte yayınlandığında ağlardık. Annem, Kelly ile beraber onun için elişi kâğıtları ve maskeleme bandıyla yaptığımız hagiografiyi** (ki o zaman üçümüz de bunun bir müsvedde defterinden ibaret olduğunu zannederdik) bulduğunda, bize Dolly Parton'un sesinin güzel ama kendisinin beş para etmez olduğunu söylemişti. Annem çocuklarla nasıl konuşacağını pek bilmezdi. Küçücük ağızlarımızdan çıkan ilk soru her zaman "O ne demek?" olurdu. Genellikle kendisi de neyi kastettiğinden çok emin olmayan DeAnne, hiçbir zaman sorumuzu cevaplayacak kadar uzun süre yanımızda kalmazdı. Oyun boyunca söyleyecek tek bir cümlesi olup sonrasında sahneyi sol taraftan terk eden bir oyuncu gibiydi. Onun bu gösterisi Kelly ile beni *beş para etmez* tabiri için kendi tarifimizi bulmak zorunda bırakmıştı: Hiçbir sebep yokken kenara atılmış şey, az değer biçilmiş. Kelly ve ben büyüdüğümüz zaman *beş para etmez* olmaya yemin ettik, ki bu karar bizim için aynı zamanda büyüdüğümüzde Sindirellavari bir değişim geçireceğimizi de umut etmek anlamına geliyordu.

(*) Nashville, Tennessee'de bulunan, country tarzı müzik için en önemli konser salonlarından biri. Ayrıca ABD'nin en uzun süre yayın yapan radyosu aynı binadadır – ç.n.

(**) Ermiş kabul edilen kişilerin, kilise büyüklerinin ve kendini dine adayanların hayatlarının anlatıldığı edebi eserlere verilen isim. Bu tür eserlerin en büyük özelliği azizlerin hayatlarını birçok mucizevi ve fantastik özelliklerle anlatmalarıdır – ç.n.

Kelly sözünü tuttu. Liseye başlamadan önceki yaz fazla kilolarından kurtuldu ve bir daha ne o kurtulduğu on dört kiloya ne de hayatının ilk on üç yılına dönüp baktı. Bazı çocukların anaokulundan mezara kadar alay konusu olduğu Boiling Springs kadar küçük bir kasabada bile tek bir yaz her şeyi değiştirebiliyordu. Kaç evin arka bahçesinde bundan böyle şişman, sakar ve utangaç olmamaya yemin etmiş kızların değiştirip üzerinden attığı eski derileri yatar ki? Boiling Springs'de, '82 senesinin yazında bu sadece tek bir evde vardı. Amerika genelindeyse bu sayının yakın takibi *Seventeen* dergisinin reklam satışı bölümü tarafından yapılmaktaydı. Böyle bir hassasiyet ve çaresizlik üzerinden kazanılacak çok para vardı. Ben o yaz, sigaraya başlamam ve 70-B olarak belirginleşen göğüs ölçüm dışında herhangi bir değişime uğramamıştım. Kelly'nin göğüsleri, yedinci sınıftan beri 80-C'ydi ama vücudunun geri kalanı da oldukça geniş olduğundan, erkeklerin hiçbirisi bunu fark etmemişti. Weight Watchers diyet beslenme programından alınan dondurulmuş yemekler ve buna destek olarak sık sık tüketilen Ex-Lax* ile geçen bir yaz, tüm ergenlik yağlarını kazıyıp atacak ve göğüslerinin ortaya fırlamasına yol açacaktı. Liseli bir kızın sosyal hayatı ancak kusursuz bir cilt, bakımlı saçlar, tatlı bir gülümseme *veya* bunlara az çok benzeyen fiziksel detaylar ve etkileyici bir çift göğüsle tamamlanabilirdi. Kelly'e bu kuralları ve detayları kimse öğretmemişti. O, Madonna'mızı kendisine örnek olarak aldı. O zamanlar, mektuplarımızın bir başkasının eline geçmesi ihtimaline karşı önlem olarak çoktan Dolly Parton'a "DP" demeye başlamıştık. DP, "9'dan 5'e" filminde yardımcı oyuncu olarak oynadığından beri –Kelly ve ben buna "dönüş performansı" demekten hoşlanmıyorduk– onunla uzun zamandır var olan ilişkimizi daha da gizli tutuyorduk. O yaz ben, DP'nin cömert yol göstericiliğinin çok ötesindeydim ve Kelly bunu biliyordu.

(*) Kilo kaybetmeye destek olan, sindirime yardımcı bir ilaç türü – ç.n.

Kelly, "Bizim için feci şekilde endişeliyim..." diye yazmıştı. "Ne tür bir kız olmak istediğine, Boiling Springs Lisesi'nin koridorlarına adımını atmadan önce karar vermen gerekiyor. Şimdilik sanırım tek bir seçeneğin var: Zeki olmak. Ama bunu nasıl başaracağından emin değilim!"

Kelly ve ben, birlikte onun benim sınıflandırılmam için koyduğu hedefe ulaşacaktık. İlkokul ve ortaokul yılları boyunca ortalama bir öğrenciydim. Oysa seviye tespit sınavlarının sonuçlarına göre, okuma ve okuduğunu anlama becerilerim ortalamanın çok üstündeydi. Matematik sonuçlarım da her zaman yüksekti. Sorun benim sınıfta konsantre olamamamdı.

Öğretmenimin, "Linda, İngilizler Kuzey Carolina'da ilk nereye yerleşti?" sorusunu ben şu şekilde algılıyordum: "Linda*nane*, İngilizler*maraskakirazı** Kuzey*cheddarpeyniri* Carolina*konservebezelye*'da ilk*Pepto-Bismol*** nereye yerleşti*hardal*?"

Neden sonra cevap verebilir duruma geldiğimdeyse söylediğimi, "Raonoke Adası*domuzpastırması*" olarak hissediyordum.

Duyduğum ya da yüksek sesle söylemek zorunda kaldığım sözcüklerin çoğu arkasında bir tat bırakıyordu – kendine has, istikrarlı ve genellikle ağızımın içinde dolanmakta olan o tada sebep olan sözcüğün anlamından bağımsız. Öğretmenlerim bu fark edemedikleri gerçeği, karnelerime düştükleri "Kızınızın derse dikkatini verme konusundaki isteksizliği" notuyla aileme yansıttılar.

Gizli duyumu 26 numaralı mektupta Kelly ile paylaştım. İsminin konserve şeftali tadında olduğunu okuduktan sonra Kelly, cevap yazdı ve "Şeftaliler bol şekerli şurupla mı, yoksa kendi suyuyla mı konserve yapılmış?" diye sordu.

"Bol şekerli şurupla" diye cevap verdim 28 numaralı mektupta.

(*) Acı ve ekşi bir kiraz türü – ç.n.

(**) Bir mide ilacı – ç.n.

Arkadaşlığımızın küçücük mucizesi, asla sorulmamış olan "Bu ne demek?" sorusuydu.

O değişim yazı boyunca kelimelerle ağzıma dolan bu tatların bastırılabilmesi üzerine düşündük. Kelly de, ben de "gelenler" ismini taktığım bu tatları durduramadığım, en azından mümkün olduğunca azaltamadığım sürece hak ettiğim yüksek notları asla alamayacağımı biliyorduk. Big Red sakızlarını, Tic Tac şekerlerini, Lemonhead şekerlemelerini ve LifeSaver nane şekerlerini düşündük. Hiçbiri yeterince güçlü değildi. Daha sonra Skoal marka tütünü denedik. Kelly babasının arabasından bir kutu çiğneme tütünü yürüttü. İlk denememde kustum. İkici denemem daha başarılıydı. Midem bulanıyor ve başım dönüyordu ama küçük bir parça tütünü yanağım ve dişetlerim arasında, tadı işe yarayacak kadar uzun süre tutmayı başardım. Ne kadar işe yaradığını test etmek için Kelly, en sevdiğimiz DP şarkısının sözlerini benim için ezbere söyledi, tıpkı bir şiir gibi.

Zamanda geri gidiyorum
Bir kez daha, dolaşarak
Gençliğimin mevsimlerine dönüyorum
Birilerinin bize verdiği bir kutu dolusu paçavrayı hatırlıyorum.

Tütünün tadı –ağız dolusu nemli ve taze sürülmüş toprak, kuru yapraklar ve elma kabukları, bir parça terebentin ve bunların ardından sürpriz bir son olarak bal– "gelenlerin" hepsinin tadından daha keskindi.

Kelly, şarkının nakarat kısmına ulaştığında, ben de ezbere eşlik etmeye başladım.

Bin bir renkli paltom
Annemin benim için diktiği

Sadece paçavralardan yapılmış
Ama benim gururla taşıdığım.

Kahkahalarla gülüyorduk. DP'nin talihsiz şarkı sözlerine, Kelly ve benim bu şarkı sözlerini ezbere söylerken numaradan kullandığımız İngiliz aksanına, çenemden akan salyaya... Ağzımda biriken kahverengi salya, çiğneme tütününün, ne kadar etkili olursa olsun sınıfta kullanılmaya uygun olmadığının kanıtıydı. (Üniversitede, ilk kez "heterojenlik" kavramını duyduğumda, Skoal tütünün ağzımdaki tadını yeniden hissetmiştim; sanki ağır sıklet bir boksör ağzımın içini yumrukluyormuş gibiydi. Amfinin ortasında yalnız bir kadın sesinden küstahça söylenmiş "Lanet olsun!" sözcükleri duyuldu ve konuşmacı olan ben bu sözleri "Lanet*margarin* olsun!" şeklinde duyumsadım.)

Birkaç gün daha devam eden şeker denemelerinin ve ağız spreyi hırsızlığımızın ardından, Kelly ve ben, her ikimizin de değişim süreci ihtiyacını karşılayan ürünün tütün olduğu konusunda karara vardık. Sekizinci sınıfta dağıtılan "Alkol, Tütün ve Ateşli Silahlar: Haklar Beraberinde Sorumlulukları Getirir" yazılı bilgilendirme kitapçığından hatırladığımız üzere, sigaranın dildeki tat tomurcukları üzerinde hissi azaltıcı etkisi vardı. Dergilerdeki Virginia Slims* reklamlarından öğrendiğimiz kadarıyla, sigara zayıflamak isteyenler için de ideal bir çözümdü. Tabii ki sigaranın kansere sebep olabileceğini de biliyorduk. Bunun "olmak" yerine sadece "olabilmek" şeklinde belirtilmesinin sebebi, Kuzey Carolina'nın tütün üretiminde ülkenin bir numarası olması ve vatandaşlık dersi öğretmenimiz Mrs. Duke'un, Old North State'in** tümünün tütünden gelen zenginliği sayesinde altın yaldızla

(*) Bir sigara markası – ç.n.

(**) *Old North State*: "Eski Kuzey Eyaleti" anlamına gelir. Kuzey Carolina eyaletinin lakabı. Aynı zamanda eyaletin marşının da adıdır – e.n.

kaplanmış gibi parıldatan meşhur Duke ailesinin uzak ama sadık bir akrabası olmasıydı.

DeAnne'in çantasından denemek amacıyla altı tane sigara yürüttüm. Babam her şehir dışına çıktığında, DeAnne yarım paket kırmızı Winston içerdi. Hepsini zincirleme şekilde, havalandırma fanını açtığı ebeveyn banyosunda içerdi. Devir daim olan hava, tıpkı akan su sesi gibi, evimizde olan biteni saklamak için yeterli olmazdı. Nezle yüzünden burnumu çekerek ya da babamın yokluğunda hemen kendini gösteren hafif yüksek ateşten dolayı sersemlemiş halde, suyla ıslatıldıktan sonra özenle sarılıp atılmış sigara filtrelerini mutfak çöpünde bulurdum. Kelly ve ben adam başı üçer sigara içtik. İlk sigaraları yaktığımızda, bütün dumanı öksürdük ama Skoal tütünlerinde de olduğu gibi, ikinci sigaralarda mesele çözüldü. Birdenbire dumanı anne babalarımız gibi içimize çekebilir olmuştuk. Kısacık hayatlarımızdaki üçüncü sigaralarımızıysa Kelly'nin yatak odasındaki boy aynasının karşısında içtik. İçin için yanan sigarayı tam olması gerektiği gibi parmaklarımızın arasında sarkık tutmayı başarana kadar tutma denemeleri yaptık. Küllerimizi boş bir Pepsi kutusuna silkeledik.

Sigara, damağıma "gelenleri" bastırmak için çiğneme tütününden bile daha etkiliydi. Ders aralarında bir sigara içemem gerektiğine çünkü o sigaranın ağzımda bırakacağı duman tadının benim bir saat on beş dakikalık ders sürelerini rahatça geçirmem için yeterli olacağına karar verdik. Çözüm bulamadığımız tek konuysa sigarayı nerede içeceğimdi. Kızlar tuvaletinde bir kabine saklanarak mı, yoksa dışarıda, açık havada, spor salonunun arka kapısında mı içecektim?

O öğleden sonra yaptığımız konuşma, Kelly ve benim arkadaşlığımız süresince o güne dek yaptığımız en uzun konuşmaydı. Birbirimize neler söylediğimizin pek bir önemi yoktu aslında. Esas hoşumuza giden seslerimizin birbirine

karışmasıydı. Sigara dumanının tadı ağzımızdan kaybolmaya başladığında pikaba "Coat of Many Colors" şarkısını koyup Kelly'nin odasında yere uzandık. Müziğin boyunduruğu altına girdiğimizde sözler boşluktan ibaret kalıyordu. Bu, gizemli sırrımın kendini ilk ifşa edişlerinden biriydi. Dolly şarkı söylerken, "gelenlerin" hiçbirini hissetmiyordum, sadece başımın içinde hafif bir yükselme hissi oluyordu; nikotin sarhoşluğundan geriye kalan ve benim müziğin içinde kaybolmamı sağlayan tatlı bir sersemlik hissi. "DP'nin sesine hiç bu kadar yakın hissetmemiştim kendimi" yazdım o gece Kelly'e. Aslında söylemek istediğim, Kelly'nin sesine hiç bu kadar yakın hissetmediğimdi.

Arkadaş grupları arasındaki etkileşimlerin açıkça belli edilmesinin Boiling Springs Lisesi'nin yüz altmış iki öğrencisi arasında pek anlaşılamadığı ya da hoş karşılanmadığı lise hayatımızda, birbirimize mektup yazma alışkanlığımız çok işimize yaramıştı. Amerika'daki pek çok lisede olduğu gibi, BSL de bir Amerikan futbolu oyuncusuyla bir amigo kız tarafından yönetilen bir Bizans sarayından farksızdı ama okulun çok küçük olmasından dolayı içinde dönen entrikalar daha azdı. Popülerlik yarışında üst sıralarda çok az yer vardı ve oralardan karanlıkta parlayan bir bıçağın ışıltısı kadar büyük ve keskin bir hızla aşağı düşmek her an birilerinin başına gelebilecek bir durumdu. Sarışın kabarık saçlı kızlara ait popülerlik stratosferine hızlı bir giriş yapan Kelly, bu üst sınıf kızları yakın çevresinde tutmaya dikkat ederken, kızların sevgilileri de sanki yaralı bir hayvanmış gibi Kelly'nin çevresinde dönüp duruyorlardı. Kızının bu güruh içinde en aşağıdan en yukarıya geçişinden pek etkilenen Beth Anne ise Kelly'i 1982'de popüler liseli kızların üniforması haline gelmiş olan kıyafetlerden alarak ödüllendirdi. Gloria Vanderbilt marka kotlar, Izod marka polo yaka tişörtler ve Bass marka

mokasen ayakkabılar; yani her yerde çokça rastlanan, seçkinden ziyade "hevesli", vücuda tamamen oturan ama asla dar görünmeyen ve pahalı ama yine de yüzde 25 indirimle bütçeye uygun hale gelen "özel tasarım" markaların ürünleri. Orta sınıf Amerikalıların *bon chic bon genre** anlayışı buydu ve Kelly bunu üzerinde çok güzel taşıyordu.

Bense tüttürdüğüm sigaralar yardımıyla akademik potansiyelime uyan bir ilgi seviyesine ulaşmıştım. Boiling Springs Lisesi'ndeki ilk senemin büyük kısmını elimde bir kırmızı Winston paketiyle kızlar tuvaletinde gizlenerek geçirdim, ta ki bir gün annem DeAnne gibi davrandığımı fark edene kadar. Sonrasında sigaramı spor salonunun arka girişinde açıkça ve büyük bir beceriyle içmeye başladım – dumanı Fransız usulünde içime çekerek, arada bir dumandan halkalar çıkartarak, özel olarak üzerinde çalışılmış bir soğukkanlılıkla, sanki sigara parmaklarımdan bir tanesiymiş gibi doğallıkla. Okulun "Sigara İçilebilen Alan" olarak ayırdığı bölümde boy göstermiş olmam, dahil olduğum sosyal sınıfa dair inançları karıştırdı. O zamana kadar sadece akıllı bir kız değil, En Akıllı Kız olarak anılıyordum ki, bu da aslında hiç de bir kız olmadığım anlamına geliyordu. "Sigara İçilebilir Alan"ı evleri olarak addeden üç kişiyle tanıştığımda, ait olduğum sınıfın duvarları iyice incelmiş oldu. İkinci sınıfta okuyan iki oğlan ve ikinci kez üçüncü sınıfı okuyan bir kız beni baştan aşağı süzüp birbirlerine kafa salladılar. Bu hareketin anlamı tam olarak, "Bak nikotin neleri buralara sürükledi" demekti. Onları anında sevmiştim çünkü benimle iletişime geçmek için herhangi bir çaba sarf etmemişlerdi. Onların Chris Johnson, Tommy Miller ve Susan Taylor olduklarını öğrendim. BSL'nin koridorlarında kol gezen yalakalıktan, anlamsız liderlik savaşlarından ve üstü kapalı ikiyüzlü-

(*) İyi stil, iyi tutum; İngilizceye Fransızcadan geçen bir deyiş. Fransa'da aristokrat kökene sahip, stil sahibi, üst sınıf insanları belirtmek için kullanılır – ç.n.

lükten kendilerini uzak tutmayı tercih etmiş üç çocuktular, tıpkı herkesin gördüğü ama kimsenin fark etmediği özel sınıf öğrencileri gibi. Lakapları (ben onları sigaradan başka bir şey içerken görmemiş olsam da) "keşler" olan bu grubun üyeleri siyah konser tişörtleri (Rush, Iron Maiden, AC/DC), Wrangler marka kotlar ve yüksek boğazlı Converse ayakkabılar giyiyorlardı. BSL'nin sunabildiği tek karşı-kültür seçeneğinin en uygun örnekleriydiler.

"Mutlu olduğunu düşündüğünü biliyorum" yazmıştım Kelly'e, lisedeki ilk senemizin sonunda, 742 numaralı mektubumda. "Fakat en yakın arkadaşın olarak, aslında mutlu olmadığını söylemek zorundayım. Yemekhanede, yerimden kalkıp suratına bir tokat atmak istediğim zamanlar oluyor. Kahkaha attığını duyuyorum ve birlikte oturduğun o oğlanların komik olmadıklarını biliyorum. Biraz bile. En kötüsü de nedir biliyor musun? Senin güldüğünü duyduğumda kendimi çok yalnız hissediyorum."

Kelly ile olan arkadaşlığımız, o zamana kadar kendime saklamak zorunda kaldığım dördüncü sırrımızdı. Kelly, gizli duyumu paylaştığım ilk insandı ve bu ilk sırrımızdı. İkinci ve üçüncü sırlarımızı (ve Bobby'i, bu sırları hayatımıza sokan kanatlı canavarın ismini) o kadar derinlere gömmüştük ki, Kelly artık bunları saymıyordu bile. Onları sır olarak saklayan tek kişi bendim. Kelly, lisedeki üçüncü senemizde hamile kaldığındaysa bu beşinci sırrımız olacaktı.

Kelly, Güney Carolina'da, Rock Hill'de yaşayan teyzesinin yanına gitti. Bir yıl sekiz ay sonra bir GED* diplomasıyla ve bebeksiz olarak dönmüş, kundaktaki pembe et parçasınıysa büyütmesi için eyalet sınırının ötesindeki teyzesine bırakmıştı. Daha sonra tüm genç erkeklerin geleceğin yardımcı papazları ve tüm kızlarınsa küçük (b) ile yazılan türden

(*) Genel Öğretim Geliştirme testi; Amerika ve Kanada okullarında uygulanan bir test – ç.n.

bakire olduğu Gardner Webb Baptist Üniversitesi'ne kaydını yaptırdı. Ben bu arada BHL'yi 1986 mezunlarının birincisi olarak bitirmiş ve çoktan başka bir dünya kadar uzak New Haven'a yerleşmiştim.

Mektuplaşmayı hiç bırakmadık. Öfke, hayal kırıklıkları ve utanç zaman zaman mektupların geliş gidişini yavaşlattı elbette ama tam olarak nedenini asla anlayamasak da mektuplarımızda birbirimize yazdıklarımızın asla yüz yüze bir konuşma içinde geçemeyeceğini biliyorduk. Bembeyaz sayfalar –on dört yaşına bastığımızda ikimiz de ince beyaz kâğıt kullanmaya başlamıştık– ikimiz için de geceyi örten perde gibiydi. İkimiz de farkında olmadan, birbirimize âşık olabilmeyi, birbirimizin vücutlarına dokunabilmeyi istedik. Böylece, birdenbire büyüleyici sırrımız olarak DP'nin yerine geçmiş olan aptal ve acımasız oğlanların kulaklarımıza fısıldamasını istediğimiz o sevgi dolu sözcükleri, biz birbirimize yazabilecektik.

Üçüncü Bölüm

Babamın mutsuzluğu boğazına oturmuş bir yumru gibiydi; sözcükler ağzından dökülebilmek için önce büyük bir dikkatle o yumruyu aşmak zorunda kalırlardı. Thomas Hammerick, hayatının büyük bölümünde güneyde yaşadığından hiç kimse konuşmasının bu ağır ritmini fark etmemişti. Yaşı ilerledikçe insanlar, Thomas'ın sözcükleri arasında geçen süreleri, aldığı mantıklı kararların göstergesi olarak algılamaya başladılar.

Benim merak ettiğimse böyle bir görünmez perdeyi oraya kimin yerleştirmiş olduğuydu. Babam, bu merakımı hiçbir zaman bir soru olarak algılamadı. Duygularındaki iniş çıkışların tek sorumlusunun her zaman kendisi olduğuna inanırdı. Bu inancı mutsuzluğunun da kısmi olarak sebebiydi. Diğer kısımlarsa "Makul İnsan"a olan sarsılmaz inancından geliyordu. Makul İnsan tanımıyla hukuk fakültesinde okuduğum ilk sene tanıştım (ve duyduğum ilk an babamı tanımladığını düşündüm). Makul İnsan kavramı, insanların gerçekleştirdiği ya da gerçekleştirmediği davranışların değerlendirilebilmesi için bir zamanlar mahkemeler tarafından olduk-

ça sık başvurulan bir yasal standarttı. Makul İnsan, bir sözleşmeyi tek bir sözcüğü okumadan imzalar mıydı? Makul İnsan, küçük bir çocuğu yanında bir yetişkin olmaksızın evde yalnız bırakır mıydı? Makul İnsan karısını, onu bir başka adamın kollarında çırılçıplak görmesinin sebep olduğu öfkeyle öldürür müydü?

"Makul İnsan" standardı, bugünlerde aşırı tutucu Hıristiyanların ilan panolarına ve araçlarının tamponlarına yapıştırdıkları yazılarda gördüğümüz "İsa Olsa Ne Yapardı?" sorusuyla birçok açıdan benzerlikler gösteriyordu.

İsa ile Makul İnsan'ın vereceği cevaplar genellikle aynıydı. Gerçi fikir ayrılığına düştükleri noktalar da yok değildi ama bu fikir ayrılıklarına, din ve devlet işlerini ayıran yasal sınır sayesinde, mutlaka hak ettikleri saygı gösterilirdi. Örneğin, Makul İnsan üçüncü soruya "Tabii ki evet!" cevabını verirdi. Ve böylece bir zamanlar sevgisinin aşağılanmasından ve erkekliğinin küçümsenmesinden doğan öfkesi, birçok mahkeme tarafından karısının beynini parçalara ayırmış olmasının kusurunu ve buna bağlı olarak alacağı hapis cezasının süresini azaltan hafifletici sebepler olarak kabul edilirdi. Makul İnsan elbette karısının aldattığına şahit olup, oradan uzaklaşıp, birkaç saat sonra elinde içi kurşun dolu bir silahla dönmezdi. Çünkü bu taammüden yapılmış eylem anlamına gelirdi ve hafifletici sebeplerin geçerli olması durumu (ona göre) ortadan kalkmış olurdu. Belli ki gerçek bir Makul İnsan, eğer ihanete uğrarsa, düşünemeden ani bir şehvet suçu işleyebilmesine olanak sağlayacak şekilde, her daim silahlı gezmeliydi. Kendisiyle ilk tanıştırıldığım an, Makul İnsan'ın ideal bir koca adayı olmadığını anlamıştım.

Sekiz yaşımdayken babamın, televizyonda gördüğüm, tutuklularla penceresiz odalarda görüşüp onlara bir "anlaşma

koparmaları" tavsiyesinde bulunan adamlardan biri olduğunu da düşünürdüm. O zamanlar bu "anlaşma koparmak" eyleminin kocaman bir bıçakla yapılması gereken bir iş olduğunu düşünürdüm. Adalet, ki babamın çalışma masasında duran küçük bir bronz heykeldi, elinde bir terazi tutmaktaydı. O kadının, terazinin dışında başka kap kacakları da olabileceğini düşünürdüm. On bir yaşında *Bülbülü Öldürmek* isimli kitabı okurken, babamın Atticus Finch olduğunu düşünmüştüm. Bu da benim Scout olduğum anlamına geliyordu. Bu durumda, annem çok güzeldi ama artık hayatta değildi ve büyük dayım Harper ağabeyim Jem olabilirdi. Kelly'e yeni ailemi anlattığımda, bana Boo Radley'in kim olacağını sormuştu. Ben de omuz silkip, onun, akrabalarımdan biri olmadığını söylemiştim. Bu söylediğim doğruydu ama onun sorusunun cevabı değildi. Kelly bana Dill'in kim olacağını hiç sormamıştı çünkü birbirimize erkekleri hiç düşünmediğimizi söylemiştik. Yine de Kelly, benim özellikle bu karakterin ismini yüksek sesle telaffuz etmeyi sevdiğimi biliyordu. "Dill",* anlamına sadık kalan nadir sözcüklerden bir tanesiydi benim için; taze bir demet dereotu tadındaydı. Sanki yakın zamanda içinde hafif tıbbi özelliği olan bir şeylerin depolandığı bir odaya açılan aydınlık, çimen kokulu bir giriş gibiydi. Bu anlam ve tadın örtüştüğü hoş tesadüf, maalesef sözcüğü tarafsız ve güçsüz kılmaya yetmiyordu. Sözcük, yine de altüst edebiliyor, can sıkabiliyor ya da haz verebiliyordu. Bu durumda, "Dill" bir söz yüzüğü gibiydi benim için. O tek hecenin içinde bana, ateş böcekleri ve yeşil üzümlerle birlikte, ağabeyim Jem görmeden beni öpen bir oğlanı da getirecek olan bir yaz gizliydi sanki.

Hayatımızdaki tüm dönüm noktalarında olduğu gibi, '79 senesinin yazında da yeni bir dönüm noktasına ulaştığımızı ilk bilen Kelly olmuştu. Altıncı sınıfa geçtiğimiz, yani iki-

(*) Dill, İngilizce "dereotu" anlamına gelir – e.n.

mizin de daha yeni on bir yaşına bastığı o yaz, Kelly, 394 numaralı mektubunda bana Dill'den hoşlandığımı yazdı. Bu durumu dert etmiyordu çünkü o da Wade Harris'ten hoşlanıyordu ve üstelik Wade Harris bir roman kahramanı değil "gerçek" bir oğlandı. Bu mektup, fiziksel beğeni fikriyle ilintili olan ve olmayan nedenlerden ötürü önemli bir mektuptu. Kelly saldırı/çekilme/saldırı içgüdüsünü ilk kez bana karşı kullanmıştı. Bu içgüdü (ve bu durumla ilgili farkındalık) bir kızın vücudunda, kıçına hormonlardan sağlam ve kalıcı bir tekme yiyip açığa çıkana kadar uyku halinde beklerdi.

saldırı: utanç verici bir gerçeği
teşhis edip ortaya çıkartarak
rakibini zayıflat;

çekilme: gayet sakince
bu gerçeğin aslında ciddi bir mesele
olmadığını ileri sür ve

saldırı: bu gerçeği kâğıda dökmenin
esas sebebini, olabildiğince
az sözcükle
karşındakine bildir.

Bir diğer deyişle Kelly, Wade Harris üzerinde sahip olma hakkını ilan etmişti.

Bu gerçek oğlan, benim evimden bir sonraki, rengi dışında bizimkiyle aynı olan evde yaşıyordu. Onların evi, solmuş kırmızı tişört rengindeydi. Bu gerçek oğlan, kaydıraktan baş aşağı kayarken, benim arka bahçemde dişini kırmıştı. Bu gerçek oğlan, ikinci sınıftan dördüncü sınıfın sonuna kadar, her hafta yaptığımız eşli danslarda ellerimi tutmuştu (beden eğitimi derslerinde dans ederdik. Boiling Springs İlkokulu'nda bu ders, hem beden eğitimi hem de müzik dersi ola-

rak algılanırdı). Banjo sesi ağırlıklı cızırtılı bir plaktan yükselen ses bize, do-si-do, kayan yıldız ve papatya zinciri söyleme talimatlarını vermeye başlamadan önce koç Dewey'in yoklama yapan sesi duyulurdu.

"Hammerick*Dr.Pepper*, Linda*nane*."

"Burada*haşlanmışyumurta*."

"Harris*pikancevizi*, Wade*portakalşerbeti*."

"Burada*haşlanmışyumurta*."

Alfabetik sıralama Boiling Springs İlkokulu'nda kaderle aynı anlama geliyordu. Kalıplaşmış öğrenci mevcudu yüzünden Harris her zaman Hammerick'ten bir sonra gelirdi ve Harris her zaman Hammerick ile dans ederdi (en azından biz beşinci sınıfa geçip okul müdürümüz, kızlarla erkeklerin birbirine dokunması için haftalık bir olanak yaratmanın artık pek iyi bir fikir olmadığına karar verene kadar).

Portakal şerbeti çocuk Wade, artık benim için yasak bölgedeydi.

Bu da hormonların işlevlerinden biriydi. Hayatlarına ve mektuplarına oğlanların girmesine izin vermiş en yakın iki arkadaşın arasındaki anlayış. Wade artık Kelly'e aitti, duygusal mülkiyetinin bir parçasıydı, ismindeki *K* harfinin yanına eklenecek bir *W* idi. Ben de kitaptaki tam ismi Charles Baker Harris olan Dill ile yetinmek durumunda kalmıştım. Yaratıcısının dediğine göre Dill, Harris ailesinin Mississippi'den gelen akrabalarından biriydi. Kelly, Dill ve Wade'i kuzen olarak kabul etmemizi önerdi.

395 numaralı mektubumda, "Hayır," cevabını vermiştim, "Onlar ikiz."

Mektubu şimdi yazıyor olsaydım, on bir yaşındaki bütün oğlanların hayal ürünü olduğunu eklerdim. En azından ruhlarının hayal ürünü olduğunu. On bir yaşındaki kızlar, bu oğlanları sırıtan okul fotoğraflarından, buzlu dondurma çubuklarından ve birkaç tane kopup düşmüş kirpikten, ken-

dileri oluştururlardı (bizimkilerden uzun olan kirpiklerden, çünkü her türün erkeği dişisine göre daha gösterişlidir).

Ama o zamanlar "Onlar ikiz" dememin sebebi, Kelly'nin paylaşmasını istememdi. İki en iyi arkadaş için var olan bir çift ikiz kardeş. Kelly cevabında benimle aynı fikirde olduğunu yazdı. Zaten olmaması için ne sebep olabilirdi ki? Onun sahiplendiği oğlan, yeşil Schwinn Sting-Ray marka bisikletinin gidonunu tutmaktan nasır tutan avuçlarının ılıklığını, elini sıkıca kavrayışındaki gücü hissedebileceği gerçek biriydi. Bana kalansa sayfa üzerinde her detayı incelikle düşünülmüş olsa da asla gerçekten doğmayacak bir oğlandı.

Dill ve Wade'in mektuplarımıza girişi, şüphe duygusunun da başlangıcıydı. Bundan önce, Kelly ve ben korkuyu tecrübe etmiştik. Karanlıktan korkmuştuk. Yalnızlıktan korkmuştuk. Canavarlardan (hem hayalî hem de gerçek olanlarından) korkmuştuk. Fakat şüphe bizi bambaşka bir şekilde korkutmuştu. Hayalini kurduğumuz gelecekte (bir başka ifadeyle, altıncı sınıfta) bütün kızlar aniden serpilip güzelleşirken, Kelly ve ben görünmez olmaya ve aynı kalmaya devam ediyorduk. Kelly'nin hayalinde, ilk sıcak geçen yaz gecesinin ardından tüm kızlar şakayıklar gibi açılıp kocaman oluyordu. Benim hayalimdeyse yedi gün, yedi gece boyu yağan yağmurun ardından, bütün kızlar sarı papatyalar gibi serpilip çiçek açarken biz bir grup yeşil yabani ot gibi kalıyorduk. Kelly de, ben de neye ihtiyacımız olduğunu biliyorduk. Pembe, ıslak ve yeni yalanmış gibi görünen dudaklar. Sally Campbell'in dudakları daha beşinci sınıfın başlarındayken böyle görünmeye başlamıştı. Sally güzel bir kızdı ve güzel kızlar her zaman hepimizden önde olurlardı. Sally'nin dudakları ve ağzı hep çilekli sakız kokardı. Kelly ve ben, onun dudaklarının hem parlaklığını hem de kokusunu kıs-

kanırdık. Bize kendimizi daha iyi hissettireceğini düşündüğüm için Kelly'e, "Sally" isminin balkabağı tadında olduğunu söylemiştim. Üstelik de kahverengi şeker ya da tarçın eklenmemiş haliyle. Sadece bir kabak.

Her şeye rağmen Sally bizim için bir örnek teşkil ediyordu. Anlamıştık ki, sınıfın diğer köşesinden bile fark edilecek parlaklıktaki dudaklar çekiciydi ve onlar için gerekli olan parlatıcı kendimiz için edineceğimiz ilk nesne olmalıydı. Kelly, annesi Beth Anne'e bir dudak parlatıcısı alması için önce yalvarmış, sonra da pembenin, Beth Anne'in onun için seçtiği Flamingo Cenneti adında bir tonu karşılığında kilo vermeye söz vermişti. Beth Anne o zamanlar Kelly'nin söylediklerine pek dikkat etmezdi. Tek kızının ondan istediği şeyin çilekli sakız aromasında bir dudak parlatıcısı olduğu gerçeğini tamamen yok saymıştı. Flamingo Cenneti, büyükannem Iris'in kullanacağı türden bir rujdu, parlatıcı değil. Ruj ilk sürüldüğünde yumuşak ve pürüzsüz görünse de kısa süre sonra üstünde çatlaklar oluşuyor ve kupkuru görünüyordu. Dudağımızda bıraktığı tatsa yine Iris'e ait bir şeydi: Bebek pudrasıyla vanilyalı gofret karışımı. Kelly ve ben, Flamingo Cenneti'nin bütün özelliklerinden nefret etmiştik. Hatta isminden bile nefret etmiştik. Cennette flamingolardan başka şeyler de olsa iyi olur diye düşünmüştük.

Beth Anne yanlışlıkla ya da fazladan bir teşvik unsuru olsun diye ismi Okyanus Hafifliği olan bir kutu mavi göz farı da almıştı. Kelly ve ben onu hemen denedik. Parlaklığı ve gözkapaklarımızda neredeyse gümüş gibi görünüyor oluşu, kendimizi çok ucuz hissetmemize sebep olmuştu. Artık bu kelimenin ne demek olduğunu anlayacak kadar büyümüştük ve ucuz birileri olmak istemiyorduk. Ayrıca idolümüz Dolly Parton'un makyaj konusunda elini asla korkak alıştırmamış olduğunu ve bizim makyaj denemelerimiz sırasında örnek alınmaması gerektiğini kavrayacak kadar da

büyümüştük. Biz yine de hâlâ fotoğraflardaki görünüşünü gizliden gizliye beğeniyorduk. Âdeta parlıyordu. Her geçen yıl biraz daha fazla başka bir dünyaya ait gibi görünüyordu. Ama artık karşıdan karşıya geçmemize yardımcı olup gece uyumadan önce bize şarkılar söyleyen iyi bir anne gibi bizim yanımızda yürümüyordu (çünkü artık onunla yürümekten utanıyorduk). Artık bizi görünmediği bir yerden, yukarılardan takip ediyordu.

En başından beri, bulduğumuz bütün makyaj malzemesi tüplerini ve kutularını bir araya toplayıp Kelly'nin yatak odasında biriktirmiştik. Kelly'nin üstü cibinlikli yatağı, sarı pelüş yatak örtüsü, beyaz tuvalet masasının çekmeceleri üzerine boyanmış nergis resimleri ve onunla takım olan aynası, her şeyi "KIZ!" diye bağırıyordu ve benim de bir kıza benzememem için bana eşsiz bir laboratuvar ortamı sunuyordu. Kelly her zaman tam bir kız çocuğuydu. Beth Anne için gelişmesi bir türlü tamamlanmamış şişman bir kız çocuğu olabilirdi fakat doğduğu andan itibaren babasının prensesiydi.

Bense babamın "erkek Fatma"sıydım.

Hatırlayabildiğim en eski zamanlardan beri odam her zaman mavi ve yeşil renklerinden oluşan bir ekose desenle boyanırdı (sonradan öğrendiğim gibi Yale'in sembol olarak kullandığı mavi ile). Mobilyalarım (Amerikan kolonyal tarzda) koyu renk meşe ağacından yapılmıştı ve duvarımdaki resimlerde uzun gemiler (çok büyük gövdeli) vardı. Aynı gemiye ait, farklı seferleri sırasında çekilmiş bu üç parçalı çerçeveli resimleri severdim. Her sabah, geminin gövdesine çarpıp kıvrılan dalgalara, dalgaların köpüğüne doğru uçan yalnız martıya ve bulutları pembeye boyayan gün doğumuna ya da gün batımına uyanıyordum. Kelly'nin yatak odasını görene kadar, diğer kız çocuklarının papatya koklayan palyaçoların, tahta bir kasada oturan minik yavru köpekle-

rin ya da Kelly'nin odasındaki gibi yün yumaklarını açan kedi yavrularının posterlerine uyandıkları aklıma bile gelmemişti. Babama neden uzun gemilerin posterlerini asmayı tercih ettiklerini hiç sormamıştım ama eminim sorsam cevabı "Gemiler seni bir yerlere götürür" olurdu. Haklıydı. O gemiler dünyadaki okyanusları merak etmemi, isimlerini öğrenmeyi ve her birinin kıyısında yaşamayı istememi sağlıyordu. Uçaklar, arabalar ve trenler de insanı bir yerlere götürebilirdi. Yani belki de aradığım cevabın, daha az mantıklı olanın yani, kıtalar arasındaki bu aşılması zor su kütlelerinin ta kendisiyle bir ilgisi vardı.

Denizle alakalı posterler dışında, odamda bir yatak, bir çalışma masası, bir sandalye vardı ve hiç oyuncak yoktu. Babama göre, oyun oynamak çocukların açık havada, güneş ışığında yapması gereken bir aktiviteydi. Oyun oynamanın bir yandan da vücudu güçlendirmesi gerektiğini söylerdi. Bana verdiği oyuncakların hepsi, bu prensiplerin her ikisini de karşılar nitelikteydi. Bisiklet, tırmanma merdiveni, salıncak seti, Nerf* topları ve bir trambolin. Saçlarım aşağı yukarı zıplarken önüme gelmesin diye kısacık kestirilirdi. Düştüğümde dizleri yırtılmasın diye pantolonlarım hep Thoughskin marka, dayanıklı kumaştan yapılmış pantolonlardan seçilirdi. Ten rengim, her öğleden sonra Kuzey Carolina güneşinin altında vücudumun güçlenerek büyümesi için oynadığım oyunlardan dolayı koyu bir kahverengiye bürünmüştü.

Kelly'nin ve benim daha on bir yaşında olduğumuz ve yüzümüzü Cennet ve Okyanus'un çeşitli tonlarına boyamaya başladığımız o yaz, babam bir değişimin yaklaşmakta olduğunu hissetmiş olmalıydı. Tepkisi özünde engelleyici türdendi. Bana, yanaklarımın elma çiçekleri gibi pembe olduğunu, gözlerimin şeklinin pikan cevizine benzediğini ve saç-

(*) Bir oyuncak markası – e.n.

larımın gecenin karanlığında bir nehir renginde olduğunu söylemeye başlamıştı. Büyük dayım Harper'ın bana bunları yıllardır söylediğini bilmiyordu.

Dill ve Wade'in mektuplarımıza girişi, aynı zamanda ketumluğumuzun başlangıcını da belirlemişti. O zamanlar, ketum olmak henüz benim dağarcığımda olan bir sözcük değildi. Dolayısıyla, ben onun yerine, bencil olduğumu düşünüyordum. Sonuç aynıydı, esirgemek.

Bolluklar ülkesi Amerika'nın, bereketli Kuzey Carolina eyaletinde çocukların paylaşımcı olmaları beklenirdi. Çocuklukların gözlemlenen uygunsuz davranışları genellikle paylaşımcı olmamalarından doğar ve ailelerle öğretmenler de buna uygun olarak fırça çekerlerdi. *Bencil olmaktan vazgeç! Neden bu kadar bencilsin? Bencil çocuklar cennete gitmez! Bencillere tatlı yok!* Sonuncusu annemin en sevdiği azarlama cümlesiydi. Kendi annesinden, yiyeceklerin hem ödüllendirme hem de cezalandırma aracı olarak kullanılabileceğini öğrenmişti. Annemin mutfağına giren ürünler –anlamsızca konserve yapılmış sebzeler, tavuk pane için üretilmiş harçlar, hazır hamburger köfteleri ve bunun gibi daha pek çok ürün– ve aynı mutfaktan çıkan yemekler göz önünde bulundurulduğunda, bizim masamızda yemek her zaman bir ceza aracı olarak dururdu. Öte yandan, annemin yemek zamanları için seçtiği azarlama yöntemi benim için âdeta bir panzehirdi. "Bencil" sözcüğünün bıraktığı tat, yazın en son toplanan mısırların tadıydı. Mısırın tanelerinden ziyade, taneleri kemirdikten sonra koçanda kalan delikleri emdiğimde gelen suyun tadındaydı. Zavallı DeAnne – azarlamalarının neden yüzümde bir gülümsemeye sebep olduğunu asla bilemedi.

Şu benim sessiz sofra duamdı:

Tekrar et.
Bana bencil olduğumu söyle.
Yaptığın yemeğin tadını ağzımdan silmeme yardımcı ol, lütfen.

İsa'nın gerildiği çarmıh gibi benim de her akşam katlanmak zorunda olduğum işkence şu güveçlerden birisiydi: Kral usulü tavuk, ton balıklı Çin eriştesi, parça biftekli makarna.

Tutarlılık annemin mutfağının kuvvetli yönlerinden biriydi. Çeşitlilik onun için iki akşam üst üste aynı yemeği yememekti. Çeşitliliğin bir diğer anlamıysa güvecin üstüne serptiği garnitürlerin sırayla ekmek kırıntıları, ezilmiş tuzlu krakerler, küçük parçalara ayrılmış cipsler ya da Durkee marka kızarmış soğanlardan oluşuyor olmasıydı (sonuncusunu sadece Noel, Şükran Günü ve benzeri özel günlerde kullanırdı). Seksenli yılların ortalarında, babamın vefatından hemen önce, DeAnne "egzotik" lezzetlerle denemeler yaptığı sıralarda haftalık menüye kısa bir süre için üç katlı *taco* (bir katı, küçük bir mısır cipsi paketinin içindekilerden oluşuyordu) ve sürprizli kızarmış erişte de dahil olmuştu (bunun sürpriz kısmı da kibrit çöpü büyüklüğündeki şeritler halinde doğranan ve piştiklerinde kıvrılarak küçük pembe paket lastiklerini andıran sosis parçalarıydı). Hangi tarifi pişirirse pişirsin, her türlü yemekte bağlayıcı madde olarak kullanılan Amerikan icadı bir teneke konsantre kremalı mantar çorbasını mutlaka pişen yemeğe eklerdi. Benim bugün "Büyük Asimile Edici" ismini taktığım bu çorba, DeAnne'in yaptığı tüm yemeklerin tadının aynı olmasının sorumlusuydu. Kral usulü ton balıklı ya da biftek parçalı (biftekli değil, bu ikisi farklı yiyecekler) hiç fark etmez, bu yemeklerin dokuları aynıydı. Sanki malzemelerin her biri aynı kazağı giymek üzere aynı ölçüyle hazırlanmışlardı. O zamandan

beri öğrenmiş bulunuyorum ki, içinde pişirildikleri tava veya tencerenin ismiyle adlandırılan yemeklerin büyük olasılıkla başka çok önemli bir özellikleri de olmuyor. Rulo köfte veya tencerede kek gibi mesela.

Yaşım büyüyüp DeAnne'e karşı duyduğum şefkat büyümeyince, bana söylediği sözcükleri soru formatına sokarak kendisine iade etmeye başladım. Sanki beni, pek de anlayamadığım yabancı bir dilde azarlıyormuş gibi "Bencillere*koçandamısır* tatlı yok*üzümjölesi* mu?" diye sorardım. Onun söylediklerini tekrar edişimin elbette birden çok sebebi vardı.

DeAnne'e göre ben bencilce davranıyordum çünkü akşam yemeğimi bitirmiyordum; Afrika'da (Afrika'yı tek bir büyük ülke sanıyordu) açlıktan ölen çocuklar vardı ve yediğimiz güvecin benim payıma düşeni onları doyurmak için oraya yollanabilirdi. Oysa ben yemek sofrasında, onlar hiçbir zaman bilmeyecek olsalar da kendi hayatımla beraber Afrika'da yaşayan çocukların hayatını da kurtarmak için de bencilce davranıyordum ve bunu yapmak bana kendimi iyi hissettiriyordu.

395 numaralı mektubumda da bencilce davrandım ve bu, bana kendimi kötü hissettirdi. Bir eşek arısı sokması, surata atılan bir yumruk, derisi soyulmuş bir dizkapağı. Kelly ile birbirimize mektup yazdığımız dört yıl boyunca, hiçbir düşüncemi ondan saklamamıştım. Alınlarından yapışık doğmuş ikizler gibiydik, düşüncelerimiz gizli elektrik devreleri vasıtasıyla ikimiz arasında sessizce gidip geliyordu sanki. 394 numaralı mektubunda Kelly, Wade'i sahiplenene kadar, Wade benim mektuplarımda hiç yer almamıştı çünkü tıpkı komşunun köpeği ya da postacı gibi hayatımın düzenli bir parçasıydı. Sürekli hayatımdaydı, varlığı güven veriyordu ve hiçbir zaman rahatsız edici olmamıştı. Mavi ve gri renkli çiftlik evine ilk kez arka bahçemizdeki kaydırakta oynamak için gelmişti ama dişini kırdıktan sonra salıncakları

tercih etmişti. Daha sonra, babamın yeni kurdurmuş olduğu oyuncak merdiven setinde oynamaya geldi. Eğer ben orada oynuyorsam, sadece yere bakarak "Merhaba" der ve o da oynamaya başlardı. Eğer ben mavi ve gri renkli çiftlik evindeysem, parmaklıklara tırmanır ve en üst parmaklığa dizleriyle tutunarak baş aşağı sallanırdı, saçları samanlardan yapılıp asılmış taç gibi görünürdü. İsminin bende bıraktığı tat dışında, oldukça sıradan bir çocuktu. 395 numaralı mektubumda Kelly'e, Wade isminin ağzımda portakal şerbeti tadı bıraktığını yazabilirdim ama yazmadım. Wade'in bu parçasının bana özel olmasını istedim. Eşek arısı da bendim, yumruk da bendim, çakıl taşlarıyla dolu yol da bendim.

Dill ve Wade yazının öncesinde, Kelly ve ben başka bir oğlanla ilgili de mektuplaşmıştık. Bu oğlan Kelly'nin kuzeni Bobby'di ama o sayılmıyordu. Yaşça bizden büyüktü. Biz daha beşinci sınıftayken, o liseye gidiyordu. Saçları tam ortadan ayrılmış, uçları saç spreyiyle şekillendirilmişti. Üst dudağının yukarısında daimi bir gölge vardı. Bize yüzünü düzgün yıkamadığını düşündürürdü.

329 numaralı mektubunda Kelly, Bobby'nin onu özel bölgelerine dokunmaya zorladığını yazmıştı. Kelly ve kuzeni, kırmızı tuğlalardan yapılmış evin bodrum katındalarmış. Bobby, kanepeye gelip onun tam yanına oturmuş. Kelly'nin elini tutup, kendi bacaklarının arasına koymuş. Önce ılık bir şey, sonra da bir sertlik hissettiğini yazmıştı Kelly. Bobby'nin gözleri kapalıymış ve sanki görünmez bir çift el saçlarını geriye çekiyormuş gibi başı koltuğun arkasına düşmüş. Kelly'e kimseye bir şey söylememesini tembihlemiş. 330 numaralı mektubuma, arka arkaya birçok kez "İğrenç!" yazarak başlamıştım. Her yazışımda sözcük değişik bir anlam kazanmıştı. Aslında sadece "Babana söyle!" yazmalıydım.

Bobby, '79 yazı boyunca Powell ailesinin çimlerini biçmeye devam etmişti. Kelly'nin annesi, Beth Anne, çim biçme makinesinin sesinden rahatsız olduğu için yeğeninin geleceği her öğleden sonraya Miss Cora'nın Güzellik Salonu'ndan randevu alırdı. Bobby ilk işe başladığında, Beth Anne ona işi bittiği zaman bir şeyler içmek ve ellerini yıkamak için içeri gelebileceğini söylemişti. Kelly, Bobby evin etrafındayken bodruma inmemesi gerektiğini öğrenmişti. Daha sonra odasının kapısını kilitlemesi gerektiğini ama bunu yapmak için herhangi bir yolunun olmadığını da öğrendi. En sonunda annesine, çim biçme makinesinin çalışırken çıkarttığı sesin onun kulaklarına da zarar verdiğini söyleyerek, Bobby geldiğinde bizim eve bırakılmayı istedi. Annem bizim çimlerimizi de biçmesi için Bobby'i işe alana dek, sorun çözülmüştü. O günden sonra da benim için anne değil, DeAnne oldu. Anne olsa böyle bir hata yapmazdı. Dill ve Wade ile başlayan yaz benim için Bobby ile bitti. Kelly'nin kuzeni artık bir oğlan değildi. O bir canavardı. O tehdidin ta kendisiydi. Çim biçme makinesinin, yarısı görünmeyen bıçağı gibiydi. Hayatımızda hayal ettiğimiz erkekler gibi değildi. Zorlanan eller, kapalı gözler, kan.

Dördüncü Bölüm

Aileme dair gerçek olan bir şey varsa, o da birbirimizi hayal kırıklığına uğratmış olduğumuzdu. "Hayal kırıklığı" sözünü duyduğumda, ağzımda hafif yanmış tost ekmeğinin tadını hissederdim. Bu sözcükleri yazılı gördüğümdeyse düşündüğüm ilk ve en önemli şey "yok olmak" ve "nokta" sözcüklerinin birleşmiş, hatta birbirinin üstüne çökmüş olduğuydu, birinin bizi hayal kırıklığına uğrattığını hissettiğimiz an içimizde var olan bir şeylerin son bulması gibi.

Benliğinin, birisi verdiği sözü unuttuğu, geç geldiği, ilgisini yitirdiği, erken gittiği veya başka bir biçimde bize kendimizi aptal gibi hissettirdiği büyük veya küçük her olayda tamir edilmez biçimde eksilmesinin ne demek olduğunu, küçük çocuklar yetişkinlerden daha iyi bilir. Bu sebeple çocuklar küçük ve büyük tüm hayal kırıklıkları karşısında, genellikle de sanki küçücük eklemleri ateşler içinde yanıyormuş gibi kendilerini yerden yere atarak, ağlayıp bağırmaya başlarlar. Bu, iyi bir içgüdüdür. Biz yetişkinler ya da gençlik çağını sağ salim atlatabilenler, bu içgüdüyü sosyal normlarla değiştirdik. Biz sakin kaldık. Acıyı yuttuk. Sınır-

ların ihlal edilmesini affettik. Biz derimizin ateşler içinde yanışını görmezden geldik, kendi kendimizin soytarısı olduk. Bazen, özellikle başarılı olduğumuz zamanlarda, hayal kırıklığının anısını bile hafızalarımızdan tamamen sildik. Sonuçta elimizden kayıp gidenlerin, elbette dönüşü yoktu. Giden gitmişti. Kendimizden geriye nasıl bu kadar az şey kaldığını bile hatırlayamıyorduk artık. Neden hiçbir şey beklemediğimizi, neden bu kadar azını hak ettiğimizi ve neden boşlukları doldurmak için hayatlarımıza yabancıları soktuğumuzu.

* * *

Bir gidişin hemen öncesindeki gecede, ortalığa itirafların ve aydınlanışların saçılması kaçınılmazdı. 23 Ağustos 1986 günü, büyük dayım ve ben her ikisinden de nasibimizi aldık. Ben ertesi gün Yale'e gitmek için şehirden ayrılacaktım – önce bir uçakla New York City'e ve sonra da otobüsle New Haven'a gidiyordum. Boiling Springs'i sonsuza kadar terk etmekte olduğumu sanıyordum. Cenazelerin manyetik çekim gücünü hesaba katmayı unutmuştum. On sekiz yaşımdaydım ve öfke doluydum. Öfkemin sebebi artık annem olmayan DeAnne'di. O gece büyük dayım Harper'ın bilmesini istediğim, buydu.

Bebek Harper ve ben, neredeyse bir yıldır her cumartesi akşamı olduğu gibi beraber yemek yiyorduk. Shelby'e gidip, Bridges Barbecue Logde'da her zamanki yerimize oturmuştuk. İkimiz de birer didiklenmiş domuz etli sandviç, yanına coleslaw* salatası, ekstra barbekü soslu kızarmış patates ve şeftalili çıtır turta (bu sadece cumartesi akşamları servis edilirdi) sipariş etmiştik. İçecek olarak da yakınlardaki Salisbury'de şişelenen, vişne aromalı kola Cheerwine'dan istemiştik. Büyük dayım bu içeceğin, mekânın kendi üretimi

(*) Lahana, havuç, kuru üzüm, sirke ve sıvıyağ ile yapılan salata – ç.n.

olan sosun içindeki meyve aromasını açığa çıkardığını söylemişti. Bridges Barbecue Lodge'u tercih etmemizin iki sebebi vardı ki, bu da şehirdeki Pizza Inn, Waffle House, Arby's, Roy Rogers ve Hardee's gibi diğer restoranlar için sayabildiğimden daha fazlasıydı. Seksenlerin ortasında, Boiling Springs-Shelby civarında sadece ikinci sınıf hazır yemek restoran zincirleri bulunuyordu. Bridges ise kendi kulvarında önde yarışıyordu. Bridges'in bu denli özel olmasının sebeplerinden ilki, özel yapımları olan sosun Kuzey Carolina barbekü standartlarına göre bile fazla sirkeli olmasıydı. Bu da son derece lezzetli olduğu anlamına geliyordu. (Bir gün ağızımda Bridges'in özel sosunun tadını bırakacak o sözcüğü duymayı hep hayal ederim. Bu hayalin sonunda, yeryüzündeki son sözümün ne olduğunu bilerek mutlu ölürüm.) Sosun erdemleri, özellikle bazılarının E. Dixon Bulvarı'ndaki Slo Smoking Steakhouse & Bar-B-Que'yü tercih etmesinden sonra, eyaletin bu tarafında sık sık tartışılır olmuştu. Slo'nun otoparkından her geçişimizde, büyük dayım sessizce, "Budalalar" diye söylenir, Cleveland ilçesinde* bir striptiz kulübü olsa bir rahibin oradan geçerken yapacağı gibi, park etmiş arabalara göz atıp plakalarını ve markalarını zihnine not alırdı. Bridges'in bu denli özel olmasının ikinci sebebiyse çok güzel bir tabelasının oluşuydu. Yan yana dizilmiş dört tane pembe neon domuzcuk. Bebek Harper ve ben, tabeladaki ışıkların yanıp sönerek domuzcuklardan birini gecenin karanlığına gönderip geri getirişini severdik. Domuzcuklardan biri bazen tabela tamir edilene kadar aylarca görünmez olurdu. Ben daha küçükken, büyük dayım Harper, aydınlatması bozulmuş olan domuzcuğun o sırada markete gitmiş olduğunu söylerdi. O akşam, karanlıkta kalan domuzcuğun

(*) Kuzey Carolina eyaletinde yer alan bir ilçe (*county*); Shelby, ilçenin merkezidir. "County", ABD idari sisteminde eyaletten sonra gelen en büyük idari birimdir – e.n.

tabağımızda olduğunu söyledi ve sonra hıçkırdı. Büyük dayım, çenesine bulaşmış sosla bile çekici bir adamdı.

Bebek Harper, Tanrı ruhunu ve geri kalan her yerini kutsasın, ailemizin fotoğrafçısıydı. Fotoğraf albümleri –ki bana New York City'e gittiğimde, üstünde "DİKKATLİ TAŞIYIN" yazılı bir kutuda gönderdikleri hariç, yüz taneler– hayatı boyunca hissettiği, bir yerde hem olmak hem de olmamak gereksiniminin kanıtlarıydı. 1940'ta, Kodak Baby Brownie Special marka fotoğraf makinesi ilk eline geçtiğinde on altı yaşındaymış. Başlarda kötü bir fotoğrafçı ya da tesadüfen bu alana yönelmiş bir sanatçı gibiymiş. İlk albümündeki fotoğraflar genellikle insanların enselerinden, bulanık çıkmış gövdelerinden ve attığı bir adımın ortasındaki ayakkabılarından ibaretti. Bu fotoğraflara "adayfotolar" demişti ama ablası Iris, ağızında bir çatal ve gözünün üstünde bir saç buklesiyle nasıl göründüğünü gördükten sonra kardeşine güzel insanların çirkin fotoğraflarını çekmekten vazgeçmesini söylemiş. Ben, büyükannem Iris'in güzel göründüğü bir anı hiç hayal edemezdim ama büyük dayım Harper sağ olsun, buna gerek de kalmadı.

H.E.B. İki (her albümün sırtına daktiloyla büyük dayımın isminin baş harfleriyle bir numaradan oluşan bir etiket yapıştırılmış olurdu), Iris'i –yirmi yedi yaşında, evli ve DeAnne isminde sekiz yaşında bir çocuğun annesi– Hollywood yıldız adaylarına benzer bir suratla göstermekteydi. Iris kaşları alınmış ve şekillendirilmiş, dudaklarına koyu renk ruj sürülmüş haliyle bu fotoğraf albümünden sonra her zaman Bebek Harper'ın fotoğraf çekmesine hazırlıklı olmuş. Daha doğrusu, Bebek Harper, bu albümden itibaren hep Iris fotoğraf çekimi için hazırlanana kadar beklemek zorunda bırakılmış. Yine de arada bir, onun fotoğrafını poz vermeden çekmeyi başardığı da olmuştu. *H.E.B. Dört*'ün sonunda bu fotoğraf-

lardan oluşan bir seri vardı. Her biri, Iris'in kıyafetlerinden bazı detayların yakın plan çekimlerinden oluşuyordu. Üzerinde sonuncusu iliğinden kurtulmuş üç tane inci düğme olan bir eldiven. Tepesinde, ipek organzeden yapılmış ve titrek (bu sebeple bulanık çıkan) tohum keseleri bile yerli yerine konmuş olan bir ebegümeci dalı taşıyan bir şapka. Parlak, oval bir tokası olan topuklu bir ayakkabı. Bebek Harper, adayfotolarını bana ilk gösterdiğinde, kafamı çevirip başka taraflara bakmak istemiştim. Fotoğrafları neden görmek istemediğimi, bu görüntülerin beni neden bu kadar üzdüğünü anlamamıştım. Bu hissettiklerimin fotoğrafların içeriğinden ziyade fotoğrafçının kendisiyle ve onun bakışındaki özlemle ilgili olduğunu o zaman nasıl bilebilirdim?

Bebek Harper, her zaman varlığımızı belgelemek için etrafımızdaydı ama kimsenin kamera arkasına geçmesine izin vermediği ve bir üçayaklı fotoğraf sehpası kullanmaya hiç yanaşmadığı için onun varlığı hiç belgelenmemişti (Çocukluğunda çekilmiş birkaç fotoğrafı istisnaydı. O zamanlar daha istediği gibi hareket edemiyordu). Bu zekice yöntem sayesinde, büyük dayım ailemizin resmî tarihindeki varlığını gizlemeyi başarmıştı. Kendini dışarıda bırakarak, tarihimizin eksik ve hatalı olmasını garantilemişti. Bu gerçeği benden hiç saklamadı. Büyük dayım her zaman fotoğraflarına güvenilmemesi gerektiğini, gerçek ilgi noktalarının bambaşka yerlerde olduğunu söylerdi. "Sen aramıza katılmadan önce" albümlerine baktığımızda, her fotoğrafta durup fotoğrafın çekilme sebebini ve orada bulunan yüzleri anlatırdı (yüzler, bazıları artık daha farklı görünse, bir kısmı artık hayatta olmasa ve kimisi de farklı nedenlerden bizim hayatımızda bulunmasa bile, genelde hep aynıydı), sonra da bana resimde göremediğim şeyleri aktarırdı. Mesela şöyle derdi: "İşte Linda Vista, büyükannenin Noel zamanı ne hale geldiğini bilirsin. Tam şu önündeki fotoğraf çekilmeden önce, sır-

tırıdan soğuk terler akmasına sebep olan o fısıltıyla bağırma numaralarından birisini yapıyordu. Bu, o zamanlar yanımızda çalışan yardımcı kız, bak burada önlüğünün köşesi çıkmış. Kızın geri kalanı olabildiğince hızlı şekilde mutfağa kaçıyordu ama ben onu yakaladım. Yani, en azından bir kısmını... Zavallıcık, elinde bir tepsiyle misafirlere, artık kimsenin yapmadığı şu üzerinde Virginia domuzu jambonu olan krakerlerden dağıtıyordu. İşte, birkaç tanesini yere düşürdü. Tepsiden kayıverdiler. Kız sanki kristal bir vazoyu düşürüp kırmıştı. Birkaç krakerin bu kadar çok gürültü çıkartabileceğini kim düşünürdü ki? Zavallı kız toplayabildiğini topladı ama krakerler düzgün ve kaliteli yapılmıştı. Yani demek istediğim, onları büyükannen değil, *bir başkası* yapmıştı. İşte, Iris odanın diğer ucundan kızın yanına geldi, onun üzerine eğildi ve fısıltıyla bağırarak kızı beti benzi atacak kadar korkutan bir şeyler söyledi. Kızcağızın yüzünün kireç gibi beyaz hale gelişi bize bir şeyler anlatıyordu. Ne yazık ki, sadık Kodak'ım kızın yüzünü yakalayabilecek kadar hızlı değildi. Yine de fotoğrafa dikkatlice baktığında halının üzerinde, Iris'in topuklularının yakınındaki kırıntıları görebilirsin. Kız bu olaydan sonra bizimle fazla kalmadı. Sanırım gittiğinde yılbaşından önceydi. Burada esas dikkat etmen gereken nokta Linda Vista, büyükannenin yüzündeki gülümseme."

Bebek Harper konuşmayı ve bana Linda Vista diye hitap etmeyi severdi. Bu eğilimlerden ilkine bakılırsa, Bebek Harper'ın benim için çok uygun bir arkadaş olmadığı düşünülebilirdi. Ama başladığında konuşması "on saniyede saatte sıfırdan yüz kilometre hıza ulaşır" diyen araba reklamı sloganına benzerdi. Sözcükleri ivme kazandıkça, cümleleri bir ritim tutturdu. Cümleleri bir ritim tutturdukça, sözleri bir melodiye dönüşürdü. Böylece Bebek Harper bana sadece insan sesinden oluşan şarkılar söylemiş gibi olurdu. Dolayısıyla onun ağzından çıkan sözcükleri "gelenler" olmadan din-

leyebilirdim. Birbirimizin başka yönlerden de ideal arkadaşıydık yani.

Bana Linda Vista şeklinde hitap etmesinin kolay bir açıklaması yoktu. Her sorduğumda farklı bir cevap verirdi. Çünkü isimler çorap gibidir – arada bir değiştirilmeleri gerekir. Çünkü sen olmasaydın Cleveland ilçesi *vista*'sız* kalırdı. Çünkü tek başına Linda ismi kırk yaşına gelmiş, günde bir paket sigara içen bir kadın ismi. Çünkü sana benden başka Linda Vista diyen kimse yok. Büyük dayım Harper her zaman sebeplerle doluydu ve bu özelliği onu, eylemleri için her zaman sadece mutlaka doğru tek bir sebebi olan "Makul İnsan"ın bir antitezi haline getiriyordu. Sanırım Bebek Harper'ın babamı bu kadar çok sevmesinin sebebi de buydu. Bizim zıddımız olan insanları severdik ki, kendimizi kendimizden kurtarabilelim. Bazen de bizim zıddımız olan insanları severdik çünkü reddedilmek yok sayılmaktan daha iyiydi.

Aramızdaki çekim birbirimizi ilk gördüğümüz an başlamıştı ve karşılıklıydı. Kendi ailemizin içinde bile, biz seçtik. Ben ailenin tek torunuydum. Bebek Harper ailenin tek şarkı söyler gibi konuşan insanıydı. Âşık olmak için bunlardan daha kötü sebepler de vardı. Kelly, benim gibi biri için Bebek Harper kadar şarkı söyler gibi konuşan biriyle beraber olmanın nasıl bir duygu olduğunu sormuştu. New Haven'da hayatımın ilk kar tecrübesini yaşayana kadar ona bu duyguyu hiçbir şekilde açıklayamamıştım:

Karla kaplı bir yerde yürüyorsun. Karın ayaklarının altında ezilirken çıkardığı ses adımlarına eşlik ediyor. Eğer yeterince uzun süre yürürsen, her adımına eşlik eden bir ses olduğunu unutuyorsun. Karların eridiği bir boşluğa basana kadar, sesin varlığını unutuyorsun. Bu sessiz adım seni şaşırtıyor ve sana aslında yerlerin her zaman karlı olmadığını hatırlatıyor.

(*) "Vista" kelimesinin sözlük anlamı "manzara, seyirlik güzellik"tir – ç.n.

Iris ve benden başka kimse ona –yani yüzüne karşı– Bebek Harper diye hitap etmezdi. Büyükannem onun adını yüksek sesle söylediğinde, ben bile büyükannemi sevebiliyordum.

"Bebek*bal* Harper*kereviz*"

Kereviz –benim bildiğim kendinden tuzlu tek sebze– denizi bir dalga halinde geldiğinde, içindeki çiçeklerin ve narenciyenin özünü sızdıran bir baloncuk olan bal patlayarak sonuna kadar açılıyor. Lezzetlerin, dizlerimi titretecek beklenmedik ölçüde zevkli bir birleşimi.

Bu benim bir isme son vuruluşum olmayacaktı. Konserve şeftaliler. Dereotu. Portakal şerbeti. Yaban havucu (çok büyük pişmanlığım). Bebek Harper'dan sonra âşık olduklarımın hiçbirisi bana onun hissettirdiklerinden daha fazlasını vermedi.

Bebek Harper, DeAnne'in bu gece nerede olduğunu sordu. Ona, Bridges'in didiklenmiş domuz etli sandviçinden aldığım ısırıkların arasında, DeAnne'in bir cadı olduğunu söyledim. Bebek Harper bir kez daha hıçkırdı. Verdiğim cevapların sorularını karşılamaması her zaman hoşuna giderdi. Cevaplarımın soruya iyice yaklaşıp sonra da vazgeçtiği için ıskalamasını severdi. Büyük dayımın, Bobby'nin yaptıklarından DeAnne'i sorumlu tuttuğumu bilmesini istiyordum ama flüoresan lambaların altında, çekirdek ailelerin vızıldayarak yemek yediği masaların ortasında, Bridges'in sirkeyle karışık mikroplu atmosferinde yüzerken, Bobby ismini yüksek sesle telaffuz edemedim.

Canavar. Tehdit. Bıçak.

O gece daha sonra, büyük dayım Harper'a olanları nihayet anlattığımda, ağlamıştı. Ellerimi tutmuş ve ağlamıştı. Kendi elleri titriyordu. İyi olacağımı, yıllardır, aslında yedi yıldır, iyi olduğumu söylemem onu teselli etmeye yetmemişti. O sırada artık onun oturma odasının en can alıcı parçası olan ye-

şil kadife divanda yan yana oturuyorduk. Büyük dayım altmış iki yaşında, bana Scarlett O'Hara'nın kendisine bir elbise diktiği perdelerle aynı renkte olduğunu söylediği kadife bir divana sahip olan, hiç evlenmemiş, erkek bir kütüphaneciydi. Bu özellikler müphem ipuçları değil, yanıp sönen ışıklı tabelalardı. Onu bu özelliklerden ötürü daha da çok seviyordum. Tüm Boiling Spring-Shelby bölgesinin güzel insanları, büyük dayıma bakıyorlar ve onu görmezden geliyorlardı. O gece ışığı yanmayan domuzcukların onlar olduklarını düşündüğümü hatırlıyorum.

Aydınlanma, Tanrı'nın bize doğruyu göstermesidir. İtiraf sa bizim doğruyu ona söylememiz. *Ya da* doğruyu hayatımızda bizi ona en yakın hissettiren insana söylememiz. Bu "*ya da*" kısmını ve ardından gelenleri Kelly ve ben icat etmiştik. Bobby'den önce, Dill ve Wade'in hayatımıza girdiği yazdan önce, Kelly ve ben pazar okulunda aldığımız din eğitimini, kutsal metinlere kendi yaptığımız eklemelerle tamamlayan amatör teologlardık. Yeni Ahit'e alternatif bir kitap taslağını yapıp ismini *Illumination** koymuştuk. Bu ismi Kelly bulmuştu. On yaşında bir çocuk için oldukça gelişmiş bir sözcük hazinesi vardı. Bulduğu ismi yüksek sesle bana söyleyip, bana hissettirdiği tadı öğrenmek için "Yani?" diye sormuştu.

"Kuru erik*tazesoğan*" diye cevap vermiştim suratımı buruşturarak.

Kelly gülmüştü. "Illumination" sözcüğünün de, "kuru erik" sözcüklerinin de içinde nahoş bir şeyler saklı olduğunu anlamıştı ve durması için beni yalvartana kadar bu sözcükleri birbiri ardına tekrar etmişti.

"Yoksa ne*mısırunukrakerleri*?" diye sormuştu Kelly.

"Bir daha*şurupsuzpankek* seninle*tazefasulyekonservesi* aslaç*iklet* konuşmam*limonata*!"

(*) Aydınlanma – ç.n.

"Sen*taze*fasulyekonservesi aslaçiklet bana hiçbir*pirinç* şey*domates* söyleme artık" demişti Kelly, gözlerini devirerek.

Arkadaşlığımız bir grafiğe yerleştirilecek olsa 1978 zirve senemiz olurdu. Kendimize kurduğumuz dünya küçük, samimi ve tastamamdı. On yaşındaydık. Dördüncü sınıfa gidiyorduk. İkimizin de bir evcil hayvanı, bir kardeşi ya da hoşlandığı bir çocuk yoktu. Bir tek birimize, Dolly Parton'a ve *Illumination* aracılığıyla İsa'ya olan bağlılığımız vardı. 253 numaralı mektupta Kelly'e, bu sözcüğün ne anlama geldiğini sordum.

"Işık" diye cevap verdi. "Ayrıca ışığın varlığında olanlar. Işık olduğunda daha fazla ve daha güzel şeyler görürüz." Kelly, her iki *ışık* sözcüğünde ve *şeyler* sözcüğünde geçen ş harflerinin kancalarını anatomik olarak tam görünen, sağ ve sol karıncıkları işaretlenmiş kalplerle süslemişti.

Illumination, İsa ile ilgili hissettiklerimizi yazmaya başlamamızla ortaya çıkmıştı. Onunla ilgili sevdiğimiz şeylerin listesini çıkartmıştık.

- Seni seviyoruz İsa, çünkü gerçekten çok sevimli bir bebekmişsin.
- Seni seviyoruz İsa, çünkü kolların hep sonuna kadar açık ve bizi kucaklamak istiyorsun.
- Seni seviyoruz İsa, çünkü insanlar seni birer koyun gibi takip ediyorlar.
- Seni seviyoruz İsa, çünkü saçların uzun ve parlak. (Breck marka şampuan kullandığını düşünüyoruz.)
- Seni seviyoruz İsa, nereye gidersen git kendi aydınlığını götürüyorsun.

Illumination'ın yazımını bitirdiğimizde on bir yaşındaydık ve inancımıza güvenimiz sonsuzdu (bu güven iyiydi çünkü kendimize olan inancımızı kaybetmek üzereydik). Önce

On Emir'i sonra da bu emirlerdeki yasaklardan kaçmanın yollarını liste halinde sıralıyorduk. Kelly bu kaçamaklara "muafiyetler" dendiğini söylemiş ve sonra da bana bu kelimenin neyin tadını hissettirdiğini anlamak için "Yani?" diye sormuştu.

"Hiçbir*pirinç* şey*domates*" cevabını vermiştim.

Kelly, el çantasında taşıdığı küçük spiralli not defterini çıkartıp –benim henüz bir defterim yoktu çünkü babam ihtiyacım olan her şeyin arka ceplerime sığması gerektiğini söylüyordu– "muafiyet" yazdı. Hiçbir tadı olmayan, damağımda sadece bir boşluk yaratan sözcüklerin listesini tutuyordu. Eninde sonunda ortaya bir şablonun çıkacağını düşünüyordu. Hiçbir kalıp çıkmadı çünkü Kelly konuya karşı ilgisini yitirdi ve sonra da defteri kaybetti.

- Öldürmeyeceksin, sebebin İsa'yı kurtarmak olmadıkça.
- Çalmayacaksın, amacın senden çalınanı yerine koymak olmadıkça, ki bu da çaldığının başından beri senin olduğu anlamına gelir.
- Komşunun karısına göz koymayacaksın, kendi karın ölmüş ve sen çok yalnız kalmış olmadıkça.

Illumination'ın tek kopyası Kelly'de duruyordu çünkü yazmanımız oydu. Yazmanımız Kelly idi çünkü onun el yazısı benimkinden daha güzeldi. El yazısı benimkinden daha güzeldi çünkü ben onun hayatına girmeden önce bile o mektup yazıyordu. Mektupların Hiç Kimse'ye yazıldığını ve Herhangi Biri olarak imzalandığını söylemişti. Ya da belki tam tersiydi.

O gece büyük dayım Harper ve ben, ikimiz de itiraflarda bulunduk. Hatta aslında ilk titreyen benim ellerim oldu.

Bridges'deki akşam yemeğimizden sonra, Boiling Springs'e, onun Yunan mimarisi stilinde inşa edilmiş ve dış cephesi aslına uygun şekilde "kaymak" rengine boyanmış evine dönmüştük. Bu rengi, dönemi olabildiğince otantik yansıtması için özellikle aradığını ve hazırda bulamayınca birtakım boyaları karıştırtarak özel olarak yaptırdığını gururla anlatırdı. Bebek Harper lafına her zamanki gibi başladı: "Linda Vista, gel şöyle, otur yanıma." İkimiz de divana yerleştikten sonra, benim Bridges'de açmış olduğum konuya döndü. "Şimdi, biliyorsun, annen aslında bir cadı değil Vista Kız," dedi, "Fakat biz küçükken, ben de annenin bir cadı olduğunu düşünürdüm."

DeAnne ve dayısı Harper arasında sadece sekiz yaş fark vardı. Bunu biliyordum. Bilmediğim, Iris ve Walter Wendell, DeAnne'i hayatının ilk saatlerinde kendisinin de sarılmış olduğu battaniyeye sararak yeşil panjurlu evin merdivenlerinden aşağı indirdikleri andan itibaren, Bebek Harper'ın yeğeninin hiç umurunda olmadığına karar verip bunu her fırsatta, onunla her yalnız kaldığında dile getirmiş olduğuydu. Onun minicik kulağına eğilip "Sen bir kemik torbasısın" diye fısıldamıştı. DeAnne yürümeye başladıktan sonra ama okumayı sökmeden uzun zaman önce eline "Senin adın Çamur" yazan notlar tutuşturmuştu. DeAnne'in sözcük dağarcığı hâlâ "anne" ve "baba" sözlerinden ibaretken ve Bebek Harper'ınki gelişmeye başladığında, eğri büğrü el yazısıyla yazdığı notlarda söyledikleri çok daha net ve direkt hale gelmişti: "Incubus, Succubus,* keşke bizimle olmasaydın." Iris, DeAnne'in küçük nemli ellerinden bu kâğıt parçalarını almayı başardığı zaman, mürekkep çoktan yayılmış, yazılar artık okunamaz halde gelmiş oluyordu ve böylece Bebek Harper suçlanmaktan kurtuluyordu. Büyük da-

(*) Incubus ve Succubus, insanlarla uyurken cinsel ilişki kuran, birisi erkek, diğeri kadın, iki iblistir – ç.n.

yım bana bu yaptıklarını anlattıktan sonra, *H.E.B. Dokuz* albümünün sayfalarını çevirip DeAnne'in üstünde sekiz tane mum yanan bir pastanın arkasında çekilmiş bir fotoğrafında durdu. Fotoğrafta DeAnne'in yumruk şeklinde kıvrılmış sağ elini ve bu elin içinden köşeleri taşmış mendile benzeyen şeyi gösterdi bana. *Bu* not, Bebek Harper'ın onun eline tutuşturduğu son nottu. Büyük dayıma notta ne yazdığını sordum. Sonra da neden bir daha hiçbir şey yazmadığını.

Notta "Seni affediyorum" yazıyordu.

Bebek Harper, DeAnne sekiz yaşına yani o dünyaya geldiğinde kendi olduğu yaşa bastığında kızla ilgili çok önemli bir şeyin farkına varmıştı. Muhtemelen doğuştan var olan ve asla değişmeyecek bir şeyin. Yeğeni, ona hiçbir zaman bir not yazmayacaktı. "Neden" diye sormak için bile. Bebek Harper, sadece var olduğu için (yoluna çıktığı için, Iris ile arasına girdiği için, her aile toplantısında mutlulukların en büyüğünü yaşayan en küçük çocuk olduğu için) DeAnne'i hor görmeye ve daha da önemlisi bunu ona söylemeye devam ederse, hali hazırda olduğundan daha da büyük günaha gireceğini anlamıştı. "Ne mutlu yumuşak huylu olanlara, çünkü onlar yeryüzünü miras alacaklar."* Bebek Harper, neden böyle olacağını anladığından emin değildi ama Tanrı'ya karşı gelmek istemediğinden emindi. Yeğeni DeAnne, Whatley soyadını ve kanını taşıyordu. Iris'in (çok az miktarda da kendisinin) damarlarında dolaşan Burch ailesinin asit kıvamındaki kanının bir damlasını bile genetik miras olarak almamıştı. Büyük dayım Harper, gecenin en önemli aydınlanma ifadesi olarak, genlerin nesil atlamasının Tanrı'nın dünyayı dengeleme yöntemi olabileceğini söyledi.

Harper Evan Burch'ün o gece söylemediği fakat Boiling Springs'deki herkesin bildiği gerçekse Burch ailesi söz konusu olduğunda Tanrı'nın bir neslin tamamını yok ederek

(*) Matta 5:5 – ç.n.

dünyayı zaten dengelemiş olduğuydu. "Felaket" Iris ve Walter Wendell'ın düğününden iki hafta sonra gerçekleşmişti. Iris'in annesi ve babası, babasının evde kalmış iki kız kardeşini yaşadıkları şehre, Kuzey Carolina'nın Macon Bölgesi'ne götürmüşlerdi. Burada Burch ailesinin huysuzluk damarı bu iki kadına çoktan yeni bir soyadı yakıştırılmasına neden olmuştu. İki kardeş bu kasabada "Çapak (*Burr*) Kardeşler" olarak anılıyorlardı. Ailenin eski çiftlik evinde bir gece çıkan yangın kardeşleri gece uykusunda yakalamış ve ölümlerine neden olmuştu. Kız kardeşler Macon'daki araziyi, yerel bir kediseverler topluluğunun bir üyesi İtalya Venedik'e gidip orda asil kedi dostları için mezarlık olarak ayrılmış kocaman adalar olduğunu anlattıktan sonra, bir vasiyetle bu topluluğa bıraktıklarından, Iris ve Bebek Harper Boiling Springs'deki yeşil panjurlu evle yetinmek zorunda kalmışlardı. Macon'daki evden geriye kalan yıkıntılar ve yirmi iki dönüm arazi de anında o kedi mezarlığı adanın aynısına dönüştürülmüştü. Vasiyetnamenin onaylanma süreci tamamlanıp, arazinin tapusu devredildikten sonra Burr Kardeşlerin kedileri aslında pek de sevmediği iddiası gün yüzüne çıkmıştı. Kardeşler sadece yeğenlerini kedilerden bile daha az seviyorlardı.

Büyük dayımın DeAnne'e karşı eskiden hissettiklerine dair hiçbir zaman en ufak belirti görmedim. Ben çocukken büyük dayım, yemek saatlerini mümkün oldukça atlatsa da, bizim mavi ve gri renkli çiftlik evimizde oldukça çok vakit geçirirdi. Tam tatlı servisi başladığında gelirdi. DeAnne hiçbir zaman yenebilir hamur işleri yapabildiğini iddia etmediğinden yemeğin sonunda heyecanla beklediğimiz tatlılar genellikle marketten alınmış kekler ve tartlar ya da sözde "ev yapımı" olan titrek jöle küpleri olurdu.

Bebek Harper genellikle elinde birkaç gömlek ve bir zarfın içinde bu gömleklerden kopup düşmüş olan düğmeleriyle

beraber gelirdi. DeAnne dikiş kutusunu çıkartır, büyük dayım da kanepede onun yanına oturup sanki iğnenin kumaşa girip çıkışını kendisi yönetiyormuşçasına başını DeAnne'inkine doğru eğerek yaklaştırırdı. DeAnne bundan hiç rahatsız olmazdı. Bu duruşları bana hep aralarında gerçek bir şefkat olduğunu düşündürürdü.

O ağustos gecesinde Bebek Harper'a bunun doğru olup olmadığını sordum.

Beni onaylarcasına kafasını sallayıp "Thomas ile evlendiği gün annene âşık oldum Linda Vista" dedi.

Beşinci Bölüm

Kuzey Carolina'ya musallat olan bir hayalet vardı. Adı Virginia Dare idi ve hayatının dokuzuncu gününden sonrası için hiçbir tarihî kayıt yoktu. Babasının ismi Ananias, annesinin ismi Eleanor'du. 1587 senesinin 18 Ağustosu'nda bir pazartesi günü dünyaya gelmiş, aynı haftanın pazar gününde vaftiz edilmişti. Bedeniyle buluşan bu bir damla su sayesinde, vücuduna ne olursa olsun, ruhu Cennetin Krallığı'na kabul edilmişti. Bunu bilmek John White'ı yani kızın büyükbabasını, yani onu yüzüstü bırakan adamı, okyanusun gelgitinde kendini boğmaktan kurtarmıştı. Virginia –yoksa acaba ona soyadıyla mı hitap etmeliyim çünkü hayatının ilk gününden itibaren bunu hak etmişti?–* sonradan Kuzey Carolina olarak adlandırılacak olan bölgenin açıklarındaki daha evvel hiçbir İngiliz evladının göbek bağının kesilip bağlanmadığı Roanoke Adası'nda dünyaya gelmişti. Dare, doğumunun içinde gerçekleştiği koşullara dayanabilecek kadar cesur, ahmak ve cüretkârdı. Onun doğumunun sömürgedeki

(*) "Dare" sözcüğü İngilizcede "cesaret, meydan okuma, cüret etme" anlamlarına gelir – ç.n.

yetişkinlere umut verdiği inkâr edilemezdi. Bu, o kadar temiz ve mantıksız bir umuttu ki, sadece birkaç saat sürmüştü. Sonra bu doğum, yetişkinlere yiyeceklerinin ve malzemelerinin azalmakta olduğunu, Yeni Dünya'da geçirecekleri ilk kışınsa çok yakın olduğunu anımsatmıştı. Dare, onlara ölebileceklerini hatırlatmıştı. Küçücük, pembe bir et yumağı onlarda bu duyguların tümünü tetiklemişti. Yetişkinler bir araya gelip, tartışıp, aralarından bazı kişilerin daha çok erzak ve (burası açıkça söylenmeden geçiştirilmişti) kendilerinden daha azimli yeni kadın ve erkekler getirmek için İngiltere'ye dönmesi gerektiğine karar vermişlerdi. Bu yolculuğa çıkmaya gönüllü olanların yoklamasına sıra geldiğinde "Hay hay" demeyen üç kişi vardı; Ananias, Eleanor ve Eleanor'un babası John White. Küçücük, pembe bir et yumağı bu üç kişiyi ahmaklaştırmış, cüretkâr kılmış ve onlara cesaret vermişti. Ama John White torununu geride bırakmaya mahkûmdu. Koloninin lideri oydu ve İngiltere'ye dönecek gemide onun olmaması, güçlü bir firar ve isyan kuşkusu yaratırdı. 27 Ağustos günü geriye baktı ve kızı Eleanor'u kıyıdaki kumsalda kollarında Dare ile dikilirken gördü. Ananias'ın nerede olduğunu merak etti John White. Gemi Atlantik Okyanusu'nda ilerledikçe, bu soru kafasını daha da kurcaladı. Cevabı öğrenmek için aylarca beklemesi gerektiğini biliyordu ve böyle bir soruyu aklına düşürdüğü için damadına sinirleniyordu.

John White, yeni evinden uzaklaştığı seyahat boyunca kendini Atlantik Okyanusu'nun fazlasıyla uyumlu olduğunu düşünürken de buldu. Onun bildiği okyanus hep acımasızdı ama değişik açılardan. John White haklıydı. Atlantik, onu ve ekibini savaşta olan bir ülkeye selametle ulaştırdı. Bütün İngiliz gemileri, donanması, erzakları ve her türlü denizle ilgi donanım, gelecek üç sene boyunca İspanyol filolarının batırılmasına adanmıştı. John White bu yıllar boyun-

ca, damadına karşı neredeyse saplantı sayılabilecek bir nefret geliştirdi. John White'ın şakaklarındaki damar zonkluyor ve neredeyse patlayacakmış gibi görünüyordu. Bu öfkeye yoğunlaşmak zorundaydı çünkü aksi takdirde kırılmakta olan kalbi meleyen koyunlarınkine benzeyen sesler çıkartmasına neden olacaktı. Elenor'u ve Dare'i kim bilir ne kadar uzun süre Roanoke Adası'nın kıyısında öyle tek başlarına durmuşlardı? John White'ı delirten işte bu soruydu.

Babam, Old North State'e inanırdı. Sekiz yaşıma bastığımda, ki bu yaşın ailemiz için önemi büyüktü, babam bana *Kuzey Carolina Geçit Töreni: Tarih ve İnsanlar Hakkında Öyküler* isimli bir kitap vermişti. Kitap ben doğmadan iki yıl önce, 1966'da basılmıştı. Altmışlardan çok daha az karmaşık olan bir dönemde yazılmış gibi bir görüntüsü ve duygusu vardı. İçindeki çizimler mürekkeple çizilmiş gibi siyah beyaz, şematik ve nahiftiler. Kitabın, kapakta fotoğrafları bulunan, 1940'lardan kalma bir sinema yıldızına benzeyen bir adamla kedisiyle poz vermiş olan bir kadının ortaklaşa yazdıkları metniyse görüntüsüyle aşağı yukarı aynı özelliklere sahipti. Kitap, hepsi de altıncı sınıfta hazırlanan kitap özeti ödevlerinin üslup ve derinliğine sahip olan otuz iki kısa bölümden oluşuyordu. Elime aldığım an kitaba bağlanmıştım. Ait olduğun dünyanın tarihinin ve insanlarının iki yüz dokuz sayfaya ve bir avuç çizime indirgenmesinin güven veren bir yanı vardı. Doğası gereği babam, benim güven ve aidiyet hissi yaratan bir kitaba sahip olmamı istemişti. *Kuzey Carolina* kolay okunan tarih metinlerden oluşuyordu ve babam bu hikâyelerin bu anlamda da işe yarayacaklarını düşünmüştü. Yaradılar da. Fakat babamın beklediğinden daha farklı bir işe yaradılar. *Kuzey Carolina* sağ gösterip sol vurmuştu.

Tüm peri masallarında olduğu gibi, burada da bir suç işlenmişti. "Pamuk Prenses" masalında zehirleme vardı. "Güzel ve Çirkin"in merkezinde bir rehin alma söz konusuydu. "Hansel ve Gratel" yamyamlığa teşebbüs üzerineydi. "Sindrella"da daha ufak bir suç konu ediliyordu; bir partiye davetsiz olarak sızma. *Kuzey Carolina* ise bir sınır ihlaliyle başlıyordu. "Goldilocks ve Üç Ayı" masalındaki türden basit bir haneye izinsiz giriş değil ama çok daha büyük ölçekli bir arazi gaspı söz konusuydu. Oysa ben *Kuzey Carolina*'nın, Virginia Dare ve Kayıp Roanoke Adası Kolonisi'ni anlatan ilk bölümünde, bu kitabın çocuk kaçırma ve toplu katliam suçları hakkında olduğunu düşünmüştüm. Tabii ki böyle düşündüm. Dünya bana, Dare'in daha tam açılmamış gözlerinden gösteriliyordu. Tarihin her zaman bir görüş açısı vardı. Bu, öğrenilmesinde fayda olan bir numaraydı.

Bir diğer numara da tarihin insanın hatırlamak istediğinden ibaret olduğuydu. *Kuzey Carolina*'da bir tek köleden bahis vardı. Chapel Hill'deki Kuzey Carolina Üniversitesi'nde okuyan genç adamların sevgililerine onların yerine aşk şiirleri yazarak efendisine ek gelir sağlamış olan George Moses Horton. George Moses bu şiirleri sahibinin tarlasında çalışırken yazmıştı. Küçük Virginia Dare, tarlalarda bile şiir olduğuna göre köleliğin, bu "çok özel kurum"un, ne kadar kötü olabileceğini sorgulardı herhalde.

Kuzey Carolina'nın dağarcığında bir numara daha vardı. Tarih, eksik olan detaylarda gizliydi. Wright Kardeşler'in 17 Aralık 1903'de Kitty Hawk, Kuzey Carolina'da gerçekleştirdikleri ilk uçuşa, aralarında "Kitty Hawk köyünden bir oğlan çocuğu" da bulunan küçük bir grup insan tanıklık etmişti. Kitabın, sinema-yıldızı-benzeri ve kedi-sever yazarları neden bu çocuktan bahsederken grubun geri kalanından ayırmış, sonra onu Kitty Hawk kumsalında bir başına bekler halde bırakmış, bir isim bile vermemiş ve üzerine tek söz-

cük daha yazmamışlardı? Belki de anlatmak istedikleri Kuzey Carolina sahillerinde unutulmuş bir başka çocuğun öyküsüydü. *Kuzey Carolina* kitabı çok sevilen ve iyi hatırlanan çocuklarla doluydu. Buck Duke, Andrew Johnson, Daniel Boone... Bu çocukların hepsi büyüyüp bir yerlere gelmişlerdi. Fakat kitabın beni tekrar tekrar içine çekmesinin nedeni bu isimsiz çocuk ve bebek Virginia Dare'di. Birinin ismi, diğerininse geleceği yoktu. Kitabın son numarası işte buydu. Ne bir tarih ne de bir peri masalıydı, *Kuzey Carolina* bir muammaydı.

Daha iyimser bir adı olan New Haven'a gitmek için Boiling Springs'den ayrılırken, *Kuzey Carolina* kitabını yanıma aldım. Babamın yüzünün bu kitabı verdiği için teşekkür ettiğimde aldığı ifadeyi ve onun doğup öldüğü yeri bana hatırlatacaktı. Babamın göbeği de, cenazesi de babasının ve atalarının yattığı topraklara gömülmüştü. Her şey yerli yerine; "küller küllere, toz toza",* Carolina'dan gelen Carolina'ya. Diğer tüm açılardan modern bir adam olsa da babam bu açıdan sanki kadim bir tarikata mensuptu. Kendini "Yankees"** denilen ırktan adamların arasında eğitmek için evinden çok uzaklara gitmişti. Hiçbir zaman korkmamıştı çünkü daha önce babası da, büyük babası da aynı insanlarla düşüp kalkmışlar ve pek de değişmeden evlerine, Kuzey Carolina-Charlotte'a dönmüşlerdi. Hammerick sülalesi için herhangi bir değişim hep gereğinden fazla olarak kabul edilirdi. Büyükbabamın babası Graven Hammerick, New Haven'dan döndükten sonra annesinin yaptığı mısır ekmeklerini yemeyi reddetmişti çünkü bu ekmekler kuzeyde edindiği damak zevkine uygun ölçüde tatlı değildiler. Annesi, oğ-

---

(*) İngilizce "ashes to ashes, dust to dust", her şeyin mutlaka aslına döneceğini ve zaten olması gerekenin de bu olduğunu anlatan bir deyim – ç.n.

(**) Amerikalıları, özellikle de kuzeyden gelenlerini, tanımlamak için kullanılan argo bir kelime – ç.n.

lunun yemek yememesini görmeye tahammül edemediği için, ekmek yaptığı her seferde onun için hamurdan bir parça ayırır ve buna kaşıklar dolusu şeker eklerdi. Kare şeklini verdiği bu ekmekleri masaya getirirken, mesajını iletebilmek adına siyah bir beze sarardı. Bu bez parçasıyla oğluna, New Haven'dayken içinde bir şeylerin ölmüş olduğunu hatırlatmak isterdi. Büyükbabam Spartan Hammmerick ise seyahat mikrobuna Yale'den mezun olduktan sonra yakalanmış ve iki yılda Avrupa'yı bir baştan bir başa dolaşmış. Yurt dışında geçirdiği bu süre boyunca eve sadece, her ikisi de annesinin doğum gününde yazılmış ve postalanmış iki posta kartı göndermiş. Spartan, Charlotte'a üzerine bir İtalyan baronesinin ellerinin kokusu sinmiş olan bir balya mektupla dönmüş ve annesi bunları bulup ona yaktırmıştı. Hammerick'ler için önemli olan, erkeklerinin eve dönüyor olmalarıydı. Büyük dayım Harper bana bunu söylediğinde, tabii ki eve dönecekler diye düşünmüştüm. Bu isimlerle dünyanın başka neresinde yaşayabilirlerdi ki?

Babamın ailesinden kimseyle tanışmadım. Haklarında ne biliyorsam büyük dayım Harper sayesinde öğrendim. Ailemizin Burch dalının aksine, Hammerick soyunu yeryüzünden silecek herhangi bir trajik olay yaşanmamıştı. Bu ailenin trajedisi babamdı. Thomas, Kuzey Carolina'ya dönmüştü dönmesine ama dünyanın geri kalanına ait çok fazla şeyi de beraberinde getirmişti. Bu yüzden de Mecklenburg ilçesinin dört bir yanındaki Charlotte, Cornelius, Pineville ve Mint Hill kasabalarına dağılmış olan Hammerick sülalesi bulundukları noktalarda birbirlerine kenetlenerek Thomas ile kurduğu aileyi dışlamışlardı.

Thomas Hammerick'in atalarından farklı olduğuna dair ilk işaret, Chapel Hill'deki Kuzey Carolina Üniversitesi'nin hukuk fakültesine gitmemeye karar vermesi olmuştu. Eği-

tim hayatının bu kısmında, yalnızca Mason-Dixon hattının kuzeyinde kalmayı tercih etmekle yetinmemiş, aynı zamanda da Yankee'lerin New York City diye bilinen merkez üssünde, o eşekarısı kovanında bir okul olan Columbia'ya gitmişti. Ailenin en büyük korkusu Thomas'ın oradan yanında bir kızla dönmesiydi. Lawson kardeşlerden biri New York City'e hukuk okumaya gitmiş, dönüşte yanında bir "Yahudi kızı"nı karısı olarak getirmişti. Bu olay, yıllarca yetecek kadar gevezelik ve dedikodu malzemesi sağlamıştı. Genç Bayan Lawson, kızlık soyadıyla Feldmann, kocasının kendisini her tür mutfak malzemesinden iki adetle donatmasında ısrarcı olmuştu. Bayan Lawson, sadece cuma akşamlarına mahsus olmak üzere, kocasını eve güneş batmadan önce gelmeye zorlamıştı. Genç Bayan Lawson mumlar ve yabancı dilde ettiği dualarla ayinler gerçekleştirmişti. Ortada dolaşan dedikodulara göre, şimdi-artık-çok-daha-yaşlı Bayan Lawson kibirliydi, sosyal nezaket kurallarından habersizdi ve evinin dışına da nadiren görülürdü.

Thomas Hammerick, Charlotte'a tek başına, damak tadında herhangi bir değişiklik, elinde kokulu mektuplar ya da yabancılaşmanın görülebilir herhangi bir izi olmadan döndüğünde, aile onu yepyeni bir 1956 model Chevrolet Bel Air arabayla ödüllendirmiş, o da beklenmedik biçimde bunu kabul etmişti. Üç buçuk yıl sonra gelen ve tek başına reddetme yetkisine sahip olmadığı yemek odası dolusu evlenme hediyesinin dışında, Thomas ailesinden bu arabadan başka hiçbir hediye kabul etmemişti. Ben yaşamına girdiğim sırada hayattaki mottosu "Hediye, onu kazanmadığın anlamına gelir" cümlesiydi. Çok şükür, bu inancının kapsadıklarına tek çocuğu da dahil değildi. Bir baba olarak bonkördü. Aşağı yukarı. Bu tanımın "aşağı" kısmının nedeni bana hiçbir zaman benim istediklerimi vermemiş olmasıydı. Hep sahip olmamı kendi istediği şeyleri verirdi bana. Zamanla bu kuralın ha-

yırseverlik ve aşkta da geçerli olduğunu öğrenmiştim. Bu işlerde vericinin arzu ve tatminleri önemli bir rol oynuyordu.

Babası ve büyükbabası gibi, Thomas da tek çocuktu. Hammerick sülalesinin sadece bu kolunda mevcut olan bu sözde tek çocuk politikası, Mecklenburg ilçesinde şüpheyle karşılanırdı. Sanki Hammerick erkekleri bir sokağın köşesine çıkıp ellerinde megafonla ilk birkaç denemeden sonra karılarına dokunma isteklerini yitirdiklerini duyurmuşlar gibiydi. Bu durum ayrıca biraz da cimrilik kokuyordu. Birçok insan, tek çocuk politikasını mal varlığını arttırmak isteyenlerin gözle görülür bir çabası olarak algılıyordu.

Thomas'ın kendisi için net biçimde çizilmiş olan yoldan saptığının ikinci işaretiyse aile işini devam ettirmemeyi seçmesi olmuştu. Hammerick'ler asıl paralarını pamuktan kazanmışlardı, ki bu da parayı köleler üzerinden kazandıkları anlamına geliyordu. Fakat büyükbabamın babası Graven'ın zamanından itibaren, ailenin geliri direkt olarak toprağa bağlı olmaktan çıkmıştı. Graven'ın ilk kurduğu çok katlı mağaza Hammerick&Oğulları ("-lar" eki Graven'ın kalbinin derinliklerinde gerçek bir iyimser olduğunun bir göstergesiydi) Charlotte'un merkezinde ve kentteki ilk elektrikli asansörlerden birisine sahip olduğu için bugün tarihî eser sayılan bir binanın içindeydi. Thomas aile işine devam etmeyi reddedince, Hammerick&Oğulları'nın başına ailenin uzak bir akrabasını geçirmek durumunda kalmışlardı. Ama bu bile ailenin kapılarını babama kapatmasına sebep olmamıştı. O sırada Thomas hâlâ ailesi tarafından kabul görüyordu çünkü doğru yoldan sapsa da fazla uzaklaşmamıştı. Yakınlardaki Cleveland ilçesinde Shelby'e taşınıp Fletcher Burch isimli hukuk bürosunda işe başlamıştı. Bu isim iki kişinin soyadı değil, tek bir adamın tam ismiydi.

"Fletch"* Burch hayattayken sıkı bir üne sahipmiş. Na-

(*) Fletch sözcüğü İngilizce'de "dört dörtlük" anlamına gelir – ç.n.

zik insanlar arasında Fletch ile ilgili tüm anlatılanlar bundan ibaretti ve Bebek Harper'a göre, büyük babam Spartan ve büyükannem Glory Hammerick de fazlasıyla nazik insanlardı. Aynı zamanda olan bitenden fazlasıyla haberdardılar. Burch'un evde çıkan yangındaki zamansız ölümünden beri Fletcher Burch hukuk bürosunun idaresinin damadı Walter Wendell Whatley'in becerikli ellerinde olduğunu biliyorlardı. Büyükbabam Spartan, Mecklenburg ilçesi Demokrat Parti'deki ahbapları sayesinde Walter Wendell'ın hâkimliğe aday olacağını ve kazanacağını biliyordu. Glory, Charlotte İkinci Ligi'ndeki ahbapları sayesinde, Walter Wendell ve karısı Iris'in bekar, güzel, sarışın ve Thomas ile aynı yaşta bir kızları olduğunu biliyordu. Hammerick'ler için ailede bir hâkim olması, bir rahip olması kadar iyi bir durumdu. Hammerick'ler cennette de cehennemde de içeriden bir tanıdıkları olsun istemişlerdi. Korktukları cehennem burada, yeryüzünde olan cehennem, başka bir deyişle herhangi bir hukuk mahkemesiydi. Thomas'tan önceki bütün Hammerick'ler, kanun alanında çalışmak için değil olası bir durumda kendilerini koruyabilmek için hukuk okumuşlardı. Babası Graven'in aksine Spartan, pragmatistti. Eğer bir hâkim ve bir rahip arasında seçim yapması gerekirse, Spartan, hâkimi tercih ederdi. Bir rahibin desteği olmasa da cennetteki şansının daha fazla olduğunu biliyordu.

* * *

Babam, DeAnne Whatley ile evlenmeden önce üç yıl boyunca çıkmış ve büyük dayım Harper da ilk günden itibaren onu fotoğraflamış. Thomas yeşil panjurlu evin kapısına yürürken. Thomas elindeki sigarayla arka bahçedeki kızılcık ağacının yanında dikilirken. Thomas yeni Bel Air arabasının içinde camları kapatmış otururken. İşte *bu* fotoğraf bir itiraftı. Çünkü normalde genç adamlar yeni arabalarıy-

la poz verirken bu şekilde oturmazlardı. Arabanın yanında dururlardı. Kalçalarını kapıya yaslarlardı. Ellerini arabanın motor kaputuna koyarlardı. Thomas'ın bu kırmızı-beyaz, iki renkli sedan arabanın içinde özenle tıkıştırılmış hali, arabanın daha çok gösterişli bir tabut gibi görünmesine sebep oluyordu.

Eğer babam olmasaydı, Thomas Hammerick'in patronun kızıyla belli hesaplar peşinde olduğu için sevgili olduğunu söylerdim. Gerçi babam aslında DeAnne'e çıkma teklif etmeden önce Walter Wendell'ın hâkim olup ofisten ayrılmasını beklemiş. O işe başladıktan altı ay sonra Walter Wendell, Fletcher Burch firmasının yönetici ortaklığını ileride bir gün Kelly adında bir torun sahibi olacak adama, Carson Powell'a devretmiş. Fletcher Burch firmasının ön pencerelerinden de görülebilen Shelby'deki mahkeme binasının, her içeri gireni şaşkına uğratıp ürkütmeye yetecek kadar çok sayıda Yunan mimarisi tarzında kolonu ve kubbesi varmış. Bize hukukun günlük hayatımızda ne kadar merkezî bir yere sahip olduğunu hatırlatmak üzere kasabanın tam merkezine konumlandırılmış olan mahkeme binasının etrafı yüz yıllık meşe ağaçlarıyla çevriliymiş. Walter Wendell, yemin töreni için sokağın bir ucundan diğerine salına salına ilerlediği akşamüstü, Thomas'ın bürosuna uğrayıp onu Piedmont Caddesi'ndeki evlerinde akşam yemeğine davet etmiş. Yani aslında ilk çıkma teklifini Walter Wendell, Thomas'a yapmış.

Thomas Hammerick, kırmızı-beyaz Bel Air arabasıyla, yeşil panjurlu kolonyal eve ilk geldiğinde, Bebek Harper otuz üç yaşındaymış. Büyük dayım o zamanlar çoktan Yunan mimarisiyle inşa edilmiş olan kendi evine taşınmış ama birçok akşam Iris ve Walter Wendell'ın evine yemeğe gidiyormuş çünkü Iris sürekli eve yeni bir aşçı getiriyormuş. Bebek Harper bu çeşitliliği severmiş. Bana bunun her ay farklı bir restorana gitmek gibi olduğunu söylerdi. Eve gelen aşçılar ge-

nellikle, Iris'e kurabiyelerini neresine sokarak taze ve ılık tutabileceğini söyledikten sonra evi terk ederlermiş.

Büyük dayım bana babamın yakışıklı olduğunu söylerdi. Bu benim yüzümün kızarmasına sebep olurdu. Thomas ve DeAnne'in sır gibi saklanan sevgili olma hikâyelerini Bebek Harper'a sormaya başladığımda on iki yaşımdaydım. Babamı bir kişi ve bir erkek olarak da görmeye başladığım zamanlardı. Büyük dayımın bana gösterdiği fotoğraflara dikkatle bakıp bu genç adamın nasıl benim babam haline geldiğini hayal etmeye çalışıyordum. Fotoğraftaki bu genç adam vücudunu defalarca erimiş parafine batırmış ve üst üste birikmiş tabakaların altında tanınmaz hale gelmişti. O genç adam gözlerini çıkartıp yerlerine kalın camlı gözlükler takmıştı. O genç adam saçlarını kaybetmişti. Hayal kırıklığına uğradığımı çok belli etmiş olmalıyım çünkü Bebek Harper bana "Sorun yok Linda Vista, babanın da iyi günleri oldu" şeklinde bir açıklama yapmıştı.

Thomas Hammerick'in üç yıl boyunca Whatley'lerin evinde beklerken, otururken, yemek yerken çekilmiş fotoğrafları vardı. Ayrıca *H.E.B.* albümlerinin bir tanesinin sonuna tıkıştırılmış bir dizi aynı döneme ait habersiz çekilmiş fotoğraf da vardı. Bu fotoğraflarda ayakkabılar ön plandaydı. Bebek Harper gençlik dönemlerinden ağır adımlarla geçip bu yılları artık geride bırakmıştı. Fotoğrafçılıktaki zevki, çözülmüş ayakkabı bağcıklarının yakın çekimleri üzerine evirilmişti. Bu resimlerin içinde babamın ayakkabılarını tanımam çok kolaydı. Koyu kahverengi deriden yapılmış *wingtip** modeli olanlar onunkilerdi. Küçükken babamın ayakkabısının burun tarafındaki delikli deseni, Ritz marka bisküvilerin üstündeki deliklere benzetirdim, biraz büyüdüğümdeyse ay-

(*) Türkçede "zımbalı" olarak adlandırılan bir ayakkabı modeli. "Wingtip" kelimesi İngilizcede "kanat burunlu" anlamına gelir. Burun kısmındaki işlemenin kenarları kuş kanadına benzediğinden bu şekilde adlandırılan ayakkabının gövdesinde de delikli işlemeler bulunur – e.n.

nı delikli desen bana gökyüzündeki takımyıldızlarını anımsatmaya başlamıştı. Yıllar ilerledikçe babamın ayakkabılarına dair değişen tek şey daha sağlam attığı düğümler olmuştu. Vefat ettiğinde dolabında bulunan ayakkabıların dördü de aynıydı. Topuklarının sol tarafı giyilmekten aşınmış, burun tarafının sağındaysa derin bir kırışıklık oluşmuştu. DeAnne hepsini büyük dayım Harper'a vermişti, çünkü ayak numaraları aynıydı.

Büyük dayım Harper'ın "birbirlerine kur yapma yılları" olarak adlandırdığı ilk yıllarda çekilen fotoğrafların hiçbirinde DeAnne ve Thomas birbirine dokunmuyorlardı. Bir diğer itiraf da buradaydı. DeAnne fotoğrafların hepsinde kameraya değil, Thomas'a bakıyordu. Yirmi beş yaşındaydı, sevgilisiyle aynı yaşta olmasına rağmen ondan on yıl daha yaşlı görünüyordu. Büyük dayım Harper, tüm ailenin, DeAnne'in "penceresinin" kapanmak üzere olduğundan korktuğunu söylerdi.

Şimdi bu olabildiğince nazik benzetmeyi, dişilik üzerine kurulu uygunluk anlayışını düşündüğümde aklıma bir kuleye kapatılan Rapunzel'in penceresinden aşağıdaki dünyaya bakıp bir gün hayatını değiştirecek olan kişinin gelmesini beklediği düşüyor.

DeAnne, Gardner-Webb Baptist Okulu'ndan mezun olmuştu ve haftanın iki günü mezunlar derneğinde çalışıyordu. Iris, kızının nitelikli adamlarla tanışması için bu işin iyi bir yol olduğunu düşünmüştü ama DeAnne'in tanıştığı adamların tamamı mezun oldukları okullara yüklü miktarlarda para bağışı yapabilecek kadar yaşlı adamlardı. DeAnne'in bütün arkadaşları, birer birer bu adamların oğullarıyla evlenmiş, çoktan ikinci çocuklarına hamile kalmışlardı bile. DeAnne izin günlerinde, bu taze anneleri evlerinde ziyaret eder, bebeklerini kucağına alırdı. Fotoğraflarda DeAnne, Thomas'a bakarken aklından bunlar geçiyor olmalıydı. Tho-

mas dümdüz kameraya bakarkense tek gördüğü küçük karanlık bir delik olmalıydı.

Birbirlerine kur yaptıkları dönemlere ait diğer detayları bilmiyordum çünkü büyük dayım Harper da bilmiyordu. Thomas ve DeAnne, akşam yemeklerinin hemen arkasından Bel Air marka arabaya binip evden uzaklaşmaya başladıklarında Bebek Harper'ın bir fincan daha kahve doldurmaktan başka yapabileceği bir şey kalmamıştı. Büyük dayım, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evinin koridorlarını aşındırıp onu uyanık tutacağını bildiği kahvesini yudumlarken birçok şey hissetmiş olmalıydı. Bir tanesi de buydu. Bebek Harper, Iris'in ölmeden hemen önce hepimize tükürürcesine söyleyeceği o tek sözcüğü önceden seziyordu. Thomas, ay ışığının aydınlattığı yolda, hız yapmak için üretilmiş bir arabada kırk kilometre hızı hiç geçmeden DeAnne'i gezdirirken, DeAnne'in aklında aynı iki hece dönüp duruyordu. Iris, anne ve babasının ateşle gelen ölümü bile paylaştıkları, dört direkli karyolaya tırmanırken, kendisi ve Walter Wendell'ın bu yatağın ayazında tek başlarına uyumamaları için dua ediyordu.

Thomas, evlenmek için kızı DeAnne'i Walter Wendell'dan istediğinde, dış cephesi yeşile boyanmış evin oturma odasındaydılar. Bebek Harper yemek odasındaydı ve Walter Wendell'ın laflarına kulak misafiri olmuştu: "Avukat bey, bir gün daha beklemiş olsaydın seni barodan attıracaktım!" Kahkahalar yükselmiş, ardından Walter Wendell'ın işe koyulmasıyla sessizlik olmuştu. Kızı DeAnne, Walter Wendell'ın aileye katıldığında verdiği sözü tutmasını mümkün kılacaktı.

Thomas gibi, Walter Wendell da önce Fletcher Burch hukuk bürosuna girmişti ama patronun kızıyla evlenmesi üç yıl sürmemişti. Iris ile üç ay içinde evlenmişlerdi. Fletch

Burch, düğün günü tekrar tekrar sırtına vurarak ona "Kasırga Walter" ismini takmıştı. Herkes, genç damat Walter Wendell'ın aynı zamanda şirketin en yeni ortağı olduğunun da farkındaydı. Fletch'in işletme felsefesi basitti. Aile her şeyden önce gelirdi. Kasırga Walter'ın, bu lakabı tekrar hak etmesinin sadece birkaç gün süreceğiniyse kimse tahmin edememişti.

Walter Wendell, Fletch'in hırstan anladığını biliyordu. Fakat Fletch aynı zamanda verilen sözün tutulması gerektiğine de inanırdı. Walter Wendell'ın hukuk firmasını geçici bir süreliğine bile olsa, aileden olmayan bir acemiye teslim etmesi Fletch'in damadıyla yaptığı anlaşmanın bir parçası değildi. Eğer kendisinden geriye kalan sadece bir fincan dolusu kül olmasaydı, Fletch mezarında ters döner, tabutunun yan tarafında bir delik açar ve direkt mahkeme binasına, Walter Wendell'ı kürsüden indirmeye giderdi. Yine de muhtemelen bir yumruk yapmaya yetecek kadar kül vardı ve Walter Wendell o yumruğun adalet isteyen bir tokmak gibi kafasına doğru ineceğini hayal edebiliyordu.

Babam nasıl bir şeye bulaştığını biliyor olmalıydı. Fletcher Burch hukuk firmasına ortaklık, yepyeni bir Bel Air marka araba gibiydi. Babam onu da hak etmemişti. Thomas, kapıları ardına kadar açabilecek ya da sımsıkı kilitleyebilecek anahtarın, tek doğru anahtarın DeAnne olduğunu biliyor olmalıydı.

Altıncı Bölüm

Orville Wright, uçmayı başaran ilk Amerikalıydı. Ağabeyi Wilbur ise ikinciydi. Tarihe "Wright Kardeşler" olarak geçmişlerdi, eşit ve çift başlı. Kardeşler arasındaki gizli rekabette Wilbur, yerden ilk havalanan ve vücudu sapasağlam şekilde yere geri konmayı başaran ilk kişinin Orville olduğu gerçeğini hiç unutmadı, yalnız ve tek başlı. Kardeşler gerçek başarılarının uçmak değil, uçuşu takiben güvenli bir şekilde yere inebilmek olduğunu biliyorlardı. İkarus uçmayı başarmıştı. Hikâyesinin tekrar tekrar anlatılmasının sebebiyse nasıl yere indiğiydi. *İkarus uçmuştu.* Kardeşler dua edercesine ve tek hedeflerinin uçmak olmadığını hatırlatmak için bu cümleyi söyleyip durmuşlardı birbirlerine. Wilbur, öldüğü güne kadar, Orville'ın ona kendi gözlerini ve Kuzey Carolina semalarını anımsatan gözlerine bakacak ve o gözlerde maviliğin içine doğru havalanan gri zerreciği görecekti. Orville'ın gözlerini kırpıştırmasıysa Wilbur'a ilk uçuşun sadece on iki saniye sürdüğünü hatırlatacaktı. O gün, Orville ve Wilbur'un uçuşları arasında, o gün dört başarılı uçuş denemesi yapılmıştı. Sonuncu ve en uzun süren uçuş Wilbur'ın-

ki olmuştu: Elli dokuz saniye. Kimlikleri bir bütün haline geldikten sonra genellikle gözden kaçan ve unutulduğu göz önünde bulundurulursa, kayda değen bir farktı bu. Wilbur uçmuştu. Cümleyi bir kâğıt parçasına yazıp, ayakkabısının içine yerleştirmişti. Bunu yapmasının sebebi, bir birey olduğu gerçeğini ortaya koymak ve başarısının tek kişiye ait olduğunu belgelemek isteğiydi. *Wilbur uçmuştu.*

Wright Kardeşler'in hikâyesini ilk kez *Kuzey Carolina* kitabından okumuş ve ilk andan itibaren Wilbur'ı daha çok sevmiştim. İki sözcükten oluşan özgürlük bildirisini, altıncı sınıf ev ekonomisi dersinde yapmış olduğum kumaş peçetenin üzerine, çapraz dikiş yöntemini kullanarak işlemiştim. Cezayir menekşesi renginde ipek iplik kullanmış, "i" harfinin noktasını da yıldız şeklinde işlemiştim. Çabalarımın karşılığında aldığım not C eksi olmuştu. Yaptığım işlemeler eşit değildi ve u harfi a'yı andırıyordu. Bu mendili işlerken, Kelly'e Noel hediyesi olarak vermeyi düşünmüştüm. Daha sonra kendime sakladım.

* * *

Wade ve ben, ikinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar onun evinin önündeki "Dikkat Çocuk!" tabelasının yanında bulunan aynı servis durağını kullanmıştık. Oak Caddesi'nde yaşayan bizden başka çocuk yoktu. İroni, çok şükür bizi geç bulmuştu. Bu açıdan şanslıydık. Serin sonbahar sabahlarında annesi, Wade'i elinde iki kâğıt bardağın içinde küçücük marşmelov olan karışımlardan konmuş sıcak kakaoyla dışarı yollardı. Marşmelovlar o kadar küçük olurdu ki, genellikle bardağın içinde olup olmadıklarını algılayamazdık. Bardağın derinliklerine doğru batan küçük beyaz noktalara bakarken, kendimizi dev gibi hissederdik. Wade elime ilk kez kâğıt bardağı tutuştururken, "Annem*çikolatalısüt* bunun senin*tazefasulyekonservesi* için olduğunu söyledi" demiş-

ti. Sonraki seferlerdeyse kâğıt bardaklar sessizce el değiştirmişti. Söylenecek başka ne vardı ki? Kâğıt bardaklar, kakao, devler, bekleme, soğuk, servis, okul. Aramızda önemli olabilecek her şey belirtilmiş ve anlaşılmıştı. Benim başka bir sözcüğe ihtiyacım yoktu ve Wade bir erkek olarak hangi sözcüklerin gerekli olduğunu bilmiyordu. Boşalan kâğıt bardaklarımızı tabelanın dibine bırakıp servise binerdik, akşamüstü servisten indiğimiz saatte bardaklar gitmiş olurdu.

Soğuk kış sabahlarında Wade'in annesi bizi okula bırakırdı. DeAnne böyle birşeyi hiç teklif etmemişti ve babam durumdan haberdar olsaydı bunu onaylamazdı. Kızının özel araçla okula bırakılması için mi vergi ödüyordu? Eğer şakacı olduğu bir ana denk gelirse (birçok insan babamın espri anlayışı olduğundan haberdar değildi), "Özel bir Episkopalci* aracıyla mı?" derdi. Wade'in annesi bu espriye gülerdi. Wade'in annesi çok fazla gülerdi. Wade ile beraberken çok gülerdi. Solmuş kırmızı tişört rengindeki evin sokak kapısını açtığında gülerdi, ben de duyardım. Gülüşü, kakaodan bile güzeldi.

Wade'in espri anlayışı da babamınki gibi kuru ve fark edilmesi güçtü. Bu yüzden annesinin "Episkopalci aracı" gibi bir cümleye güleceğini biliyordum. Bu cümle kendi içinde, onun beğenisini kazanacak absürt bir kalite barındırıyordu. Kim "Episkopal" sözcüğünü bir aracı tanımlamak için kullanırdı ki? Ayrıca başına gelenlerin ışığında, kasabalardaki büyük küçük fark etmeksizin tüm farklılıkları ayrıştırma eğilimine dair bu iki sözcüğün arasına sıkıştırılmış eleştiri sanırım hoşuna bile gidebilirdi.

Oğluyla aramızda geçen ilk konuşmayı ben başlatmıştım. Altıncı sınıfın ilk günüydü ve Wade ile beraber her zaman-

(*) Anglikan kilisesinin ABD, Kanada, Avustralya gibi İngiliz göçmenlerin yerleştiği ülkelerdeki adı. Episkopalciler, Katoliklere göre daha ilerici ve özgürlükçü olmalarıyla tanınır – e.n.

ki gibi okul servisinin gelmesini bekliyorduk. Wade, okula servis yerine yeni on vitesli bisikletiyle gitmek istiyor olmalıydı. Kafasını kaldırmış, aşina olduğumuz tabelaya bakıyordu. Yüzündeki ifade aynı anda hem eğleniyor hem de iğreniyor gibiydi. İntikam meleği ironi, çoktan ona uğramıştı. Wade ellerini kotunun ön ceplerini sokmuştu. Tişörtünün üstünde sarı harflerle ASTEROİDLER yazıyordu ve yazının kenarında kırmızı bir halka vardı. Her ikisi de ana renklerdeydi ve kalındı. Sonuna gelen çoğul ekinin bu sözcüğün anlamını ne kadar çok değiştirdiğini düşünüyordum. Kelly'nin yeni klasör ve defterlerinin her yerine K+W yazdığını düşünüyordum. Bir süredir kaldırıma bakıyordum ve o sırada ağzımdan zar zor duyulacak şekilde birkaç sözcük döküldü. Zar zor duyulduğunu biliyordum çünkü Wade'in tepkisi "Ha?" olmuştu.

Kafamı kaldırıp, yüzüne değil ama tişörtünün tam ortasına bakarak sorumu tekrarlamıştım. Sorumun kapsamlı olmasını istemiştim. Annesinin bu sabah neye güldüğünü öğrenmek istemiştim, annesinin son beş yıldır nelere güldüğünü öğrenmek istemiştim.

Wade son beş yıldan başlamıştı.

"Ona komik*mısırgevreği* şeyler söylüyorum*esmerşeker*" diye cevapladı.

"Ne*mısırunukrakerleri*?" diye sormuştum, dediklerini duymuş olmama rağmen. Hem de her bir sözcüğünü. Ağzımda bıraktıkları tatlardan dolayı, her bir sözcüğü tekrar söylesin istemiştim.

Söylemişti. Bu sefer sonuna "Her*Ritzbisküvisi* sabah*Hardee'ninçizburgerleri*" sözcüklerini de eklemişti.

"Bugünkü*yulafezmesi* neydi*mısırunukrakeri*?" diye sordum.

"Tık*fıstıkezmesi* tık*fıstıkezmesi*" dedi.

"Hımm," diyerek, sohbetimizin sona erdiğini düşünüp gözlerimi ASTEROİD yazısından tabelaya çevirmiştim. Oysa

Wade konuşmayı bitirmeye değil, bana bu sabahki esprisini anlatmaya çalışıyordu.

"Kim var orada*elmasuyu* diye sor" dedi.

"Kim var orada*elmasuyu*?"

"Wade*portakalşerbeti*."

"Hangi Wade*portakalşerbeti*?"

"HangiWade*partakalşerbeti*mi?HangiWade*portakalşerbeti* mi?! Anne*çikolatalısüt*, ben senin oğlunum*tarçın*. Yok artık, sen*tazefasulyekonservesi* de beni hatılamazsan*tereyağlıcevizlidondurma*...."

Kahkahalar atmıştım.

Wade çok şaşırmıştı.

"Bu çok saçmaydı*konserveıspanak*" demiştim.

Okul servisi yanaşıp kapısı açıldığı sırada, sırıtarak, "Biliyorum*üzümjölesi*" diye cevap vermişti.

Ben önde oturmuştum, Wade ise arkaya yönelmişti, tıpkı önceki yıllarda olduğu gibi. Servis Kelly'nin durağına yanaştığında (bizimkinden üç durak sonraydı), arkamı dönüp bakışını yakalamıştım. Daldın dalgın camdan dışarı bakıyordu. Camda bir *W* harfi duruyordu. Sağ işaret parmağının ucu oval şekilde toz olmuş olmalıydı.

Kelly yanımdaki koltuğa sıkışırken, "Sevimli*patatespüresi*" diye fısıldamıştı.

Tıpkı kendisininkine benzeyen yeni Bermuda marka çantamdan bahsettiğini düşünmüştüm. Ailecek yediğimiz pazar yemeğinde, DeAnne babamı bir kenarı çekip, fısıltılı bağırmasıyla, artık ÂDET GÖRMEYE BAŞLADIĞIMI ve KADINSAL HİJYEN ÜRÜNLERİMİ içinde taşıyacağım bir şeylere ihtiyacım olduğunu anlatmıştı. Bunun üzerine babam pes etmişti.

DeAnne, tıpkı annesi Iris gibi insanı utandırma konusunda ustaydı. Tüm utanç verici kısımları yüksek sesle söyleyip geri kalan kısımlarda fısıldamıştı. Espri anlayışı da dili ka-

dar sivri olan büyükannem, masanın üstünden eğilip kadınların her ay yaşadıkları döneme neden "adet" dendiğini bilip bilmediğimi sormuştu. Iris kendi sorusunu hızlıca cevaplamadan önce gülümsemişti: *Çünkü bir kadın bir erkeğe bu durumdan bahsettiğinde âdet yerini bulur ve konu kapanır.* Büyük dayım Harper gözlerini kaçırıp, eline aldığı çatalıyla tabağındaki yiyecekleri dört eşit parçaya bölmüştü. Büyük dayım bu harekete "Geçiştirmek için kullanılacak dört yol ağzı" derdi.

Babamın yüzü masaya döndüğünde kıpkırmızıydı. DeAnne ise gayet normal görünüyordu. Iris haklıydı. Konu kapanmış, babam bir daha ne çantadan ne de çantanın işlevinden bahsetmemişti.

Kelly, omzunun üstünden göz ucuyla arkaya baktığında anlamıştım. Bermuda marka çantamın kapağına işlenmiş olan kaplumbağalardan değil, portakal şerbeti tadındaki Wade'den bahsediyordu.

Kelly ve ben bir asma köprü olsaydık (ve aslında öyleydik, en azından arkadaşlığımız öyleydi) bu yaşadığımız, metal halatlarımızın çatırdamaya başladığı an olurdu. Hazırlanmak için bir yaz boyunca vaktim olmuştu ama yine de o an geldiğinde nefesim kesilmişti.

Kelly o yazı –benim Dill ve Wade yazı diye bahsettiğim ama Kelly için daha çok Wade'den ibaret olan yazı– bana çok uzun mektuplar yazarak geçirmişti. Ben de ona yazmıştım ama benim upuzun mektuplarım giderek kısalmıştı. Söyleyeceklerim gitgide azalmıştı. Gerçek bir oğlana karşı hissettiklerini itiraf ettiğinden beri, Kelly mektuplarımızın ve hayatlarımızın başkahramanı haline gelmişti. Bense ayna ya da eko olma görevini üstlenmiştim. Her cumartesi akşamı, Kelly haftalık *Wade Raporu'nu* yazardı. Kelly ve ailesi cumartesi akşam yemeklerini Slo Smoking'de yerlerdi. Barbe-

kü din kadar büyük bir bölücüydü, büyük dayım Harper'a göre dinden de büyük bir bölücüydü. Slo Smoking ve Bridges paralel evrenler gibiydi. Güneyli Baptistler, Episkopaller ve Kuzey Carolina'da barbeküsü yapılmaya değer tek et olan domuz etini yemediği için Bayan Feldmann hariç küçük Katolik bir grup (bu, hayatımızdaki yetişkinlerin onlara taktığı bir isimdi ve ilk duyduğumda tıpkı *Partridge Family** gibi, Küçük Katolik Grup'un da bir müzik grubu olduğunu düşünmüştüm) farklılıklarını sosa bulanmış kâğıt peçetelere gömer, sonra da herkes kendi yolunda gitmeye devam ederdi. Benim ailem Bridges'i tercih ederdi ve Kelly bunu biliyordu. Boiling Springs-Shelby bölgesinde, didiklenmiş domuz eti ve coleslaw salatası tüketmeyi tercih ettiğiniz restoran kaderin bir türü gibiydi.

Her cumartesi, Powell ailesi saat tam beşte Slo Smoking'e varır, Wade ve ailesiyse on beş dakika sonra oraya ulaşırlardı. Slo'nun içine hiç girmemiştim, bu yüzden masaların kabin şeklinde etrafı kapalı mı, yoksa normal bir restorandaki gibi ortada mı durduğunu bilmiyordum. Kelly bunun gibi gerekli bilgileri benimle paylaşmamıştı, onun umurunda olan tek konu Wade'di. Ne giydiği (her zaman olduğu gibi Levi's marka kot ve bir tişört), hangi içeceği sipariş ettiği (7Up) ve Kelly ailesiyle beraber onların masasının yanından geçerken Wade'in aklından neler (okuldan tanıdığım tatlı kız da burada!) geçtiği gibi. Kelly ünlem işareti kullanmaktan hiç vazgeçmemişti. Konuya yaklaşımı, şişman bir kız için oldukça iyimserdi. Belki de şişman olmanın değişmez bir karakter özelliği olmadığını en başından beri biliyordu Kelly. Şişmanlık kader değildi.

Wade Raporu'na verdiğim cevap mektubu, her zamanki mektuplarım gibi değildi. O yaz, portakal şerbeti tadındaki çocuğu, pazar günleri hariç her gün bizim sokakta, ye-

(*) "Partridge Ailesi", Amerikalı bir müzik grubunun ismidir – e.n.

ni on vitesli bisikletine binerken görmüştüm. Yeşil Schwinn Sting-Ray marka bisikletini özlemiştim. Yeni bisikletinin renkleri üstüne atılan gri rötuşlar, bisikletin çok hızlı olduğu algısını yaratıyordu ve Wade de oldukça hızlı sürüyordu. Okul açılmadan yaklaşık bir hafta önce, bisikletiyle mavi ve gri renkli çiftlik evinin önünde durup, bahçedeki tırmanma merdiveninin sökülüp bir kamyonetin arkasına yüklenmesini izlemişti. Ben evin giriş kapısının önünde duruyordum ve tırmanma merdiveninin sökülüşünün son aşamalarını seyrediyordum. DeAnne arka bahçede bir gül bahçesi kurmak istiyordu ve bir gün "tırmanma şeyinde" oynamak için artık fazla büyük olduğumu beyan edivermişti. Bahçeye kurulduğu ilk andan itibaren "tırmanma şeyi" demişti tırmanma merdivenine. Kamyonet bahçeden ayrılırken Wade ile birbirimize bakmıştık. Bana el sallamıştı. Kelly ise çok istese de bu üç sözcüğü bütün yaz boyunca raporlarına dahil edememişti.

Kelly'nin yazdığı mektupların görüntüsü o yaz değişmeye başlamıştı. Artık "i" harflerinin üstünü anatomik olarak mükemmel çizilmiş kalplerle süslemiyordu. Kalbin üstüne çizdiği karıncık bölmeleri artık organın içine saklanmıştı. Üzerindeki damar şişip, genellikle en yanlış şekliyle resmedildiği gibi simetrik bir hale getirmişti kalbi. Kelly gerçekliği reddedişinin sinyallerini bu küçük hareketle veriyordu âdeta.

Altıncı sınıfın ilk gününde, otobüsteyken anlamıştım ki, Kelly ve Wade'in arasında hiçbir şey değişmemişti. Kelly hâlâ görünmez şişman bir kızdı ve Wade sadece Kelly'nin irade gücüyle hayatına soktuğu bir bedenden ibaret olan mutluluk kaynağıydı. Sonraki yıllarda güzel ve popüler kızlar grubuna katılmıştı ama bence yine de aralarında değişen hiçbir şey olmamıştı. Oysa portakal şerbeti tadındaki çocuk ve ben, biz bir değişim sürecindeydik. Servis, sonu okula çı-

kan kısa sokağa döndüğünde arkamı dönüp Wade'e bir bakış atmıştım.

"Sevimli*patatespüresi*" diye fısıldamıştı Kelly tekrar kulağıma.

Bu sözcüğün beni sus pus etmesi Kelly'i şaşırtmıştı. Şaşırdığını çantama işlenmiş kaplumbağaların üstünde duran elini çekmesinden anlamıştım. Bu kez Wade'den bahseden o değildi ama bendim.

"Benim*elma*" diye cevap vermiştim.

Yedinci Bölüm

Virginia Dare, hayatının onuncu gününde tarihin kollarından kopartılmış ve efsanelerin kucağına bırakılmıştı. Ne yazık ki, onun için efsane olan, bir adamdı. Efsane, kirli ve yaşlı değildi ama zalimdi ve ona karşı olan davranışlarına bakılırsa sevgi dolu olmaktan muhtemelen çok uzaktı. Dare'in yapış yapış bir yüzle geçen emekleme yılları, sessiz çocukluk yılları ve akneyle dolu ergenlik yıllarının hepsi görmezden gelinmiş ve unutulmuştu. Dare, kayboluşunun ardından tekrar ortaya çıktığında gelişimini tamamlamıştı; Athena'nın alnına benzeyen bir alnı ya da Diana'ninkine benzeyen kasıkları vardı, Kuzey Carolina'ya yurt diyen insanlardan geçme. O kıyıdaki kadınlar, Dare'in hayatını bundan çok farklı hayal etmemişlerdi. Kamp ateşinin ve ocakların etrafında, içinde muhteşem bir fiziksel güzellik, kıskanç bir erkek, saf sevgi ve panzehir olarak da şiddet barındıran bir hikâye doğmuştu. Virgina Dare'in ismi hikâyeye verilmişti. Bu bir Amerikan efsanesi olduğu için Kızılderilileri içeriyordu ve kısacık, üzücü bir şekilde Kraliçe Elizabeth'ten de bahsediyordu.

Virginia Dare, efsaneye göre, onun saf varlığından etkilenip belki de biraz medenileşen, merhametli Kızılderililer tarafından yetiştirilmişti. Virgin'in* –Kızılderililer ismini kısaltarak, özününü ortaya çıkartmışlardı– neden ve ne şekilde anne-babasız kaldığı hiçbir zaman açıklanmamıştı. Bu tür bir bilgi, onun karakterine çok fazla psikolojik derinlik ve detay katardı. Efsane bu tür detaylara girmezdi, tek derdi Virgin'in büyüleyici güzellikte genç bir kadın oluşu ve bu güzelliğin cesur, yakışıklı bir Kızılderili olan O-kis-ko'nun dikkatini çekmiş olmasıydı. Virgin ona kısaca "O!" diyordu. Bütün efsanelerdeki çekici çiftlerin olduğu gibi Virgin ve O! beraber çok mutlulardı ve onların bu kadar mutlu oluşu Wanchese isimli başka bir Kızılderili'yi çok öfkelendiriyordu. Wanchese, çirkin ve yalnız olduğunu varsayabileceğimiz, şeytani bir büyücüydü. Bir gün Virgin'e yaptığı büyüyle onu, çekici kuyruğuyla tanınan bir tür olan Beyaz Geyik'e çevirmişti. Beyaz Geyik'in bu korkunç büyüden kurtulmasının tek yolu, istiridyelerden çıkartılan incilerle yapılmış bir okla kalbinden vurulmasıydı. O!'nun böyle bir oku vardı. Ne yazık ki, O!'nunkine karşılık olarak Wanchese'nin de kendisine Kraliçe Elizabeth tarafından verilmiş, som gümüşten yapılma bir oku vardı. Efsane, mantıksız da olsa Kızılderili büyücü ve Kraliçe Elizabeth arasındaki ilişkiyi hayal gücümüze bırakmıştı. Büyük atışın yapılacağı gün, O! ve Wanchese, Beyaz Geyik'i aynı anda görmüş ve oklarını aynı anda atmışlardı, bilmem anlatabiliyor muyum? Her ikisi de hayvanın kalbini tam aynı saniyede delmişlerdi. Beyaz Geyik, önce inciden yapılmış okla güzel genç bir kadına dönüşmüş, sonra da bedenini delip geçen gümüş ok yüzünden ölmüştü.

* * *

(*) "Virgin" sözcüğü İngilizcede "bakire" anlamını taşır – ç.n.

Sana meydan okuyorum. Sana iki kere meydan okuyorum. Sana Virginia gibi meydan okuyorum. Bu sıralama Kelly ve benim beraber bulduğumuz bir meydan okuma yöntemiydi, daha büyük meydan okuma ya da bahis için ortaya koyulan paranın arttırılması gibi. Genç kızlığımız boyunca "Virginia gibi meydan okumak" tabiri farklı zamanlarda ikimiz için farklı anlamlar taşımıştı ama her zaman bizi şaşkına çeviren bir tehlike anındaki yakarış anlamını korumuştu.

Kuzey Carolina kitabının sayfalarında, Virginia Dare'i ilk okuduğumuzda ikimiz de sekiz yaşındaydık. Kelly ve benim yaşadığımız eyalete doğan ilk çocuğun hikâyesinden edindiğimiz ana fikir, çok güzel olmanın öldürülmemize yol açacağı olmuştu. Çocukluğumuzda anlatılan diğer hikâyelerde de bu durum zaten alışıldık bir tehlikeydi. Pamuk Prenses çok güzeldi ve zehirlenmişti. Sindirella çok güzeldi ve ev içindeki ağır işleri yapmak üzere cezalandırılmıştı. Güzel, adı üstünde çok güzeldi ve Çirkin'in eline düşmüştü. Bu sebeple Kelly ve ben ilk kez birbirimize "Virginia gibi meydan okuduğumuzda", iddiamız bir hafta boyunca diş fırçalamamaktı. Ağzımızı ve içindekileri görmezden gelerek, çok güzel olmaktan ve muhtemelen ölümcül olacak bir kaderden kurtulmayı garanti altına alabileceğimizi düşünmüştük. Televizyonda gördüğümüz, sonunda kız ve oğlanın ağızlarının birbirine *çok* yaklaştığı bütün diş macunu ve ağız gargarası reklamlarından bildiğimiz üzere, beyaz dişler ve temiz bir nefes, güzelliğin olmazsa olmazıydı. Biz, hiçbir oğlanın bize o kadar yaklaşmasını istemiyorduk. Bu ikimizin beraber ürettiği ve kabul ettiği bir meydan okumaydı.

Ben üçüncü günde diş fırçalamamaktan vazgeçtim. Dişime takılan yemek parçaları, "gelenleri" daha da dayanılmaz hale getirmişti, âdeta zaten kirli bir tabakta servis edilen yemek gibi. Kelly ise bütün hafta devam etmişti. Kendisi do-

ğuştan sahtekârdı. Yedi gün yedi gece, banyoya girip eline bir parça diş macunu sıkmış, sonra da ılık suyla ellerini yıkayarak hem kendisinin hem de banyonun nane gibi kokmasını sağlamıştı. Ayrıca diş fırçasını ıslatıp, lavaboya da nokta kadar bir parça macun sıkıp, sahte kalıntılar bırakmıştı. Kelly, 64 numaralı mektubunda, gülmemenin de çok önemli bir ayrıntı olduğunu yazmıştı. Beth Anne'in tek çocuğunun bir hafta boyunca dişini fırçalamadığını ve gülmediğini nasıl fark etmemiş olduğu bir soru işaretiydi ama o zamanlar bunu kendisine sormayı akıl edememiştik.

On bir yaşımıza bastığımızda hâlâ "Virginia gibi meydan okumaya" devam ediyorduk ve sinsice derinlerde saklanan korkumuz, çirkin bir adama âşık olup bir hayvana dönüşmekti. O zamanki aklımızla, çirkin olmanın şeytan olmakla aynı şey olduğunu düşünüyorduk. İsa örneğin, oldukça yakışıklı bir adamdı. Ona bu yüzden hayrandık. O hoşlandığımız ilk kişiydi. Kelly'nin odasında bir posteri asılıydı. Ben de her gece yatağa girmeden önce onu düşünürdüm. Bu, bir tür tapınma ve dua etme yöntemiydi ve her ikisini de yapmamız için teşvik ediliyorduk. Bu seferki meydan okumamız Kelly'nin fikriydi: Yatağa çıplak gir. Geceliksiz. İç çamaşırı olmadan. Göğüsleri çoktan B kap olan Kelly, kuzeni Bobby'nin yaptıklarını çoktan unutmuştu. Bense unutmamıştım. Bobby ona hiç çıplak uyuyup uyumadığını sormuştu. Soruyu sorarken fısıldıyordu ve sözcükler ağzından dökülürken nefesi Kelly'nin kulağını gıdıklıyordu. Sonra Kelly'nin elini zorla tutarken hiçbir şey fısıldamamıştı. Bu, Bobby, mavi ve gri renkli çiftlik evinin bahçesinde dolanmaya başlamadan sadece birkaç ay önceydi. Kanatlı canavar henüz beni bulmamıştı ama bulacaktı.

Kelly'e yazdığım cevapta, çıplak uyumanın günah olduğundan bahsetmiştim. İsa bu konuda çok netti, hiçbir zaman çıplak kalmamıştı.

Kelly bana iki kere meydan okuyarak "O zaman İsa nasıl banyo yapıyordu?" diye sormuştu.

Ben de Kelly'e Virginia gibi meydan okuyarak, "İsa'nın banyo yapmasına gerek yoktu, çünkü o zaten her zaman temizdi" diye cevap vermiştim.

Kelly kabul etmişti. Onlarda bir sonraki yatıya kalışımda Kelly'nin çıplak uyuması konusunda anlaştık. Günah "olsa" bile Kelly'nin gerçekten çıplak uyuduğundan emin olmak için orada olmak zorundaydım.

Bir hafta sonra, Kelly'nin cibinlikli yatağının üstüne yerleşip, sarı renkli yatak örtüsünün altına girdik. Bir cumartesi akşamıydı ve vaktimizin çoğunu abur cubur yiyip Dolly Parton'a adadığımız defterin son rötuşlarını yaparak geçirmiştik. Yatma vakti geldiğinde midemiz patates cipsi, aklımız da Dolly Parton'un fotoğraflarıyla doluydu ve bunlar sayesinde kendimizi yağlı ve pırıl pırıl hissediyorduk. 1979 senesinin her gününde olduğu gibi o gün de gün boyu bize eşlik eden şarkılar Dolly'nin "Heartbreaker" albümündekilerdi. En çok da albüme ismini veren şarkıyı seviyorduk. "Heartbreaker... sweet little love maker... couldn't you be just a little more kind to me."* Albümün kapak fotoğrafında yer alan Dolly'nin üzerindeki kıyafetleri gerçekten beğeniyorduk. Eteğinin önü arkasından daha uzun olan pembe bir elbise ve gümüş topuklu ayakkabılar. Saç şekli bize limonlu mereng pastanın, pişince kıvrılan merenglerinin uçları gibi görünüyordu. Fotoğrafına baktığımızda, vücudumuzun her yerinde tatlı bir titreme hissediyorduk. Bu titreme saf mutluluğu hissetmenin bıraktığı bir etkiydi. Bu hissi gelecek yıllarda özleyecektik.

Kelly önce geceliğini, ardından içine giymiş olduğu atletini ve son olarak da kilodunun iç çamaşırını sıyırıp çıkardı ve

(*) Kalp kıran... Küçük tatlı sevgili... Bana karşı biraz daha nazik olamaz mısın? – ç.n.

bana uzattı. Yığını yatağın yanında, benim tarafımda duran komodine yerleştirdim. Kelly çarşafı "kayganSÜT" gibi hissettiğini fısıldadı, yutkundum ve bir saniye için nefesim kesildi. Uzanıp yatağın başındaki lambayı kapattım, yatak örtüsü hareketimle aralandı. Yataktan baş döndüren bir şeker ve bebek şampuanı kokusu yükseliyordu. Uzanıp Kelly'nin elini tuttum ve gözlerimizi kapattık. Ele ele tutuşunca aynı rüyayı görebileceğimize inanırdık. Hiç aynı rüyayı görmedik ama el ele tutuşmak birbirimize daha yakın hissetmemizi sağlardı.

Birbirimize son kez Virginia Dare gibi meydan okuduğumuzda on dört yaşımızdaydık. Kelly, *Kuzey Carolina* kitabının elimdeki defalarca okunmuş kopyasının sayfalarını karıştırdı ve hikâyeyi son bir kez dikkatlice okudu. Sonra, tüm akıllı kızların modası haline gelen, keskin ve kısacık bir gülüş attı; kızlar, aniden çıkan bu zeka göstergesi sesin oğlanları tedirgin ettiğini anlayana kadar bu şekilde gülmeyi âdet edinmişlerdi. Bu kızların çoğu, Kelly de dahil, bunu anladıklarında gülüşlerini oğlanların kendilerini daha rahat hissetmelerini sağlayan, sakin bir kıkırdamayla değiştirmişlerdi. Bu kıkırdamanın "Ben aptalım. İstersen beni soyabilirsin" gibi bir iması vardı. Bu gülüşün ardındaki anlamı bu tarz insanlar için kullanılan sözcüğün ne olduğunu öğrenmeden çok önce anlamış olan Kelly, bu Dare hikâyesinin *gerçekte* ne anlatmak istediğini anlayıp anlamadığımı sordu. Cevabımı beklemeden, Beyaz Geyik'in bize oklarla ilgili dikkatli olmamız konusunda bir uyarısı olduğunu söyledi. "Erkeklerin okları konusunda dikkatli olmalısın"! Ya da belki uyarı çok daha açıktı. Bir erkeğin melek mi, şeytan mı olduğunu okunu görmeden anlayamazsın. Tekrar keskin ve kısacık bir gülüş. Ben kızarmıştım. Kelly sonra gençlik yıllarımızın son Virginia Dare gibi meydan okumasını gerçekleştirdi. En terbiyesiz ses tonuyla, "Bir şeylerin girmesinden bahsetmişken" diye konuya girdi.

O yaz, Kelly ve benim zayıflamak ve sigaraya başlamak gibi iki önemli karara vardığımız, liseye başlamadan önceki yazımızdı. Değişime ihtiyacımız olduğunu anlıyordum ama bu değişimin bizi nereye götüreceğini kestiremiyordum. Kelly ise kestirebiliyordu. Kelly bir kez daha hak iddia etmişti. Wade onun oku olacaktı. Ben, okumu Boiling Springs'deki diğer genç delikanlılar arasından bulmak zorundaydım. Yazarı Peter Roget'in asla tahmin edemeyeceği sebeplerden ötürü, değeri benim için giderek azalan yakın anlamlı sözcükler sözlüğüne göre, "mızrak" sözcüğü "ok" için alternatif olarak kullanılabilir bir sözcüktü. Sözlüğe göreyse "mızrak" birinin canını yakmak için kullanılan bir nesneydi.

Kelly, "bu yıl bitmeden bekâretimizi kaybedeceğimiz üzerine sana meydan okuyorum, iki kere meydan okuyorum ve Virginia Dare gibi meydan okuyorum" ("sana" sözcüğüyle aslında "bizi" kastediyordu) cümlelerini arka arkaya sıralarken, benim çoktan bekâretimi kaybetmiş olduğumu, aslında isteyerek değil zorla kaybetmiş olduğumu biliyordu. Yine de paylaştığımız çocukluğumuzun gizli tehlikelerine dair tecrübelerimizi tamamen aklından çıkartıp bu sözcüklerin ağzından dökülmesine izin veriyordu. Kelly'e göre ikimiz de hâlâ bize yayı ve okuyla gelecek ilk kişiyi seçebilirdik.

Adet görmeye on bir yaşımdayken başladım, DeAnne'in herkese ilan edişinden üç ay sonra. Bir sabah uyandığımda bacaklarımın arası yapış yapıştı ve yatağımın içi çiğ et gibi kokuyordu. Etrafta söyleyebileceğim kimse yoktu. Haberler olaydan önce yayılmıştı. Ben yine de nasıl söyleyeceğim üzerine çalışıyordum, "Bugün*yulafezmesi* âdet*yabanmersinlimuffin* görmeye başladım*tuzsuztereyağı*." Bu cümle beni rahatlatan cümlelerden biriydi. Daha doğrusu sözcükler ağzımda rahatlatıcı tatların oluşmasını sağlıyordu. İstediğim

tatları ağzımda hissedebilmek için doğru sözcükleri doğru sırayla kullanmayı yeni keşfetmiştim. Özellikle şu serinin hastasıydım: "Ceviz, fil, mum, koşucu." Bu sözcükler aynen bu tatmin edici sıralamayla şu tatları hissettiriyordu bana: Tavada kızartılmış ve şekerli sosa bandırılmış kalın domuz jambonu, bol tereyağlı tatlı patates, 7Up (ama çok soğuk olduğundaki gibi limondan ziyade yeşil limon tadında), tatlı ve iyice olgunlaşmış taze çilek.

DeAnne gibi bir annem olduğu için bunun gibi lezzetli bir yemek yediğim zamanların tamamı bir elin beş parmağını geçmeyecek kadar azdı. Bir yiyecek DeAnne'in gözünden nadiren son kullanım tarihi geçmeden ya da çürümeden kaçardı. Taze çilekler mesela. Yaz aylarında, büyük dayım Harper ile Kings Dağları'nın eteklerinde kurulu bir kasabada, almak istediğimiz ürünleri dallarından toplayabileceğimiz tarlalara giderdik. Eve getirdiğimiz çilekler o kadar muhteşem, kırmızı ve mis kokulu olurdu ki, DeAnne bile onlara dokunmazdı. Annemin elinde kristal bir kase dolusu taze çileklerle mutfaktan çıkması belki de ona dair hafızamdaki en güzel anıdır. Masada da çileklerin batırılması için bekleyen bir kase krema olurdu. Bebek Harper krema için "yenebilir tıraş köpüğü" tabirini kullandığından beri, ben hiç elimi sürmemiştim kremaya.

Boiling Springs'i ve özellikle de DeAnne'in mutfağından çıkan ürünlerin yendiği bölgeyi terk edene kadar, çocukluğum boyunca "gelenlerin" tadının neden bu kadar nahoş, yavan ya da en iyi ihtimalle sıradan olduğunu anlayamamıştım. Aslında sebebi oldukça basitti. İlk önce deneysel tatları ağzımda hissediyordum. Öncelikle bu tatların (konserve ürünler, donmuş ürünler, sürpriz yemekler, kral usulü güveçler) beynime yerleşmeleri gerekiyordu. Ancak ve ancak bu yerleştirme gerçekleşirse tatlar kendilerine uygun bir sözcük buluyor ve ona eşlik ediyorlardı. Bu eşleşme tama-

men gelişigüzel ve sözcüğün anlamından bağımsız olarak gerçekleşiyordu.

Sözcüklerin ağzımda oluşturacağı tatların keyfine varmak istiyorsam, anlamlarını da önemsememem gerekiyordu. Sözcüklerin anlamından vazgeçmek benim için önemli bir adımdı, tıpkı havuzun kenarında duvarı kavrayan parmaklarımı ilk kez gevşetmek gibi bir histi. Dünya bir anda geniş ve akıcı hale gelmişti benim için. Bedenim havuzun derinliklerine doğru kayarken, başıma herhangi bir şey gelebilirdi. Fakat durumumu açıklayacağım sözcükler olmadan, karşılaştığım tehlikeleri kim bilebilirdi ki? Korumasız kalırdım. Boğulurdum. Belki de bütün çocuklar bunu hissederdi. Bizi kurtarabileceklerini düşündüğümüz için sözcüklere tutunurduk. "Anneciğim" sözcüğü bize bir çift el ve yüzümüzü gömüp saklayabileceğimiz bir kucak sağlamıştı. "Babacığım" ise gökyüzüne doğru çıkan bir asansör ve tünemek için geniş omuzlar. Belki de hepimizin ilk sözcüklerinin anlamı aynıydı: Kurtar beni! Bu sözcükler bir yakarıştı âdeta, cevaplanmaları durumunda, hayatın bilinmeyen terörüne karşı kullanabileceğimiz cephaneliği oluşturmak için bir yığın sözcük daha öğrenme isteğimizi arttıracak bir dua gibiydiler. Sözcüklerinin anlamından vazgeçmek, aslında sözcüklerin böyle bir kurtarıcı olma sözü vermedikleri olasılığını kabul etmek demekti. Ya da ben sözcükleri yanlış kullandığım için bir tek ben kurtarılamayacaktım. Tabii ki korkuyordum.

İlk sefer bir zorunluluktan kaynaklanmıştı. Karnım çok acıkmıştı ve günün güveci, DeAnne'in güveç seçkisindeki en sevmediğim, kral usulü tavuk güveciydi. Tabaklarımıza doldururken bir yandan da sanki saha önce hiç yememişiz gibi ismini duyurmuştu. Yemeğin üstü, her zamanki gibi, kalın, boz renkli sosa karışmamış konserve mantar dilimleriyle kaplıydı. Bu durum belki de moleküler düzeyde bir itme kuvvetinin sonucuydu. Sos mantar yerine yumurtalı Çin

erişteleri ve tavuk parçalarına yapışmış, balçık gibi süngerimsi yapısını nişastaya ve ete geçirmeyi başarmıştı. Ellerimi yıkamak için izin isteyerek masadan kalktım, on bir yaşımdaki sıska halimle küvetin köşesine oturdum ve sözcükler ağzımdan çıkıverdi, "Bir daha*şurupsuzpankek* yemem."

Aradığım buydu. Besleyici. Basit. Sossuz.

"Daha" sözcüğünü her tekrarlayışım bir aydınlanmaydı. Ne kadar hızlı tekrar edersem, ağzımda hissettiğim tat o kadar yoğunlaşıyor, ağzımı kaplıyordu. Her bir tekrar, geçmişte yediğim ıstırap dolu yemeklerin her birinin acısını çıkartmaktı. Her bir tekrar, ileride yemek zorunda kalacağım yemeklere dayanabilmem için bir panzehirdi. Karnımın tam olarak doyduğunu hissedebilmek için sözcüğü kaç kere tekrar etmem gerektiğini anlamaya çalışıyordum. Kimse duymasın diye sözcüğü tekrar ederken banyonun havalandırmasına doğru uzanıyordum. Kısa süre içinde kapının çalınması ve babamın soru sorar gibi bir ses tonuyla adımı söylemesi kısa kesmeme sebep olmuştu.

Ben bu basit çözümü daha önce nasıl keşfedememiştim? Aslında çok yaklaşmıştım. Sözcüklerin hafifletici ve saptırıcı olabileceğini öğrenmiştim. DeAnne'in en sevdiği azarlama sözcüğü olan "bencil*mısırkoçanı*" sayesinde öğrenmiştim. Sözcüklerin aynı zamanda doyurup, tatmin de edebileceğiniyse daha geç öğrenmiştim. Ama şunu sormama izin verin: Kendinize zevk almak için ilk kez dokunduğunuzda kaç yaşındaydınız? Vücudunuz ve bütün uzuvlarınız doğduğunuzdan beri yerli yerinde, öyle değil mi? Doğuştan var olan özelliklerimizi apaçık sebebi ve işlevi dışında bir şeyler için kullanmayı zaman içinde öğreniyoruz. Hepimizin vücutları içinde gizli odalar ve bölmeler saklı.

Ben büyürken, pankekin tadı demek büyük dayımın benim için Bisquick marka toz karışımdan yaptığı pankekin

lezzeti demekti. Eğer kremalı mantar çorbasını Büyük Asimile Edici olarak adlandırırsak, bu "hazır" pankek karışımı Amerikan Rüyası olmalıydı. Bu karışımla her şeyi yapmak mümkündü. Kurabiyeler, wafflelar, kahve yanında ikram etmek için kekler, muffinler, elmalı hamur tatlıları; liste bu iyi aydınlatılmış, iyimserlik dolu deneme mutfağında bile yapılabilecek ürünlerle uzatılabilirdi. Büyük dayım Bisquick karışımını tek bir amaç için kullanırdı, bu da elbette pankek yapmaktı. Ama yine de başka olasılıklarının olduğunu, tüm o tatlı ve iştah açıcı ürünlerin, bu sarı kiraz rengindeki kutuda gizli olduğunu bilmek onu mutlu ediyordu. Bebek Harper şişman bir adam değildi ama şişman bir adamın yiyeceği kadar çok yemek yerdi. Bir beş çayı atıştırmalığı olarak, bir balya pankek tüketebilirdi, üç katlı bir balya pankek. Bebek Harper ile dans ettikten sonra ikimiz de mutfağa giderdik ve o rüyayı gerçek kılardı. O kendi pankeklerini tereyağı ve Log Cabin marka mısır şurubuyla yer, bense bana ait tek pankeki üstüne hiçbir şey koymadan, her lokmada süttozu ve vanilya tozunun yumuşacık karışımının keyfine vararak yerdim. Vanilya özütünün kimyasal karşılığı olan vanilya tozu, çocukluğumda tükettiğim bütün hazır karışımların içinde bulunan ucuz parfüm gibiydi. DeAnne'in marketten alıp eve getirdiği her kurabiyede vanilya tozunun imzası olurdu: Nilla Wafers, ChipsAhoy!, Lorna Doones. Hepsini çok severdim. Bu kurabiyelerin hepsi, aynı ailedeki yüzünü asla görmediğimiz anne ya da büyükanne tarafından, Piggy Wiggly ismindeki süpermarketin arkasında pişiriliyormuş gibi gelirdi bana.

Bütün ürünlerin taze taze konulup karıştırılmasıyla elde edilen bir harçtan yapılan pankeki ilk yediğimde, 1990'dı. Leo, yani yaban havucu, bu pankekleri benim için pişirmişti. İlişkimiz yeni başlamıştı ve ev yapımı pankek, Leo'nun elindeki en büyük kozdu. Krema kutusunu sallamış, tere-

yağını eritmiş ve limonun kabuğunu rendelemişti. Hatta bir kaşık dolusu saf vanilya özütü bile vardı. Bize yaptığı şeyin "pankek" olduğuna bir türlü inanamıyordum. Bu muhteşem diskler ve büyük dayımla öğleden sonraları sık sık tükettiklerimiz arasında hiçbir benzerlik yoktu. Leo bana pankeke, "tava keki" de dendiğini öğretmişti. Pişirdiklerine "tava keki" de diyemiyordum çünkü bana sünnetsiz bir penisi anlatan bir benzetme gibi geliyordu bu sözcük (bu itirazımı Leo ile paylaştığımda önce gülmüş, ardından da tipik bir erkek tepkisi vererek, daha önce kaç tane penis gördüğümü sormuştu). "Tava keki" sözcüğünü sevmememin bir diğer sebebi de lahana turşusu tadında olmasıydı (bu itirazımı Leo ile paylaşmamıştım, zaten nasıl paylaşabilirdim?) Sonunda bunlara "tava keki" ismini takmaya karar verdim. Ne olursa olsun hiçbir tadı olmayan iki sözcüğün birleşimi. Boşluklar.

Neredeyse sekiz yıl devam eden ilişkimiz boyunca Leo sözcüklere karşı bir hassasiyetim olduğunu anlamış olmalıydı. Fakat hiçbir zaman sebebini anlayamayacaktı. Sözcüklerin sesleriyle fazlaca bütünleştiğimi düşündüğü oldu. Hem evet hem hayır. Sözcükler ve tamamen kişisel bakış açıma göre bu sözcüklere teğet geçtiğine inandığım kavramları çok fazla özdeşleştirdiğimi (bakınız "tava keki") düşündüğü oldu. Hem evet hem hayır. Klinik seviyede depresif olduğumu düşündüğü oldu. Leo herkesin klinik seviyede bir rahatsızlığı olduğunu düşünürdü. Tanıştığımızda son sınıf tıp öğrencisiydi ve psikoloji stajını yeni bitirmişti. O günlerde ben de yüzümdeki ifadeleri nasıl kontrol edebileceğimi öğrenmiştim. Meşela "budamak" ya da "Powell" ya da "sen" ya da bunlar gibi ciddi anlamda iğrendiğim daha yüzlerce sözcüğü duyduğumda, yüzümü buruşturmamayı öğrenmiştim. Fakat "gelenlerin" üst üste ağzımda bıraktıkları tatların yarattığı birikimin etkisini kontrol etmeyi öğrenememiştim. "Gelenlere" çok fazla maruz kaldığım günlerde Leo beni sus pus

olmuş, karanlık, sessiz bir oda ararken bulurdu. Tam tersi tatlar için de aynı durum geçerliydi tabii (bkz. *ceviz, fil, mum, koşucu*). Bu yüzden duygusal iniş çıkışlarım Leo için açıklanabilir ya da ön görülebilir değildi.

Bazı insanların zekâsı elmas gibi pırıl pırıldır. Kelly mesela. Etrafınızda bulunmasını isteyeceğiniz güzellikte, düşünceli, etkileyici. Üniversitedeyken, özellikle de hukuk okuduğum yıllarda, etrafımdaki insanların zekâ küpü olduklarını fark etmiştim. İz bırakacak kadar, zihin açacak kadar, canlandıracak kadar ve en iyi ihtimalle sizi görmezden gelecek kadar akıllıydılar. Leo bir zekâ küpüydü. Son derece açık sözlü bir insandı. Ağzı asla beynine ayak uyduramıyordu. Gri hücreleri sözcüklerini kusursuz yapılandırılmış cümleler, paragraflar ve sayfalar haline getiriyordu. Bu yüzden Leo benim için şarkı söylercesine konuşan, akapella* yapan biriydi. Ayrıca büyük dayım Harper gibi, Leo da beni seçmişti.

Bana ismini söylediği an, ki yaban havucu tadındaydı, Leo'ya âşık olmuş olma ihtimalim çok yükselmişti; havuç ayrıcalıklı ya da daha doğrusu kendine özgü bir sebzeydi.

Kereviz ve patates bir araya gelmiş ve bir aşk çocuğu yapmışlardı. Çocuğun doğumunun hemen ardından kereviz ayrılmıştı, patates ise beraber geçirdikleri kısacık süreyi sevgi ve hasretle anıyordu. Bu alışılmadık aşk kaçamağının kenarlarında gezinen tatsa bir McIntosh elmasıydı, bu tabloya belirli belirsiz de olsa tüm baharat tatlarını vermiş ancak ne tatlı ne de ekşisini dahil etmişti.

Evet, ilk başta Leo'nun ismine âşık olmuş olma ihtimalim çok yüksekti.

"Leo*yabanhavucu*" diye tekrar edip gülümsediğimi hatırlıyorum.

Bindiğim Amtrak treni Penn İstasyonu'ndan hareket etmek üzereydi. Şükran Günü'nden önceki çarşambaydı ve

(*) *A capella*: Enstrüman olarak insan sesi kullanılan müzik türü – e.n.

New York'tan Boston'a giden tren ağzına kadar doluydu. Leo, kalabalık kompartımanda ağır ağır ilerleyerek boş bir koltuk arıyordu. Yanıma oturmadan önce şöyle dedi, "Selam*yeşilnaneşekeri*, benim ismim*üzüm* Leo*yabanhavucu*. Bu koltuk*çiğhavuç* boş mu?" Önemsiz bir konuşmaydı, gereksizce gönüllü biçimde söylenmiş ismi dışında. Gündelik. Banal. Benim içinse faklıydı. Yüzümdeki gülümseme, kulağımdaki kulaklıklara rağmen konuşmaya devam etmesi için Leo'ya cesaret vermiş olmalıydı. Tane tane "Ne dinliyorsun?" diye sordu.

"Dolly Parton*tatlandırıcı*" diye cevap verdim.

Güldü.

Ona doğruyu söylememeliydim. Bach ya da U2 diye cevap vermeliydim. DP ile ilgili hiç kimseye doğruyu söylememiştim. Hiçbir zaman. Öyleyse neden çocukluğumun Madonna'sını, trende hiç tanımadığım bir yabancıya hiç tereddüt etmeden açıklamıştım? Şükran Günü olduğu için belki de. Bebek Harper'ın yanımda olmayışı ve benim daha da kuzeye gidiyor oluşum. Bir yabancının montunun kolunun benimkine yavaşça sürtünmesi. Leo isminin ağzımda bıraktığı tat. Bütün bunlar sorumun olası cevaplarıydı.

Walkmanimi kapatıp, kulaklıklarımı çıkardım ve kendime Virginia Dare gibi meydan okuyarak Leo'ya sordum, "Bu kadar komik*salatalık* olan nedir*mısırunukrakerleri* Leo*yabanhavucu*?"

Sekizinci Bölüm

Wilbur Wright, sadece kendisine yazılmış bir şarkı gibi, saatte elli kilometre hızla yüzüne çarpan rüzgârı hatırlayacaktı. Aklına gelebilecek en soğuk aralık gününde, iç organlarının titreyerek *daha hızlı, daha da hızlı* gitmesini söylemesiyle tecrübe ettiği hız duygusuna rağmen, şarkının yakında sona ereceğini de biliyordu. Esas soru, ne şekilde sona ereceğiydi.

Wilbur, tıpkı küçük kardeşi Orville'in de dakikalar önce yaptığı gibi, karnının üstüne dümdüz uzanmıştı, üstünde ve altında gerdirilerek kusursuz tahta çerçevelere tutturtulan kumaşla yapılmış iki "kanat" bulunuyordu. Wilbur'un kocaman bir kuyruksuz uçurtmaya bağlanmış olduğunu gören fakat anlamayan Kitty Hawk köyü sakinleri içinse bu cisim kibar ve düzgün giyimli bu iki kardeşin, eyaletin Outer Banks* bölgesindeki Atlantik Okyanusu kıyısına rüzgâr ve kumların arasında oynamak için getirdiği bir oyuncaktı. Bu, Wright kardeşlerin Kitty Hawk'a dördüncü gelişleriydi ve ara sıra yiyecek ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak

(*) İngilizce "dış mahalleler" anlamına gelir – e.n.

için köye gidişleri dışında, her seferinde kendi hallerindeydiler. Köyün kadınları ve bu kadınların kızları kelleşmiş saçlı, yumurta kafalı büyük kardeş Wilbur'un da havalı bir bıyığı olan küçük kardeş Orville'in de parmağında alyans olmadığını fark etmemişlerdi. Kardeşlerin her ikisi de pek hoş görünümlü sayılmazlardı ama bütün köylü, bu iki adamın pek özgür oldukları ve demek ki kendilerini eğlendirmek için paraları ve zamanları olduğu konusunda hemfikirdi. Bir yandan da Kitty Hawk'ın genç kızları bu adamların gözlerinin tepelerindeki cennetten başka bir şey görmediğinin de farkındaydı. Özellikle Wilbur, her zaman göğe bakardı. Dalga dalga beyaz bulutların yükseldiği mavi gökyüzü, ifadesiz ve her daim ciddi duran yüzünün coşmasını sağlardı. O ve Orville, birbirlerine hızlıca tanıdık bir bakış atıp sevgililer gibi sahile koşarlardı. Burada bir kulübede, kardeşlerin tabiriyle bir "hangarda", gerçek aşkları onları bekliyor olurdu. Wilbur ve Orville ellerine geçen her kuruşu bu kız gibi baktıkları oyuncaklarına yatırmışlardı. Ona tüm gençliklerini vermişlerdi. Bu kız onları ölümsüz kılacaktı. Üç yüz otuz sekiz kiloydu, deposu yakıtla doluydu ve uçmaya hazırdı.

Wilbur, Kitty Hawk'ı iki yüz altmış metre yükseklikten seyrederken, bir saniyeliğine kardeşi Orville ile yaptıkları anlaşmayı düşündü. Sonraki saniyede içini bir korku kapladı. Bir sonraki saniyeyi ise Birleşik Brethern Kilisesi'nde piskopos olan babası Milton Wright'a ve onun şeytana insanların şeytan adına yaptığı iyilik ve kötülüklere dair verdiği vaazlara adadı. Bu düşünceler ardı ardına Wilbur'un aklından geçerken, yapacağı serbest uçuşa sadece elli altı saniye kalmıştı. Uçuşunu yaptı. Uçtuğu süre boyunca da şarkısını dinliyordu.

* * *

Altıncı sınıftan sekizinci sınıfa kadar, portakal şerbeti tadındaki çocuk Wade ile altıncı sınıfın ilk gününde benim

başlatmış olduğum diyalogumuz devam etti. İkimiz de durağa vardığımız an konuşmaya başlıyor, altı-yedi dakika sonra okul servisi "Dikkat Çocuk!" tabelasının yanındaki durağa yanaşınca susuyorduk. Şaka repertuvarıyla başlayan muhabbetimiz, Wade'in en sevdiği video oyunlarının artı ve eksileri, neden basketbolun futboldan daha iyi bir spor olduğuna dair düşünceleri ve Boiling Springs'de bisiklete binerken gördüğü küçük hayvanlarla devam etti. Bense okuduklarımdan, genellikle Yunan mitlerinden ve bu efsanelerle uyumlu takımyıldızlarından bahsederdim ona. Yıldızları Wade için defterime çizerdim çünkü onunla konuştuğumuz saatte yıldızlar gökyüzünde gizleniyor olurdu. Wade'e, eğer uzun yıllar evvel yaşamış olsaydık, hikâyeleri hatırlamak için ve okyanusa açıldığımızda dönüş yolumuzu bulabilmek için bu yıldızları kullanıyor olacağımızı söylemiştim. Cevap olarak Outer Banks'e gittiğini, orada Atlantik Okyanusu'nu gördüğünü ve onun dalgalı suyundan hoşlanmadığını söylemişti. Ben sevip sevmediğime henüz karar vermediğimi söylemiştim. Bunun esas sebebi daha önce Moss Gölü'nden daha büyük bir su kitlesi görmemiş olmamdı ve zaten bu göl de buraya oldukça yakın ve denizle bağlantısı olmayan bir göldü.

Sohbetlerimizin bilinen ve okul servisine bağlı bir sonu olduğundan ben bu sohbetlerden keyif alabiliyordum. Ayrıca konuşma sırasında ağzıma gelen tatları saklama sanatında da hızla ustalaşmıştım. Eğer "gelenler" özellikle nahoşsa –ki sabahları benim için hep en zor zamanlardı ve hâlâ da öyledir, uyku ve sessizlikle geçen gecelerin ardından sabahları daha hassas olurum– Wade'in omuzunun üstünden, arkasındaki bir şeye ya da kendi arkama doğru bakıyormuş gibi yapardım veya başımı eğip ayakkabılarımı inceliyormuş gibi davranırdım.

Hayatımın ilerleyen zamanlarında bu tekniğin başka durumlarda da işe yaradığını öğrenecektim. Erkekler dikkati-

min dağıldığını, kendileriyle ilgilenmediğimi ya da onlardan sıkıldığımı düşünüp ilgimi çekmek için daha çok çabalayacaklardı. İstemeyerek de olsa erkek aklının çok da derin olmayan kuytularını ve kovalama olarak adlandırılan içgüdüyü keşfetmiştim. Aşk acısı çeken dişiler tarafından okunması için yazılmış birçok kitap olsa da, prensipler basitti. İlk ilke, en çok arzulanan avın en yakalanmak istemeyen olmasıydı (bakınız *Sıkıysa Yakala* ve *Tilkiler&Tavşanlar* gibi klasikler). İkinci ilkeyse, en çok arzulanan avın hep bir başkasının ağzında olduğuydu (bakınız *Harry Sally ile Tanışınca* ve *Arkadaşımın Aşkı*).

Wade ile tehlikeli biçimde yakınlaşmış olsak da henüz tam olarak birbirimizi elde etmeye çalıştığımız bir kovalamacanın içinde değildik. Sabah saatlerindeki şakalaşmalarımız, fikir alışverişlerimiz ve küçük detaylar birbirimizin etrafında koşma ve birbirimizin kokusunu içimize çekme yöntemimizdi. Wade ile konuşmak, kendimi gözlerim kapalıyken uçarcasına dans ediyormuşum gibi hissetmeme sebep oluyordu. Böyle hissetmek için birçok sözcüğün ağzımda bırakacağı tada katlanmayı göze almış olduğumu fark ediyordum. Bütün vücudum uyarılıyordu. Wade'in sesini, tıpkı büyük dayımın 45'liklerini dinlediğimde olduğu gibi, tüm hücrelerimle duyuyordum. Benimle konuşurken Wade'in ne hissettiğiyse kendime ya da ona sormam gereken bir soru değildi çünkü mucizevi şekilde bu konuda herhangi bir şüphem yoktu. Şüphe ergenlik döneminin başında bir zehir gibi vücuduma giren bir duyguydu. Biz o sabahlarda, nüfusu giderek azalan doğum oranı düşük küçük bir kasabanın mahremiyetindeydik. Oak Caddesi ise tamamen bize aitti.

Okul servisinde, okulda ve sınıf arkadaşlarımızın arasındayken Wade oğlan çocuğuydu, ben de kız, birbirimizle alakamız yoktu. Hepimiz cinsiyet ayrımı yaptığımız dönemlerin son senelerini yaşıyorduk. Fakat Sally Campbell gibi gü-

zel kızlar ve Kelly Powell gibi şişman kızlar, çoktan en yakın arkadaşlarına birileriyle uyum sağlamanın sadece kaçınılmaz değil aynı zamanda giderek daha da çok arzulanan bir durum olduğunu açıklamaya başlamışlardı bile. Şimdilik Wade ve ben, akşamüstleri servisten inerken bile ait olduğumuz ayrı dünyalara olan sadakatimizi sürdürüyorduk. Gözler üzerimizde olduğu için dikkatli davranıyorduk. Göz göze gelmemeye ya da ayrılırken birbirimize el sallamamaya özen gösteriyorduk çünkü bu, diğerleri için bir işaret anlamına gelebilirdi.

Yedinci sınıfın son okul gününün sabahında Wade bana o yaz annesiyle beraber Florida'ya gideceğini söyledi. Büyükannesi Tampa'da yaşıyordu ve kızıyla torununu özlüyordu, annesi ona böyle söylemişti. Sonra bana kalbimin hızlı atıp atmadığını sordu.

"Evet" diye cevap verdim. Kalbim gerçekten hızlı atıyordu ve yalan söylemek aklımın ucundan bile geçmemişti.

O da kendi kalbinin de hızlı attığını söyledi.

Anladığım kadarıyla, ergenliğin başındaki bir oğlan çocuğunun şifreli dilinde bu söyledikleri sonbaharda beni tekrar görmek istediği, sabah sohbetlerimize devam etmek istediği ve bisikletiyle kolları başının üstünde tepeden aşağı iniyormuş gibi hissetmek istediği anlamına geliyordu.

Hukuk fakültesinde okurken çevirmenlerin, örneğin Birleşmiş Milletler için simultane çeviri yapanların, konuşmacıyı kelimesi kelimesine çevirmediğini öğrenmiştim. Bunun yerine A dilinde duyduklarıyla kafalarında canlanan bir görüntüyü, B dilini kullanarak tarif ediyorlardı. Bana olan da tam olarak buydu. İki yıl boyunca, haftanın beş günü altı-yedi dakika süren konuşmalar beni bir başka bir dilde akıcı hale getirmişti. Oğlanları anlıyordum ya da en azından bu oğlanı anlıyordum. Anladığımı göstermek için ona gülümsedim.

Yedinci sınıfta, *Wade Raporu* olarak başlayan yazışmalar, *Günlük Wade Haberleri Gazetesi*'ne dönüşmüştü. Kelly baş editör, bense tek aboneydim. Bu yazışma neden her okuduğumuza inanmamamız gerektiği üzerine erken ve iyi bir öğreti olmuştu. Kelly hâlâ bütün defterlerinin üzerine K+W yazmaya devam ediyordu, beraberinde bir efsaneyle çizilmiş takımyıldızları gibi. Bunu her gün görüyordum ama inanmıyordum. Sonra "hoşlanma" sözcüğünün neden tek taraflı bir hayranlık gösterisini ifade etmek için kullanıldığını anladım. Arzularının nesnesi –hoşlandığı çocuk– ana atardamarına uyguladığı basınçla beynine çıkması gereken kan akışını durduruyordu. Ben bu yozlaşma karşısında dehşete kapılıyordum. Oysa Kelly'e doğuştan çok fazla miktarda gri hücre bahşedildiği için şu an yaşadıkları onun için o kadar da paralize edici değildi. Wade ile kurduğu fantezi dünyası itiraz edilemeyecek kadar zengindi ve Kelly'nin görünmez olarak herkesten uzak geçirdiği son yıllarında onu ayakta tutuyordu. Bana yazdığı mektuplar artık varsayımlarla doluydu. Wade koridorda ona bakmıştı. Wade matematik dersinde Kelly'nin oturduğu sıranın yanına kalemini özellikle düşürmüştü. Wade önceki gün serviste neşeli görünüyordu; belki de Kelly'i düşünüyordu.

Kelly'nin kendi hayal ürünü olan gerçekliğinde madalyonun diğer yüzü, kuzeni Bobby hakkında asla bozmadığı sessizliğiydi. Onunla ilgili hiç konuşmamıştı ve ben de sessizliğimi korumak zorunda kalmıştım çünkü olanları bilen tek kişi oydu. Kelly'nin istemli amnezisi, Bobby'nin benim de hayatıma dahil olmasını engellememişti. Çim biçme makinesinin sesini her duyuşumda ya da uçmak için kanatlarını açan bir kuş gördüğümde Bobby oradaydı. Bazen Kelly'e baktığımda Bobby orada oluyordu. Bir kişinin avlanması için bir diğer kişinin kullanılması, suçun failden suçtan haberdar olan kişiye geçmesi, olayın beklenmeyen kısmıydı. O

zamanlar tek anladığım Kelly'e baktığım bazı anlarda içimin büyük bir nefretle doluyor oluşuydu. Durumu tek kurtaran şey –İsa'nın Bobby'i cezalandırması dışında– Wade'e baktığımda asla Bobby'i görmüyor olmamdı. Portakal şerbeti tadındaki çocuğa baktığımda asla o vücudu görmüyordum. O elleri, her nefes alışta hızlı ve keskin bir şekilde yükselip inen göğsü aklıma getirmiyordum.

Ne yazık ki, Wade'den sonra aynı canavarı, hırsızı, bıçağı başka birçok erkek vücudunda daha görmeye devam ettim. Onuncu sınıftaki cebir öğretmenim, Papaz Reynold, Leo'nun ağabeyi – kendilerini bana hep farklı şekillerde yansıtıp durdular. Bu erkeklerin gerçek yüzlerini açık etme biçimleri bazen hızlı ve yoğun olup, sonra hemen kaybolurdu. Örneğin, papaz ruhuma değil göğüslerime bakardı. Genellikle kendilerini belli edişleri apaçık ve acımasızdı. Örneğin, tahtaya her kalktığımda cebir öğretmeninin elini sırtımın en dar yerinde hissetmemin bir denklemi sadeleştirmeme hiçbir yardımı yoktu. Leo'nun ağabeyinin bana sürekli anlattığı çocukluk hikâyelerinin sonunun her zaman çamur içinde yatan ya da ağlayan bir Leo ile bitiyor olması bir diğer örnekti.

Sekizinci sınıfın ilk gününün sabahında, artık hakaret olarak algılayabileceğimiz ve bizimle ilgili pek de gerçeği yansıtmayan "Dikkat Çocuk!" tabelasının önünde tekrar bir araya geldiğimizde Wade'e baktım ve onu ilk kez Kelly'nin gördüğü gibi gördüm. Wade çok tatlıydı. Daha bana gülümsemeden kalbim hızla çarpmaya başlamıştı. Yolculuk onu değiştirmişti. Kuzey Carolina ve Florida arasındaki mesafe vücudunu ince, uzun hale getirmişti. Benden bir boy kadar uzundu. Yazın her gününü sahilde geçirdiği için saçlarının rengi güneşten açılmıştı. Yanmış teni benimkiyle aynı renkti. Sabah sohbetlerimiz mucizevi şekilde birbirinden bağım-

sız konularda yaptığımız fikir alışverişleri ve geri planda kalan diğer detaylarla eskisiyle aynı ritimde devam etti.

Yine de birkaç hafta içinde Wade'in ilgisini çeken konuların değişmiş olduğunu anlayacaktım. Bana kaykay yapmaktan, radyoda hiç duymadığım müzik gruplarından ve babam gibi, New York City ile ilgili hayallerinden bahsediyordu. Seyahat etmek Wade'in bu gezegende yaşadığını anlamasını sağlamıştı. Konuşma tarzı, 1981 senesinin on üç yaşındaki gençleri için oldukça havalıydı. Birkaç eyalet sınırı geçmiş ve caddelerinde birden fazla trafik ışığı olan bir şehirde yaşamıştı. Burada izlemek için para ödemek zorunda olduğumuz televizyon kanallarını seyretmiş ve şarkılarla beraber kısa videoların da yayınlandığı MTV isminde bir kanalı izleyerek saatler geçirmişti. Başka bir tabirle Wade, zamanda yakın geleceğe seyahat etmişti.

Ben hiç değişmemiştim. 1981 senesinin yazını *Yüzüklerin Efendisi* üçlemesini ve *Seventeen* dergisini okuyarak geçirmiştim. İlkinin bir tür mitoloji ürünü olduğunu hemen anlamıştım. İkincisinin de aslında bir mitoloji ürünü olduğunu anlamam ise zaman almıştı. *Seventeen* dergisinin kaygan sayfalarının her biri Amerika'nın En Güzel Kızı'nın fotoğraflarıyla kaplıydı. Aslında, dergiye beni büyükannem Iris'in abone yaptığını göz önünde bulundurarak bu yayınların zehirli bir elma olduğunu tahmin etmeliydim. Ben hâlâ aynıydım. Kelly de değişmemişti.

Kelly, her zamanki gibi zar zor nefes alarak servise bindi. Kulağıma, "Aman Tanrım*ceviz*!" diye fısıldadı. Servis okula yaklaştıkça kolumu daha da sıkı tutuyordu. Neredeyse başka bir dünyadan gelmiş gibi görünen Wade'e, genellikle dönüp attığı bakışları atmaya bu sefer cesaret edememişti.

O sabah ben de yepyeni bir şey tecrübe etmiştim. Hem çok keyif vericiydi hem de rahatsız edici. Başımın arkasında saçlarıma çok yanaşan ama asla tam olarak dokumayan

bir el varmış gibi hissetmiştim. Arkamı döndüğümde Wade bana gülümsedi. O sabah okul servisi bizim durağa yanaşırken elime bir not sıkıştırmıştı. Sadece bu hareketi bile portakal şerbeti tadındaki çocuğun artık farklı biri olduğunu anlamam için yeterliydi. Notta yazanlar da bunu doğruluyordu. Üçgen şeklinde katlanmış bu defter kâğıdı parçası, ben üçüncü derste tuvalete gidip onu okumak için bir kabine girene kadar cüzdanımda beklemişti. Wade, "Seni özledim" yazmıştı.

Bizimle sekizinci sınıf okuyan diğer çocuklar da yazın zamanda yolculuk etmişlerdi. Hatta kızların bazıları Sally Campbell'a yetişmişlerdi bile. Kelly 594 numaralı mektubunda "Artık sutyen bedenleri IQ'larının yarısı kadar oldu" yazmıştı. Bu kızların dudakları pırıl pırıldı ve altın rengi saçları düzgün bukleler halinde omuzlarından dökülüyordu. Yeni keşfettikleri güzelliklerini doğal bir üstünlük gibi taşıyor ve bu güzelliğin beraberinde getirdiği ilgiyi hak ettiklerinden asla şüphe duymuyorlardı. Sally, bu kızlarla anında bir grup oluşturup derhal diğerlerini dışlamaya ve eziyet etmeye başlamıştı. Bu kızlar için bu tür davranışlar nefes almak kadar doğaldı. Kelly ve ben bu kızları seyrederken onları çok uzun zaman önce ilkel havuzundan dışarı atlayan ve bir daha asla dönüp arkasına bakmayan balıklara benzetmiştik. Ama sonra uzun sürecek okul döneminin ilk saatlerinde, daireler çizerek yüzen esas balıkların biz olduğumuzu anladık. Karada nefes almaya elverişli akciğerlerimin ne zaman gelişeceğini merak ediyordum. Kelly ise kendi göğüslerinin ilgi çekmeye başlayacağı zamanı merak ediyordu.

Sınıfımızdaki oğlanlar arasında, dört tanesi büyüme belirtisi göstermiş ve boyları Wade'in boyuyla eşit uzunluğa gelmişti fakat bedenleri uyumsuzdu. Cılız uzun kolları ve gereğinden uzun çöp gibi bacaklarıyla kafadan bacaklı deniz yumuşakçalarını andırıyorlardı. Kafaları yeni gelişmiş gövdele-

rinin yanında ufacık ve son derece orantısız kalıyordu. Hiçbiri hoş dahi görünmüyordu. Wade ile daha yakın oldukça kendi vücutlarındaki ve nezaketlerindeki eksikliklerin farkına varıyorlardı. Wade'in koluna yumruk atar, omzundan kavrarlardı çünkü ona dokunmak isterlerdi. Futbol, basketbol ve beysboldan konuşurlardı çünkü vücutlarında aniden pompalanan adrenalini hissedebilmek isterlerdi ama bazılarının daha sonra öğreneceği üzere bu adrenalin ancak sekste ve savaşta mümkündü. Tam da on üç yaşındayken, ama kendilerinden bekleneceği gibi, bu takım oyunlarını sadece izlemekle yetinmeyip, oynamak da istiyorlardı, böylece umut ve cesaret gösterileriyle karışık coşkularını dışa vurabiliyorlardı. Çoğu bilinçaltında giderek yaşlanan vücudunun bu tür beklentileri dışa vurmayacağı zamanları iple çekiyordu. Sekste ve savaşta olduğu gibi, sadece izlemeyi tercih edeceklerdi. Sadece izleyici olarak kalındığında performans baskısı ve galibiyet zorunluluğu başka erkeklere devredilebilirdi. Şimdilik arzu ve korkularını yansıtacak kişi Wade'di. Doğa, Wade'i onların başındaki kral olarak seçmişti. Onu devirmek için gerekli donanıma sahip değillerdi ve bu yüzden onu takip etmeyi tercih ettiler. Bütün bunlar, sekizinci sınıfın ilk gününde oldu. Okul dönüşü serviste neden hepimizin yorgun ve sersemlemiş oldu apaçıktı.

Seyahat, Wade'i aynı zamanda korkusuz kılmıştı. O akşamüstü servis daha bizim durağımızdan uzaklaşmadan elimi tuttu.

"Okudun*patatescipsi* mu?" diye sordu.

"Evet."

"Yani?"

Arkamı döndüm ve koştum.

Wade olduğu yerde durdu ve beni seyretti. İzlediğini biliyorum, çünkü yine arkamda saçlarıma değmek üzere olan o eli hissediyordum.

Ben koştum çünkü ne diyeceğimi bilmiyordum. Kollarımda ve bacaklarımda bir anda biriken baskıdan kurtulmak istiyordum. Ona dokunmak istiyordum ve eğer orada kalsaydım nasıl dokunacağımı bilemezdim.

Ertesi sabah babama âdet sancım olduğunu söyleyip ondan beni okula arabayla bırakmasını istedim. Yüzündeki endişeli ifadenin eşliğinde, tek bir söz söylemeden bıraktı. O sabah bir toplantısı olduğu için okula herkesten yarım saat önce gelmiştim ama "Dikkat Çocuk!" tabelasının yanında olmaktansa burada olmayı tercih ederdim. Evden ayrılmadan önce babam, DeAnne'den okul bitiminde beni almasını istemişti. Aldı. Haftanın geri kalanında da aynı yalanı devam ettirdim. Wade'i derslerde görüyordum fakat o anlarda yeni tacını takmış, etrafı şövalyeleri ve ricacılarıyla dolu oluyordu. Bu krallıkta ben sadece bir köleydim. Kelly elbette endişeliydi ve *Günlük Wade Haberleri*'ni iki katı uzunlukta yazıyordu ki, ben olan biten hiçbir şeyi kaçırmayayım. 598 numaralı mektubumda Kelly'e bütün hafta dişimin ağrıdığını ve ağrıyı tüm vücudumda hissettiğimi yazdım. Bu kısım doğruydu.

Adet dönemi üzerine kurulu bahanelerin sorunu, doğal bir raf ömürlerinin oluşuydu. Geçerliliği her ay beş ila yedi gün arasıydı. Bahaneleri bu süreden daha fazla sürdürmeye çalışmak, aile doktorumuz Dr. Peterman'den bir randevu alınması anlamına geliyordu. Sonraki pazartesi, kapıdan çıkmak ve kralla yüzleşmek zorunda olduğumu biliyordum. Hazırlıklıydım. Bir not yazmış ve Wade'i görür görmez bu notu eline tutuşturmuştum. Kâğıt eşkenar dörtgen şeklinde katlanmıştı. Wade daha okumadan gülümsemişti. Notu kot pantolonunun arka cebine yerleştirip, bana yaz boyu üzerinde çalıştığı kaykay tekniklerinin isimlerini –Ollie, kickflip, Bert Slide– saymaya başladı. Ben de ona eğer *Yüzüklerin Efendisi* kitabından bir karakter olsam Shire'deki evde otu-

ran, bir ismi ve işi olmayan ama evinde sıcacık ve güvenli şekilde yaşayan bir hobbit olacağımı söyledim.

Wade eşkenar dörtgeni açıp okuduğunda "Ben de seni özledim" yazısıyla karşılaştı.

Birbirimize kur yapışımıza dair esas mucize bu durumun karşılıklı oluşu, eş zamanlı oluşu ve farkına varma yaşımızdan çok uzun zaman önce başlamış oluşuydu.

O gece Dill'e veda ettim. *Bülbülü Öldürmek*'in sayfalarını çevirip Dill'e hayran kalmama sebep olan cümleleri tekrar okudum: "Yaz en sevdiğimiz mevsimdi: ...binlerce rengin cümbüşüydü ama her şeyden çok yaz, Dill demekti." Bizim yazımız sona ermişti. Birlikteliğimizi içtenlikle sona erdirdik. Dill bana, "Beni sonsuza kadar seveceğini ve endişelenmememi, yeterince parası olduğunda beni yanına alıp evleneceğini, yazmaya devam etmemi" söyledi.

Defterimin içine L+W yazdım. Sonra Wade için sadece kendi bildiğim ismi kullanmanın daha doğru olacağını düşünerek yazıyı sildim ve tekrar yazdım;

L+OSB.*

(*) OSB: Orange Sherbet Boy; portakal şerbeti çocuk – ç.n.

Dokuzuncu Bölüm

Dokunmak, temas etmek ailemde bilinen ya da hoş karşılanan bir duyu değildi. Bu yüzden hep büyük arabaları tercih ederlerdi. Cadillac Eldorados, Chrysler LeBarons, Chevy Suburbans. Bu modellerin hepsi sırayla mavi ve gri renkli çiftlik evinin, dış cephesi yeşile boyanmış evin ve Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin garajlarında yerlerini aldılar. Bu araçlar sayesinde beşimiz birden, birbirimize dokunmak zorunda kalmadan aynı arabada seyahat edebiliyorduk. Kalçalarımız asla birbirine değmezdi. Omuzlarımız bir diğerimizin omzunun üstünde olmazdı. Her zaman aramızda yeterli dirsek mesafesiyle ve bacaklarımızı koyacak alan kadar uzakta otururduk. Uzun kollu gömlek ve mütevazi kıyafet tercihlerinin, alkol tüketmemelerinin, dans etmeye tenezzül dahi etmeyişlerinin (elbette Bebek Harper hariç), herhangi bir fiziksel etkileşime girmemelerinin ve buna benzer dinî inancımıza ait bazı alışkanlıklarının arkasında da teması engelleme arzularının olduğuna inanırdım. Güneyli Baptistler, Kutsal Ruhu ama sadece Kutsal Ruhu hissetmek isterlerdi. Her pazar günü Tanrı'ya kollarımızı açmamız bir tür temas-

sız sahiplenme duygusuydu. Babamın annemi öptüğünü hiç görmemiştim. Annemin büyükannemi öptüğünü hiç görmemiştim. Büyükannem dudaklarını sadece büzmek için kullanırdı. Büyük dayım dudaklarını sadece Patsy Cline'ın en sevilen parçalarını ıslıkla çalmak için kullanırdı.

Sekiz yaşımdayken, Kelly bana nasıl öpücük atılacağını göstermişti. Güney Carolina'nın Rock Hill şehrinde yaşayan teyzesinin bir ziyareti sırasında bu hareketi yapışını gördüğünü söylemişti. Hareket iki adımdan oluşuyordu. Kendi avuç içimi öpmek benim için aydınlanma niteliğindeydi. Dudaklarım ılık ve yumuşaktı. Ayrıca onları bir şeyin üzerine bastırmak da mümkündü. Fakat esas büyülü kısmı, görünmeyen öpücüğü havaya üflemekti. Doğrusu bu o kadar büyüleyiciydi ki, şapkadan tavşan çıkartmak, birinin kulağının arkasından bozuk para çıkartmak ya da bir kadını testereyle ikiye ayırmak yerine (neden her zaman bu gösteri için kadınlar kullanılırdı ki?) *bunu* yapmayı tercih edeceğimi düşünmüştüm. Kelly ile birbirimize öpücükler yollayarak geçirdiğimiz birkaç haftanın ardından, annem bu hareketin doğal olmadığını ve birbirimize öpücük atmayı bırakmamızı söylemişti. DeAnne odadan çıkar çıkmaz Kelly de, ben de omuz silkmiştik. Ardından Kelly onun beni gerçekten öpmesini isteyip istemediğimi sormuştu. Böylece bir öpücüğün gerçekte nasıl hissettirdiğini anlayabilecektim. Başımı hayır anlamında sallayıp bağırarak koşmaya başlamıştım. Kelly de arkamdan bağırarak koşmaya başlamıştı. Birbirimize öpücükler atıp birbirimizin öpücüklerini havada yakalarken içimiz mutlulukla dolmuştu.

* * *

Portakal şerbeti tadındaki çocuğun dudakları portakal şerbeti tadında değildi. Öyle olmayacağını biliyordum ama umut ediyordum. Bir şekilde hayal kırıklığına uğramıştım.

On üç yaşında ve muhteşem bir görünüme sahip olan Wade, paylaştığımız okul servisini beklediğimiz bir sabah eğilip beni dudaklarımdan öpmüştü. "Bastırmıştı", muhtemelen daha uygun fiil olur. Evet, dudaklarını bastırdı. Saniyeler öncesinde, sadece yan yana duran bir delikanlı ve genç kızdık. Vücutlarımızın arasındaki mesafe alışılandan farklıydı ve bunun sebebi merak değildi. Wade'in hareketi ani ve beklenmedikti. Hissettiğim ilk şey, Wade'in kıyafetlerinin kokusu oldu – annesi, benimki gibi Tide marka deterjan kullanıyor olmalıydı. İkinci şey, nefesi iyice yaklaştığında hava sıcaklığının yükseldiğini hissetmemdi. Üçüncü olarak bir anda her şey karardı. Wade, geri çekilirken kimse için değil sadece kendisi için yüksek sesle ismimi söyledi. Gözlerimi açtığımda, artık öpüşmüş olan bir delikanlı ve genç kızdık. Vücutlarımızın etrafındaki görünmez mührü kırmıştı Wade. Âdeta vücudumuzu kaplayan ince bir tabaka soyulmuştu ve altından çıkan taptaze ten, tendeki bir morluk kadar hassastı. Saniyeler sonra ani ve beklemedik şekilde büyükannem Iris'in sözleri dudaklarımdan döküldü. "Hiç*pirinç* kimseye*salatalıkturşusu* söyleme*esmerşeker*."

Wade omzunu silkip, "Tabii*konservetonbalığı*" dedi. "Zaten*konservearmut* kimseyi*salatalıkturşusu* ilgilendirmez."

Hiçbir şey söylemedim, sebebin *bu* olduğunu düşünmesine ses çıkartmadım.

Zamanımız dolmuştu ve servisimiz köşeden Oak Caddesi'ne dönüyordu. Üç durak sonra Kelly de servise bindi, vinil kaplı koltuğun üçte birini kaplayıp yanıma oturdu, selam vermek için elimi sıktı. Ben de cevaben onun elini sıktım. Bacaklarımız birbirine sürtündü. Omuzlarımız birbirine değdi. Sekizinci sınıftaydık ve hem duygusal hem de fiziksel olarak yakın olduğumuz yılların sonuna gelmek üzereydik. Kelly çok yakında bir erkeğin dokunuşunun iyileştirici etkisini ve arzulanmanın bağımlılık yapıcı duygusunu

keşfedecekti. Bu duygular henüz on dört yaşında olan Kelly için o kadar yeni olacaktı ki, onları her hissettiğinde zevkten çığlık atmak isteyecekti. Kelly onu öpmeleri için bir sürü erkeğe birbiri ardına Virginia Dare gibi meydan okuyacaktı. Onlara başka şeyler yapmaları için de Virginia Dare gibi meydan okuyacaktı.

İlk mektubu elime ulaştığı andan itibaren Kelly, benim bütün dünyam haline gelmişti. Kız çocuğu olmak, arkadaşlık ve yakınlık gibi kavramlarla aramdaki köprüydü. Onu, Wade'i sevdiğimden çok daha fazla seviyordum. Bu çocuğun en yakın arkadaşıma duyduğum sevgiyi değiştirmesini istemiyordum. Bu gerçeği Wade beni öptüğünde de biliyordum. Ayrıca Wade'i tekrar öpeceğimi ve Kelly'nin bundan asla haberi olamayacağını da biliyordum. Bunun esas anlamı, Kelly'nin *beni* Wade'den daha fazla sevip sevmediğinden emin olmamamdı. Kelly'nin, içinde K+W yazan sevimli kalplerini gördükçe, benim kalbimi bir şüphe kaplıyordu.

Wade, kendi sebepleri dolayısıyla, verdiği sözü tutuyordu. Beni bir daha hiç servis durağında öpmedi. Onun evinde beraber olacağımız ana kadar bekledi. Annesi çalışmıyor olsa da nadiren evde olurdu. Annesinin evde olmadığı öğleden sonralarının ne tür anlamlara gelebileceğine Wade de, ben de yabancıydık. Solmuş kırmızı tişört renkli eve girerken ikimiz de evin boş olduğunu biliyorduk. Wade'in yatak odasına gittik ve Wade kilidi üzerinde olan kapısını kapattı. Önce beni öpecekti. Bir keşfe çıkmışız gibi dokunacaktık birbirimize. Kara parçalarını, akarsuları ya da açık denizleri keşfeder gibi değil, sanki uzayı keşfeder gibi, tepemizdeki sınırları olmayan gökyüzünü, yıldızları, gezegenleri, uçabilme ihtimalini keşfeder gibi dokunacaktık. Artık çocuk değildik ama sadece on üç yaşında ergenlerdik. Birbirimize dokunduğumuzda, dizlerimizdeki çok da eski olmayan yara kabuklarını ve el bileklerimizdeki taze sıyrıkları hissede-

biliyorduk. Wade, kırığı olduğunu söylediğinde aslında daha önce vücudundaki kemiklerden birini kırınış olduğunu kastediyordu. Hayal kırıklıklarından, kalp kırıklıklarından ya da ruh kırgınlıklarından söz etmiyordu. "Örtmece", ikimizin de kullanmaya yeterince alışık olmadığımız kelimeler için kullanılabilecek bir kavramdı.

Kısa süre sonra "dokunmak" sözcüğünün iki farklı duyuyu karşıladığını öğrendim. Dokunmak, parmaklarımın ucundaki deriyle ayaklarımın yumuşak tabanlarına bastırmaktı. Birinin dokunması, bir başkasının vücudunun ağırlığını aynı deriyle hissetmekti. Portakal şerbeti tadındaki çocukla geçirdiğim öğleden sonraları bana, dokunmak sözcüğünün her iki tanımına da hayran olduğumu öğretti. Her ikisinde de Wade sessizleşirdi. Gözlerini açar, sanki her an kırılacakmışım ya da koşup kaçacakmışım gibi bana bakardı. Hâlâ yanında olduğumdan emin olduğundaysa beni güneylilerin sözcüklerin sonunu uzatarak kendine has konuşmasının yüz ifadesi karşılığı olan sırıtmasıyla ödüllendirirdi.

Yan yana ilk kez uzandığımızda Wade'in yüzünde bu gülümseme vardı. Sırt üstü yatıp, ellerimizi birbirimizin tişörtle örtülü karınlarının üstüne koymuştuk. Wade'in, müzik gruplarının posterleriyle ve annesinin götürdüğü Tampa'daki bir sergiden alınmış bir posterle kaplamadan önce duvarının boyalı olduğu beyazla aynı tondaki tavana bakıyorduk (gerçi ben tavanda yıldızları da görebiliyordum). Tampa'dan alınmış olan posterde, parlak beyaz kâğıdın üstünde kalın siyah harflerle T(R)AMPA(RT) yazılıydı. Yazının altında yan dönmüş sekiz gibi görünen iki çember vardı. Wade, bana bu işaretin berduşlar için "Asla vazgeçme" anlamına geldiğini söyledi. Annesiyle bir galeri açılışına gitmişler ve sanatçı da oradaymış. Genç sanatçı mutsuz görünüyor ve bedava dağıtılan şaraptan çokça içiyormuş ama yine de insanlar onunla konuşmaya çalışıyorlarmış. Neden olduğunu an-

layamasam da Wade'in ses tonundan, o sanatçının Wade'in ufkunu genişlettiğini anladım. Sonra Wade hiç duraksamadan, sanki aynı konunun bir parçasıymış gibi, geçen yaz Tampa'da bir kızı öptüğünü söyledi.

Kanımın çekildiğini hissettim. Tam olarak işaret etmem gerekirse, midemden derim. O civarlarda derin, büyük ve hayati bir bölge hissizleşti. Wade'e o kızı neden öptüğünü sormalıydım. Kız mı istemişti öpmesini, yoksa Wade kendi isteğiyle mi öpmüştü? Bu soruyu sormak yerine, beynimin dişi yanıyla bağlantılı, saçma bir soru sordum: Kızın adı ne? Hayatımın ilerleyen yıllarında da kendimi bu soruyu sorarken bulacaktım. Öpülen kızın adı, kahve içilen kızın adı ya da yatağa atılan kızın adı... Önemli olan aktivitenin ne olduğu değildi. Önemli olan bir başka kız oluşuydu.

Wade de beynin tüm erilliğini kullanarak, o öpüşmenin hiçbir anlamı olmadığını söyledi. Biriyle dudaktan öpüşmenin nasıl bir his olduğunu deneyimlemek istediğini söyledi. Kasılmış olan midem rahatladı, cümleyi kafamda tekrar ettim: *Hiçbir anlamı yoktu.* Bunun da hiçbir önemi yoktu. Önemli olan hâlâ aynı şeydi. Bir başka kız vardı.

Benim ilk öpücüğüm, Wade'in ikinci (belki üçüncü ya da dördüncü) öpücüğüydü. Gözlerimi diktiğim tavan o kadar beyazdı ki, gözlerim acıyor, hatta sulanıyordu. Wade, hiçbir şey söylemeden uzanıp elimi tuttu ve ben sakinleşene kadar bırakmadı. Neden bunu bana söylediğini sormalıydım ona. Hayatımın geri kalanını (ya da sekizinci sınıfın geri kalanını) Wade'in ilk öptüğü kız olduğumu düşünerek geçirebilirdim ve bunun ne Wade'e ne de adı her neyse, öptüğü kıza hiçbir zararı olmazdı. Ama eğer bu soruyu Wade'e sormuş olsaydım, "Neden sana söylediğimi bilmiyorum" derdi. Bu da yalan olmazdı çünkü gerçekten sebebini bilmiyordu.

Geçen birkaç ayda, birbirimize karşı bazı tavırlar ve bu tavırlara karşı verilecek cevaplar geliştirmiştik. Bu tavır ve ce-

vapları sonraki yıllarda da hatırlayıp tekrar edecektik. Fakat o zamanlar bunlar bizim için daha yeni ve kafa karıştırıcıydı. Genellikle sanki içimizde bizden başka biri varmış ve bu kişi bizim kabul etmediğimiz ya da sebebini anlayamadığımız şeyler yapıyor ve söylüyormuş gibi hissediyorduk. Bu durumda Wade'in içindeki kişi, Tampa'da öpülen kızla benim, soğuk bir şubat günü öğleden sonra Boiling Springs'de Wade'in yanında yatan kızın, arasında bir rekabet ortamı yaratıyordu. Artık su üstüne çıkan öpülen kızın varlığı bir tehditti, bir olasılıktı ve başka şeylerde de ilk olabilmesi anlamını taşıyordu. O kızın varlığı Wade'in işine geliyordu ama neden işine geldiğine dair Wade'in ancak belli belirsiz bir fikri vardı.

Mart ayını Wade ile birbirimizin kıyafetlerini çıkartarak geçirdik. Sonunda bizi birbirimize karşı örten incecik pamuktan yapılmış kumaş parçaları kalana kadar kazaklarımızı, tişörtlerimizi, kotlarımızı çıkardık. Artık çocuk değildik ama mütevazı pamuklu iç çamaşırlar içinde çocuk gibi görünüyorduk. Onun beyaz donu, benim V yakasında sarı bir papyon bulunan fanilam, onun bilek kısmında mavi, kırmızı, mavi renklerde çizgili olan çorapları. Birbirimizden korkmuyorduk ama bazen utanıyorduk; Wade'in çarşafları üzerinde yatarken üşümüyorduk ama ürperiyorduk. Ona dokunmaya devam ediyordum. Vücudu benim için gittikçe daha da tanıdık bir yer haline geliyordu. Kalça kemikleri sivriydi. Köprücük kemikleri çıkıktı, ortalarındaki boşluklar iki küçük göleti andırıyordu. Yüzü benimki kadar pürüzsüzdü. Gözlerimi kapatıp, gözlerim görmüyormuş gibi sadece parmaklarım ve ellerimle vücudunu hissetmeyi denedim. Wade aynısını yaptı. Elini fanilamın altına doğru kaydırıp, göğüslerimin olması gereken yerdeki yuvarlakları hissetti. Avuç içleri göğüs uçlarıma değdiğinde yüksek sesle ismini söyledim çünkü o tadı ağzımda hissetmek istedim. Wade'in vücudu cevap olarak ürperdi.

"Nisan yağmurları mayıs çiçeklerini getirir" cümlesi, öğrendiğim ilk şiirsel cümleydi. Sözcüklerin kendi içinde bir ritmi vardı. Bir kehanet gibiydi. Umut vericiydi. Doğruydu. Nisan ayının sonunda Wade bana yine annesiyle beraber yaz için Tampa'ya gideceğini söyledi. Öptüğü kızdan bahsetmesine gerek bile kalmadı. Kız sanki Wade'in yatak odasına girip, yatakta aramıza uzanmıştı çoktan. O kızdan nefret ediyordum ve hâlâ isminin ne olduğunu bilmiyordum. Wade, sanki önündeki sis perdesi aralanmış ve orada öptüğü kızı görmüş gibi, neden bana o kızdan bahsetmiş olduğunu anladı. Sonra, benden onun ilki olmamı istedi.

"Lütfen*limonsuyu* Linda*nane*" dedi.

Bugün hâlâ bu iki sözcüğü peş peşe duyduğumda, Wade'in yüzü gözümün önüne geliyor. Her genç kız bu umut ve istek dolu bakışla mutlaka karşılaşmıştır. Bir delikanlı için oldukça basitti.

Öyle değildim ama özel olduğumu hissediyordum. Bu da bir genç kız için oldukça basitti.

Bobby, Wade'in odasına girdi. Kanatlı canavar işaret parmağını Wade'in dudaklarına koyup "Şşşt!" dedi. Ya da bir yılanın tıslamasını taklit ediyor olabilirdi. Camın yanına dikilip bana uzun uzun baktı. Dışarıda, iri yağmur damlaları solmuş kırmızı tişört renkli evin çatısında zıplıyordu. İçeride bizim duyduğumuzsa kızgın tavanın içindeki yağın cızırdamasına benziyordu. Wade nefesini tuttu, ben de benimkini. Odadaki havayı tüketen bir tek Bobby idi, üstelik buna ihtiyacı bile yoktu. Bobby'nin kararlı ve sabırla inip kalkan göğsündeki hareketin istikrarı, Wade'in anlayacağına ikna olmamı sağladı. Wade, benim ilkim olmadığını anlayacaktı. Yeniden nefes almaya başlarken, yalan söyledim.

"Ben hazır*portakalsuyu* değilim" dedim portakal şerbeti tadındaki çocuğa.

"Hmm" diye cevap verdi.

Ağzımda hiçbir tat bırakmayan tek bir hece, akla bir fikir gelene kadar boşluğu doldurucu, beklenenin dışında bir şey olduğunda, kafa karışıklığında, yılgınlık anında ya da hayal kırıklığında gırtlaktan çıkıp gelen bir ses; "Hmm" aynı zamanda bir tür ilgisizlik göstergesi olabilirdi, az önce bana söylemiş olduğun şey o kadar umurumda değil ki cevap vermek için gerçek bir sözcük kullanmaya dahi tenezzül etmiyorum gibisinden. Bazı durumlardaysa "hmm" sesi, reddedilmeyi hazmetmeye çalışan bir bedenin sesiydi.

Doğrulup kazağımı üzerime geçirdim, kotumu ve spor ayakkabılarımı giydim, etrafa bakındım ve Bobby'nin artık odada olmadığını gördüm.

Yatak odasının kapısını kapayıp çıkmadan önce "Yarın*sucuk* görüşürüz Wade*portakalşerbeti*" dedim. Kulağımı kapıya dayadım ve hareketsiz kaldım. İçimdeki kişi gitmeme müsaade etmiyordu. Gelmek üzere olan bir itiraf olduğunu biliyordu. Bu itiraf öpülen kızın ismiydi.

"Lütfen*limonsuyu* Julie*karamelşekeri*."

Wade artık çocuk değildi. Bir B planı vardı. İçindeki kişinin belirlediği bir replik vardı ve bu replik üzerine çalışıyordu. Belli ki, repliğin son sözcüğü değişkendi.

Mayıs ayında açan çiçekler küçücük, kırmızı ve süslüydü. Sabahları, bu çiçekleri gözlerimin akında görebiliyordum. Biraz su daha da canlı görünmelerine sebep oluyordu. Suni gözyaşı damlalarıysa pembe görünmelerini sağlıyordu. Beni ele verdikleri için onlardan nefret ediyordum. Bir hata sonucu kalp kırıklığı olarak adlandırılmış olan hastalıktan mustariptim. (Bir cam kırılır. Bir kemik kırılır. Güneş ışığı bulutların arasından kırılır. Kalpse bir kastır ve bir kas gibi ağrır, acır ya da çeker.) Okul döneminin sona erdiği o ayın sonunda, daha çok Wade ile bana ne olduğunu anlayamamaktan bitkin düşmüştüm.

Sabahlarımızı ve öğleden sonralarımızı her zamanki gi-

bi beraber geçirmeye devam ediyorduk. Fakat ne zaman Wade'i görsem ya da sesini duysam, kafamın içinde bir sesin sürekli öpülen kızın adını söylediğini duyuyordum. Duymadığım tek şeyse "Lütfen*limonsuyu* Lind*anane*" lafıydı.

Wade ve ben vedalaşmak için hafta sonuna kadar vaktimiz olduğunu düşünüyorduk. Annesi Wade'e pazartesi sabahına kadar Tampa'ya gitmek için yola çıkmayacaklarını söylemişti ama Harris ailesinin cumartesileri 17.15'te Slo Smoking'de yedikleri mutat akşam yemeği dönüşüyle ertesi sabah güneşin doğuşu arasındaki bir zaman diliminde, Wade'in annesi aileye ait arabalardan birini aldı ve iki valizle şehri yanında o olmadan terk etti. Portakal şerbeti tadındaki oğlan, sabah uyandığında parçalanmış bir ailenin çocuğuydu. (Bir aile kırılır.)

Bayan Harris'in kuaförü herkesten önce biliyordu. Hatta Bayan Harris'den bile önce bildiği söylenebilirdi. Bayan Harris, yakın zamanda saç rengini değiştirmiş, sarı gölgeler attırmış ve yeni saçlarını açık mavi renkli suni ipekten üretilmiş bir saç bandıyla süslemeye başlamıştı. Bu tarz, 1982 senesinin Hollywood modasına uygun olsa da Boiling Springs'de sadece pasaklı insanların sahip olacağı bir tarz olarak bilinirdi. Miss Cora'nın Güzellik Salonu'nun pazartesi sabahına randevusu olan ilk müşterisi dükkâna vardığında, Wade'in annesinin şehirden ayrıldığı haberi çoktan yayılmıştı. Solmuş kırmızı tişört rengindeki evin bütün perdeleri kapalıydı. Ev cenaze evi gibiydi. Ya da içindekiler utanç içindeydiler. O zamanlar bu iki duyguyu aynı anda anlatan tek bir tabir olduğunu bilmiyordum: "Küçük düşmek." Shelby bölgesindeki dinî cemaatte, Episkopal Kilisesi'nin rahiplerinden biri olarak tanınan Wade'in babası, o pazar evden dışarı çıkmadı. Pazartesi sabahı oğlu Wade'i, Tampa'ya giden bir uçağa tek başına binmesi için arabayla havaalanına bıraktı. Wade, oradan ayrılmadan önce, mavi ve gri renk-

li evin arka kapısını tıklattı. Büyükannesinin evine vardığında beni arayacağına söz verdiğini yazmış olduğu notu elime tutuşturdu. Yaz boyu aramadı. Belki de yazmış olduğu sözcükler de bir başka replikti.

Wade'in pırıltısı güneşin eseriydi, güneş ışınlarına bağlıydı. Dışarıda ne kadar çok vakit geçirirse, saçları güneş ışığını o kadar kendine çekip, hücrelerine hapsediyordu, tıpkı kavanoza kapatılmış ateşböcekleri gibi. '82 yazında, bütün ateşböcekleri ölecekti ve Boiling Springs'deki herkes bunun sebebini biliyordu. Benim portakal şerbetim Wade, annesini kaybetmişti. Annesi ölmemişti. Şehri terk etmişti. Miss Cora'nın Güzellik Salonu bu haberle çalkalanıyordu. Beth Anne eve gelip öğrendiklerini kocası Carson Junior'a anlatmıştı. Kelly annesinin anlattıklarına kulak misafiri olmuş ama belli etmemişti. Beth Anne'e göre Bayan Harris, giydiği daracık gömlekler ve boyu dizinin üstünde kalan eteklerle zaten her zaman fazla havalıydı. Kuaförün anlattıklarına göre, papazın karısı artık Güney Carolina'nın Myrtle sahillerinde yaşıyordu. Okyanus kenarındaki otellerden birindeki bir barda garson olarak işe başlamıştı. İş bulduğu otel, geçen sene kocasıyla on beşinci yıl dönümlerini kutlamak için kaldıkları otelmiş. Wade'in annesi bu otelde, kocası her zamanki gibi saat onda uykuya daldıktan sonra kendisine bedava içki ısmarlayan bir barmenle tanışmış. Herkes bilirdi ki, Episkopaller bir kokteyle hiçbir zaman hayır demezlerdi, hikâyenin tutarlı olduğu tek kısım buydu.

Güneyli Baptistlerin inancına göre Episkopaller, dinî geleneklere uymayan topluluklar listesinde üçüncü sıradaydı. Listenin ilk sırasında Bayan Feldmann yer alıyordu. İkinci sıradaysa küçük Katolik bir grup. Bu grupla ilgili konuşmalar genellikle, Meryem Ana cemaati gibi çok az sayıda üyesi olan grupların kiliselerine yatırım yapacak ödeneği nerden

buldukları üzerine kurulu olurdu. Son zamanlardaysa yeni taktırmış oldukları camlar merak konusuydu (altı camın tamamında, mavi ve sarı cam parçalarının arasından çıkan güvercin resmi bulunuyordu ve bu da dışarıdan bakıldığında bilinçli olarak ya da bilinçsizce "inanç patlaması" duygusunu yansıtıyordu). Camların masrafını Papalıktan gelen ödenekten ödedikleri söyleniyordu. 658 numaralı mektubunda Kelly, annesinin konuşmasının buradan sonrasını dinlemediğini çünkü Katoliklerin, anne babasının anlattığının yarısı kadar bile ilginç olmadıklarını yazmıştı. Örneğin Sally Campbell Katolik'ti ve sıkıcıydı. Kelly mektubunda ayrıca Wade'in annesinin bu "çılgınlığından" çıkartacağımız dersin, sürekli gittiğimiz bir kuaförümüz olduğunda onunla konuştuğumuz konulara dikkat etme gereği olduğunu da yazmıştı. Bu olaydan benim aldığım ders ise annelerimiz bizi terk ettiğinde değiştiğimizdi. Ateşböceklerimiz ölüyordu.

Lisedeki ilk günümüzde Wade'i gördüğümde saçlarının kontrol altında tutulmuş rengine bakarak Tampa'da büyükannesiyle geçirdiği her gün yağmur yağmış olduğunu sandım. Sonra yeni saç rengi ve yeni hayatıyla Myrtle sahilinde güneşlenen annesinin görüntüsü aramızda şimşek gibi parlayıverdi. Papaz Harris'in bir barda garsonluk yapan eski karısının güneşten sapsarı olmuş saçları ve sahillerin tadını çıkarışı, Boiling Springs-Shelby bölgesindeki kadınlar arasında hemen efsanevi bir konu haline gelmişti. Wade'in annesi, erkekler arasında daha da efsaneydi. Deniz kenarında bulunan oteller, sarı renkli gölgeler, dar gömlekler, açıkta duran dizler, davetkâr saç bantları ve yüksek alkollü içkiler üzerine eğitici bir hikâyenin başkahramanı haline gelmişti. Bu konularda herkesin fantezi dünyasını süsleyen de yine oydu. Annesinin türlü şekillerde capcanlı hayal edildiği Boiling Springs, Wade döndüğünde onun için çok daha küçük bir yer haline gelmişti. Wade, üzerine yoğunlaşan il-

giyi önceden sezmiş gibi yaz tatili sırasında kendisini bütün Amerikalı delikanlılar arasındaki en yakışıklı örnek haline getirmişti. *Seventeen* dergisinde, öptüğü kıza benzer birçok kız görmüş olmalıydı çünkü Boiling Springs Lisesi'ne aynı derginin sayfalarından fırlamış bir delikanlı olarak başladı. Saçları kısacık kesilmiş, bir tarafı yana doğru yatırılmıştı. Açık mavi polo tişört ve bej rengi pantolon giymişti. Ayağındaysa bir çift mokasen ayakkabı vardı. Yanından hızla yürüyüp geçtim ve adımı söyleyene kadar yavaşlamadım. Arkamı dönüp linol kaplı zeminden yukarıya doğru Wade'i incelemeye başladım; mokasen ayakkabılarını, renkli olmayan bir pantolonla örtülmüş bacaklarını, soluk renkli gövdesini, beyaz yüzünü, kahve rengi saçlarını. Karşımda tanımadığım biri duruyordu.

Üniversitedeki üçüncü senemde aldığım, "Erkekliğin Filmle Kurgulanması: Erkekler Ağlamaz Ama Bazen Dans Eder" isimli film incelemeleri dersinde, *Asi Gençlik* filmini izledikten sonra on üç yaşında harika görünen Wade'in darmadağınık bir James Dean olduğunu fark etmiştim. On dört yaşında, yakışıklı görünen Wade daha çok bir Ken bebeğini andırıyordu.

Wade beni fark etmişti çünkü ben tam olarak aynıydım; tişörtümün altına giydiğim genç kız sutyeni ve çantamdaki kırmızı Winston paketi hariç. Dış görünüşümde hiçbir değişiklik yoktu.

Servis durağı artık Laurel ve Chestnut caddelerinin kesişimindeki "Yol Ver!" tabelasının yanındaydı. O sabah Wade'i durakta görmemiştim. Onu orada asla görmeyecektim. Lisedeki ilk senemizde, Wade kendi gibi Ken bebeğine benzeyen, üçüncü sınıfta ve çoktan ehliyetlerini almış üç diğer çocukla okula gelip gitti. Wade bu çocuklarla ne zaman arkadaş olmuştu ve Tampa ile Boiling Springs arasındaki mesafe o yaz bu çocuklar tarafından nasıl aşılmıştı bil-

miyorum ama olmuştu. Onlar sayesinde Wade, koridorda karşılaştıklarında kendisini ensesinden yakalayan, yaşça büyük bir arkadaş grubunun içine düşmüştü. Sekizinci sınıfın kralı Wade, şimdi bu çocukların prensiydi. Kelly'e yazdığım mektuplarda Wade'den bahsederken, Fenike Prensi Kadmos'un ismini kullanmaya başlamıştım. Fakat Kelly çoktan gerçek erkekleri aklından çıkartamaz hale gelmişti ve mitolojilerdeki erkeklerin hayat hikâyelerini hatırlamıyordu bile. Kadmos kaybolan kadın aile üyelerinden birini ararken bir kâhinin aramaktan vazgeçmesini ve onun yerine Teb şehrinin kurucusu olmasını söylediğini Kelly'e hatırlatmak zorunda kalmıştım. Sabırsız ve uyanık Kadmos, yeni kurduğu şehrin bakir toprağına kendi elleriyle öldürdüğü bir ejderin dişlerini ekerek şehrin nüfusunu oluşturmuştu. Sert mineli her bir dişten bir insan doğmuştu. Hızlı, pratik ve hiçbir dişiye ihtiyaç duymadan. 661 numaralı mektubunda Kelly, "Yok artık! Bu konuya çok fazla kafa patlatıyorsun. Wade sadece hoş, kaslı ve popüler. Hepsi bu kadar" diye cevap yazmıştı.

Liseye başladığımız yılın ilk birkaç gününde, dünya Kelly için dümdüz ve apaçık bir alan haline geldi. Bu engin alanı baştan sona görebiliyordu. Doğal ya da insan kaynaklı hiçbir engel yoktu. Kuytulara gizlenmiş, tehlikeli ya da uzaklarda bekleyen herhangi bir şey yoktu. Bu alandakilerin bazıları fiziksel olarak güzel veya yakışıklı insanlardı ve bu fiziksel özelliklerin getirilerinin keyfini çıkartıyorlardı. Ufak bir kısmı da zekiydi ve bu yüzden onurlandırılacaklardı. Geri kalanlarsa zavallılardı ve asgari ücretle çalışıp hiçbir birikim elde edemeyeceklerdi. Başımıza gelecekleri hepimiz hak etmiştik. Lise, dönüşü imkânsız yürüyüşümüzün başlangıcıydı. Kelly gelecekte yaşayacaklarına dair çok heyecanlıydı. O geleceğe bir an önce ulaşmak istiyordu; yeni vücudu, yeni kıyafetleri ve bomboş kafasıyla.

Ben yeni bir dönüşümden geçmiş olmanın getirdiği yoğunluk ve coşkuyla lisedeki En Zeki Kız rolünü işgal ediyordum. Dikkatimi dağıtacak kimsem yoktu. Portakal şerbeti çocuk benim için bitmişti. Bu sefer onu değiştiren, seyahat etmek değildi. Tam tersi, buraya dönüşüydü. Kelly yani benim bütün dünyamı oluşturan insan, sık ağaçlı bir ormanda dolanıyor fakat bu ormanı çayırlıkla karıştırıyordu. Kadmos'un Kelly'e "ikincisi" olmasını teklif etmemesi hayal kırıklığıydı (öpüştüğü kız ya da bir başka kız ilki olmuş olmalıydı, yaşları daha büyük olmasına rağmen henüz bakir Ken'lerin, Wade'i aralarında hızla yükselttikleri konum ancak bu şekilde açıklanabilirdi). Sally Campbell, başında bir mezuniyet balosu kraliçesi tacıyla dünyaya gelmişti. Annesinin aynı anda yaşadığı acıyı ve mutluluğu tahmin edebilirsiniz. Sally, Kadmos'a göz dikmiş ve elini de tutmuştu. Lise hayatımızın ilk haftasının sonunda birliktelikleri ortaya çıkmış, Wade'in sırtına vurularak grup içinde coşkuyla kutlanmış ve Sally evine Ken'lerin arabasıyla dönmüştü.

Lisede geri kalan dört yılım boyunca âdeta görünmezdim. Sigara içmek için ortaya çıkmıyor olsam ya da saçımda sigaranın kokusu kalmasa, beni bulmak çok zor olurdu. Derslerde kafamı öne eğip özenle not tutardım. Kafamı yalnızca soru sormak için elimi kaldırdığımda kaldırırdım, sınıf arkadaşlarımın alaylı gürültüleri eşliğinde. Sigara müptelaları Chris Johnson, Tommy Miller ve Susan Taylor ile dışarıda sigara içmenin daha keyifli olacağına karar verene kadar, öğlen yemeği saatlerini yemekhanenin en köşesinde otururak geçiriyordum. Onlar, ortak dışlanmışlıklarının da etkisiyle sürekli beraber takılıyorlardı. Fakat bu tanımlamaya, tiyatro oyunlarındaki bir Yunan korosu gibi hep bir ağızdan, ahenkle karşı çıkıyorlardı:

Dışlanmak mı? Kesinlikle hayır, Linda!

Bu üçlü de Kelly'nin gördüğü aynı engin alanı görmüş ama arkalarını dönüp, tam tersi yolda ilerlemişlerdi. Aralarından bir tanesi, Ken'lerden biriyle aynı ismi ve soyadı paylaşan (bunun aynı aileden oldukları anlamına geldiğini o zamanlar idrak etmemiştim) Chris Johnson en iyi anlaştığımdı.

"Bu deliğin*kızarmışsoğanköftesi* ötesinde bir anayol var, Lind*anane*!" Chris'in bana söylediği ilk cümleydi bu. Önce bir filmden alıntı yaptığını düşünmüştüm. Gözlerinin içine bakıp ne kadar ciddi olduğunu anlayana kadar, bu alakasız sözleri kafamı karıştırmıştı. Boiling Springs'in dışında bir hayat olduğu gerçeği Chris'in buraya dayanabilmesinin tek sebebiydi ve bana da bunu gerçeğin hatırlatılması gerektiğini düşünmüştü. Ondan sonra neredeyse bir ay boyunca sigaramı onların yanında içtim. Başlarıyla bana selam vermeleri dışında beni görmezden geliyorlardı. Birbirlerine sadece en yakın arkadaşların anlayabileceği türden şakalar yapıyorlardı: Birkaç sözcük ve sonra sarsılarak kahkahalar. Bu kısa öz halleri hoşuma gidiyordu ve anlamadığım bir dilde konuşuyor olmaları umurumda bile değildi. Chris ikinci sınıf öğrencisi olduğundan hiç ortak dersimiz yoktu. Koridorlarda hep önce o beni fark eder ve bana selam vermek yerine Boiling Springs ile ilgili çok sevdiği gerçeği hatırlatırdı. Chris son sınıfa geçtiğinde, bu ilginç selamlama apaçık coşkuya dönüşmüştü. Bu konuda çok ciddiydi. Bir otobüs bileti alıp Philadelphia'daki kuzeniyle birlikte yaşamak için para biriktiriyordu. Diploması eline geçer geçmez o otobüse binip gideceğini söylüyordu.

Tommy Miller da şehirden ayrılacaktı. Susan Taylor ile beraber Richmond, Virginia'da yaşayacaklardı. Susan bir yıl önce mezun olmuş, Tommy'nin okulu bitirmesini beklerken de buralardan ayrılmayıp Shelby'nin biraz dışındaki Super 8 Motel'de işe başlamıştı. Tommy'nin dudaklarına yerleştirdiği sigarayı bir iki nefes çekip yaktıktan sonra içmesi

için Susan'a uzattığı güne kadar birlikte olduklarını fark etmemiştim. Bakışlarımı kontrol etmek zorunda kalmıştım. Tommy'nin hareketlerinin doğallığı beni etkilemişti. Baş başa olmamalarına rağmen Tommy, Susan'ın bir ihtiyacı olduğunu fark etmiş ve o ihtiyacı karşılamıştı. On dört yaşımdaydım ve Tommy'nin hareketi, kamuya açık alanda şahit olduğum en net yakınlaşmaydı. Bu durum, öpücük atmanın yarattığı türden bir his yaratmıştı bende.

Onuncu Bölüm

Bazen bazı sözcüklere aşererdim. O sözcüğü düşünerek yatağıma girerdim ve rüyamda biri o sözcüğü söylerdi. Ertesi sabah aklıma ilk gelen şey de o sözcük olurdu. Bütün günü, birinin o sözcüğü söylemesini bekleyerek geçirirdim. Ağzımda bıraktığı tat aynı olsa da bir sözcüğü birinin bana söylemesiyle, benim kendi kendime söylemem arasında hatırı sayılır bir fark vardı, hâlâ da var. Bu, tıpkı güzel bir yemeğin hazırlanıp önünüze konması ya da aynı yemeği sizin hazırlamak zorunda olmanız gibi bir histi. Bir sözcüğü başkasının söylemesini, Bridges'de sadece cumartesi günleri servis edilen şeftalili turtayı arzuladığım gibi arzulardım.

Yemek ve lezzet metaforları benim için karmaşıktı. Karmaşık derken kastettiğim, benim için hiçbir anlam ifade etmemeleriydi. Simgesel niteliklerini ve anlamlarının şeffaf tabakalarını deri değiştirircesine kaybediyor, somut ve belirgin bir hale dönüşüyorlardı. Beni yalın ve çıplak bırakıyorlardı. Örneğin ağzımda şeftalili pasta tadı bırakan "ana katili" sözleriydi.

Bu sözcüklerin yüksek sesle söylendiğini ilk kez "*Oreste-*

ia: Bu Bir Aile Meselesi" isimli karşılaştırmalı edebiyat seminerinde duymuştum. Yeni bir sözcüğün ağzımda ne tür bir tat bırakacağına hiçbir zaman hazırlıklı olmazdım. Yeni bir sözcüğün tanıdık bir tat bıraktığı zamanlar beni en çok korkutan zamanlardı. Bana ne olduğunu kavrayabilme yeteneğimi kaybederdim. Ağzımda oluşan tadın iyi ya da kötü olması fark etmeksizin, vücudum seğirerek veya ürpererek tepki verirdi ya da dudaklarımdan gereksiz bir hece dökülürdü. Üniversite yılları benim için en zorlayıcı zamanlardı çünkü her dakika yeni bir sözcük duyuyordum. Derslerde genellikle vücudum titreyerek tepki veriyor ve hafif seyreden bir Tourette Sendromu* hastası olmanın örneğini sergiliyordum. Yale'deki ilk senemin sonuna doğru kampüste, çok yüksek dozlarda amfetamin kullandığıma, hiç uyumadığıma, ödev olarak verilen her sayfayı satır satır okuduğuma, her ödev ve rapordan çok yüksek notlar aldığıma ve bu yüzden ortalamayı yükselten kişi olduğuma dair dedikodular dolaşmaya başlamıştı. Bu iddiaların sadece bir tanesi doğruydu. Genellikle geceleri geç saatlere kadar ayakta olurdum ama sebebi ödev verilen sayfaları okuyor olmam değildi. Gün boyu duyduğum yeni sözcükleri gözden geçirirdim. Sözcükleri kendi kendime fısıldardım. Onları ekşiden tatlıya doğru bir sıraya dizerdim. Tuzlu olanları kendi içinde gruplar, azalan tuz miktarlarına göre sıralardım. Hatırlayabildiğim ilk tecrübemdeki tadı yakalayabilme umuduyla, her zamanki gibi keskin tatlı olanları en sona saklıyordum. Bir de açgözlülüğümden ya da ev özlemimden dolayı tekrar ettiğim günahkârca mutluluklarım vardı. Örneğin "ana katili"

* * *

(*) İsmini Fransız doktor Gilles de La Tourette'den alan, bedensel ve sesli tiklerin bir arada bulunduğu bir hastalık – e.n.

Büyük dayım Harper'a göre, annem hiçbir zaman genç olmamıştı. DeAnne'in otuz beş yaşında doğduğunu ve otuz altı yaşına girene kadar aynı yaşta kaldığını söylerdi. Sonrasında herkes gibi DeAnne de yaşlanmaya başlamıştı. Büyük dayımın sözlerine inanacak olursak, DeAnne'in ilk gülücüğüyle beraber yüzünde çizgiler oluşmuştu. Güneşi görüp gözlerini ilk kıstığında da alnında çizgiler belirmişti. Diğer küçük kızların yüzünde çiller çıkarken, onun yüzünde yaşlılık lekeleri oluşmuştu. Büyük dayım tüm bunların doğru olduğuna yemin ederdi. DeAnne'in bu denli "erken" yaşadığı "olgunlaşma" sürecine dair hiç şüphe duymamıştım. Bir anne olarak yaşlı bir kadının sertliğini ve ürkekliğini içinde barındıran biriydi. Annesi Iris'den öğrendiği kalıplaşmış azarlama sözcükleri vardı. Bu kalıpları benim üstümde kullandığı zamanlarda söylediklerine kendisinin bile inanmadığını hissettiren bir tereddüt gösterirdi hep. Ya da kullandığı kalıpları anlamıyordu. *Kazağını giy yoksa üşütürsün!* DeAnne, kırk yılı aşkın hayat tecrübesiyle, biliyordu ki kazak giymek soğuk algınlığına karşı önleyici bir ilaç değildi. Yine de söylerdi. *Bencillik etme!* DeAnne'in, "bencil", "benmerkezci" ve "benlik" sözcükleri arasındaki farkları idrak edemediğinden emindim. Üniversitedeki ikinci yılımın sonunda, kendisine yazmış olduğum bir mektupla, bu sözcüklerin arasındaki farkları bilmediği için DeAnne'i suçlamıştım. Ara sıra kurduğumuz iletişim de bu uzun mektupla sona ermiş oldu.

Yedinci yaşımdan on birinci yaşıma kadar DeAnne'i severdim, çünkü doğal olanın bu olduğunu düşünüyordum. Televizyonda (etrafta kimse yokken, açıp sesi kısık şekilde seyrederdim) anneleri öldüğünde ağlayan çocuklar görürdüm. Aynı çocukların geçmiş anıları ekrana geldiğinde, annelerine sarıldıklarını, annelerinin boyunlarına yüzlerini gömdüklerini ya da bacaklarına yapıştıklarını görürdüm. Gizli duyumdan dolayı, her zaman kitap sayfalarında anlatılan

hikâyeleri, televizyondakilere tercih ederdim ama her ikisinin de verdiği ortak bir mesaj vardı: Bir annem olduğu için şanslıydım.

Rapunzel, doğduğu gün annesinin kucağından alınmıştı. Annesi ismini bile koyamamıştı ve muhtemelen Rapunzel onun tercih edeceği bir isim değildi. Pamuk Prenses ve Gretel'in üvey anneleri, çocukların ölmesi için bizzat kendileri tuzaklar kurarken, Sindirella'nın üvey annesi zehirli maddelerle yaptırdığı ev işleri ve yasakladığı sosyal hayatla, yavaş bir ölüm planlamıştı. Annesi olmayan kız çocuklarının tehdit altında olduğu çok açıktı. Fakat bu hikâyelerin hepsinde kızlar eninde sonunda güven hissini yaptıkları evliliklerde buluyor ve hayatlarının sonuna kadar mutlu oldukları evliliklerinde hiç tartışmadıkları bir hayat yaşıyorlardı.

Annemle ilişkimin en güzel zamanları şunlardan ibaretti:

Yedi yaşımdayken Hudson's Mağazası'na götürüp bana bir yıl yetecek kadar elbise almıştı. Kız çocukları için yapılmış kıyafetler ikinci kattaydı ve burası tam bir kat bile sayılmazdı, daha ziyade süslü metal korkulukları olan geniş bir balkon gibiydi. Başımı bu korkulukların arasına sokup, alt kattaki parfüm şişelerinin ve makyaj malzemelerinin cam kapaklarına bakmıştım.

Sekiz yaşımdayken, bir gün elinde bir kutu plastik saç teliyle eve gelmişti. Tel tokaların her biri farklı bir tropik meyve şeklindeydi ve yeni kesilmiş kısacık saçlarıma çok uygunlardı. Saçlarımı yeni kesmişti ve insanların beni erkek çocuğu sanmasından korktuğunu hissetmiştim. Saçıma iliştirilmiş muzlar, ananaslar ve portakallar dünyaya bir kız çocuğu olduğumu duyurmak için yeterliydi.

Dokuz yaşımdayken, annem beni bando takımına batonla liderlik edebilmem için kursa yazdırmıştı (157 numaralı mektubunda Kelly, neden benimle bu kursa gelmediğini yazmıştı: "Ben şişmanım. Annem, kimsenin bandonun en

önünde şişman bir kız görmek istemeyeceğini söylüyor."). Kursa her pazartesi ve perşembe okul çıkışında gidiyordum ve her yıl kutlanan Shelby Şükran Günü Kutlamaları'nda görev almıştım. Kutlamalar sırasında batonu fırlatıp Sally Champbell'i suratının tam ortasından vurduktan sonra bir daha derslere katılmamam söylenmişti. Özür dilemiş olsam da öğretmenim Bayan Wendy bana inanmamıştı. "Özür*şekerlemekaplıdoughnut* dilerim" sözcükleri her zaman gülümsememe sebep oluyordu.

On yaşımdayken, bütün yaz boyu tatlı olarak taze çilek servis etmişti.

On bir yaşımdayken, onunla beraber Miss Cora'nın Güzellik Salonu'na gitmiş, yeni saç modeli yapılırken seyretmiştim. Bayan Cora, o dönem yine uzamış olan saçlarıma bakıp, anneme eğer isterse saçlarıma Çin modeli verebileceğini söylemişti. Annem de Bayan Cora'ya cevap olarak, saçlarımın bu şekilde oldukça iyi göründüğünü söylemişti.

Son.

DeAnne, Bobby'i mavi ve gri renkli çiftlik evinin bahçesinde çalışması için tuttuğunda on bir yaşımdaydım. O yaz çimlerimizi biçmesi için Bobby'i işe almadan önce, DeAnne saçlarını tıpkı Bobby'nin saçları gibi kestirmişti. Her ikinin de saçı Dorothy Hamill'in saç modeliyle aynıydı (aslında teknik olarak, aynı model bir erkekte olduğunda Bruce Jenner denmeliydi). Dorothy, saçlarını bu şekilde kestirdiğinde yıl 1976'dıydı. Bobby ve DeAnne aynı modeli 1979'da kullanıyorlardı. Kasabamız ölümcül bir hastalığa yakalanan moda akımları için ideal bir hastane gibiydi âdeta. Bu akımlar Boiling Springs'e, miadını doldurup yok olmak üzereyken ulaşırdı. Şimdi olsa, kadınlar saçlarını değiştirdiğinde, içlerinde de bir şeylerin değişmiş olduğunu anlardım (Bkz. Savaşa katılmadan önceki Jeanne d'Arc, Frank Sinatra ile ev-

lenmeden önceki Mia Farrow, kocası Walter Wendell öldükten sonraki büyükannem Iris). Fakat olay o zamanlar gerçekleşmiş olduğu için benim tek düşündüğüm annemin ortalığı sallayan yeni saç modeliyle ne kadar güzel göründüğüydü. Bobby'nin gülümsemesinin ise bana tek düşündürdüğü, onun da annemi beğenmiş olduğuydu. DeAnne'in kırk sekiz yaşında bir ev kadını olduğunu ve Bobby'nin onu uğraşmaya değer bir kurban olarak seçebilmesi için saçına ek olarak bir sürü farklı değişiklik daha yapması gerektiğini anlayamamıştım. Yaz boyunca DeAnne de, ben de Bobby'i yanlış anlamıştık.

Bobby mavi ve gri renkli çiftlik evinin kapısını çalıp, zorla içeri girmeden bir gün önce DeAnne ile ya da o zamanlar ona hitap ettiğim şekliyle annemle, arabada oturuyorduk. 1979 yazının sonlarıydı. Kelly, Wade üzerinde hak iddia etmeye başlamış, bense Dill'e kalmıştım. Altıncı sınıf bitmek bilmemişti. Annemle, Bridges'de Bebek Harper ile buluşmak için yola çıkmıştık. Babam iş için şehir dışındaydı ya da o zamanlar şehir dışına çıkarken anneme iş için olduğunu söylüyordu. Arabada radyo açıktı ve annem bir "Peaches and Herb"* şarkısına saçlarını savurarak eşlik ediyordu (bu ikilinin isminden her zaman güzel ve ilginç bir salata olacağını düşünürdüm).

Yeniden bir aradayız ve bu çok iyi hissettiriyor.
Yeniden bir aradayız çünkü anladık
Yalnızca bir mükemmel uyum var ve tatlım, bu o.

Annemin, saçlarının şeklini değiştirdiğinden beri radyoyu daha yüksek sesle dinlediğini fark etmiştim. Ayrıca radyo kanalları arasında daha çok geziyor ve sanki o anki ruh haline uygun bir şarkı arıyordu. Ben genellikle mutluyken müzik dinlerdim. Annemin de böyle yaptığını varsayıyordum.

(*) 1960'lı yılların ortalarında kurulmuş bir müzik grubu – ç.n.

Benim için bir şarkıyı dinlemek, masanın üstündeki hiçbir eşyayı kıpırdatmadan örtüyü çekip alma numarasını izlemek gibiydi. Oysa benim durumumda örtü dışında masanın üstünde duran her şey kayboluyordu, sanki el değmemiş beyaz bir kâğıt gibi geride bırakılıyordu örtü. İçlerine son koyulan içeceklerin lekesiyle dolu kadehler; kemik, çekirdek ve ekmek kırıntısıyla dolu kase ve tabaklar sıyrılıp tek bir süpürme hareketiyle kayboluyordu. Uysal ve mutlu sözcükler, sadece barındırdıkları anlamı yansıtıyor ve fazlasını hissettirmiyorlardı; beraberlerinde sadece benim izin verdiğim tatları getiriyorlardı. Benim isteğim onlarınkinden daha güçlüydü. Mutluluğun bir tanımı da buydu.

Radyoda çalan şarkıya mırıldanarak eşlik ediyordum. Annem elleri direksiyonda onu on geçe pozisyonunda dururken, bir yandan da kafasını aşağı yukarı sallıyordu. Bridges'e yaklaşırken, Bebek Harper'ın olası bir sos dökülmesine karşı çoktan bez mendilini boynuna takmış olduğunu gördük. Bunların hiçbirinin değişmeyeceğini hissetmiştim. Başka bir deyişle, kendimi güvende hissetmiştim.

"Anne*çikolatalısüt*, neyin*mısırunukrakerleri* tadının ceviz*eşekerlidomuzjambonu* benzediğini biliyor*üzümlölesi* musun? Tanrı*ceviz* sözcüğü*meyankökü*, yani*kuruüzüm* sözcüğün*meyankökü* tadını diyorum..." Cümleler pat diye dökülüvermişti ağzımdan.

"Linda*nane*, lütfen*limonsuyu* deli*krema* insanlar*sarımsaktozu* gibi konuşma*mısırcipsi*" diyerek beni susturmuştu annem. Bunu söylerken gözlerini yoldan ayırmamıştı ve elleri hâlâ direksiyonun üstünde onu on geçe pozisyonunda duruyordu.

Sana sahip olduğum tüm sevgimi vereceğim, tüm gücümle, hey, hey
Yeniden bir aradayız ve bu çok iyi hissettiriyor
Yeniden bir aradayız çünkü anladık.

"Peaches and Spices" radyoda çalmaya devam ediyordu. Annem ve ben henüz Bridges'e varmamıştık. Büyük dayım Harper, etrafı karayla çevrili göl mavisi kırılganlığındaki gözleriyle, orada bizi bekliyordu.

Ben de tekrar denedim. Bu kez daha yavaş, tane tane: "Anneçikolatalısüt, cidden. Yanikuruüzüm gerçekten. Sözcüklerinmeyankökü tatları var. Anneçikolatalısüt sözcüğününmeyankökü tadı çikolatalıetbulyon sütPringles gibi ve..."

"Lindanane. Durkonservemısır! Birçok şeyledomates başa çıkabilirimmeyvelisakız. Tanrıceviz biliyorüzümjölesi, seninkanservetazefasülye için çok fazla şeyle başa çıkmakmeyvelisakız zorunda kaldım. Fakat delilikle*krema* başa çıkamammeyvelisakız. Ailemdekonservepancar bunun olmasına müsaade edemem. Beni anlıyorÇinerişte*si* musun?" Annem bu sorduğu sorulara bir cevap beklemeden sormaya devam ediyordu.

Şarkı bitti ve Rod Stewart'ın "*Da Ya Think I'm Sexy*?*" şarkısı başladı. Annem başka bir kanal açtı. Ne düşündüğünü biliyordum. Rod Stewart da onun için Dolly gibi beş para etmezdi. Yeni açtığı kanalda hangi şarkının çaldığını hatırlamıyorum. İkinci el arabalarla ilgili bir reklam olabilirdi. Haberleri sunan bir spikerin sesi olabilirdi. Anneme baktım, dudakları dümdüz bir çizgi haline gelmişti. Artık daha fazla konuşmayacağını biliyordum.

Ama sözleri *–Ailemde bunun olmasına müsaade edemem–* arabanın içinde yankılanıyordu, tıpkı takılmış bir plağın çıkartacağı sesler gibi. Her bir tekrarda sözcükler daha da netleşiyordu, artık radyoyu duymuyordum bile. Annemin ne demek istediğini biliyordum. *Eğer bizden biri olmak istiyorsan Linda, kapat çeneni!*

Arabayı Bridges'in otoparkına çektik. Büyük dayımın hemen giriş kapısının yakınlarına park ettiği arabasını gör-

(*) Seksi olduğumu düşünüyor musun? – ç.n.

düm. Bridges ile kaderinin bir olduğunu çünkü hep en iyi park yerini kaptığını, hiç istisnası olmadığını söylemeye bayılırdı. Boş bir park yerinin kaderini belirleyebileceğini düşünen tanıdığım tek insandı büyük dayım. Sonuncusu olmayacaktı. Park yerleri, çay yaprakları, iskambil kartları, avuç içlerimizdeki çiziler. Hepimiz bu dünyada nerede durmamız gerektiğini bilmek istiyorduk.

Annem arabadan inmeden önce arabanın sol yan aynasında kendisine baktı ve harika görünen saçlarını son bir kez düzeltti.

DeAnne'i hiçbir zaman babamı sevdiğim gibi sevemedim. Babamın odaya girişi bile beni rahatlatırdı. Babamın beni, gecenin sessizliğini delen hayvan seslerinden, soğuk algınlığından, havuzun en derin yerinden koruyacağına güvenirdim. Sevgisini fiziksel olarak gösteren bir adam değildi –en sevdiği yakınlık gösterme biçimi kafamın tepesini okşamak ve saçlarımı karıştırmaktı– ama buna çok da ihtiyacım yoktu. Sadece fiziksel olarak varlığını hissetmeye ihtiyaç duyardım.

Babası olmayan kız çocukları da tehdit altındaydı. Bu gerçeği çocukken dinlediğim masallardan öğrenmemiştim çünkü o hikâyelerde babalar kalelerde ya da köşklerde olurdu. Masallardaki babalar, affedilemeyecek kadar güçsüz ve sadece kasıklarıyla düşünen adamlardı. Bu adamlar, kendilerine zarar gelmesin diye kızlarını kurban etmeyi tercih ederlerdi. Rapunzel'in babası annesini o kadar çok sevmişti ki, onun için hırsızlık yapmıştı. Yakalandığındaysa tam bir korkak gibi davranıp kendi hayatıyla oynamak yerine, daha doğmamış çocuğunu vermeyi teklif etmişti. Babası onlardan kurtulmaya çalıştığında Gretel, aynen erkek kardeşi Hansel gibi oldukça canlıydı. Tam üç kez denemişti baba onlardan kurtulmayı ("ormanda terk etmek" öldürmeye teşebbüsün kan-

sız bir versiyonuydu). Ayrıca tabii bir de Güzel vardı. Sorumluluklarını yerine getirmeyen, dişi evlatlarını etten yapılmış bir kalkan gibi kullanan adamların kızlarına en güzel örnek değil miydi Güzel?

Masallardaki babalar aynı zamanda suç teşkil edebilecek kadar ihmalkârlardı. Sindirella üvey annesi ve üvey kardeşleri tarafında hem sözel hem de fiziksel olarak hor görülürken babası neredeydi? Belki de yeni karısıyla her gece yaşadığı beraberlikler yüzünden kendini kaybetmiş, farkındalığı öylesine körelmişti ki, kızının giderek kötüleşen durumunu fark edememişti. Pamuk Prenses'in kral babası da eşit derecede ihmalkâr ve açıkça kendi domestik krallığında söz sahibi olamayan bir adamdı. Kendi çatısı altında, yeni karısı kızının ölümünü planlamış, kralın avcılarından birisini planı uygulamaya zorlamış ve kızın kalbi zannettiği şeyi yemişti. Bu adama kral denemezdi. Bu adam, kızını üzücü bir şekilde korumasız bırakan bir sersemdi.

Bu hikâyeleri ilk duyduğumda, söz konusu adamları hiç suçlamamıştım çünkü onlar kutsaldı ve üzerlerindeki "baba" pelerinine tapıyordum. Onları kendi babam gibi her gün işe giden, yorgun argın ve asık bir suratla eve dönen, koltuğunda gazetesini okurken uyuya kalan adamlar zannederdim. Benim babam gibi kızlarının okul sonrası yemek saatine kadar geçirdikleri korkunç saatlerden haberdar olsalar, onları koruyacaklarına inanırdım.

Kendi babamın çatısı altında babamın karısı bir avcıyı işe almış, onu arzulamış, ona kızıyla yalnız bırakacak kadar güvenmiş ve avcının işlediği suçun kanıtları ortaya çıktığında, kurbanın vücudunda çaresizce bir teselli ve bir açıklama aramıştı. Âdet kanaması normaldi, bir kız çocuğu belli bir yaşa geldiğinde vücudunun ürettiği doğal bir yan üründü. Bir paket hijyenik ped ve bunları koyması için küçük bir çanta alınır ve konu kapanırdı. On bir yaşında bir kızın yır-

tılmış kızlık zarı sebebiyle kanaması oluyorsa, bu bir suçtu. Antik Yunan kentleri zamanından bugünkü Amerika'nın güney eyaletlerine kadar çıkan trajedilerin sebebiydi. İç çamaşırlarını Tide marka deterjanla yıka ve geri kalan herkes hiçbir sorun yokmuş gibi rahat etsin.

Ailemize dair sorularım olduğunda, cevaplar büyük dayım Harper'da olurdu. Gerçekten var olduğumuza dair kanıtları vardı. Konuyla ilgili H.E.B.'i çıkarır ve hikâyeler başlardı. Ona, babamın neden DeAnne ile evlendiğini sorduğumu hatırlıyorum. O zaman on beş yaşındaydım ve esas bilmek istediğim neden DeAnne'in kalbinin de benimki gibi paramparça olmadığıydı. Büyük dayımın Wade ile aramızda geçenlerden haberi yoktu. Lisedeki ilk senemin hayatımın en iyi ya da en mutlu geçen yılı olmadığından haberi yoktu. Bebek Harper o gün beni karşıladığında, "Cenaze nerede, Linda Vista?"* diye sorma ihtiyacı hissetmişti.

İsmi Iris olan ablası olsa da ailenin geleceği esas gören kişisi büyük dayımdı. Okul döneminin büyük kısmını yas tutarak geçirmiştim. Kelly. Wade. Bütün o kahrolası ateşböcekleri. Artık yaz –donuk, onarıcı ve umalım ki değiştirici– gelmişti sonunda, ben de yaşadığım acıyı herkese duyurmaya karar vermiştim.

Büyük Hudson's mağazasının genç bayan giyim bölümünde siyah kıyafet bulmak imkânsızdı. Güneyde moda her zaman Paskalya Pazarı renkleriydi. Şeftali çiçeği pembesi, fuşya, sarı, nane yeşili her zaman revaçta olan renklerdi ve bu renklerdeki kıyafetleri kolayca bulmak mümkündü. Ben de bunun yerine bir kutu siyah Rit kumaş boyası alıp, sahip olduğum her bir kıyafet parçasını çamaşır makinesine attım. Tek bir yıkamada, dul kadınları andıracak kadar çok siyah kıyafetim olmuştu. Babam bu kıyafetlerin çamaşır yıkarken

(*) "Karadeniz'de gemilerin mi battı?" anlamında bir deyim – e.n.

yaptığım feci bir hatanın ürünü olduğuna inanıp, yeni kıyafetler almak için paraya ihtiyacım olup olmadığını sormuştu. Ona siyahın en sevdiğim renk olduğunu söylemiştim.

Her zamanki soğukkanlı haliyle babam "Canım*panebalık* kalbim, en sevdiğin*Havaiipunçı* rengin ateş*şekerlikahvekreması* olduğunu sanıyordum" demişti.

Neyi kastettiğini anlamıştım ama dayanamayıp gülümsemiştim. Kelly'nin bana sorduğu ilk soruyu ve benim ona verdiğim cevabı babamın hâlâ hatırlıyor oluşu beni mutlu etmişti. Kocasının neyden bahsettiğine dair en ufak bir fikri olmayan DeAnne, "Ne diyorsun Tanrı aşkına Thomas?" diye sormuştu.

Sonra DeAnne gözlerini dikip bana bakmış, ben de ona aynı dik bakışlarla cevap vermiştim.

Babam esprili tavrını takındığında bana "canım kalbim" derdi; hukuk alanında çalışmanın bir yan etkisi olan esprili tavırlar, babamın iletişim kurduğu sürelerin yüzde seksen dördünü oluşturuyordu. Bu tatlı sözleri ilk duyduğumda, babamın "geyik*" kalbi dediğini sanmıştım. Virginia Dare efsanesini daha yeni okumuştum ve sekiz yaşımdaki hayal gücümle gözümde ilk canlanan sahne, kalbi ortadan ikiye parçalanmış, ölmek üzere olan bir hayvandı. Eşadlılar her zaman ağzımda aynı tadı bırakırdı. Yani babamın söylediği sözcük "kalp" de olsa, "geyik" de olsa benim hissettiğim tat aynıydı: Her donmuş gıdanın bıraktığı o metalik buzluk tadının eşlik ettiği bir pane balık lezzeti. "Kalp" sözcüğünün ağzımda bıraktığı hiçbir tat yoktu. Belki de babam gerçekten "geyik kalbi" demek istiyordu. Artık çoktan göçüp gitmiş olduğu için onunla ilgili her şey hafızamda bulanık. Bir görselin lekeli ya da bulanık olması gibi değil de daha çok sanki hiç yaşanmamış gibi bulanık.

(*) İngilizcede "canım" anlamına gelen "dear" ve "geyik" anlamına gelen "deer" sözcükleri arasındaki ses benzerliğine gönderme – ç.n.

On beş yaşımda olduğum o yaz, merak ettiğim konu babamın DeAnne'i sevip sevmediği değil *neden* sevdiğiydi. Bebek Harper'ın bana DeAnne'in doğduğunda otuz beş yaşında göründüğünü anlattığı zamanlardı. Kanıtlarını bana gösterene kadar gülmüştüm. Onun bebeklik fotoğraflarına bakmıştık ve DeAnne bütün diğer bebekler gibi görünüyordu. Bir başka deyişle, DeAnne yaşlı bir adam gibiydi. Sonra dört yaş civarı, DeAnne Whatley yaklaşık otuz beş yaşında bir dişi cüceyi andırmaya başlamıştı. Bebek Harper, bu görüntünün yüzünden ziyade küçük vücudunun ve omuzlarının duruşundan, boynundaki kıvrımdan ve sanki birisi onu köşeye sıkıştırmışçasına hafif eğik duran üst vücudundan kaynaklandığını vurgulamıştı. DeAnne'in çocukluk fotoğraflarına bakmış ve sarı buklelerinin, çocukluk elbiselerinin ve Mary Jane marka çocuk ayakkabılarının nasıl da çocukluğunu yansıtmaya yetmediğini görüp, hayrete düşmüştük. Shirley Temple tarzı hareketler DeAnne'e hiç yakışmadığı gibi neredeyse gülünç görünüyordu. DeAnne on altı yaşındayken, "Ömre Bedel Kadın"da oynayan Joan Crawford'a benziyordu; tıpkı onun gibi alnını bir perde gibi kapatan kâkülleri vardı ve saçlarının geri kalanı bukleler halinde ensesinin iki yanından dökülüyordu. Bu görünüş DeAnne'e tamamen uyuyordu. Bebek Harper, "Ömre Bedel Kadın"ın 1945'te çıktığını, DeAnne'in bu fotoğraflarınınsa 1948'de çekildiğini belirtmişti. Aradaki üç yılı vurgulayarak DeAnne'in o zamanlar bile "güncel" biri olmadığını belirtmek istemişti. DeAnne yirmili yaşlarının ortasında Thomas ile görüşmeye başlamış ve "Şahane Macera" filmindeki Audrey Hepburn modelini denemişti. Fakat –Audrey'e genç ve umursamaz bir imaj katan– çelimsiz kâkülleri ve gevşek at kuyruğu DeAnne'in sanki bir peruk takmış gibi görünmesine sebep olmuştu. Yeşil panjurlu eve akşam yemeğine gittiğinde tanıştığı DeAnne, Thomas'a böyle görünüyordu.

"Thomas'ın DeAnne'de ne görmüş *olabileceğini* anlamaya çalışıyorsun Linda Vista," demişti Bebek Harper. "Oysa cevap bundan çok daha basit. Şu cicim aylarında çekilen fotoğraflara bakıp orada ne olduğunu görmeye çalış. Yaşı yaşına uygun bir kadın; sarışın, orta yapılı, tüm uzuvları yerli yerinde, düzgün *ve* gözlerini Thomas'tan alamıyor. Linda Vista, bilmen gerekenler bundan ibaret" diye tamamlamıştı sözlerini, yirmi numaralı H.E.B. albümünü kapatırken.

Büyük dayım bu sözlerinin ardından o imalı hıçkırık sesini çıkartmamıştı ama söylediklerinin şaka olduğundan emindim. On beş yaşındayken, biriyle evlenme kararının bu kadar basit şeylere dayanarak alınabileceğini hayal edemiyordum. Yirmi numaralı H.E.B. albümünü tekrar elime alıp, babamla DeAnne'in düğün fotoğraflarına bakmıştım. DeAnne 1960 senesinin 10 Aralık gününde, DeAnne Hammerick olduğu gün, son modaya uymuş, saçlarını kabarık bir First Lady Jacqueline Kenndy modeli yaptırmıştı. Kafasının tepesi, yumuşamış ve sönmek üzere olan bir günlük bir balonu andırıyordu. "Ömre Bedel Kadın" modelini değiştirmemeliydi. Bebek Harper'ın fotoğraflarından gördüğüm kadarıyla, DeAnne düğün gününde bir kere bile gülümsememişti. Bütün fotoğraflarda direkt kameraya bakıyordu ve yüzündeki ifade, uyanık kalmaya çalışan ya da çok ince bir ipin üstünde yürüyen bir insanı andırıyordu. Fotoğraflarda DeAnne'in hemen yanında duran Thomas, yakında takacağı ve öldüğü güne kadar hep gözünde olacak siyah çerçeveli gözlüklerini o zaman takmıyordu.

Büyük dayım Harper'ın bana göstermesine gerek yoktu. Bu fotoğrafların bir tanesinde bile DeAnne, Thomas'a bakmıyordu. Altın alyansları, DeAnne'in büyükannesinin gümüş takıları, çorba kaseleri dahil porselen yemek seti, kadehleriyle beraber kristal kokteyl çanağı ve bir kilise dolusu insan oradaydı. DeAnne bütün bunlara ve yanında Tho-

mas'a sahipti. Bu adamın hiçbir yere gidemeyeceğini düşünmüş olmalıydı.

"Thomas bu smokinin içinde yakışıklı görünmüyor mu?" diye sormuştu Bebek Harper. "Her ikisi de yirmi sekiz yaşındaydı. Yani, Thomas yirmi sekiz yaşındaydı. DeAnne her zamanki gibi otuz beş yaşındaydı. Bugüne dair en üzücü olay neydi biliyor musun Linda Vista? Büyükannen Iris, DeAnne'den daha güzel görünüyordu. Bu, bana doğru gelmiyordu. Iris'e bunun DeAnne'in günü olduğunu söylemiştim. Daha ağırbaşlı bir şeyler giymesini önermiştim. Iris bunu yapamazdı ve yapmazdı da. Giydiği açık pembe gece elbisesiyle, kızının aralık ayındaki düğününde bir haziran ayı gelini gibi görünüyordu. Iris bu kıza iyi davranmayı hiç beceremişti. Ne derler bilir misin Linda Vista? Güzel kadınlar, kız evlatlarını hiç sevmezler. Kız evlatlar onlara göre, ya çok güzel oldukları için bir rekabet unsuru ya da çok çirkin oldukları için bir utanç kaynağıdır. Bu konuya dair kararsızım. Genellikle bu tür söylentilere inanmam. Fakat bunda, itiraf etmeliyim ki Linda Vista, bir parça da olsa gerçeklik payı var."

Bu adamla kadına dair şaşırtıcı ya da olağandışı bir şeyler bulmayı umut ederek H.E.B.'in sayfalarını çevirmeye devam etmiştim. Bebek Harper'a, babamla DeAnne'in balayına gidip gitmediğini sormuştum. Moss Gölü, diye cevap vermişti. Moss Gölü diye tekrarlamıştım. Bu bir balayı değil, günlük gezi rotasıydı. Büyük dayım ne düşündüğümü biliyordu ve kendisinin de aynı düşünceleri paylaştığını göstermek için kafasını sallamıştı. Sonra divandan kalkıp mutfağa geçmişti. Elinde, arka bahçesinde yetiştirdiği nanelerle süslenmiş iki bardak buzlu çayla döneceğini biliyordum. Büyük dayım, sanki benimle ilgili gerçeği biliyordu ve buzların arasına karışmış bu aromatik yapraklar da bir tür mahcubiyet göstergesiydi. Fakat büyük dayım, o şarkı söylerce-

sine konuşan adam, benim ismimin gerçek tadını asla bilemeyecekti. Ona bu gizli duyumdan hiç bahsetmemiştim çünkü onunlayken bu duyu aktif değildi. Onun da söyleyeceği gibi, onunlayken bomba gibiydim. Biz beraberken o da kendini bomba gibi hissediyordu. Mutluluğun esas tanımı buydu.

On Birinci Bölüm

Hafıza bir lanet. Bunu ilk söyleyen ben değildim ama bu lafın âdeta bir kanıtıydım. Hafızam oldukça iyiydi. Bir diken, kırık bir su bardağı, vücuduma çarpan ve sonra daha fazlası için dönen bir dalganın içindeki deniz anası. Kabullenmeye başladığım bir durum olan gizli duyum ani ve uzun süreli bilgileri kodlayabileceğim, doğuştan gelen bir hatırlatıcı alet görevi görüyordu.

Antik Yunanlıların gidecekleri yolları, şehirlerdeki sokakları hatırlatan ve yolları üzerinde elde etmek istedikleri bilgileri depolamaya yarayan hatırlatıcı bir yöntemleri vardı: Şarap Tüccarları Sokağı'nın köşesini birinci unsur olarak işaretleyip dümdüz yirmi adım ilerlediklerinde karşılarına çıkan Baküs Çeşmesi'ne ikinci unsuru işaretlerdi; oradan sağa döndüklerinde çıktıkları Zevkler Evi Caddesi'ndeki Bakireler Çadırı'nın ön kapısında (bu isim oldukça alaycı çünkü o zamanlar bakireler nadir bulunan mitolojik canlılardı) üçten ona kadar olan unsurları işaretlerdi (çünkü orada nadir bulunan mitolojik canlıların arasında vakit geçirmek istiyorlardı) ve yolculukları bu şekilde devam ederdi. Bu yolu hafı-

zalarına tekrar getirebilmek için tek yapmaları gereken unsurları bir araya getirmekti; oldukça kolay ve yol kenarındaki gelincikler kadar dikkat çekiciydi.

Benim hatırlatıcı yöntemim de benzer şekilde çalışıyordu fakat yolların yerini yiyecekler hakkında hiçbir şey bilmeyen ve tatları umursamayan çılgın bir bilim insanı tarafından hazırlanmış birkaç öğün yemek almış gibiydi. Yiyecekleri ve eşleştikleri, normalde yan yana gelmeyecek kaotik tatları yeniden gözden geçirmemim sebebi, hayatım boyunca duyduğum sözcükleri ve öğrendiğim tatları, en önemsizinden en önemlisine kadar, hiçbirini atlamadan yeniden hatırlayabilmek isteğimdi.

"Wright*patateskızartması* kardeşler, ilk*Pepto-Bismol* uçuşlarını*kavun* 17*ketçap* Aralık*vanilyalıdondurma* 19*beyazekmek*03'te gerçekleştirdi" cümlesini dördüncü sınıfta ezberlemiş ve –üzgünüm Wilbur ve Orville– günlük hayatımda hiç kullanmayacağım bu tarihi bir daha unutamamıştım. Hukuk fakültesinde okuduğum ilk sene, New York'tan Bostan'a gitmek için bindiğim trende bir adamla tanışmıştım ve bana söylediği ilk cümle "Merhaba*ananeşekeri*, benim adım*üzüm* Leo*yabanhavucu*" olmuştu. Daha sonra bu adamın ismini istesem de unutamamıştım. Yedi yaşımdayken, tarif edemeyeceğim kadar keskin bir tadı tecrübe etmeme sebep olan bir sözcük duymuştum; tekerlekli mobil evin duvarlarını yararak geçen ateşleri, çakıl taşları üzerindeki adımların seslerini ve ardından gelen karanlığı hiç unutamamıştım. Bu tat karanlık gece gibi hissettirmiş olsa da aslında öyle değildi, karanlığın sebebi kapalı göz kapakları ve üzerinde zorla tutulan ellerdi.

Gerçi bu tekerlekli ev örneği sıralamanın dışında kalıyordu. Ama aslında ilk sırada yer almalıydı. Ayrıca tekerlekli ev önceki iki örnekten farklıydı. Aralarındaki fark, ilk ikisi tamamen gerçekken sonuncusunun gerçeklikten payını almamış olmasıydı.

Wright kardeşler tarihte yer almışlardı. Leo isminde bir adam, benim kişisel tarihimde yer almıştı. Her üçü de sözcüklerle ve fotoğraflarla belgelenmişti. Hatta Leo, yollarımız ayrıldıktan sonra gardırobun derinliklerinden çıkan bir çift ayakkabısıyla da belgelenmişti. Deri, karamel rengi, kenarları lastikli ve yepyeni bir çift ayakkabı. Bu ayakkabılar Leo'nun geride bıraktığı için pişman olacağı, dikkatle inşa edilmiş bir dış kabuğun parçalarıydı. Merhametli bir ev perisi ya da belki kabarık bir mont tarafından haftalarca gizlenen ayakkabılar, bir gün ansızın gün yüzüne çıkıvermişti. Mavi ve gri renkli çiftlik evinin arka bahçesinin de benzer şekilde davrandığına tanık olmuştum. Bir bataklık meşesinin altında hiçbir zaman çim yetişmeyen minik bir dünya vardı. Bu topraktan örtünün altından düzenli olarak mavi beyaz çömlek parçaları ve koyu renkli kırık cam parçaları çıkardı. Bu parçalar, orada daha önce bilirlerinin var olduğunun kanıtıydı.

Ateşler içinde yanan tekerlekli ev ise hiç var olmamış olabilirdi. Resmî ya da efsanevi, herhangi bir fotoğraf ya da tarihî kayıt yoktu. Sadece benim hafızamda kalanlar vardı: Isıtıcının üstünde çok uzun süre beklemiş kahve, boğazda takılıp kalmış bir aspirin, bir damla cıvanın dilin ucunda bırakacağı türden bir tat. Hissettiğim o acı tada en yakın tanım bu olmalıydı ama "aşağı yukarı" bir tanım hatırlatıcı yöntemim için yeterli değildi. Genellikle hatıralarımın izini sürdüğüm patika sözcükler olmasına rağmen, bu tadı tetikleyen sözcük benim için hâlâ kayıptı.

* * *

Altmış iki yaşında bir adam olan büyük dayım Harper ve on sekiz yaşında bir genç kız olan ben el ele tutuşmuş oturuyorduk. Boiling Springs'de, bir ağustos akşamının geç saatlerinde itiraflarımızı ve ifşalarımızı ortaya dökmüştük. Etrafımızı çevreleyen, tek bir acı değil çok daha fazlasıydı. Sa-

türn'ün etrafındaki halkalar gibi, etrafımızı çevreleyen acılar da yekpare değildi ve birçok küçük parçadan oluşuyordu. Bebek Harper bana, babam Thomas'a karşı hislerini ve bu hislerin gecikmeli de olsa nasıl annem DeAnne'i sevmesine yol açtığını anlatmıştı. Ben de Bebek Harper'a bir tecavüzün unsurlarını anlatmıştım. O zamanlar gerçeklerin acı verici olduğunu ve bir köşede gizli saklı durmaları gerektiğini ya da derin nefeslerle ayrılmaları gerektiğini anlamamıştım. Kötü bir haber vermenin en iyi yolunun, kötü haberi vermek olduğunu düşünmüştüm.

Ona anlattıklarım şunlardı: 1979 yazının sonuydu. On bir yaşımdaydım. Bağırmamıştım. Karşı koymamıştım. Hareketsiz kalakalmıştım. Sona erdiğinde, uzun süre duştan çıkmamıştım. Sıcak su önce ılımış, sonra soğumuştu. Kalçalarımdaki morlukları ertesi sabaha kadar fark etmemiştim ve ancak morlukları fark ettiğimde ağlamıştım.

Büyük dayım Harper'a anlatmadıklarım da vardı. Boynumun etrafında da morluklar vardı. Bobby sırasıyla, önce vajinal yolla, sonra da oral yolla sahip olmuştu bana.

427 numaralı mektubumda Kelly'e kuzeni Bobby'nin bana neden böyle şeyler yaptığını sormuştum. Kastettiğim, neden bana daha farklı davrandığıydı. Kelly on yaşındayken, Bobby, Kelly'nin elini zorla cinsel organının üzerine koydurmuştu. Neden beni bulduğunda bu kadarı Bobby için yeterli olmamıştı?

Bobby, mavi ve gri renkli çiftlik evinin kapısını çalıp lavaboyu kullanıp kullanamayacağını sorduğunda, kapıyı suratına çarpıp sonra da kilitlemeliydim. DeAnne, babamın o gece kutlayacağımız kırk yedinci yaşı günü için pasta almaya gitmişti. Arabaya binmeden önce durup Bobby ile konuşmuştu. Gülümsemiş ve saçlarını savurmuştu. Bobby de gülümsemiş ve saçlarını savurmuştu. Bobby çim biçme makinesinin üzerinde oturuyor, DeAnne ise direksiyonuna do-

kunuyordu. Yaz boyu benzer şeylere tanıklık etmiştim. Bu hareketler bana görünmez olduğumu, bu yüzden de güvende olduğumu hissettirmişti.

Tık, tık.

Kim var orada?

Bobby.

Hangi Bobby?

Canavar, tehdit ve bıçak olan Bobby.

Kelly 428 numaralı mektubunda sadece üç sözcük yazmıştı: "Sakın kimseye söyleme." Söylenmeyecek kişilere kendisini de dahil etmişti. O gün, *herkes* kelimesinin ışıkları kapanmış bir sinema salonu olduğunu anlamıştım. İçeride kimin oturduğunu asla bilemezdin.

Kimseye bir şey söylemedim.

Babamın doğum günü yemeği için kahverengi ekoseli bir etek ve beyaz üzerine boyun kısmında pembe güller olan boğazlı bir bluz giymiştim. Babamın doğum günü pastasındaki mumları üflemesine yardım etmiştim. Dudaklarımı büzüştürüp aralarından hava üflüyormuş gibi yapmıştım. Büyük dayım Harper'ın kamerasına gülümsemiştim. Büyükannem Iris bir parça daha pasta yememi söylemişti. Şişman bir insan tarafından ikram edilen ikinci dilim, kabul etmeniz durumunda vücudunuzun ileride ne hale geleceğinin imasıydı. Bunu bana öğreten kişi büyükannem Iris olmuştu.

Teklifini gülümseyerek reddetmiştim. Büyükannem Iris de gülümsemiş ve son parçayı benim yerime yemişti.

Bütün gece saçlarını savurup savurmayacağını görmek için DeAnne'i seyretmiştim. Savurmamıştı.

Ertesi sabah DeAnne yatağımın üstüne kaplumbağa desenli, Bermuda marka yeni bir çanta ve büyük boy hijyenik pedler bırakmıştı. Bunların yanındaysa güzelce yıkanıp kare şeklinde katlanmış bir iç çamaşırım duruyordu. Ağ kısmı kanlar içinde kalmış bu çamaşırı kıvırıp bir gazete kâğıdına

sarmış, sonra da çöpe atmıştım. Bu ve bunun dışında yaşadığım birkaç tecrübe bana, farkında olsam da, olmasam da ancak bulunmasını istediğim şeyleri çöpe atmam gerektiğini öğretmişti. Eğer bir şeyin tamamen yok olmasını istiyorsanız, onu yakmanız gerekiyordu.

Çimlerin olayı tekrar büyüyecek olmalarıydı.

Tecavüzcülerin olayı aynı şeyi tekrarlayacak olmalarıydı.

Kaderin olayı ise genellikle el becerisi gelişmiş, intikamcı bir Tanrı gibi belirivermesiydi.

Bobby, mavi ve gri renkli çiftlik evinde bir sonraki mesaisine gelmeden önce 150. karayolunda arabasıyla bir telefon direğine çarpmıştı. Emniyet kemeri takılı değildi. Çarpmanın etkisiyle hemen hayatını kaybetmişti. Shelby'deki *Star* gazetesi kazayı, merhumun gülen yüzlü yıllık fotoğrafıyla beraber köşe yazısı uzunluğunda bir haber yaparak manşetine taşımıştı. Muhabirin haberine göre, lastik izleri sürücünün aniden kontrolünü kaybettiğine işaret ediyordu. Muhabir, tavşan gibi küçük bir hayvana çarpmamak için olduğuna dair fikir beyan etmişti. (Ölen insanların genellikle iyi niyetli hareket ettiğine inanılır.)

Ailenin bir üyesi olarak Kelly, cenazeye katılmıştı. En düşüncesiz haliyle DeAnne de cenazeye katılmıştı. Cenaze töreninde tabutun kapağı kapalıydı çünkü kaza sırasında Bobby'nin başı arabanın ön camına çarpmıştı.

- Seni seviyorum İsa! Çünkü sen onun yüzünü, ellerini, kalçasını ve vücudundaki ılık nefesi onun vücudundan aldın.
- Seni affediyorum İsa! Bunu daha çabuk yapmadığın için. Daha erken yapmak için uğraştığından eminim.

New Haven'a gitmek için Boiling Springs'den ayrılmak üzere olduğum zaman, büyük dayım Harper Evan Burch'ün,

eğer seçme şansı olabilseydi Tanrı'nın ona verdiğinden daha farklı bir vücuda sahip olmak isteyeceğini fark etmiştim. Vücudu onun mabedi değildi. Kefeniydi. Vücudunu görmemeyi tercih ederdi. Bunaltıcı yaz günlerinde bile uzun şortlar giyer ve paçalarını kıvırmazdı. Eğer daha eski zamanlarda yaşamış olsaydı, her gün eldiven giyer ve şapka takardı. Eğer büyük bir şehirde yaşıyor olsaydı, koyu renk camlı güneş gözlükleri takardı. Bildiğim kadarıyla Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evinde sadece tek bir ayna vardı. Küçük bir zarf boyutlarındaki ayna, banyodaki lavabonun hemen üstünde asılı duruyordu. Evi geniş, ferah, çift pencereli ve içinde ayaklı bir küvetin bulunduğu tek bir banyonun ortalama bir ailenin ihtiyacı için yeterli olduğuna inanılan bir dönemde inşa edilmişti. Ev sahibi banyosu, ikili banyosu, küçük banyosu ya da misafir için banyosu yoktu. Yunan mimarisiyle inşa edilmiş bu evle mavi ve gri renkli çiftlik evinin inşası arasında geçen zamanda, tuvalet ve lavabo bolluğu bir gereklilik, aileden herhangi biriyle aynı yerde ihtiyacını gidermemek üzerine verilmiş bir söz ve istenmeyen yakınlaşmalardan kendimizi kurtarmış olduğumuzun beyanı haline gelmişti.

Küçükken bir sandalyenin tepesine çıktığımda, Bebek Harper'ın evindeki küçük aynada yüzümün yarısını görebilirdim. Büyüyüp Bebek Harper'ın boyuna ulaştığımda, bu aynanın sadece ağız ve çene bölgesini görecek yüksekliğe, muhtemelen tıraş olurken kullanmak amacıyla asılmış olduğunu fark ettim. Aynaya baktığında yüzünün ağız ve çene dışındaki bölgeleri beyaz bir duvardan ibaretti. Yüzünün yansımasından bu kadar sakınması, sürekli fotoğraf çekip hiçbir fotoğrafın içinde olmama eğilimiyle birleştiğinde, beni kolaylıkla şu sonuca ulaştırmıştı: Büyük dayım yanlış ciltlenmiş bir kitap gibiydi. Bunun ne anlama geldiğini anladığımı düşünüyordum. Yanılıyordum. Bebek Harper, aslında bana

kendini açmaya yeni başlamıştı. Bobby ile aramızda geçenleri öğrendikten sonra, elindeki kartlardan ilkini göstermişti.

Büyük dayım sessizlikten daha büyük bir utanç olmadığını söyledi. Neden Bobby'den kimseye bahsetmediğimi bilmek istiyordu. Aslında kastettiği neden kendisine anlatmamış olduğumdu. Benden çalınmış olan şey için son derece üzgündü. Ona göre (ve bana göre de) esas suç bekaretimi kaybetmiş olmam değildi. "Kaybetmek" sözcüğünün buradaki kullanımı hatalıydı ve bir gömleğin düğmelerinden biri kaybolmuş ve bulunabilirmiş ya da yeni bir düğme dikilebilirmiş gibi bir anlam çağrıştırıyordu. Esas suç, benim seçme hakkımın elimden alınmış olmasıydı. Bebek Harper'ın seçme hakkının da elinden alınmış olması, onun üzüntüsünün bir parçasıydı. Hayata dair birçok tecrübeyi benim aracılığımla yaşıyordu Bebek Harper. Benim için (tabii ki kendi için de) hayali, dolunayın tepede olduğu bir gece, ezilmiş bir mezuniyet çiçeği buketi, ağır adımlarla bitirilmiş bir dans ve bir arabanın arka koltuğuydu. Benim böylesi tecrübelerim olmamıştı. Bebek Harper'ın da. Başka tecrübelerim olmuştu. Bebek Harper'ın da. Hayatımın kendisine anlatmadığım bir kısmı olduğu için son derece üzgündü Bebek Harper. Belki de ilk kez anlatmadığım başka tecrübelerim de olabileceğini fark etmişti. Kendi hayatının gizli odaları da bu üzüntüsüne dahildi. Acının yeterince kötü olduğunu ve bunun üzerine asla yalnızlığı da eklememem gerektiğini söylemişti. Bir araya gelip dans etmemizin sebebi bu, diye eklemişti. Büyük dayımın beraber vakit geçirmeye başladığımız ilk günlerden beri bana ne öğrettiğini o ana kadar anlayamamıştım. Bir araya geliyorduk ve vücutlarımızı hareket ettiriyorduk çünkü dans etmek acının ruhumuza hapsettiği kötülükleri kovuyordu.

Sonra büyük dayım, ondan daha önce hiç duymadığım bir ses tonuyla, "Tanrı Bobby'nin canını almış olabilir ama senin hayatını sana geri veremez" demişti.

Onu takip ederek garaja gelmemi söyledi. Siyah renkli duvara sabitlenmiş bir dizi rafın üstünde duran bir duvar boyası tenekesini eline aldı. Boyanın üstünde "şakayık kırmızısı" yazıyordu. Sonra bir el feneri ve iki boya fırçasını naylon bir poşete yerleştirdi. Arabasına bindik ve Günbatımı Mezarlığı'na doğru gitmeye başladık. Evindeki bütün duvarlar yumurta kabuğu beyazı olmasına rağmen, şakayık kırmızısı duvar boyası bulundurması ve mezarlıktaki 152 ağaç arasında Bobby'nin gömülü olduğu yeri tam olarak bilebiliyor olması, büyük dayımın hayatını bir fotoğraf olarak düşünecek olursak, benim elimdeki parçanın vesikalık boyutunda olduğu anlamına geliyordu.

Mezar taşı soluk renkli bir granitten yapılmıştı ve ufak bir kısmı görünen ayın ışığında parlıyordu. Üzerinde yazılanları okuyabilmek için el fenerine ihtiyacımız yoktu. "Sevilen kişi." O gece üçüncü kez büyük dayım ellerime uzandı. Ayaklarımızın altında cırcır böcekleri, tepemizde de bir baykuş ötüyordu ve hanımeli kokulu bir meltem, yaz akşamı esintisiyle saklambaç oynuyordu. Bebek Harper ön tarafı benim almamı, kendisinin arka tarafı halledeceğini söyledi. Hareket edemedim. Bana söylediklerini anlıyordum ama adamı anlamıyordum. Fırçalardan birisini eline alıp boyaya batırdı ve boyanın fazlasının akmasını bekledi. Mezar taşını boydan boya kaplayacak şekilde fırçayla "Tecavüzcü" yazdı. Öylece durup taşa baktık. Sonra taşın diğer tarafına aynı sözcüğü ben yazdım. Bir yaz akşamı, hanımelleri, cırcır böcekleri, bir baykuş, bir ay. Hepsi ağızları açık, yaptığımıza tanıklık etmişti. Arabaya döndük ve hepsini arkamızda bıraktık. Büyük dayımın direksiyonu tutan elleri. Yolu iki şeride bölen kesik çizgiler. Yan aynalardan görünen tekerlekli mobil evler. Su kulesi, kasabanın ufuk çizgisinde duran mantar şeklindeki bulut. O gece her şey parlıyordu. Yıldızlardan ziyade, çamaşır suyuna batırılmış kemiklerin parlaması gibi.

Babamın vefatından sonra her hafta sonunu Bebek Harper ile geçirmiştim. O cumartesinin de diğerlerinden bir farkı yoktu, sadece yatmadan önce terebentinle ellerimizi ve tırnaklarımızın arasını temizledik. Bebek Harper'ın misafir odasında (benim tek misafiri olduğumu söylemişti ve ona inanıyordum) antika sütunlu bir yatak ve bu yatağın yas tutulan zamanlara uygun nakışları vardı. Rengi solmuş, ağlamaklı söğüt ağaçlarının, Yunan yapımı çömleklerin ve bu çömlekleri acı içinde kumaşla kaplayan kadınların bulunduğu tablolar yerine, ben kendi yatak odamın duvarlarındaki tablolarda yer alan açık deniz gemilerini tercih ediyordum ama bu odadaki sütunlu yatak tam da duvardaki tablolara uygundu. Bebek Harper bu yatağı Güney Carolina'nın Greenville şehrinde yaşayan bir duldan satın almıştı. Dul kadınların uygun fiyata antika eşya almak için en iyi kaynak olduklarını söylerdi Bebek Harper. Acı çeken erkekler kendilerini geçmişe götüren her şeyden kurtulurlardı. Acı çeken kadınlarsa biriktirirlerdi. Ya da nakış işlerlerdi, demişti Bebek Harper, bir hıçkırık sesiyle. Yatağın hikâyesinden bağımsız, kendisini severdim. Vişne ağacından yapılmış yatak çerçevesi insana kendini yerden yüksek hissettirirdi. Yatağın yanında duran aynı malzemeden yapılmış komodin, bir basamak ya da bir bulut gibi yatağa tırmanmama yardımcı olurdu. O gece uykuya dalmak üzereyken, büyük dayımın kendi yatağında uzanmış, gözleri kapalı ve ağır ağır nefes alıp verir halde neler düşündüğüne dair hiçbir fikrim yoktu. Bebek Harper, benim için çok güzel bir sır haline dönüşmüştü.

Büyük dayım, ertesi sabah erkenden mavi ve gri renkli çiftlik evine geri götürmüştü beni. Daha önce hiç valize ihtiyacım olmadığı için yepyeni iki valiz, bir hafa öncesinden hazırlanmış halde, salonun ortasında beni bekliyordu. De-Anne, kiliseye gitmek için hazırlanmış ve mutfak masasında

kahve içiyordu. Bebek Harper ile birbirlerine günaydın dediler. Kendime bir bardak meyve suyu doldurup DeAnne'in karşısında oturdum. Bebek Harper bir sandalye çekti, bir DeAnne'e bir de bana bakıp sandalyeyi tekrar masanın altına ittirdi ve beni havaalanına götürmek için öğlen geri geleceğini söyledi. Havaalanı sözcüğünde sesi yükselip sözcük ağızından havaALAnı şeklinde çıkmıştı.

O zamanlar Bebek Harper henüz uçağa hiç binmemişti, ben de. Benim adıma hissettiği heyecan apaçık ortadaydı. Hava yoluyla seyahat etmeye dair gözünde canlananlar, sanki kiliseye gidiyorlarmış gibi bütün yolcuların en şık kıyafetlerini giydiği ve hostesler dahil herkesin şapka taktığı ilk havacılık reklamlarından kalma karelerden ibaretti. Belki de o günlerde hava yoluyla seyahat Tanrı'ya daha yakın olmak demekti çünkü pek çok kişi için hâlâ büyülü bir olaydı. Bilet alıp şahitlik edebilecekleri bir büyü. Bebek Harper ise konuya biraz daha farklı yaklaşıyordu. Yolcuların ölebileceklerine inandıklarını ve kimsenin cennete işçi kıyafeti ya da tişörtle gitmek istemeyeceğini söylemişti. Her iki açıklamanın da doğru olduğuna karar vermiştik. Bebek Harper, ilk kez uçağa bineceğim gün gelip çattığında bana giymem için "özel" bir şey vereceğine söz vermişti.

Bütün yazı, kendimizi hazırlayarak geçirdik. Hazırlıkların büyük kısmı sessizdi, içimizde gerçekleşiyordu, son olabileceğini fark ettiğimiz andan itibaren her dakikayı ve hareketi arşivliyorduk. Bebek Harper o yaz birçok fotoğrafımı çekti. Çıplak ayaklarımın, ellerimin, gözlerimin fotoğraflarını çekti. En sevdiği yerlerin buralar olduğunu söyledi. Eğer bana izin vermiş olsaydı kulaklarını, bileklerini ve sadece oturup bacak bacak üstüne attığında paçalarıyla çorapları arasında görünen ince bir şerit halindeki derisini fotoğraflardım. Görebildiğim en sevdiğim bölgeleri bunlardı.

Sonraki ay babamın ilk ölüm yıldönümüydü. O gün New Haven'da olacağım için kendimi rahatlamış hissediyordum. DeAnne ile yan yana olsak ne yapacaktık ki? İlahi okurduk. El ele tutuşurduk. Babamın mezarına bir dolu karanfil bırakırken, DeAnne'in esas yas tuttuğu kişinin üzerinde "Sevilen Kişi" yazılı mezar taşına göz ucuyla bakardık. Bunları tek başına da yapabileceğini düşünüyordum.

Babam vefat ettiğinden beri DeAnne ve ben birbirimizi kendi hallerimize bırakmıştık. Sessiz bir evde yaşıyorduk. Sohbetlere ihtiyaç yoktu, birbirimizin düşüncelerini bildiğimiz için değil, birimizin ne düşündüğüne bilmek istemediğimiz için. Artık aile yemekleri de zorunlu değildi. DeAnne yemeğini televizyonun önünde yiyordu. Bense odamda kitap okurken. Tek başına yaşayan bir kadının alacağı türden gıdalar tüketiyorduk. Konserve ton balığı. Yoğurt. Kuru meyveler. Hazır soslarla tatlandırılmış salatalar. Güveç kokusu yerine DeAnne'in artık benden gizlemeye ihtiyaç duymadan yaktığı sigaraların kokusu evi kaplıyordu. Küçük bir mutluluk.

Bebek Harper, en büyük mutluluğumdu. Hem bir aracıydı hem de cennet. Başvurduğum üniversiteleri DeAnne'e bildirmiş ve başvuru ücretleri için onun yazmayı unuttuğu çekleri yazmıştı. Mezuniyet balosuna gitmeye hiç niyetim olmadığını DeAnne'e aktarmış ve Boiling Springs'deki hiçbir erkeğin beni baloya götürmeye yetecek kadar iyi olmadığını eklemişti. Hafta sonlarını, DeAnne *ve* artık kendisi gibi dul kaldığı için onu daha çok seven Iris ile geçirmek zorunda kalmamam için bana misafir odasını açmıştı.

Her cumartesi, DeAnne ve Iris sinemaya gider ve ardından Iris'in en sevdiği akşam yemeğini yemek için dışarı çıkarlardı. Kızarmış tavuk, patates püresi ve tatlı olarak da hindistancevizi kremalı turta. Yağ, karbonhidrat ve şeker. Diyabet hastası Iris, nasıl yaşanmayacağını gayet iyi biliyordu. Iris,

kan şekerini kontrol altında tutabilmek için kendisine insülin iğnesi yapardı. Onun şırıngayı doldurup pantolonunun üstünden iğneyi yapışı ve sonra bir iğnenin yetmediğini iddia ederek ikinciyi dolduruşu, beraber yediğimiz yemeklerde edilen sessiz dualar gibiydi.

İki dul, her pazar günü yanlarına Bebek Harper'ı da alıp kiliseye giderler ve alışıldık şekilde dua ederlerdi. Ayağa kalkıp, kollarını yukarı kaldırıp, gökyüzüne çevirdikleri avuç içleri ve kapalı gözleriyle Kutsal Ruh'un onları kıpırdatmasını beklerlerdi. Papaz Reynold, kürsüsünden ısrarla sorardı; onu HİSSEDİYOR musun? Onu HİSSEDİYOR musun?

Onlarla beraber son kiliseye gidişimde, ayakta dikilirken tek merak ettiğim Bayan Reynold'ın "Onu hissediyor musun?" sorusunu Papaz Raynold ile seviştikleri sırada da duyup duymadığıydı. Bu da bir sonraki sorumu tetiklemişti. Papaz Reynold şu an hepimizle sevişiyor muydu? DeAnne ve Iris gözlerini kapatmış, salınan vücutlarıyla ONU bekliyorlardı. Bebek Harper gözleri ardına kadar açık ONU bekliyordu.

Hayır Papaz Reynold, hiçbir şey hissetmiyorum.

Konu bundan ibaretti. Bir soru soruldu. Dürüstçe bir cevap alındı. Bir karar verildi.

DeAnne'e artık onlarla kiliseye gitmeyeceğimi söylediğimde ağladı. Büyükannem Iris beni hiçbir zaman iyi bir Hıristiyan olmamakla suçladı. Büyük dayım Harper ise yemek masasında sessizce oturdu.

Aklıma gelen ilk cümleyi söyledim; "Keşke*BombPopdondurması* babam hâlâ*ekşikrema* burada*fazlahaşlanmışyumurta* olsaydı." Hepimiz ne demek istediğimi biliyorduk. Eğer babam hâlâ hayatta olsaydı, büyükannem bana o sözleri asla söyleyemezdi.

"Ama değil ve bu kimin suçu*haşlanmışdomuzeti*?" diye ani bir çıkış yaptı Iris. "Kesinlikle*konservetonbalığı* Tanrı'nın*ceviz* suçu*haşlanmışdomuzeti* değil, küçük kız*tuz*."

DeAnne, elindeki kumaş peçeteyi yüzüne götürmüş, hıçkırarak ağlıyordu. Büyük dayım Harper ayağa kalkıp DeAnne'i odadan çıkarttı. Babamın ölümünden sonra DeAnne'e kör bir insanmış gibi davranıldığını birden fazla kez görmüştüm.

Büyükannem Iris ve ben hâlâ masada oturuyorduk. Güveç hâlâ ılıktı, dışarıdan alınmış şeftalili turta büfenin üstünde kutusunun içindeydi, büyük dayımın kalkarken düşürdüğü peçetesi yerde duruyordu.

Masanın başında duran boş sandalyeye baktım ve babamın tekrar eve geleceğini hayal ettim.

On İkinci Bölüm

Babam âşıktı. Tabutu toprağın altına indirilirken, bu cümleyi söyledim. Babam vefat ettiğinde ben on bir yaşımdaydım. Babam elli üç. İlk gidenin büyükannem Iris olacağını düşünürdüm. O da öyle. Babamın ölüm haberi önce Boiling Springs ve Shelby, ardından da Charlotte bölgelerinde, haberi almış olduklarını cenaze evine hasır sepette yolladıkları bir saksı yeşim bitkisiyle doğrulayan Hammericklere açılan telefon sayesinde yayıldığında, Iris'in ilk ölen olmayı *istemiş* olduğundan eminim. Iris, güller ve zambaklarla dolup taşan çelenkler arasındaki ufak saksılı bitkiye bakınca, bunu toprağa ekilip her geçen gün büyümesi beklenen bir hakaret olarak görmüştü. Bitkinin üzerindeki kartta yazan isimleri okuduğunda Bebek Harper'a bitkiyi ve sepetini alıp arabasına götürmesini söyledi. Cenazenin ardından ellerinde güveç yemekleri ve yuvarlak kekleriyle (bunu hep ölüler için yapılan yiyecek olarak düşünürüm) başsağlığı dileklerini iletmek için gelen herkes mavi ve gri renkli çiftlik evinden ayrıldıktan sonra, Iris bitkiyi arabadan alıp sepetiyle birlikte arka bahçede ateşe verdi.

Yaklaşık bir dakika boyunca, güçlü ve beklenmeyen bir ışık kaynağı Iris'in gölgesini garajın dış duvarına yansıttı. Gölgesi biçimsiz bir dağ gibi gözüküyordu. Charlotte'ta yaşayan bu insanların nasıl insanlar olduklarını ve bir saksı yeşim çiçeğinin Iris gibi bir kadını ne denli incitebileceğini nasıl olup da düşünebildiklerini merak ediyordum. Onlar hakkında çok az şey biliyordum ve onların benimle ilgili bir şeylerden haberdar olduklarını o ana kadar hiç düşünmemiştim. Hakaret de ölümden sonraki pek çok şey gibi, hayatta olanın payına düşerdi.

Iris, henüz hayattayken bitkinin yaşamadığından emin oldu. Alevler söndüğünde sepetten geriye hiçbir şey kalmamıştı, bitkiden geriye kalanlarsa gri ve yapış yapış bir şey haline dönüşmüştü. Kalın yaprakları tamamen yanmamış, sadece tütmüştü. Büyük dayımla birbirimize baktık, ikimiz de her gün yeni bir şey öğrendiğimizi düşünüyorduk. Mutfak masasında oturuyorduk. DeAnne çoktan odasına çekilmişti. Bebek Harper, Iris'i elinde bitkiyle gördüğünde fotoğraf makinesine uzanmıştı. Oturup Iris'i izlediğimiz sırada makine zaten boynunda asılıydı. Kapıdaki sineklikten, Iris'i ve açık havada yaktığı ateşi net bir şekilde görebiliyorduk. Buna rağmen Bebek Harper, bir daha fotoğraf makinesine elini sürmedi ve alevler bittikten sonra bile tek kelime etmedi.

Bebek Harper babamın vefatını takip eden günlerde pek konuşmadı. Şarkı söylercesine konuşan adam, bana bir kâğıt parçasına yazılmış bir dua verdi. Kâğıtta, "Thomas âşıktı" yazıyordu. Bebek Harper ve ben onun arabasının ön koltuğunda, DeAnne ve Iris ise arka koltuğunda oturuyorduk. Cenaze evine doğru ilerliyorduk. Bebek Harper, bu cümleyi affetmesi Tanrı'ya için bir yakarış olarak kullanmıştı. Ben de babamın tabutuna aynı cümleyi tekrarlarken amacım buydu. Bir duanın içinde her zaman "aşk" sözcüğü geçmeliydi. Ya da belki tam tersi.

Bebek Harper'ın sus pus olduğu zamanlarda, DeAnne ve ben de hayatımıza dair temel ihtiyaçları bile unutur hale gelmiştik. Belki de bu yüzden, başsağlığına gelenler merhumun ailesine yiyecek getiriyordu. Mutfak tezgâhında ya da buzdolabında yiyecek görmezsek, yemek yemeyi unutabilirdik. DeAnne gece sokak kapısını kilitlemeyi unutmuştu. Ben çöpü çıkartmayı unutmuştum. DeAnne ışıkları söndürmeyi unutmuştu. Ben gelen postaları tamamen unutmuştum. Cenazenin olduğu gün ise DeAnne elbisesinin fermuarını çekmeyi unutmuştu.

Büyükannem Iris, Bebek Harper ve ben, mutfak masasına oturmuş DeAnne'i bekliyorduk. DeAnne odaya girdiği anda, Iris ile ben elbisesinin arkasında V şeklinde görünen vücudunu fark ettik. Iris ayağa kalkıp hiçbir şey söylemeden kızının gözleri görmüyormuş gibi DeAnne'i odanın dışına çıkarttı. "Fermuarını çekmeyi unuttuğuna inanabiliyor musun?" diye mırıldandım Bebek Harper'a. Kafasını "hayır" anlamına gelecek şekilde salladı. O zamanlar bu kafa sallamasını, "hayır inanamıyorum" olarak algılamıştım. Aslında, "hayır unutmadı" anlamında sallamıştı. Yirmi beş yıllık evliliğin, yirmi beş yıl boyunca elbisenin belinden başlayan fermuarı çekmeye yardım edecek biri olması anlamına geldiğini nereden bilebilirdim?

Babamın cenazesinin olduğu gün, her şey benim için hiç yabancı olmayan o Yunan şehrine dönüşmüştü. Geçen her saat bir cadde ya da yoldu. Her geçen dakika bir tapınak ya da çeşmeydi. Bu şehri yeniden ziyaret etme sebebim şehre dair gerçekleri hatırlamak değil, her şeyi baştan görmekti.

Geriye dönüp o günü düşündüğümde, mutfak masasının etrafındaki yüzleri ve DeAnne'in elbisesini hatırlıyorum. En net hatırladığım görüntü açıkta kalmış, siyah elbisenin kumaşında çok beyaz görünen bir sırt ve hafızamın bu kısmı asla atlamadığını, hatta inatla hatırlattığını biliyorum. Kara-

sevdalı babama karşı, geçici bir şeye karşılık çok değerli bir şeyi harcadığı için olgun ve sebepleri olan bir öfke duyuyorum. DeAnne'e karşı ise yine yakınlığa benzer bir duygu hissediyorum.

* * *

Hayatının son dönemlerinde Thomas Hammerick, Makul İnsan olmaktan çok uzaktı. Sadece kalbi zayıflamış bir adamdı. Goforth Caddesi'ndeki ahşap bir evin garaj girişine park ettiği arabasının içindeydi. Polisler ve ilkyardım ekipleri, onu kafası bir sarhoş gibi direksiyona düşmüş halde burada bulduklarında kalbi çoktan durmuştu.

DeAnne ile ben, telefon çalana kadar, masaya oturmuş babamın gelmesini bekliyorduk. Babam hafta içi her akşam 17.30'da mavi ve gri renkli çiftlik evinin ön kapısından içeri girerdi. Saat 18'de sofraya oturmuş olurduk. Babam her zaman dakik bir adamdı. Tıpkı tokalaşması gibi programı da sıkıydı. DeAnne ile ben masadaki yerlerimizde oturmuş, masaya ikimizin de erken geldiğimizi, evdeki bütün saatlerin çok hızlı ilerlediğini düşünüyorduk. Telefon çaldığında DeAnne cevaplamak için içeri geçti. "Alo" diyen sesini duydum. Sonra sessizlik. Ahizeyi kapattığı sırada odaya girdim. Peşinden mutfağa dönüp fırını kapatmasını seyrettim. Fırının içinde, güveç kapta bir yemek düşük ısıda kuruyordu. Peşinden yemek odasına doğru DeAnne'i takip ettim. Arkasını dönüp bana baktı, sanki evde kendinden başka bir insan gördüğü için korkmuştu. DeAnne benden önce fırındaki güveci düşünmüştü. Babam beni böylesi bir kadının gözetimine terk edip gitmişti.

Babamın yirmi iki yaşındaki sekreteri Goforth Caddesi'nde yaşıyordu. Arabası, sekreterinin kiraladığı evin garaj girişine park edilmiş halde bulunmuştu. Uzun yıllar önce bir çıkmaz sokağın Goforth* olarak adlandırılması, biri-

(*) İngilizce "ileri gitmek" – ç.n.

lerinin espri anlayışından kaynaklanıyor olmalıydı. Şimdiyse bu sokak geriye kalan iki Hammerick, bir Whatley ve bir Burch için şaka niteliğindeydi.

Haberler, geniş bir alan olmadığı için Boiling Springs'de çok hızlı yayılırdı. Karakolda tutulan tutanakta yazılı sözcükler bütünü, bir görevli aracılığıyla merhumun evine ulaştırılıp karısına teslim edilmişti. Ertesi gün aynı sözcükler güçlü bir fısıltıya dönüşmüş, kasabanın ana santrali konumunda olan Miss Cora'nın Güzellik Salonu'na ulaşmış ve on beş dakika içinde iki perma ve bir topuz yaptıran müşterilere yayılmıştı. Artık gerçek bir dedikoduya dönüşen fısıltılar, farklı yollardan fakat eşit hızda hem Iris'e hem de Bebek Harper'a ulaşmıştı. Iris anında DeAnne'i aramış, Bebek Harper ise duyduklarını kendisine saklamıştı. Üç gün sonra, o zamanlar Güney Carolina'nın, Rock Hill kasabasında yaşayan Kelly'nin 821 numaralı mektubu elime geçmişti. Konuşulanları başkasından duymamı istememişti. "Aileni bildiğim için," diye başlamıştı Kelly, "Bunları senden saklamaya çalışacaklarını tahmin ediyorum ama bunun daha kötü olacağını da biliyorum." Ailemle ilgili ortada dolaşan haberler, Kelly'nin kalemiyle yine sözcükler bütünü haline dönüşmüştü:

30 Kasım 1985 Çarşamba günü akşamı saat 19.42'de Thomas Hammerick, Goforth Caddesi üzerindeki 133 numaralı evin garaj girişine park etmiş şekilde duran arabanın içinde ölü bulunmuştu. Hammerick bulunduğu sırada kıyafetlerinin tamamı üzerinde ve kafası direksiyona düşmüş şekildeymiş. Muayenesini gerçekleştiren iki ilkyardım görevlisinin raporuna göre, merhumun üzerinde iç çamaşırı yokmuş. Goforth Caddesi 133 numarada yaşayan Carrie Betts, sorgusunun ardından merhumun atletini ve iç çamaşırını teslim etmiş. Betts, evinden hızla ayrılan Hamerick'in iç çamaşırlarını giymeyi unutmuş olduğunu belirtmiş. Bu noktada ilk-

yardım çalışanları ve polis memuru göz göze gelerek gülümsemişler.

Babamın cenazesinin olduğu gün, Kelly'den gelen bir diğer mektup, 822 numaralı olan, mavi ve gri renkli çiftlik evinde beni bekliyordu. Bebek Harper o gece Iris'i evine götürmek için çıkana kadar koridorda duran mektup yığınını fark etmemiştim bile. Ya Bebek Harper ya da bir başkası, bizim için dolup taşmış posta kutumuzdaki mektupları içeri almıştı. Kelly cenazeye katılmak yerine, geleneksel çığırtkan kuşu pulu yapıştırılmış, upuzun bir mektup yollamıştı.

Rock Hill'de yaşayan teyzesinin yanına, hamilelik dönemini geçirmeye gittiğinden beri bana yazdıkları sadece posta kartlarının arkasına karalanmış, genellikle ne kadar çok kilo aldığıyla alakalı birkaç cümleden ibaretti. Buradaki alt metin benim için bile oldukça acı verici bir netlik taşıyordu. Yaptığı hata, her geçen gün biraz daha büyüyordu ve Kelly kendini kendi vücudunun içinde bile bir misafir gibi hissediyordu. 822 numaralı mektupta hem içerik hem biçem açısından Kelly eskiden yazdığı gibi yazmıştı. Teyzesiyle birlikte bebeğin adını Luke koymaya karar verdiklerini söylemişti. Teyzesi, "General Hospital" dizisindeki Luke ve Laura karakterlerini sevdiği için Luke ismini bebeğe uygun buluyordu. Kelly ise bu ismi "Yıldız Savaşları" filmindeki Luke ve Leia karakterlerini sevdiği için bebeğe uygun bulmuştu. "Aramızda kalsın," demişti Kelly, "Bebeğin ikinci adı Skywalker." Skywalker karakterinin babası gibi bebeğin babası da ortalarda olmayacağı için ve bebek gizlice dünyaya geleceği için Kelly bebeğin gizli bir ismi olması gerektiğini düşünüyordu. Bebeğin babasıyla alakalı konularda yazmaktan çekiniyordum çünkü ilk ve son kez onun kim olduğunu sorduğumda, Kelly bilmediğini söylemişti. Kelly her şeyi bilirdi. Bilmediğini söylemek Kelly'nin bana söylemek isteme-

diğini belirtme yöntemeydi ve ben de söylemek istememesinin sebebini bilmek istememiştim. Hızla öğrendiğimiz şekliyle, bir arkadaşlık paylaşılanlar ve paylaşmayıp kendimize sakladıklarımız üzerine kuruluydu.

Kelly'e o aylarda yazdığım mektuplarda, sürekli kafamı kurcalayan tek bir konu hariç, her konudan bahsetmiştim. Lise hayatını başarılardan başarılara koşarak bitirmek üzere birinin hayatındaki en önemli dönemlerden biri olan üniversite başvuruları zamanı hızla yaklaşıyordu. Ben bir Hammerick'tim. Biz Yale'e giderdik. Aile tarihinin bu kadarından haberdardım. Mezuniyet ortalaması? Tamam. Her gün içtiğim bir paket sigara "gelenleri" engellemek konusunda oldukça başarılıydı. Gönüllü sosyal hizmet çalışması? Tamam. Boiling Springs İlkokulu'nda, haftada beş saat gönüllü olarak kütüphanedeki kitap raflarını düzenlemiştim. Büyük dayım bu aktiviteye, "Yeterli imkânlara sahip olmayan güneyli çocukların okuma malzemelerini düzenlemek ve değiştirmek" diyebileceğimi söylemişti. İkimiz de çocukların maddi olarak yetersiz oldukları için değil, Boiling Springs gibi bir yerde yaşadıkları için yeterli imkânlara sahip olamadıklarını kastediyorduk. Tavsiye mektupları? Tamam. Eksik. Sonra tekrar tamam. Babam vefat etmeden kısa süre önce, bölgemizdeki senato üyesi William Hoyle'dan benim için bir tavsiye mektubu yazmasını rica etmişti. William Hoyle, babamın vefatından sonra "babamın etik*muskat* karakter*acurtur*şusu eksikliği*elmapüresi*" sebebiyle sözünden caymıştı. Bu seçilmiş alçağın sekreteri, babamın cenazesinden iki hafta sonra, telefonda bana aynen bu şekilde aktarmıştı konuyu. Telefonu suratına kapatmıştım. Telefon konuşmasından büyük dayım Harper'a bahsettiğimde, duyusal eksiklikleri yerine etik karakterinde eksiklik olmasını tercih edeceğini söylemişti. Ama kısa süre sonra anladığımız gibi benim şansıma senato üyesi Hoyle, her iki konuda da eksikti.

Senato üyesinin sekreterinden bir telefon daha almıştım. Benim için yazılmış tavsiye mektubunun adıma yollandığını ve senato üyesinin başarılarımın devamını temenni ettiğini söylemişti. Bunu söylediğimde büyük dayım Harper hıçkırmıştı. Senato üyesinin fikrini değiştirmek adına ne yaptığını söylemesi için onu zorladığımda Bebek Harper, Wee Willie Hoyle'un, merhum damadıyla ilgili düşüncelerinden Iris'e bahsetmek dışında hiçbir şey yapmadığını söylemişti. Bu, senato üyesinden herkesin "Wee Willie"* olarak bahsettiğini ilk duyuşumdu. Aklımda birçok soru vardı ama büyük dayım bu konuyla ilgi başka bir şey söylemek istememişti.

Ben de sorularımı, anlatmaya daha gönüllü olan Iris'e yönelttim. Bana, Willie Hoyle ve Bebek Harper'ın küçükken ayrılmaz ikili olduklarını anlattı. Bu arkadaşlık, Iris'in onları belden aşağıları çıplak halde, kendi korselerini ve külotlu çoraplarını denerken bulduğu güne kadar devam etmiş. Willie, parmağıyla Bebek Harper'ı göstererek onun fikri olduğunu söylemiş. Iris o günden sonra, gelecekte senato üyesi olacak çocuğun isminin başına "Wee" eklemiş. İki haylaz erkek çocuğunun sinirli Iris tarafından yakalandığı anı gözümde canlandırıp gülümsediğim sırada da Iris, yani ailemizin gerçekleri söyleyen kişisi, Bebek Harper ve Wee Willie'yi yarı çıplak halde kendi kıyafetlerini denerken bulduğunda ikisinin de ON ALTI yaşında olduğunu söyledi.

Bitki kundakçısı büyükannem, aynı zamanda bir şantajcıydı. Sadece telefonda sesini duymak bile, senato üyesi Hoyle'un fikrini değiştirip benim için bir tavsiye mektubu yazması için yeterli olmuş olmalıydı. Wee Willie seçmenlerini tanıyordu ve gençlikte yapılan budalalıklarının onların gözünde, karakterdeki etik eksiklikten daha kötü bir durum

(*) "Willie" İngilizcede William isminin aşağılayıcı bir saptırılması olarak kullanılır. "Wee" ise hem "sidikli" hem de "önemsiz olacak kadar minik" anlamlarına gelmektedir – ç.n.

olduğunu biliyordu. Gençken yaptığı budalalık, seçilmesine engel olabilecek bir günahtı. Aynı sorundan mustarip Iris'in, incinerek gururunun sıkıntısına engel olmak için o mektubu zorla aldığını düşünmüştüm. Küçük erkek kardeşi dantelli iç çamaşırı meraklısı, damadı üzerinde iç çamaşırları olmadan ölen bir çapkın olsa bile ve torunu en küçük boy sutyeniyle fiziksel bir hayal kırıklığı gibi görünse de hepimiz Iris'e aittik. Onun yörüngesinde dolaşan delik deşik, yaralı bereli uydulardık. Biz olmasak, bu kadar parlak ve muhteşem görünemezdi.

Lise yıllarımda, büyükannem Iris ile olan yakınlığımın ancak Maine eyatli ile Hawaii adası arasındaki mesafe kadar olduğuna karar verdim. Bana karşı ilgisizliğinin sebebinin ona hiç benzememem olduğuna inanıyordum.

"Benzemek" sözcüğünün fiziksel benzerlikleri belirtmek için kullanılmasının tesadüf olmadığını şimdi biliyorum. Sana benziyorum (gözerine ve çenene), bu yüzden sevgin ve ilginle beni kayırıyorsun. Benzerlik, biyolojik mecburiyetler üzerine kurulu bir karşıtlıktır; bazı bebeklerin hayatlarını kurtaran, bazılarınıysa kaderine mahkûm eden temel bir kibir halidir.

Sel suları giderek artıyor. Sadece iki eliniz var. Hangi çocuğu kurtarmayı tercih edersiniz? Size aynadaki aksiniz kadar benzer olanı mı, yoksa sizi hiç andırmayan bir çocuğu mu? (Tek çocuk olsam da Boiling Springs'de sel tehlikesi olmadığı için her zaman minnettardım.)

Üniversitedeki ikinci senemde katıldığım "Yabancılaşma" konulu seminerde, tanımı hem edebiyat hem de sosyoloji başlıklarının altında listelenmiş "aberasyon" sözcüğünün, görüntüyü birebir yansıtamayan ayna anlamına geldiğini öğrenmiştim. Bundan uzun zaman önceyse vücudun, özellikle de yavrunun vücudunun, karşısındakini olduğu gibi yansıtan bir yüzey olduğunu anlamıştım. Örneğin DeAnne, Iris'in

neredeyse kopyasıydı, sadece gözleri ve dudak yapıları biraz faklıydı. Bu sebeple Iris, bir sonraki nesli heyecanlı beklemişti. Derken ben gelmiştim ve büyükannemin umudu suya düşmüştü.

Iris, erkek Fatma olarak geçirdiğim yılları alttan almıştı. Hatta annem beni, Shelby Şükran Günü'nün ana caddede yapılan kutlamalarıyla son bulan ve güneyli kızların bir ritüeli olan "bandonun önünde yürüyen kız" kursuna yolladığında ufak da olsa bir ilgi bile göstermişti bana. Dokuz yaşındaydım. Iris katlanabilir sandalyesiyle adliyenin merdivenlerinde oturuyordu. Büyük dayımsa hemen yanındaydı. Baton elimden fırladığında, Bebek Harper ayağa kalkıp üzerinde "Şükranlarımız Linda için!" yazan pankartı sallamıştı. Ben büyükannemin Bebek Harper'ı elindeki pankartı bırakması için zorladığına inanmak yerine bana el sallamakta olduğuna inanmayı tercih etmiştim.

Saçlarımı uzatıp, dudaklarıma parlatıcı sürüp, kadınlara dair eşyalarla dolu bir el çantasıyla ortalarda dolaştığımda, Iris beni büsbütün görmezden gelmeye başladı. Onun gözünde yok olmuştum çünkü bir hayal kırıklığıydım. Böyle olduğuma inanarak büyüdüm.

Kelly'e olanlar, fiziksel ve duygusal özelliklerin karşılığı olarak bildiklerimi doğruluyordu. Hayatının ilk on üç yılında Kelly annesi Beth Anne için vücudu olmayan, sadece sesten ibaret bir canlıydı. İsteksizce gösterdiği bebeklik fotoğraflarında görüldüğü üzere doğduğu ilk günden itibaren şişmanmış. Annesinin karnından çenesinin altında üç kat gıdı ve vücudunda, bir bebekten ziyade Shar-Pei cinsi bir köpek yavrusunu andırmasına neden olacak kadar çok buruşuklukla çıkmış. On dört yıl sonra, Beth Anne sonunda içinde büyüttüğü canlının güzelliğini fark ettiğinde, Kelly sanki nitelik kazanmış ve âdeta yeniden doğmuştu. Aniden göze hitap eden bir vücuda sahip olmuş, bu da onu görünür

kılmıştı. Lisedeki ilk senemizde sık sık en yakın arkadaşımın fazla kilolarının tamamından kurtulduğunu fakat vücudundan geriye kalanın fiziksel olarak hiç çekici olmadığını hayal ederdim. Ya o şişman kızın içinde zayıf ama çirkin bir kız gizliyse? Ya da sıradan bir kız? Lisede, üstlendiğim rol için yapmam gereken tek şey vardı; bütün derslerden en yüksek notla geçmek. Kelly'nin üstlendiği rolse çok daha karmaşıktı; göz önünde olmak, herkesi peşinden koşturmak. Kur yap ve takıl, teslim ol ve kendini ellet ama asla kimseyle birlikte olma. Kelly, üstlendiği rolü başarıyla oynamak için fazla zekiydi. Çok meraklıydı. *Bu nasıl hissettirir?* Çok eşitlikçiydi. *Şimdi aynısını sen bana yap.* Çok dürüsttü. *Durmanı istemiyorum.*

Kelly, 1985 senesinin ocak ayında Boiling Springs'den ayrıldı. Ayın son cumartesi günüydü. Yatak odam sabah güneşiyle doluydu ama ben hâlâ yatağın içinden çıkmamış, gün ışığıyla havada uçuşan toz zerreciklerine ve açık denizde yüzen gemi tablolarına gözlerimi kapatmıştım. DeAnne'in adımı söylediğini duydum. Sonra, "Kelly*konserveşeftali* telefonda*krempeynir*!" dediğini. Ters giden bir şeyler olduğunu bilerek gözlerimi açtım. Kelly ve ben birbirimizi çok nadir arardık ve aradığımız zamanlarda da telgraf metinleri gibi kısa, sözcükleri yutarak, etkili ve amaca yönelik cümleler kurardık.

"Alo" dedim.

"Linda*nane*?"

"Evet."

"Ben gitmek*haşlanmışhavuç* zorundayım."

"Nereye?"

"Rock*çiğyumurta* Hill'e*kurukayısı*."

"Teyzenin*mısırekmeği* yanına mı?"

"Evet."

"Ne kadar kalacaksın?"

"Dokuz ay*tuzlukraker*. Yani, aslında sekiz."
"Yüce İsa*kızarmıştavuk*."
"İsa'nın hiçbir*domates* suçu yok."
"Mektup yazacak*patatestava* mısın?"
"Evet."
Dıt.
"Kelly*konserveşeftali*?"

Kelly, 822 numaralı mektubunda, henüz küçük Skywalker'ı bırakamayacağını çünkü oğlanı hâlâ emzirdiğini yazmıştı. Ayrıca annesi Beth Anne, Kelly'nin hamileliği sırasında aldığı kiloların tamamını vermeden Boiling Springs'e dönmesini istemiyordu. "Yoksa insanlar anlar... Yani anlarsın... Şişman olduğumu!" Bu cümleyi okuduğumda, Kelly'nin kısa, ani gülüşünün odada çınladığını duyar gibi oldum. Teyzesinin onun artık evden gitmesini istediğine dair hislerini de eklemişti mektubuna. Ama teyzesi kırk yaşında, eski hippi ve kedi düşkünü bir kadındı ve bir yerlerde, bir yaşına kadar alınan anne sütünün, bebeğin bağışıklık sistemini güçlendireceğini okumuştu. Kelly bu yüzden yakın zamanda herhangi bir şekilde o evden uzaklaşmayacağından emindi. Söylediğine göre kadın anneliğe olan özlemini ve rekabet hissini bastırmaya çalışıyor ancak çok başarılı olamıyordu. Örneğin, anne ve çocuğunun az sonra beslenmenin en ilkel halinde bir araya geleceklerini tahmin edemezmiş gibi yapıp kendini kanepeye bırakacak "İşte buradasınız!" demek gibi tepkileri oluyordu ve Kelly küçük Skywalker'ı emzirirken, o da bebeğin bir yerlerini, genellikle ayağını tutuyordu.

Önceki kartlarında ve mektuplarında hamileliğiyle ilgili detayları paylaşmayan Kelly, 822 numaralı mektubunda paylaşmayı tercih etmişti. Hamileliğinin ikinci çeyreğinde, koku alabilme yeteneğinin nasıl bir av köpeğininki ka-

dar gelişmiş hale geldiğinden bahsetmişti. İki sokak ilerideki evde pişen yemeğin kokusunu alabildiğini yazmıştı. Haşlanmış patates ve ısınmış sütün yaydığı kokuların bile midesini bulandırıp, halsiz hissettirdiğini keşfetmişti. Bu mektubu yazdığında, beşinci ayının sonlarına yaklaşmış ve vücudunda biriken sıvılar yüzünden, bilekleri davul gibi şişmiş haldeymiş. Teyzesi, Kelly'nin vücudundaki ödemden kurtulabilmesi için yiyeceklerden tuzu tamamen çıkartmış. Bu durum sadece Kelly'nin tuz tadına daha çok aşermesine sebep olmuş. Tükettiği gıdaların içindeki gizli tuzları keşfetmekle yetiniyormuş Kelly. Domates suyu. Karamel şekeri. Dışarıdan alınmış elmalı turtanın dolgu malzemesi. Hazır kakao karışımı. Hamileliğinin üçüncü çeyreğine girdiğinde Kelly, derisi gerilirken çıkan sesleri duyabiliyormuş. O dönemlerde çok ağlamış çünkü artık kendi vücudunu tanıyamaz haldeymiş. Günün on iki ila on dört saatini uyuyarak geçiriyormuş çünkü hamile bir kız için uygun olan tek sakinleştirici uykuymuş. Bekar ve çocuğu tek başına büyütecek bir anne olmak için heyecanlı olan teyzesiyse boş zamanlarını bebek battaniyesi, başlık ve patik örerek geçiriyormuş. Bazen Kelly ve teyzesi bebeğe isim seçmek gibi bebek doğmadan önce yapılacak bazı aktiviteleri beraber yapıyorlarmış. Doğumla ilgiliyse, Kelly hiçbir şey hatırlamadığını yazmıştı.

Kelly mektubunu küçük Skywalker'ın tırnaklarına övgüler yağdırarak bitirmişti. Yazdığına göre, bebeğin tırnakları yağlı kâğıt renginde ve neredeyse onun kadar inceymiş. Sanki bir insan vücudunun parçası değil de bir haşerenin kanadı gibiymiş, her saat uzuyorlarmış. Kelly bebeğin tırnaklarına baktığında, neden büyüdüğümüzde tırnaklarımıza renkli ojeler sürdüğümüzü anlamış. Biz büyüdükçe tırnaklarımızın aldığı şekil, bizi hayal kırıklığına uğratıyormuş. Kalın ve kemikleşmiş, insan vücuduna göre fazla kabuklu. Küçük Skywalker için ufak, yuvarlak uçlu tırnak makası almış fa-

kat teyzesi bir yerlerde bebeklerin tırnaklarını kesmek yerine, diş yardımıyla nazikçe kopartmanın daha sağlıklı olduğunu okumuş. Kelly bebeğin tırnaklarını ısırarak kısaltmayı reddettiğinden onun yerine teyzesi bunu yapmış. Küçük Skywalker'ın ufacık el parmakları ve yumuşacık ayak parmaklarını, teyzesinin ağzında gördüğünde midesinin bulandığını yazmıştı. Bebeğin nasıl da yardıma muhtaç olduğunu yazmıştı. Kelly'nin asıl söylemek istediği kendisinin nasıl da yardıma muhtaç olduğuydu.

Küçük Skywalker'ın ilk doğum günün ardından, ailesi Kelly'nin Rock Hill'den ayrılmasını istedi. Teyzesi düzenli olarak haberleşeceklerine söz verdi. Gerçekten de haberleştiler. Aralarındaki anlaşma oldukça basitti. Teyze, Kelly'e her ay telefon edecekti. Kelly, teyzeyi asla aramayacaktı. İlişkilerinin boyutu Luke'un doğum günlerinde ve Anneler Günü hariç diğer özel günlerde çekilmiş fotoğraflara ek olarak yapılan bu aramalarla kısıtlıydı. Teyzesi şu anlaşmayı önermişti: Eğer bir gün Luke biyolojik annesini soracak olursa teyzesi, Kelly'nin adını ve iletişim bilgilerini verecekti. Bildiğim kadarıyla Luke henüz bu soruyu sormadı. Bu durumda, ikinci isminin Skywalker olduğundan ve hayatının ilk senesinde iki tane on yedi yaşında kızın isminin sonuna küçültme ekleri ekleyerek kendisi hakkında mektuplaştığından habersizdi. Kelly'e göre, şu an Luke'un görünüşü aynı babasıydı. Bana Luke'un hiçbir fotoğrafını göstermemiş olmasının sebebi de muhtemelen buydu. Kelly'nin sırrı, Luke'un yüz hatlarıyla gün yüzüne çıkacaktı.

Kelly'nin kedi bakıcısı teyzesi Luke'u yasal olarak evlat edindikten sonra, kedigiller dünyasına olan merakını geride bırakıp Güney Carolina'nın olmasa da Rock Hill'in ilk yoga salonunu açtı. Hatha yogayı günümüzde daha çok Silikon Vadisi olarak bilinen Kuzey Kaliforniya'da yaşayan bir

girişimcinin videolarından öğrenmişti. Yoganın hem insanlar için hem de kendisi için kârlı bir girişim olduğu kanıtladı. Kelly'nin teyzesi ve Luke, daha geniş bir eve taşındılar ve her yıl düzenli olarak Hindistan'a seyahat etmeye başladılar. Burada teyze bir yogiyle yoga çalışmalarına devam ederken, Luke da Hindistanlı bakıcısından ikinci dil olarak Hintçe öğrendi.

Beth Anne'in en küçük kardeşi olan teyzenin aileyle hiçbir zaman güçlü bağları olmamıştı. Kelly on dört yaşındayken teyzesi, aileyle olan ilişkisini senede bir kez ziyaret edecek şekilde sınırlamaya başlamıştı. Kelly kendilerine gerçekleştirdiği sınırlı ziyaretler sırasında teyzeye notunu vermişti. Teyzesi ailenin, İncil Kuşağı olarak bilinen muhafazakâr bölgenin dışında yaşamayı tercih eden tek üyesiydi. Üniversite mezunu değildi ama çok heceli sözcüklere hâkimdi ve dile yabancı dillerden girmiş sözcükleri kullanabiliyordu. Kelly, teyzesinin bazen bu sözcüklerin anlamlarını bilmese de onları kullandığını fark edebilecek kadar zekiydi. Teyzesini tarif ederken "isteklimsi" sözcüğünü kullandığını hatırlıyorum. Ona cevaben, bunun gerçek bir sözcük olmadığını yazmıştım. Kelly ise cahil insanların içindeki sofistike sözcükler kullanma arzusunu açığa çıkartmak için bu sözcüğün literatüre girmesi gerektiğini söylemişti. Her şeye rağmen, Kelly hamile kaldığında ilk aradığı kişi bu kadın olmuştu.

Kelly'nin teyzesi, Luke'un yasal ebeveyni olduktan sonra geniş ailesiyle de iletişimi tamamen kesti. Bu durum, bir utanç kaynağının bir başka utanç kaynağı haline dönüştüğü ailenin işine gelmişti. Aile zaten "kendini ne tür bir duruma soktuğu"yla başlayarak, Kelly'nin teyzesinin hayata dair verdiği kararlara karşısında dehşete düştüklerini uzun süredir açık açık dile getiriyordu. Kaliforniya: Halk. New Mexico: Kızılderililer. Arizona: Kediler. Güney Carolina: Kediler ve yoga. Geçmişi göz önünde bulundurulduğunda, kedi ba-

kıcılığı bu kadının içine girdiği bu topluluklar arasında en "normal" olanıydı.

Kelly'nin teyzesinin bir adı vardı elbette. Fakat Kelly onun yanına gittikten sonra bu ismi hiç kullanmak istemedim. Biyolojik annelerin isimleri genellikle bilinmez. Ben de bir kerecik olsun evlat edinen annenin isminin bilinmemesini istedim.

Kelly'nin bebeğin bugüne kadarki hayatıyla ilgili detaylarla dolu mektubunu okurken epey sinirlendiğimi hatırlıyorum. Babamın vefatıyla ilgili tek bir cümle bile yazmamıştı. Anneliğin onu ne kadar değiştirmiş olduğuna, emzirdiği hariç etrafındaki herkese karşı algısının nasıl köreldiğine ve bu umursamazlığını benimle paylaşmayı uygun buluşuna inanamamıştım. Bu duygularım tek bir retorik soruda bir araya gelmişti: Bu kız nasıl saçma sapan bir dünyada yaşıyor? Benim dünyamın sınırları benim için çok netti. Babam açık bir tabutun içindeydi ve artık üstü toprakla örtülüydü. De-Anne ikisine ait yatakta yalnız başına yatıyordu. Büyükannem Iris aşırı kilolu, kindar, etrafına ateş püskürtmeye meyilli bir diyabet hastasıydı ve bu özelliklerden biri onu ailemizden göçüp gidecekler arasında ilk sıraya taşıyordu. Büyük dayım, şarkı söylercesine konuşan Bebek Harper, acıdan sus pus olmuştu. En yakın arkadaşımdan beklediğim, biraz iyi niyet, kayıplarımın farkında olması ve ağlayabileceğim bir omuzdu. Onun sunduğu tek şeyse Küçük Skywalker adında bir bebekti.

Bu tanıdık şehrin en uzak köşesinde, mavi ve gri renkli bir çiftlik evi vardı. Kelly'nin mektubu o evin koridorundaki masanın üstünde beni bekliyordu. Mektubun hemen yanındaysa bana yazdığı ilk mektubun hayaleti duruyordu. Posta bakanının aramızdan ani ayrılışı, mektupların ulaştırılamama ve okunmama riskini beraberinde getiriyordu. 822 nu-

maralı mektubun içeriğini tekrar tekrar gözden geçirmek için oraya dönüp duruyordum. Taze anne Kelly'nin, o zamanlar benim anlamadığım neyi anlayarak bu satırları yazmış olduğunu çözebilmek için kaç defa okumam gerekecekti? Saymayı bıraktım. Iris'in vefatından sonra bile neyi göremediğimin hâlâ farkında değildim. Bebek Harper'ın bana en son hediyesi, Kelly'nin asla açık açık yazmadığı ama her sözcüğünün ardında gizli o gerçeği göstermekti: Hayat, ölümü gölgede bırakır.

Sular yükselir. İki elin ve bir tek kalbin var (kırık bir kalp çünkü hayatının yok oluşuna şahitlik ediyor). Ağlayan bir bebek ve bir ceset var. Hangisine tutunursun ve hayatında daha önemli bir yere koyarsın? Bu bebekle kan bağının olup olmaması vereceğin cevabı etkilememeli.

Taze anne Kelly'nin benden çok önce fark ettiği gerçek, bana olanların kendi bebeğine çok daha erken olacağıydı. Zira geride kalanlar için ölenler ya da bırakıp gidenler arasında ne fark vardı ki?

On Üçüncü Bölüm

Kuzey Carolina topraklarında, Virginia sınırındaki Roanoke Nehri kıyılarında kurulmuş bir plantasyonda, köleliğin içine bir oğlan çocuğu doğmuş. Birileri, çünkü annesi ya da babası mı yoksa bir başkası mı bilmeyiz, ona George ismini koymuş. İkinci ismiyse Moses imiş. Öte yandan hem bu plantasyonun hem de çocuğun sahibinin ismi William (bu ismi babasının ve annesinin verdiği şüphesiz), soyadı ise Horton'muş. Bu yüzden bebeğin soyadı da Horton olmuş ve bu da bebeğin prangalarının ilkiymiş. George Moses Horton'ın hatırlayabildiği ilk anısı, yapışarak onu tuttuğu zamanlarda annesinin sıra sıra tütünler arasında bükülmüş bir halde ağır işçiliğin ritmiyle eğilip kalkan sırtıymış. George Moses henüz küçücük bir çocukken, William Horton –bir vitrin, bir çalışma masası, gümüş mumluklar, köleler, atlar ve iki inekten oluşan– mallarının tamamını Chapel Hill kasabası yakınlarındaki bir alana taşımış. George Moses, nehrin sesinden uzak bu topraklarda büyümüş ve annesinin ibadet ederken huzuru bulduğunu öğrenmiş. Annesi ona duaları, ilahileri, Tanrı adına ağızdan çıkabilecek bütün sözcükleri

öğretmiş. George Moses, hepsini öğrenmiş, kafasında bunlarla oynayıp yepyeni bir cümle üretmiş; "Ayaklan ruhum, ayaklan ve buradan gitmemize vesile ol." Bu sözcükleri kendi kendine tekrar edip açık ve net mesajlarıyla, bir şiirin ilk cümlesi olabilecek yapılarıyla ve kendi yarattığın bu sonsuza kadar sadece ona ait olacak cümle ile mutlu olurmuş. Başka kelimeler de kafasında bir araya gelmiş ve şiir tamamlanmış. Özgürlük için yapılan ilk çağrı, ibadet olarak söylenen bir kıtaya gizlenmiş.

Ayaklan ruhum, ayaklan ve buradan gitmemize vesile ol
Gerçek bir şölen için ayaklan;
Kar beyaz bir kisvenin üzerindeki örgüler gibi
Bir olmaya ve misafir olmaya git.

George Moses'ın annesi, onu iyi eğitmiş. Anladığı sözcükler güzelmiş çünkü gerçekliği hem gün yüzüne çıkartan hem de saklayabilen sözcüklermiş. George Moses yirmi yaşına geldiğinde, kendine sakladığı ve bir kitap basmaya yetecek kadar şiiri varmış. Güvende olmaları için bu şiirleri kimseyle paylaşmamış. Özellikle de artık George Moses'ın sahibi olan ve onun sözcüklerine de sahip olmaya çalışan William'ın oğlu James Horton'dan saklamıştı şiirlerini. Horton arazisindeki her bir ürün artık ona aitmiş. Onun ineklerinin sütü, onun arazisinde yetişen tütün, onun kölesinin çocuğu. George Moses, çiftliğin kurallarını biliyormuş. Çiftliğin sınırları içinde, kendine çizilmiş olan sınırların da farkındaymış.

James Horton bir gün, George Moses'a bakıp görmek istediğini görmüş; genç, uzun boylu, sakin, yumuşak mizaçlı ve güvenilir bir adam. O günden sonra George Moses, çiftliğin üretim fazlası meyve ve sebzelerini satmak üzere pazar günleri Chapel Hill'e gönderilmiş. Horton ailesinin ürettiği domateslerin, bezelyelerin, çileklerin ve eriklerin tamamını tüketmesi mümkün değilmiş.

Chapel Hill George Moses için yeni, hüzün dolu bir dünyaymış. Çiftlikteki kuralların tamamı burada da geçerli olduğu gibi, annesinin ona öğretemediği yeni kurallar da varmış. Kuzey Carolina Üniversitesi burada bulunuyormuş ve sokaklar George Moses yaşında birçok delikanlıyla doluymuş. Bu delikanlılar, eğlence için ve bazen de yiyecek almak için pazara giderlermiş. George Moses, bu delikanlıların kendisinden alışveriş yapmaları için türlü gösteriler yapmak zorunda kalırmış. Haydi! Bize bir şarkı söyle. Biraz dans et. Annen üç beş hareket öğretmiştir sana, öyle değil mi? George Moses'ın gururu onu ele vermiş. Derin bir nefes almış ve şiirlerinden biri dudaklarından dökülüvermiş. Genç delikanlı bunun güzel bir gösteri olduğunu düşünmüş. Şiir ezberlemiş bir köle! Dizlerine vura vura gülmüşler ve kahkahalar atmışlar. George Moses daha da gururlanmış. Onlara, şiirin kendisine ait olduğunu söylemiş. Elbette o sözcükler ağzından döküldüğü an, şiir artık ona ait olmaktan çıkmış.

Büyük dayım Harper, altmış altı yaşındaydı ve ilk kez uçağa binecekti. Charlotte Havaalanı'nda beklerken kendini sakinleştirmek için Patsy Cline'ın "You Belong to Me"* *–Gümüş bir uçakla geç okyanusu. Yağmurla ıslanmış ormanı seyret–* şarkısını mırıldanıyordu, ta ki Patsy'nin bir uçak kazasında hayatını kaybettiğini hatırlayıncaya kadar. Kuzey Carolina ile Connecticut arasında bir okyanus ve orman olmadığını da düşünerek, mırıldandığı şarkıyı değiştirdi. Uçağa biniş anonsuna kadar, Frank Sinatra'nın "Come Fly With Me"** şarkısını mırıldanarak oyalandı. *Haydi uçalım, çok uzaklara uçalım... Nefesimizin kesildiği yükseklere çıktığımız-*

(*) Bana aitsin – ç.n.

(**) Gel, uç benimle – ç.n.

da. Süzüleceğiz gözlerimizde yıldızlarla. Bebek Harper önce New Haven'a arabayla gitmeyi düşünmüş, sonra bu seyahati benim yaşadığım gibi gerçekleştirmeye karar vermişti. Yeryüzünün ayakları altından kayıp gitmesini hissetmek istiyordu, Kuzey Carolina'nın giderek küçülmesini seyretmek, altında kalan evlerin ve arazilerin giderek soyutlaşıp en sonunda yok oluşunu görmek istiyordu. Uçuş deneyimine hâkim olan duygunun kaybetmek değil, yükselip uzaklaşırken kazanılan momentum duygusu olduğunu söyledim ona. Bu yüzden uçakla seyahat etmeye karar verdi.

1990 senesinin mayıs ayıydı, Yale'den mezun oluyordum. Bebek Harper törene gelip diplomamı aldığımı gören tek aile üyesiydi. Bana, babam ve büyükannem Iris'in cennetten beni izlediklerine emin olduğunu söylemişti. Hayatta olmasına rağmen davet etmediğim annem, DeAnne'den ise hiç bahsetmemişti.

Büyük dayım mezuniyet törenime gelirken, muhtemelen en son Eisenhower ilk seçildiğinde giydiği dar kesim, beyaz, keten bir takım elbise giymişti. Takımını aynı beyazlıkta bir Oxford gömleğiyle tamamlamış ve bir de üzerinde kardinal kuşu (Old North'u temsilen) işlemesi bulunan mavi (Yale'i temsilen) bir papyon takmıştı. Albay Sanders, Tom Wolfe ve Pee Wee Herman'ın bir karışımı gibi gözüküyordu. Bir başka deyişle, Bebek Harper gibi gözüküyordu. Yale'de okuduğum süre boyunca kaldığım Pierson Yurdu'nun bahçesinde onu gördüğümde, hiç tereddüt etmeden kocaman gülümsedim; geçtiğimiz dört yıl boyunca hiç tereddütsüz gülümsememiştim.

Bir aile geleneği olarak, babam ve onun büyükleri gibi ben de aynı yurda yazdırılmıştım. Pierson'ı ilk gördüğümde, kendimi tutamayıp gülmüştüm. Pierson, Iris ve Walter Wendell'ın Piedmont Caddesi'ndeki evinden çok büyük olsa da aynen onun gibi dışı yeşile boyalı bir evi andırıyordu. İç savaş öncesinde, kuzeye gelirken yanlarında sahip olduk-

ları köleleri de getiren güneyli beyefendilerin kölelerinin barınma ihtiyaçlarını giderecek tek yerin Pierson olduğuna dair sık sık anlatılan (Yale'in her yerinde olduğu gibi hem doğru hem aslı olmayan) hikâyeler vardı. Bu hikâyenin doğruluğu ispatlanmamıştı. Yale'de yurt sistemi 1933'e kadar yoktu. Fakat Yale'i temize çıkartan bu hakikatin açıklayamadığı bir başka konu daha vardı; Pierson'ın neden kireç kaplı tuğlalardan yapılmış, demir tırabzanları çiçeklerle süslenmiş ve "Köle Bölümü" olarak bilinegelmiş bir kısmının olduğu. Belki de iç savaş öncesi döneme dair bu efsanenin çıkış sebebi, yurt bölümünün inşa edildiği seneyle bu kısmına verilen isim arasındaki uyuşmazlıktı. Hakikati olduğundan daha da inandırıcı kılmak için ortaya atılmış bir yalan. Köleler için tasarlanmış gerçek mekânlar, tarihin tozlu sayfalarında hâlâ yerini koruyordu. Hayal ürünü köle bölmeleriyse tarihin pornosuydu. Pierson'ın Köle Bölümü'nü ilk gördüğünde babamın neler hissettiğini merak etmiştim; yüzlerce kilometre kuzeye seyahat edip güneyde yaşadığı sorunlara benzer sorunlarla karşılaştığında neler düşündüğünü ve bu duyguların ona kendini evden daha da uzak hissettirip hissettirmediğini merak etmiştim.

Büyük dayımı baştan aşağı süzerken, babamın ayakkabılarının bana doğru yaklaştığını fark ettim. Kalın tabanlı, kahverengi deriden yapılmış, sol topuğu giyilmekten erimiş ve sağ parmağın üstüne denk gelen kısmında bir çizgi olan ayakkabılar. O an Bebek Harper'ın, Boiling Springs'e dair mümkün olan her şeyi yanında getirdiğini fark ettim.

Babamın vefatının üzerinden neredeyse beş sene, büyükannemin vefatının üzerindense üç seneden fazla geçmişti. Iris'in cenazesinden beri DeAnne ile konuşmamıştık. DeAnne'e son mektubumu üniversitenin ikinci senesinde yollamıştım. Onu yeniden göreceğim zamanın bir cenazeye denk geleceğine inanmıştım. Bu cenazenin Bebek Harper'ın cena-

zesi olmamasını umut etmiştim. Bu durumda geriye tek bir seçenek kalıyordu ve bence bu seçeneğin gerçekleşmesinde sorun yoktu.

Bebek Harper'a duyduğum özlem, Boiling Springs'e gitmiyor olmamın en kötü yanıydı. Her hafta telefonda konuşurduk. Genellikle konuşan o olurdu. Bense ahizeyi kulağıma yapıştırıp onu dinlerdim. Her ay bana ufak tefek harcamalarım için çek yollardı. Çekin açıklama kısmında "Ufak tefek harcamalar" yazardı. Bu parayı sigaralara yatırırdım, bu yüzden çek benim için açıklamadan yazandan çok daha fazlasıydı, "önemli harcamalar" için kullanılıyordu. Her doğum günümde ve takviminde işaretlenmiş olan her bayramda bana bir kutu çikolata gönderirdi. Bebek Harper, Whitman's Sampler çikolatalarını severdi. Ben de. Kutunun içinde her biri kendi bölmesine yerleştirilmiş farklı çikolataları, ağzımda tatlarını hissettiğim sözcüklere göre yeniden adlandırmak, beşinci sınıftan beri devam ettirdiğim yavaş fakat metodik bir proje haline gelmişti. İlk önce ismi Ceviz Topu olanı adlandırmıştım, benim için bu çeşidin adı "Rusya" olmuştu. Bitter çikolata toplarının yeni adı "Statik" oldu. Vişne likörlü çeşitse "İlkel İnsan" oldu. Bebek Harper, çikolatalarla beraber yokluğumda çektiği fotoğrafları da yollardı ve bu fotoğraftakilerin hepsi benim tanımadığım insanlar olurdu. Tanıdığımız çok az kişi kaldığı için böyle farklı ufuklara yelken açtığını söylemişti.

* * *

"Linda Vista!" Büyük dayım Harper'ın sesi kendisinden önce ulaşmıştı bana. "Nerelere gittin, neler yaptın?" Sesinde, telefonda hissetmediğim bir tereddüt vardı.

Uzanıp ona sarıldım.

Kucağı tuhaf ve sevgi doluydu. Her zamanki gibi kollarını vücuduma nereden değdireceği konusunda kararsız kalmış-

tı. Yunan mimarisinde inşa edilmiş evin odaları gibi kokuyordu; tıraş losyonu olarak kullandığı Witch Hazel, yanmış kahve ve limon aromalı Pledge marka parke cilası kokularının karışımı. Dikkatlice saçlarıma değen bir el hissettiğimde, boynuna gömdüğüm yüzümü kaldırdım.

"Sana*konservetazefasulye* daha çok benzemek istedim*tuzlutereyağı*" dedim. Espri amaçlı söylediğim cümle ağzımdan çıkar çıkmaz, sesimin Yale'de genellikle takındığım ton gibi alaycı çıktığını fark ettim.

Bebek Harper birkaç adım geri gitti. Gözlerinde gün ortasında gökyüzünü kaplayan bulut kütlelerini andıran bir bakış belirdi, bu da saçlarımı kestiğim için pişman olmama sebep oldu.

İlk uçak yolculuğum için Bebek Harper beni Charlotte Havaalanı'na bırakırken, yanında fotoğraf makinelerinden bir tanesi vardı. Fazla özelliği olmayan bu basit makine, kendisine hediye edilmişti ve Bebek Harper bunu nadiren kullanırdı. Uçağa binmek için beklerken oturduğumuz alanda, yanımızda oturan kadının fotoğraf makinesini ellemesine izin verince çok şaşırmıştım. Kadından ikimizin fotoğrafını çekmesini istemişti. Sonra da kibarca iki kare daha çekmesini rica etmişti. İlk flaş patladığında gözlerini kapatmış olduğunu biliyordu. Köz kırpmak için doğru zamanlamayı, yüzündeki gülümsemeyle uzun süre durabilmeyi ve gelecek nesillerin görebilmesi için poz vermeyi bilmediğini düşünmüştüm. Dört yıl sonra mezuniyetimde havaalanındaki o fotoğrafları hâlâ görmemiştim. Nihayet bir gün fotoğrafları gördüğümde, Bebek Harper'ın gözlerinin kapalı olduğu fotoğraf gözlerimin dolmasına sebep olmuştu.

Pierson'ın solmuş kırmızı tuğladan duvarları ve mezuniyet töreni için yeni boyanmış yeşil kepenkleri arasında birbirimize bakarken, Bebek Harper fotoğraflar çekildikten biraz sonra şişkin gövdeli uçağın içine giden koridorda göz-

den kaybolan fotoğraflardaki o kızı düşünüyor olmalıydı. Yanından uzaklaşan kızın, upuzun saçlarındaki dalgaların ritmini seviyordu. Bebek Harper, yüzüme bakarken o kızı özlüyordu.

"Linda Vista, o zaman bu jestin beni çok mutlu etti" dedi Bebek Harper.

Yüzümü bir gülümseme kapladı, Bebek Harper'ın espri anlayışının hâlâ aynı olduğunu görmek beni rahatlatmıştı.

Saçlarımı, Bebek Harper'ın kendi saçlarını hiç kestirmediği kadar kısa kestirmiştim ama ona olan bağlılığımdan, kâküllerimi asimetrik yaptırmıştım. Böylece aşağı düşüp bir gözümü kapatabileceklerdi. Üzerimde, ikinci el eşyalar satan Kurtuluş Ordusu* mağazasından aldığım siyah bir takım vardı. Pantolon uzun paçalı, bol kesimliydi, üzerimdeki küçücük ceketse belimde bitiyordu ve omuzları tam oturuyordu. Ayağımda, boyumu tam yedi buçuk santim daha uzun gösteren kırmızı (Harvard'ı temsilen) gece ayakkabıları vardı. Rujumsa ayakkabılarımdan bir ton koyuydu. Göz makyajım likit göz kalemiyle yapılmış, Kleopatra'nınkine benzer bir makyajdı. Yale'de geçirdiğim dört sene, birçok güzel ve işe yarar bilgi edinmiştim. Bunlardan birisi, saklanmanın farklı yöntemleri olduğuydu. Kalabalığın arasına karışıp kaybolmak bunlardan biriydi. Tahmin edebileceğinizin aksine bir diğeri, kalabalığın arasında dikkat çekmekti. İnsanlar sadece kostümünüzü ve maskenizi görür, bunların altındaki gerçekleri görmezden gelirlerdi.

İlk senemin sonunda, Kelly'nin "Sid Vicious ve Katharine Hepburn'ün aşkının meyvesi" olarak adlandırdığı bir bakış edinmiştim kendime. *Yale Günlük Haberler* gazetesinin kampüsteki ana kütüphane binası Sterling Anıtı'nın önün-

(*) Salvation Army. Yüz yirmi altı ülkedeki bağış dükkânları ve hayır kuruluşlarıyla bilinen bir Protestan uluslararası yardım organizasyonudur "Salvation" İngilizcede "ruhun kurtuluşu" anlamına gelir – ç.n.

de sigara içerken çekilmiş bir fotoğrafımın basıldığı sayısını Kelly'e göndermiştim. Fotoğraf, sebep olabileceği tüm sağlık sorunlarına rağmen, sigaranın görsel sanatlar ve edebiyat alanında ne kadar "zorunlu" bir obje olduğuyla alakalı bir makaleyle beraber basılmıştı. Makale kampüs hayatından bir kesit sunuyordu. Acemi bir muhabirin sıradan bir konuyu ilginç bir hikâyeye dönüştürüp dönüştüremeyeceğini görebilmek amacıyla bir birinci sınıf öğrencisine ödev olarak yazdırılabilecek türden bir makaleydi. Muhabir güzel sanatlarla alakalı bölümlerde okuyanların eceline susamış olduğuna, mezun olduktan sonra iş bulamayacağımıza dair fikrini de makaleye eklemişti. Fotoğrafı beğenmiştim çünkü kameraya sert sert bakıp hareket çekiyordum. Gazete kupürünü Kelly'e yollarken, makalenin yazılı olduğu kısıma, "Sigara Karşıtı Propaganda!!" yazmıştım. Cevap olarak bana, Sid Vicious ve Katharine Hepburn'ün konuya dahil olduğu betimleyici ifadeyi yollamıştı. Konuya çok uygun olduğunu düşünmüyordum ama ifade ve böyle bir melezleşme sonucu ortaya çıkabilecek olasılıklar hoşuma gitmişti. Kelly'e cevaben, bu melezliğe uygun bir hayat yaşamak için elimden geleni yapacağıma söz vermiştim. Son senemde, her ikimizin de beklentilerini karşılamayı başarmıştım.

Gün ortasında gökyüzünü kaplayan bir başka bulut kütlesi...

Bebek Harper'ın *biz*im hâlâ aynı olduğumuza, hiçbir şeyin değişmediğine inanmasını istiyordum. O ve ben bir aileydik ve dış dünyada kendime yapabileceğim hiçbir şey bunu değiştiremezdi. Son gördüğüm zamana göre biraz daha soluk bakan o mavi gözleriyle beni incelemeyi bırakmasını, onun yerine etrafına, Pierson'ın avlusunda kızı ya da oğlunun mezuniyeti için bir araya gelmiş diğer ailelere bakmasını istiyordum. Boiling Springs'de beni bu tarz çocuklara karşı hazırlayacak hiçbir tecrübem olmamıştı. Anaokulundan beri

içinde oldukları rekabete, geldikleri yerlerde yaşadıkları pahalı hayat tarzlarına, dans ederken bu kadar ritimsiz oluşlarına, buz gibi soğuğa aldırış etmeyişlerine, L.L. Bean marka botlarına alışkın değildim. Bu insanların içine karışıp görünmez olmam imkânsızdı. Bunu ne kadar denersem, o kadar daha derine batıyordum.

Büyükannem Iris'i tabutun içinde görmek, kendime dair çok basit bir gerçeği fark etmemi sağlamıştı. Cenazesinin olduğu gün bile büyükannem ailemizin doğruları söyleyen kişisiydi. Iris'in yüzü fazlaca sürülmüş pudra yüzünden parlıyordu. Yüzünde, muhtemelen cenaze makyajcısının biraz orantısız sürmüş olduğu parlatıcıdan dolayı üzgün bir ifade vardı. Iris, manolyalar ve Asheville'den alınacak yemek hizmetine ek olarak, otuz sekiz beden karanfil pembesi elbisesini ve bilek kısmında üç tane inci düğme bulunan fildişi renginde eldivenleri de önceden seçmişti. Parlak gece ayakkabıları, elbisesiyle uyumlu renkte boyanmıştı. Bu ayakkabılar Iris kiloluyken alınmış olmalıydı çünkü yeni incelmiş ayakları ayakkabıların içinde yüzüyordu. Eldiven giydirilmiş sol elinin yanına küçük bir el çantası yerleştirilmişti. Aklımdan, "Cennete giderken yanına ne alman gerekebilir Iris?" diye geçirmiştim. "Bir ayna, bir dudak parlatıcısı ve bir yirmilik mi?"

Iris, önce Walter Wendell sonra da Tanrı'yla karşılaşmaya hazırdı, aynen bu sırayla. Yaşadığı gibi ölmüştü; sonuna kadar kendine karşı dürüst, mutlu değilse bile halinden memnun. Iris kupa kızıydı, biz geriye kalanların tamamıysa jokerler. Kardeşinin tüm zihnini meşgul ediyordu. Ölümünün ardından vücudu sertleştikten sonra bile Bebek Harper'a ne yapması gerektiğini söylemiş olan o değil miydi? Cenazesinde dahi kızına karşı son kozunu oynamak için eline geçen fırsatı değerlendirmişti. Dengesiz sürülmüş dudak parlatıcısı bir yana, Iris karanfil pembesi elbisesi içinde göz alıcıydı.

Kızıysa dulların giydiği matem elbisesinde sıkışıp kalmıştı. Iris her zaman güneşti. Son saatlerine bile bizi ışınlarıyla yakarak damgasını basmıştı. Onun gözünde hepimiz bu dünyada yapayalnızdık. Esas kastettiği, onu örnek alıp, hayatın tadını çıkartmamız gerektiğiydi.

Gülümsemesinden ruju hiç eksik olmayan büyükannem Iris, Boiling Springs'den ayrıldığımdan beri gerçekleştirmeye çalıştığım küçük numaralarla eğlenmiş fakat asla bu numaralardan etkilenmemişti. Zaten kayıp bir kız, kalabalığın arasında daha fazla kayıp olamazdı. İşin aslı, onun tabiriyle küçük kanarya artık kendini beyaz bir güvercine dönüştürmeye çalışıyordu. Bunu yaparken de görünmez olmak yerine yok oluyordum ve Iris gözleri kapalıyken bile bunun farkındaydı.

Büyükannemin cenazesinden sonra New Haven'a döner dönmez, L.L. Bean botlarımdan ve J. Crew kataloglarımdan kurtuldum. Bu katalogları, istememiş olmama rağmen okula başladığım ilk günden beri Yale'deki posta kutumda bulmaya başlamıştım. Kataloglar, sundukları bej bir pantolon ve patlıcan moru bir süveterden oluşan takım aracılığıyla, kampüsteki herkes arasında alakasız bir homojenlik vadediyorlardı. Sahte incilerim ve yarım balıkçı yaka kazaklarımın tamamını attım. Lise yıllarım boyunca tüm ihtiyaçlarımı karşılayan, sadece siyah renkli kıyafetlerden oluşan kıyafet dolabı anlayışıma döndüm. Tek farkı artık eskisi gibi olunamazdı. İkinci el mağazalardan alınan, naftalinden yırtılmış ve toz içinde kalmış kıyafetlerle yepyeni bir karakter geliştirmiştim. Eczanelerde satılan kaliteli kozmetik ürünlerini özgürce kullanmaya başlamıştım. Hem klasik Hollywood'un ışıltısını hem de Londra'nın King's Road caddesindeki punkların tarzını göz önünde bulundurarak makyaj yapıyordum. Tüm bunların hissettirdiği ise dil dolanmasının görsele dönüşmüş hali, bir huysuzluğun tersi tarafından dışa vurumu,

ve aksi halde içimde kalacak olanlara karşı duyduğum özlemin karışımı gibiydi. Kendimi büyük bir canlılıkla, günlük hayatımı geçirdiğim dünyanın bulunduğu paralel bir evrene, hiçbir şeyle kesişmeyen bir yörüngeye fırlatmak istiyordum. Bir başka ifadeyle, neredeyse on dokuz yaşına gelmiş biri olarak sonunda kendimi şekillendiriyordum.

* * *

Mezuniyet töreni için seçtiğim kıyafeti iyice gözden geçirdikten sonra büyük dayım, "Peki şapkan nerede, Linda Vista?" diye sordu. Aynı tereddüt bu sorusunda da hissediliyordu. Sesi, ilk uçak yolculuğumun öncesinde bana verdiği "özel bir şey" olan geniş krem rengi bantlı kahverengi fötr şapkayı göremediği için kalbi kırılmış gibi çıkıyordu Bebek Harper'ın. Uçağa biniş için son çağrı yapıldığı sırada, fötr şapkayı bir göz kırpması eşliğinde vermişti bana. O zamanlar fötr şapkayı verirken bana göz kırpmasının, daha önce aramızda geçen, Amerikan Havayolları sayesinde Tanrı'ya yakın olacağım hakkındaki sohbetimizden dolayı olduğunu düşünmüştüm. "Come Fly With Me" albümünün kapağını görene kadar göz kırpmanın ve şapkanın bambaşka bir anlamı olduğunu anlamamıştım.

Bu albüm Leo'nun plak koleksiyonu içinde yerini almıştı. Üstelik de hayatındaki diğer objelerden farklı olarak, plastik bir poşetle tozdan ve yağlı parmak izlerinden korunmuştu ve oldukça iyi durumdaydı. Albüm kapağında, genç Sinatra'nın Akdeniz'in rüzgârlı zamanlardaki renklerinin içinde özgürce gülümsediği bir fotoğrafı vardı. Sinatra sağ elini bir kadının eline uzatmış (kadının vücudunun geri kalanı kadrajın dışındaydı), sol eliniyse otostop çekiyormuş gibi kıvırmıştı. Arka planda, üzerinde gösterişli kırmızı çizgiler olan beyaz gövdeli uçaklar hevesle piste yerleşmiş, hazır halde bekliyorlardı. Tepedeyse masmavi bir gökyüzü vardı. Ol-

dukça davetkâr, insanları seyahat için baştan çıkaracak bir görseldi ve kesinlikle, uçakta sevişme fantezisi olanların arasındaki şifre haline gelen Mile High Club tanımının öncüsü niteliğindeydi. Sinatra'nın başındaki şapka hemen dikkatimi çekmişti; herşeyden önce büyük dayım Harper'a ait olarak zihnimde yer etmiş bir parçaydı. Büyük dayım bana fötr şapkayı verirken, 1957 senesinde satın aldığını ve sadece iki kere giydiğini söylemişti. Sinatra'nın albümünü gördüğümde, hangi sene çıkmış olduğuna bakmıştım: 1957. Otuz üçüne gelmiş Bebek Harper'ın hayatında en az iki sefer gösterişli ve tarz giyinmiş olduğuna sevinmiştim. Onu o günlerdeki haliyle hayal etmeyi seviyordum. Altmış iki yaşında o fötr şapkayı bir göz kırpması eşliğinde bana verene kadar gözden uzak bir yerlere kaldırdığını, uçuş fantezisini, hızlıca istediği yere ulaşabilme vaadini ve varış anın romantikliğini neden bu kadar uzun süre bastırdığını düşünmekten ise hiç hoşlanmıyordum.

Belki de büyük dayım, birdenbire Boiling Springs ve New Haven arasındaki uzaklığı hissettiği için bana o fötr şapkayı sorma ihtiyacı hissetmişti. Sonra kulağıma eğilip fısıldadı, "Thomas seninle çok gurur duyardı, küçük kız." Büyük dayım Harper bana hiçbir zaman böyle seslenmemişti. Sadece büyükannem Iris bana "küçük kız" derdi. Bu ifade aynı anda hem acı verecek kadar genel hem de bir o kadar tatlı ve sevecendi. Babamın ismiyle aynı cümle içinde bu ifadeyi duyduğumda, yüzümü tekrar büyük dayımın boynuna gömdüm. Bu kez o da kollarıyla beni sardı ve Pierson, Yale, New Haven, hatta bütün Connecticut eyaleti aramızda kayboldu.

Mezuniyet töreninin amacı, Yale mezunu olmanın hayat boyu sürecek ayrıcalığını bize aşılamaktı. Eğer burada geçirdiğimiz dört yıl boyunca bu ayrıcalığı hissetmemişsek, üniversite tarafından organize edilen, dört gün boyu süren et-

kinlikler kesinlikle gurur, ayrıcalık hissi ve gençliğini ve öğrenim ücretlerini boşa harcayan diğer kişilere karşı duyulacak bir üstünlük duygusunu hepimize aşılayacaktı. En azından o zamanlar böyle düşünüyordum ve bu zorla aşılama etkinliklerinde yer almak istemiyordum. Düğün ve cenazeler gibi mezuniyet törenleri de sizi onurlandırmak için ama asla sadece sizin için düzenlenmeyen etkinliklerdi. Yale bunu anlamıştı. Yirmi bir yaşımda ve bencilliğimin zirvesinde olan bense anlamamıştım. Bize verilen programdaki bütün konser, gösteri, resepsiyon, konuşma, sunum ve diploma törenlerine göz atmış ve sonra da listenin olduğu kâğıdı atmıştım. Bu programı büyük dayım Harper'a yollamaya hiç niyetim yoktu. Fırsatı olsa etkinliklerin tamamına katılmak isteyeceğini biliyordum. Gösteriş ve detaylara bayılan bir adamdı. Son zamanlarda kendisi hariç herkes için üzücü ve rahatsız edici tek bir törende, kendisine göre bir şeyler ayarlamıştı.

Ebedi İstirahat Evi'nin sahibi ve kurucusu Cecil T. Brandon, büyük dayım Harper'ın Iris'in cenazesinde çektiği fotoğraflardan çok etkilenmişti, hatta fotoğrafların güzelliğiyle "dehşete düşmüştü" Bu yüzden, Bebek Harper'a cenaze evinin resmî yas fotoğrafçısı olması için teklifte bulunmuştu. Bebek Harper haberi vermek için beni aradığında normalden de hızlı bir tempoda konuşuyordu. Sözcükler ağzından dökülürken âdeta taklalar atıyor ve saltolar yapıyordu. Onun yas fotoğrafçısı oluşu, bazen bir hayalimiz gerçekleşene kadar aslında o hayalimizin farkında olmadığımızın en güzel örneğiydi. Kütüphanedeki işinden ayrılan Bebek Harper günlerini çoktan ölüm ilanlarına bakarak geçirmeye başlamıştı bile. Kendisini ikinci en sevdiği hobisine, dullardan antika eşyalar edinmeye vermişti. Cecil ya da herkesin bildiği adıyla Bay T.'ninki, büyük dayım için asla geri çevrilemeyecek bir teklifti. Fotoğraf çekmesi için ücret ödenmesi, Be-

bek Harper'ın tabiriyle, bir sinek ısırığını kaşımak için ücret almaya benziyordu. Ayrıca Ebedi İstirahat Evi'nde çalışmak, Cleveland'da hayatı sona eren herkesten Shelby *Star* gazetesinin ölüm ilanı yazarından bile önce haberdar olmak anlamına geliyordu. Bay T. anlamadığım sebeplerden dolayı bu bölgede yaşayanların cenaze işlemleri için tercih sebebiydi. Belki de esas sebebi alışkanlık haline gelmiş olmasıydı. Bay T.'nin cenaze evi, babamın ebedi uykusuna uğurlandığı yerdi. Sonrasında Iris de oradan uğurlandı. Belki de ailelerin ve aile dostlarının en son isteyeceği şey bir cenazeye giderken yolda kaybolarak zaman kaybetmek olacağı için Bay T. tercih sebebiydi. Bebek Harper ile fikrimi paylaştığımda, hiç de fena bir yaklaşım olmadığını söylemişti. Cecil'e işletmenin yeni sloganı olarak, "Nerede olduğumuzu zaten biliyorsunuz!" cümlesini önereceğini de eklemişti. Ben kahkahalarla gülerken, telefonun diğer ucundan tek bir hıçkırık duyulmuştu.

Bebek Harper'a cenazeye gitmesi için para vermeye gerek olmadığını biliyordum. Onun için cenazeler en ideal sosyal toplantılardı. Böyle düşünmesinin nedeni çeşitliydi. İnsanların giyinip süslenmesini severdi. Ağustos ayının en sıcak günü yaşanıyor olsa bile kimse bir cenazeye giderken kısa kollu gömlek ya da mini etek giymezdi. Ayrıca cenazelerde ağlarken herkesin daha doğal, daha "her zamanki hallinde" göründüklerine inanırdı. Bunlara ek olarak, Bebek Harper cenazelerin doğasında var olan dramı da çekici buluyordu. Cenazeler ihtişamlı ama aynı zamanda da baygınlık nöbetleriyle, Tanrı'nın tembihleriyle ve hatta yer yer tabuta sarılma gösterileriyle (genellikle sadece dullar tarafından gerçekleştirilirdi) dolu fırsatlardı. Bana Watusi dansını öğreten, kolları sallanan, kalçaları oynayan, saçları uçuşan adamın içindeki mutluluğu bir cenaze evinde bulabileceğine asla inanmazdım. Sevinç ve keder doğada somut olarak bulunuyordu ve Bebek Harper her ikisinden de keyif alabilmeyi biliyordu.

Büyük dayım, yeni iş verenini de kendisine sunulan teklif kadar çekici bulmuştu. Bunun en açık işareti "Cecil" sözcüğüydü. Onunla ilgili ilk konuşmamızdan itibaren, hitap etmek için Cecil'den başka bir sözcük kullanmamıştı. Bebek Harper'ın erkeklerden hoşlandığını küçüklüğümden beri biliyordum. Bu durum benim için asla bir sır olmamıştı. Büyük dayım ne zaman televizyonda yakışıklı bir adam görse oturuşunu düzeltir, bazen elini ensesine koyar ve genellikle derin bir nefes verirdi. Fakat ben de benzer tepkiler vermeye başlayıncaya kadar bunları hiç fark etmemiştim. Onun erkeklere olan ilgisini, kendim de erkeklere ilgi duymaya başladığımda tescillemiştim.

Büyük dayımla "Devlerin Aşkı" filmini izlediğimizde on üç yaşımdaydım. Bazı konuların açığa çıktığı, televizyonun önünde geçen, uzun bir cumartesi günüyü. Elizabeth Taylor? Onu neredeyse fark etmemiştik bile. Büyük dayım berjer koltuğa gömülmüş, pipetle buzlu çayını içiyordu. Bense divana yayılmış tırnağımın kenarından çıkmış derileri yolarken, televizyondan çıkan sesleri duymazdan geliyordum. Rock Hudson? Bebek Harper içi buzlu çayla dolu bardağını fiskos masasına bıraktı. (İşte *bu* benim için tam bir sırdı; üzerine sadece içecek konabilecek bir mobilya üretmenin anlamı neydi?) Ben de dikilip otururken, sanki Rock Hudson buruşmuş olduğunu görebilecekmiş gibi tişörtümü ve şortumu düzelttim. James Dean? Büyük dayım koltuğunda öne doğru eğildi. Bense televizyona daha yakın olabilmek için vücudumu kanepeden yere doğru kaydırdım. Âdeta Bebek Harper ile bir olmuştuk; gözlerimiz fal taşı gibi açık, tek bir kasımızı bile kıpırdatmadan dans ediyorduk.

"Homoseksüel" sözcüğünü ilk duyduğumda dokuz yaşımdaydım. Babam akşam haberlerini izliyordu. "Güneyli *sosisli* Baptist *güveçteton* Kongresi'nde *şekerliçay*, ABC kanalının yeni *fıstıkezmesi* komedisi *yumurtakokteyli* Soap eleştiril-

diçilekreçeli. Senaryoda yer alan homoseksüelmandalina karakterkelekturşusu ..."

Babam kendine göre bir sarılma yöntemi olarak saçımı karıştırmak isterse diye halının üstünde, onun koltuğunun hemen önünde, elinin ulaşabileceği bir mesafede oturuyordum.

O sözcüğün ağzımda bıraktığı tadının ne kadar lezzetli olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum.

Bizim evde mandalina çok sık tüketilmezdi. Sadece yılda bir ya da iki kere, Wade'in ailesi bir araba dolusu turunçgillerle Florida'dan döndüğünde mandalina yerdik. Wade'in annesi elinde bir fileye doldurulmuş mandalinalarla gelirdi, bu yüzden uzun bir süre meyvelerin okyanusta yakalandığını düşünmüştüm. Babam tropik meyvelerini bizimle paylaştığı için Wade'in annesine teşekkür ederdi. Wade'in annesi gülümser ve ikisi büyük dayımın tabiriyle, "alışveriş sonrası sohbetine" başlarlardı. DeAnne, onların girişte ayak üstü başladıkları sohbete hızla dahil olup hem Wade'in annesi hem de getirdiği meyveler kokuyormuş gibi bir bakışla onları süzerdi. Babam bir mandalinayı soymanın ne kadar kolay olduğunu bana ilk gösterdiğinde sevincimi el çırparak göstermiştim. Yedi yaşımdaydım ve bunun bir tür sihir olduğunu düşünmüştüm. Bu numarayı bir portakalla yaptığını zannetmiştim. Denemem için bana da bir tane uzattığında hiç çaba harcamadan, rahatça soyabilmenin mutluluğunu hissetmiştim. Sanırım şimdi bu hissi heves olarak nitelendirebilirim.

"Bu günlerdefazlahaşlanmışyumurtasarısı televizyonda düzgün hiçbirpirinç şeydomates yok" dedi DeAnne, elindeki fırın eldivenleriyle sarıp sarmaladığı güveçle yemek masasına yönelirken. Âdeta sol taraftan sahneyi terk etti. Başımı kaldırıp babama baktım. Gözleri spikere kitlenmiş, DeAnne'in söylediklerini kabul ettiğine dair en ufak bir belirti göstermiyordu.

Babamla izlediğim akşam haberleri ve büyük dayımla ara sıra izlediğimiz filmler dışında, genellikle bitmek bilmeyen "gelenler" yüzünden televizyon izlemekten kaçınırdım. Günlük konuşmalar sırasında, "gelenler" nadiren doğal molalar verirdi: Nefes alırken, bir şey düşünmeye başlarken dil tutulması yüzünden... Sessiz geçen o altın değerindeki dakikalar, şaşkınlıktan küçük dilin yutulduğu anlarda, söylenecek söz kalmadığında, ne olduğu anlaşılmayan konuşmalarda ve utangaçlık anlarında belirirdi. Televizyona çıkan ve her zaman söyleyecek bir şeyleri olan insanların önünde oturmak benim için oldukça yorucuydu.

O gece Kelly'e bir mektup yazıp "homoseksüel" sözcüğünün ne anlama geldiğini ve bizim gibi güneyli Baptistlerin neden bu sözcüğü sevmediğimizi sordum. Sözlük kullanmazdım çünkü yeni öğrendiğim sözcüklerin yazımını nadiren doğru tutturabilirdim. Ayrıca Kelly'nin tanımları her zaman sözlüktekilerden daha iyi oluyordu çünkü tanıdık kavramları kullanarak anlatıyordu. Sorumun ilk kısmına cevabı: "Homoseksüel, eşcinsel demek. Yani senin büyük dayın gibi kişiler için kullanılıyor. Annem hep onun eşcinsel olduğunu söylüyor. Babamsa büyük dayının 'Oldukça efemine bir tarzı olduğunu' söylüyor." Sorumun ikinci kısmına cevabı: "Nefretin nedenini bilmiyorum."

Bebek Harper, New Haven'a pazar gecesi geç bir saatte vardı. O günün programında yer alan Woolsey Salonu'ndaki diploma törenini, Eski Kampüs içinde yapılan devreler buluşmasını, yine Woolsey Salonu'nda gerçekleşen Whiffenpoofs konserini ve Payne Whitney Spor Salonu'nda düzenlenen mezuniyet balosunu kaçırdı. Bu etkinliklere ek olarak, cuma ve cumartesi günleri boyunca gerçekleşen, insanların kendi kendini onurlandırması için planlanmış birçok etkinliği de kaçırmış olduğundan bahsetmeme gerek bi-

le yok. Büyük dayım Harper Whalley Caddesi'ndeki Holiday Inn oteline girişini yaparken, ben de Pierson'daki odamda, dokunmayı arzuladığım bir çocukla beraber içip sarhoş olmakla meşguldüm. Nitekim birbirimize dokunduk. Her yerimiz ağrıyana kadar.

Burada, üniversitede geçirdiğim dört yılda iki işe yarar şey daha öğrenmiştim; alkol ve seks "gelenlerin" yarattığı etkiyi neredeyse hiç anlaşılmayacak bir seviyeye indiriyordu. Alkol, tıpkı nikotin gibi "gelenleri" filtreliyordu. Tatlarını hâlâ ağzımda hissedebiliyordum fakat sesler biraz boğuk hale geliyor ve baş edilebilir bir seviyeye iniyordu. Bu his tıpkı kaldırımda yürüyen birinin içeride nefret dolu bir kavga olan evden gelen sesleri duyması gibiydi. Seks ise "gelenleri" tamamen bastırıyordu. Vücudumun aynı anda birden fazla heyecan verici duyguyu yaşaması, bütün dikkatimi vermemi gerektiriyordu. Fakat eğer bahsettiğimiz sıradan, uyuşuk, rahatsızlık verici ve "hâlâ bitmedi mi?" dedirten bir seks ise tam ters etki yaratabiliyordu. Ön sevişmeden vücudum kadar hızlı sıkılabilen beynim, bu durumlarda sadece erkekler tarafından kullanılmak üzere türetilmiş, porno filmleri ve *Penthouse* dergisinin farklı sayılarından araklanmış klişe sözcüklerin ağzımda bıraktığı tatları yoğunlaştırıyordu. Konunun en ahlâksız tarafıysa bu saçma sapan, yavan sözcüklerin hepsi genellikle çok lezzetliydi. Peni*stereyağlıbisküvi*, düzmek*yeşillimonşerbeti*, vajina*kavrulmuşbadem*, bebeğim*bal*, gelmek*elmamarmelatı*, babacık*çileklijöle*, emmek*kuymak*. Bu örnekleri tecrübeyle çoğaltmak mümkündü, ben de çoğaltmayı tercih etmiştim.

Kelly küçükken, hâlâ mutluluğu yemekle bağdaştırdığı zamanlarda, "gelenlerin" yarattığı etkiye daha fazla yiyerek karşılık vermeyi denememi önermişti. Sözcüklerin ağzımda bıraktığı nispeten silik tatları, tabaklar dolusu "gerçek" tatlarla gölgede bırakarak bastırabileceğimi düşünmüş-

tü. Aslında bu öneri, özellikle de şişman bir kızdan geldiği göz önünde bulundurulduğunda, mantıklı bir hipotezdi. Fakat, o zamanlar anlayamadığım karışık sebeplerden dolayı, benim için işlevsiz bir öneri olarak kalmıştı. O zamandan beri, parçaları bir araya getirerek şu sonuca ulaşmıştım: Ben "gelenlerin" tamamını bir tat olarak ağzımda hissederken, esas işi yapan beyindi. Beyin, gönüllü ve amirane davranan bir işlemciydi ve başka bir yöne çevrilmediği (iyi bir seks) ya da kimyasal yollarla manipüle edilmediği (nikotin ve alkol) sürece, önemi daha az ve işlevi gereği daha itaatkâr bir organ olan dile üstün geliyordu. Dilimle hissedebileceğim tatlı, tuzlu, ekşi ve acı gibi her türlü tadı bir koz gibi kullanarak dile hükmedebiliyordu.

Bebek Harper'ı, pazartesi günü öğren saatlerinde gerçekleşecek ve son etkinlik olan diplomaların öğrencilere dağıtılmasına kadar görmedim. Eski Kampüs'e sabahın erken saatlerinde gelip diğer okulların kep ve cübbe, bu okulunsa akademik kıyafet olarak nitelendirdiği kostümlerin içinde beni görebileceği bir anı kovaladığını biliyordum. Sabah saat 9'da üniversitenin tüm saygın mezunları devre arkadaşlarıyla avluda toplanıp Sterling Memorial Kütüphanesi önünden Eski Kampüs'e yürüyerek tören alayı sırasında beraberce verecekleri mesajların provasını yapmışlardı. Mezuniyetler profesörlerimiz tarafından yönetilirdi. Akademik derecelerini simgeleyen rengarenk kadife cübbeleriyle, çınar ağaçlarının baharda açmış yeşil yapraklarının gölgesinde dizilirlerdi. Tören alayının en başında bir profesörün elinde gürz olurdu, belki bir diğerinde de asa. Böylece tarihi Ortaçağa dayanan üniversiteye dair mitlerin biraz daha parlamasını sağlarlardı. Daha önce burada gerçekleştirilen diploma törenlerine şahit olmuştum, hem de üç kere. Devre arkadaşlarım yazlarını başka bir yerde geçirmek için aceleyle New Haven'ı terk

ederken, ben burada kalmıştım. Onlar staj yaparken ya da gezerken, ben Sterling Memorial'da çalışmak zorundaydım. Burası kampüste en sevdiğim binaydı ve bir kütüphane olmasının getirisi olarak, sessiz bir alandı.

Yale'in ana kütüphanesi Sterling Memorial binası gotik katedrale benzer şekilde inşa edilmişti; içi mozaik camlarla doluydu, el işçiliğiyle oyulmuş duvarları ve kale burçları gibi üstü açık bir kulesi vardı. İnşası 1930 senesinde tamamlanan yapı, mimarı James Gamble Rogers'ın tabiriyle, "tam cüret ederken aklımızda olana yakın gotik" nitelikteydi. "Cüret etmek" tabiri her zaman ilgimi çekmiştir, bende her zaman sınırlar ve kuralların çiğnenmesi hissini uyandırmıştır. Kütüphane binasının tasarımına dair, tam da Yale'e gelirken beklediğim gibi, ilginç bir hikâye anlatılırdı. Gözleri çok iyi görmeyen yaşlı hayırsever bir kadın o araziye bir ibadethane yaptırmak istiyormuş, Yale ise kütüphane. Yale, kendi mottosu *Işık ve Gerçek'in* (*Lux et Veritas*) gerçeklik kısmını yok sayarak, yaşlı kadının gözünü aldatacak bir yapı sunmuş. Dışarıdan bakıldığında bir katedrali andıran fakat detaylarına bakıldığında içerisinde Kral Lear'ın kutsal bir kahraman ve Huckleberry Finn'in de afacan bir melek olduğu bir kitap cennetiymiş. Görsel dünya hayırsever kadın için çoktan bulanık bir hale dönüşmüş olduğundan, kendi istediği katedral ve esas inşa edilen kütüphane arasındaki farkı bilmeden ölmüş.

Işık ve Gerçek, tabii ki.

Elbette hikâye doğru değildi. Esas hikâye bu kadar ilgi çekici olmadığı için ya da belki fazla ilgi çekici olduğuna inanıldığı için, uydurma bir hikâyeyle gizleniyordu. Kütüphane için harcanan para, 1864 mezunlarından John William Sterling tarafından karşılanmıştı. Sterling, mal varlığının büyük bir kısmını Yale'e bağışmış bir avukattı. 1918 senesinde vefat ettiğinde, beraber yaşadığı dostu, ellili yaşlarındaki James

Orville Bloss'u da geride bırakmıştı. Dostu James'in ismi Jane olsaydı, John onunla bir kilisede ya da gotik bir katedralde evlenebilirdi. Dostu James'in ismi Jane olsaydı, John mal varlığını mezun olduğu okula bırakmak yerine sadık eşine bırakabilirdi. James'in ismi Jane olmadığı için pek çok açıdan gotik bir saçmalık olan Sterling Memorial inşa edilmiş ve Yale Kampüsü'nün kalbi haline gelip içinde anlatılamayan pek çok hikâye biriktirmiş.

Diploma töreninin ya da geçidinin amacı bireyi ön plana çıkartmak değildi. 1990 senesi mezunlarının tamamını ilgilendiren bir etkinlikti. Bebek Harper'ın beni siyah ve mavi keplerden oluşan insan topluluğu içinde asla bulamayacağını biliyordum, bu yüzden de hem geçit töreni hem de gösteri kısmına katılmak yerine uyumayı tercih ettim. Aynı günün ilerleyen saatlerinde, Pierson'da büyük dayımı gördüğümde törendeki eksikliğimi fark ettiğini hissettirecek herhangi bir şey söylemedi. Hayal edemediğimiz bir şeyden şüphelenemezdik. Boş bir iskemle için tezahürat edeceği büyük dayım Harper'ın aklının ucundan bile geçmemiştir. Üç buçuk yıl içinde ona üçüncü kez sarılırken, benim için üzerinde "1990 mezunlarının en iyisi Linda!" yazılı bir pankart bile hazırlamış olabileceği aklıma geldi.

Etrafımızdaki aileler Pierson'ın avlusunun bir ucunda, katlanan tahta sandalyelerle hazırlanmış sıralara birer birer oturmaya başlamıştı. Bebek Harper'ı elinden tutup daha önce onun için en ön sıradan ayırmış olduğum sandalyeye götürdüm. Kepimi ve cübbemi, içinde geldikleri naylon poşetle beraber ona bıraktım. O gün için planladığım ikinci kostümü giyip elimle buruşuk yerlerini olabildiğince düzelterek mezunlar arasındaki yerimi aldım. Seksen sekiz kişiydik. Özenle hazırlamış günler süren ve tüm kampüsteki bütün mimari yapılara dağılmış olan etkinliklerin ardından, orkestra eşliğinde diploma teslim töreni için düşünülmüş açık hava dü-

zeni, küçük güney kasabalarında meydana gelen gerçek bir canlandırmayı temsil ediyordu. Diplomaların yurt binasının olduğu avluda dağıtılıyor olmasının, ciddi bir çaba ürünü ve apaçık bir kandırmaca olduğunu düşünüyordum. Velileri çocuklarının Yale'de yaşadıkları kişiselleşmiş, hayır "samimi" eğitim deneyiminden memnun kaldıklarına ikna etmek amacıyla oynanan bir oyun. Rektör ve her fakültenin dekanı sırayla kürsüye çıkarak elimizi sürebileceğimiz en pahalı kâğıt parçasını bize bahşetmeden etmeden önce, kalpleri ısıtacak anekdotlar paylaşıp esprili birkaç cümle söylüyor ya da en iyi ihtimalle sorumluluklarından bahsediyorlardı. Bu konuşmalara karşı hazırlıklıydım, yanımda kulak tıkaçlarımı getirmiştim. Konuşmalar sırasında Bebek Harper'ın hissettiği gururun yüzüne nasıl yansıdığını seyrettim. Sonra, etrafındaki herkes gibi Bebek Harper da coşkuyla alkış tuttu.

Etrafımdakilerin hareketlenmelerinden isimlerin sırayla okunmaya başlandığını anladım. Heather Garrison diplomasını almak üzere sahneye çıkana kadar bekledim. Sonra başımı hafifçe eğip kulağımdaki tıkaçları çıkarttım. "Gelenler" bir çağlayan gibi vurmaya başladı. Alkış dalgaları ve fotoğraf makinelerinin sesleriyle bölündüler. "Gelenler"den etkilenmiyordum, daha doğrusu az etkileniyordum. Odamdan çıkmadan önce üç sigara içmiş, bir de ağzına kadar doldurulmuş bir bardak votka yuvarlamıştım. O an ise sadece Bebek Harper'ın parlayan yüzüne tutulmuş vaziyetteydim cuma, cumartesi ve pazar günleri boyunca ondan kaçmış olmanı hazmetmeye çalışıyordum.

"Caleb*armut* Arthur*mayonez* Gruenfeld*akçaağaçpekmezi*, onur öğrencisi, Tarih*vişneliurtaiçi*.

Sascha*tozköri* Kay Haddley*kurufesleğen*, Amerikan*bebekasprini* Kültürü*colgatedişmacunu*.

Linh-Dao Nguyen Hammerick*Dr.Pepper*, yüksek onur öğrencisi, Edebiyat*rosto*."

İsmim okunana kadar, Bebek Harper'da bir değişiklik olduğunu fark etmemiştim. Yanında fotoğraf makinesi yoktu. Bebek Harper sadece gülümseyerek orada oturuyordu, elleriyse muhteşem bir bilinmezlikti.

İfşa

4 Ağustos 1998...

On Dördüncü Bölüm

Yokluğun iki farklı türü vardı: Olmayan ve eksik olan. Olmayan en başından beri hiç var olmamış bir kişi, yer ya da herhangi bir şeydi. Eksik olansa bir dönem var olmuş ama artık var olmayandı. Bir tanesi teorik bir kayıptı, diğeriyse gerçek bir kayıp. Hangisi daha kötüydü? Hiç çocuğum olmadı. Ya da bir zamanlar bir çocuğum olmuştu ama artık benim çocuğum değil. Her iki yokluk halinde de bir boşluk vardı. Artık bu soruyu benim için cevaplayabilecek bir tek DeAnne kalmıştı. Hâlâ mavi ve gri renkli çiftlik evinde yaşıyordu. Orada yaşadığını biliyordum çünkü bir umut ışığı olarak ya da kendine özgü bir bir tür zihinsel rahatsızlık nedeniyle DeAnne'e, kısa ve kibarca yazılmış bir Noel kartı yollamış, içine de Leo ile fotoğrafımızı eklemiştim. Leo yokluğun her iki türüne de örnekti. Noel kartını, üzerinde Kwanzaa* pulu olan kırmızı bir zarf içinde DeAnne'e yolladıktan tam dört ay üç gün sonra beni terk etti. Pul seçimi benim espri anlayışımın bir ürünüydü. DeAnne'in, mektubu

(*) 26 Aralık - 1 Ocak tarihleri arasında, çoğunlukla ABD'de yaşayan Afrika kökenlilerin kutladığı, dinî öğeler taşımayan bir bayram – e.n.

çok uzak bir ülkeden yolladığımı düşünüp düşünmeyeceğini merak ediyordum. DeAnne kısa ve kibar bir cevap vermiş, Boiling Springs'de onu ziyaret etmemizi ve Leo ile tanışmayı istemişti.

Mavi ve gri renkli çiftlik evine ilk geldiğimde uyuyamamıştım. Yedi yaşımdaydım ve uykusuzlukla mücadele ediyordum. Thomas ve DeAnne, hem benim için hem de kendileri için endişelenmiş olmalıydılar. Sorun üzerine düşünmüşlerdi ve –en azından Thomas– yüzleşmekten kaçınmanın daha kötü olacağı sonucuna varmışlardı. Yakın zamanda baba diyeceğim Thomas, beni yatakta anlattığı masallarla rahatlatmaya çalışmıştı. İlk birkaç hafta okuduğu masallar o kadar yeni bir kitaptandı ki, her sayfa çevirdiğinde sayfaların birleşme yerleri gıcırdıyordu. Yüzümü gizlemek için elimden gelen her şeyi deniyordum. Tahammül edebildiğim tek masal, "Goldilocks ve Üç Ayı" masalıydı. Geri kalanlar çok fazla ekşi tat bırakacak sözcük içeriyordu ve bu da beni daha çok tedirgin edip daha da uzun saatler uyanık kalmama sebep oluyordu. "Kar" sözcüğü dereotuyla kurulmuş salatalık turşusu tadındaydı, bitmek bilmeyen mayhoş bir tat bırakıyordu, giderek daralan bir koridorda sallana sallana yürüyor hissi yaratıyordu. "Sindirella" bir bardak beyaz sirke gibiydi, tadın bıraktığı his en parlak ampulün ışığına denkti. Tadı ekşi olan sözcükler bende kafein etkisi yaratıyordu. Thomas'ın uyanık olduğu besbelli fakat yüzü yorganın altına gömülü bir çocuğun yanında otururken neler düşündüğünü merak ediyordum. İyi bir masal anlatıcısı değildi. Okurken sesinin tonu asla değişmezdi. Bütün karakterler derin bir sesi olan, orta yaşlı bir adamdı ve bütün cümleleri, soru cümlesi bile olsa emir cümlesi vurgusuyla söylerdi. Vücudumun açıkta kalmış tek bölümüne, kafama hafifçe dokunduktan sonra ışığı söndürürdü ve kapının bir çıt sesiyle kapandığını duyardım.

Karanlıkta uzun saatleri geçirebilmek için kendi kendime bir oyun yaratmıştım. Vücudumun belli parçalarının olmadığını hayal ediyordum. Sol bacak, sağ göz, her iki kulak, ayak başparmağı. Zihnimde canlananlar kulağa geldiğinden daha az korkutucuydu. Organ kaybının çizgi film versiyonu gibiydi. Ortada ne kan vardı ne de acı ve eksik olan parçaları bir parmak şaklatmasıyla geri getirebiliyordum; bu da sağ elimin baş parmağıyla orta parmağının yokluğunu hiç hayal etmememi gerektiriyordu. Daha çok bir egzersizi andıran bu oyunun amacı, eksik organlarım sebebiyle artık yapmayacağım şeylerin bir listesini çıkartmaktı. Oyunun bir diğer amacıysa geri gelen organ sayesinde yeniden yapabileceğim şeyler için duyduğum sevinci hissedebilmekti. Bütün bunlar 1975 senesinde geçiyor olmasaydı ya da biz Kuzey Carolina'nın Boiling Springs kasabasında yaşamıyor olsaydık, muhtemelen yedi yaşında terapiye gidiyor olurdum.

Athena gibi ben de babam Thomas'ın hayatına gelişimimi tamamlayarak girmiştim. Kıvrılıp duran yılanlarım yoktu ama at kuyruğu modelinde toplayabildiğim uzun siyah saçlarım vardı. Athena tüm vücudu zırhlarla sarılı olarak dünyaya gelmişti. Bense halihazırda İngilizce konuşarak ve kuvvetli bir altıncı hisle ama hayatımın ilk altı yılına dair hiçbir şey hatırlamadan hayatlarına girmiştim. DeAnne'in hayatına da aynen bu şekilde girmiştim fakat ben her zaman babamın çocuğu olmuştum. Thomas'a göre ve o kadar olmasa da DeAnne'e göre de hayatlarına girdiğim günün hikâyesi şöyleydi:

Gökyüzü kasırga öncesi nasıl diş geçirilip yutulmuş bir görüntüye bürünüyorsa, hafızamdaki ilk anımın da bir o kadar kekremsi bir tadı vardı. Onu takip eden ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci anılarımsa bu kekremsi tadı başarıyla tamamlayan parlak bir ışık, camları ateşli bir tekerlekli mo-

bil ev, ayaklar altında ezilen çakıl taşlarının inlemesi fakat o ayaklar bana ait değil ve sonra da karanlık. Bundan sonra hatırladığım ilk şey, kendi kokumun olmadığı bir yatakta uyandığımdı. Üzerime yığılmış pek çok battaniye olduğunu ve tepemde dikilmiş bir kadın ve bir adamın yüzlerini hatırlıyorum. Sanki kalplerini bir sevinç kaplamış gibi bana gülümsemeye çalışıyorlardı. Dudaklarının gerilip ardından beyaz dişlerinin çıktığını görüyordum ama o sevinci hissedemiyordum. Ağlamaya başlamıştım. Kadın, sarı saçlarından bir tutamı kulağının arkasına sıkıştırdı, hiçbir şey söylemeden arkasını dönüp odayı terk etti. Adam, siyah çerçeveli gözlüklerini burnunun daha da üstüne ittirip eğildi ve hafifçe saçlarımı okşadı.

"Linh-Dao, Linh-Dao" dedi, benden başka kimsenin duymasını istemiyormuş gibi neredeyse fısıldıyordu.

Adamı tanımıyordum, ağzından çıkan sözcükleri anlamıyordum, bu yüzden de gözlerimi yeniden kapattım. Kalbim kasılıyordu, kederden kaynaklı düzensiz bir ritimle atıyordu. Fakat neyin ya da kimin bu kederden sorumlu olduğunu bilmiyordum.

"Linh-Dao" diye tekrarladı, bu kez daha yüksek bir sesle.

Gözlerimi açıp ona baktım. Benim için bir yabancıydı ama varlığı beni tedirgin etmiyordu. Bu sevginin ilk adımı değil miydi?

"Beni duyabiliyor*fazlahaşlanışsumurta* musun?" diye sordu.

Başımı salladım.

"Linh-Dao, yeni*fıstıkezmesi* evine*Pepsi* hoş geldin."

Başımı iki yana sallamıştım çünkü söylediği sözcükleri anlıyordum fakat cümlesi herhangi bir anlam ifade etmiyordu.

"Linh-Dao, bana dün*karabiber* gece*muz* nelermısırunukrakerleri olduğunu anlatabilir*esmerşeker* misin?"

Başımı yine iki yana salladım.

"Hatırlamıyor*fıstıkezmelicevizlidondurma* musun Linh-Dao? Yoksa bana anlatmak*esmerşeker* mı istemiyorsun*tuzlutereyağı*?"

Thomas'ın geçmişi göz önünde bulundurulduğunda, bu sessizliğimin birden fazla anlamı olabileceğini düşünmesi ve aklımdan geçenlerim tam olarak hangi sebebe bağlı olduğunu bulma ihtiyacı, avukat oluşunun bir getirisi olmalıydı. Aslında sadece mesleki iç güdüleri devreye giriyordu fakat ses tonundaki değişim, bana sinirlendiğini düşündürmüştü.

Sessizdim çünkü korkuyordum. Bu adamın, benim olduğunu düşündüğü bir isimle bana seslenmeye çalıştığını anlamıştım. Yine ağlamaya başlamıştım. Bu kez kederimin sebebini biliyordum. Kaybolmuştum. Bir başka deyişle, nerede olduğuma dair hiçbir fikrim yoktu.

Adam, gözlüklerini çıkartıp yere oturdu ve sırtını yatağa dayadı. Yüzünü göremiyordum ama omuzlarının yavaşça yükselip alçaldığını görebiliyordum. Kendini sakinleştirmeye çalışan birinin yapacağı gibi ölçülü ve istikrarlı nefesler alıp veriyordu. O zamanlar bu hareketin ne anlama geldiğini bilmediğim için ağladığını düşünmüştüm. Ağlamayı kesmiştim çünkü ben susarsam, onun da ağlamayı keseceğine inanmıştım. Bu sevginin ilk adımı değil miydi?

Ailemin aldığı en ileri seviye psikolojik destek "Kendini iyileştir!" ve "Dua et!" oldu. Babam Thomas, reçetenin ilk kısmından yanaydı. Kendine *ve* Tanrı'ya güvenmek ona aşırılık gibi geliyordu. "Dua etmek" için kullanılan bir diğer sözcük, "dilemekti" ve sadece çocuklar bir şeyler dileyebilirdi. Erkekler başarırlardı. Kadınlar, "-mış gibi yapmak" tabirinin bütün negatif anlamlarını taşıyacak şekilde rol yaparlardı. Babam hiç beni karşısına alıp bütün bu kuralları anlatmamıştı ama ben bunları her hareketinden fark edebili-

yordum. Analitik düşünceye inanırdı. Analizlere inanmazdı. Bu durumda, Makul İnsan ve İsa, kendi sürülerine "Arkana bakma!" emrini verebilirdi. İncil'de geçen Lut'un karısı,* yıkıcı bir geçmişe tutulup kalan ve vahim bir yanılsamanın sonu olan pişmanlığın en iyi örneğiydi. Thomas ve ailenin geri kalanının, aileye nasıl dahil olduğuma dair tek sözcük bile etmemelerinin sebebinin bunlar olduğunu düşünüyordum. Küçük yuvamızda kimse Lut'un karısı olmak istemiyordu ve herkesin kendine göre sebepleri vardı.

Bebek Harper'ın sebepleri, benim için anlaşılması en kolay olanlardı. Büyük dayı ve kardeş torunu olarak beraber geçirdiğimiz ilk dakikadan itibaren birbirimize âşıktık. Mavi ve gri renkli çiftlik evinde uyandıktan yaklaşık bir hafta sonra, Bebek Harper ve Iris beni görmeye gelmişti. "Linda!" diye seslendiklerinde cevap vermeye başlamıştım bile; DeAnne bu ismi bana verirken çok güzel olduğunu söylemişti. Aslında söylemek istediği, Linda isminin Thomas'ın bana vermek istediği isimden daha güzel olduğuydu. Benim için hiçbir farkı yoktu. Her iki isim de benim için eşit derecede yabancıydı. "Linda" ismi, hiç var olmamış olandı. "Linh-Dao" ise eksik olan. "Linda" isminin öylesine iddialı bir tadı vardı ki, DeAnne'in bana bu şekilde ilk kez hitap ettiğini duyduğumda neredeyse tükürecektim. Diş macunlarının ya da sakızların aroması gibi yapay ve hafifletilmiş bir tat değildi. Yakında, bahçede yetişen taze nane yapraklarının güneşte ısınarak daha da güçlenen aromalı yağlarının tadına bakacaktım. Fakat "Linda" sözcüğünü ilk duyduğumda, taze nanenin tadına dair bir fikrim olduğunu bilmiyordum ama olmalıydı. Bildiğim İngilizce sözcüklerin bıraktığı tatlardan hiçbirini denediğimi hatırlamıyorum ama denemiş olmalıy-

(*) Kocası Lut peygamber ve iki kızıyla Tanrı'nın gazabıyla yıkılan Sodom şehrinden kurtulmak için kaçarken, meleklerin uyarısına rağmen arkasına bakan ve bir tuz sütununa dönüşen kadın (Yaratılış 19:26) – e.n.

dım. Thomas karısının bana taktığı ismi hiç beğenmemişti. Bu yüzden de bana genellikle kısaca "Lin" diye seslenirdi, sanki "Linh-Dao" isminin ilk kısmı gibi. Bu sözcük ağzımda hiçbir tat bırakmıyordu. Ayrıca Thomas ismimi kanunlar karşısında hiç değiştirmedi, sadece sonuna soyadını ekledi.

Thomas, "Linda"yı ailenin diğer yarısıyla tanışması için oturma odasına ortasına getirdiğinde, büyük dayım bana göz kırpmıştı. Henüz tam göz kırpmayı öğrenememiştim, bu yüzden her iki gözümü yavaşça kırparak ona karşılık vermiştim.

Büyük dayım hıçkırmıştı.

Ben gözlerimi tekrar kapatıp açmıştım.

Büyük dayım kahkahalarla gülmüştü.

Bu andan önceki günler ve yıllar düşünülürse, Bebek Harper bir başka insana duyduğu sevginin tamamen karşılık bulmadığı bir zaman olduğunu biliyordu. Bu yılları unutmayı tercih ediyordu. Büyük dayım olduğu dönemde Bebek Harper, hayatının elli bir yılını bir tür konuşma zorluğu çekerek yaşamış bir adamdı. Şarkı söylercesine konuşan adam, kalp atışları ve kasıkları hariç her konuyu ballandırarak anlatabilirdi. Boiling Springs sınırları içerisinde, bu ikisi konuyla alakalı sözcükler onun için mevcut değildi. Hayatına girişimin bu sözcükleri ona geri verebildiğini söylemek isterdim. Fakat bu bir yalan ya da asla gerçek olmamış bir dilek olmaktan öteye gidemezdi.

Iris oturma odasındaki kanepede Bebek Harper'ın yanında oturuyordu. DeAnne'in kararsız elleri beni önüne itekliğinde, Iris sağ elini bana doğru uzattı. Her zamanki gibi Iris yine ailenin doğrularını söylüyordu. Bu kez, herhangi bir sözcük sarf etmesine bile gerek yoktu, bir el sıkışması yeterliydi. Ailenin yeni üyesi Linda, bir ticaretti. Sözleşme gereği –sonuçta büyükannem bir yargıçla evliydi– artık belli sorumlulukları olduğunun farkındaydı. Bir büyükanne

olarak beni bütün kötülüklerden korumak, doğruyu ve yanlışı (daha doğrusu kabul edilebilir ve edilemez olanı) birbirinden ayırmayı öğretmek ve bana katlanmakla yükümlüydü. Katlanmanın Iris'in üstüne düşen kısmı, komşularının ve arkadaşlarının soru soran bakışlarına katlanmaktı ve bunun üstesinden konuyla ilgili tek bir söz dahi söylemeyerek gelmişti. Bu konuyla ilgi bir söz söylemesi, onlara kendi ailesinin onlarınkinden farklı olduğunu itiraf etmek demekti. Iris kendi öz kardeşine de yaptığı gibi (yetişkin kardeşine "Bebek" diye hitap ederek), benim sadece istediği yanlarımı görecek ve geri kalan her şeyi görmezden gelecekti. Iris için "geri kalan her şey" kavramı, beni ben yapan şeylerin çoğunu içeriyordu, özellikle de Hammerick soyadını almadan önce kim olduğumu.

Iris, DeAnne ve Thomas'ı kendisine kan bağı olan bir torun vermedikleri için asla affetmeyecekti. Sanırım Iris, sık sık Walter Wendell'ı düşünüyor ve o hayatta olsa bütün bunların olmayacağına inanıyordu. Walter Wendell, damadının bir kâğıt parçası yardımıyla değil gerçek bir erkek gibi baba olacağını garanti ederdi. Iris bana her baktığında hem sahip olmadıklarını hem de eksik kalanları hatırlıyordu. Önümüzdeki en az on yıl boyunca düzenli olarak yüzümü görmek zorunda oluşuna katlanması ise başlı başına bir mucizeye bağlıydı. On beş yaşımdayken (Kelly ve Wade'in yokluğunu çekerken) büyükannemi beni hiç sevmemekle suçlamıştım. Ailecek 4 Temmuz kutlamaları sırasında atılan havai fişekleri izlemek için Moss Gölü'ne gitmiştik. Battaniyelerimizi sermiş, katlanabilir sandalyelerimizi çimenlerin üzerine açmıştık. Babam ve Bebek Harper soğutucuları almak için arabaya geri gitmişlerdi. DeAnne az ileride görmüş olduğu arkadaşına selam veriyordu. Iris ve bense baş başa bırakılmıştık. Böyle zamanlar fikirlerimizi dürüstçe beyan etmek için uygun zamanlardı. Oturmuş, gölün etrafını çev-

releyen kolluklu çocukları seyrediyorduk. Belki de iddiamı gün yüzüne çıkaran, bu küçük varlıkların kollukları sayesinde boğulmaktan kurtuluyor olmalarına tanıklık etmekti.

"Bu sana büyükannelik*patatessalatası* etmemi engellemedi*mısırkonservesi*, Linda*nane*" cevabını verdi Iris.

Hayır, Iris, asla engellemedi.

DeAnne, rol yapıyordu. Artık Linda olduğum ilk zamanlarda, ona "anne" sözcüğünün çikolatalı süt tadında olduğunu ve çikolatalı sütü sevdiğimi söylemek istemiştim. Çikolatalı süt susuzluğumu bastırıyor, tokluk hissetmemi sağlıyor ve aynı zamanda da şeker gibi bir tat bırakıyordu. Üç şeyi aynı anda yapmamı sağlayan büyülü tek bir porsiyon olduğunu düşünüyordum. DeAnne'e "anne" demekten vazgeçtiğimde, bu sözcüğü özlemiştim. DeAnne ise dışarıdan rahatlıkla görülebilecek kadar hafiflemişti. Artık kendisini, alışmak için çok çabalasa da asla başaramamış olarak, ona hitap eden sesimden korkmuş bir halde bulmuyordum.

Ben aileye katıldığımda, benden başka çocukları olmayan DeAnne ve Thomas kırk üç yaşındaydılar. Neden benden başka bir çocuklarının olmadığı da ailemizde tartışmaya açılmayan konulardan biriydi. (Geriye dönüp bütün bu yasaklı konuları ailenin evcil hayvanları gibi beslediğimizi düşündüğümde, bu ailedekilerin birbirlerine söyleyecek bir şeyler bulabiliyor olmalarına hayret ediyorum.) DeAnne, benim aileye katılmamla çocuk sorununun çözülmüş olduğuna inanmış olmalıydı.

Çocuk yapmakla ilgili sorumun cevabını kendi vücudum vermişti. Eskiden sürekli kendimi Thomas'ın mı, yoksa DeAnne'in mi kısır olduğunu merak ederken bulurdum. Tahminimce Thomas'tı kısır olan. Eğer DeAnne kısır olsaydı Thomas onu terk ederdi. Erkekler bunu yapıyor; arızalı kadınları, sağlam olan yenileriyle değiştiriyorlar. Kadınlar da arızalı erkekleri değiştirebiliyor ama genellikle onları onar-

mayı, kemiklerini sağlamlaştırmayı ve yaralarını temizlemeyi deniyorlar. DeAnne'in benim evlat edinilmemi kabul etmesinin sebebi muhtemelen Thomas'ı yanında tutup bir gün düzelebileceği umuduyla, onu tamir etmeye devam edebilmekti. Ya da onun daha da kötüye gitmesini ve kendisinin yanında durmaktan başka çaresinin kalmamasını umut ediyordu.

Ameliyatımdan sonra, Leo ile hâlâ bir aile kurabileceğimize inanıyordum. Ona bir çocuk evlat edinebileceğimizi söylemiştim. Leo biyolojik baba olmak istediğini söylemişti. Bana aynen *bu cümleyi* kurmuştu. Bu sözcükler neler hissedeceğimi hiç düşünmeden dudaklarından dökülüvermişti.

Kelly, Dr. Leo'ya böyle bir pislik olduğu için minnet duymam gerektiğini yazmıştı. Haklıydı. Eğer Leo nişanımızı duyurmadan önce –evlilik öncesi hekimlik tavrıyla– tam bir sağlık kontrolünden geçmemi söylememiş olsaydı, ölmüş olabilirdim. Üniversitedeki ilk senemden beri bir jinekologa muayene olmamıştım. O gidişimde de Aile Planlaması Derneği'nden doğum kontrol hapı için reçete yazdırmaya çalışıyordum. Bu haplar çok yakında, AIDS'in patladığı yıllarda, tedbirsizce kullanılan bir doğum kontrol yöntemi haline gelecekti. O seneyi takip eden on iki yıl boyunca yıllık muayenelerime gitmemiştim. Beraber olduğum adamlar prezervatif kullanıyordu. Yaşım gençti. Sağlıklı hissediyordum. Bana yol gösterebilecek ya da vücudumda olabilecek hastalıklarla ilgili beni uyarabilecek bir genetik aile geçmişim yoktu. Bu kadar ihmalkâr olduğumu öğrendiğinde Leo son derece rahatsız olmuştu. Evlatlık olduğum gerçeği de onu eşit derecede rahatsız etmişti. Dr. Leo için ben yirmi dokuz yaşında, etkisiz hale getirebileceği kabloları renklerle ayrılmamış, her an patlayabilecek bir saatli bombaydım. Haklıydı. Jinekologumun yaptığı kontrolün ardından

istediği bilgisayarlı tomografide yumurtalıklarımdan birinde kitle göründü. Bir hafta sonra, yumurtalıklarımın alınacağı ameliyat için hastaneye yatırılmıştım. Ameliyat sırasında her iki yumurtalığım da alınmıştı çünkü cerrah diğer yumurtalığımda da tomografide görünmeyen bir anormallik tespit etmişti.

Hastanede kaldığım dönemde Leo, şehrin Yukarı Batı Bölgesi'nde bir apartman dairesi kiralamıştı. Chelsea'de beraber yaşadığımız kahverengi kumtaşı eve döndükten üç hafta sonra yatağımızın başucuna oturmuş ve bana ilişkimizin daha fazla devam edemeyeceğini söylemişti. Nakliye firmasının ertesi sabah sekiz ve öğlen üç arasında geleceğini, Nelson lambaların bende kalabileceğini ama Eames marka televizyon koltuğu ve pufunu, Noguchi marka sehpayı ve Knoll marka çift kişilik koltuğu kendisinin alacağını da eklemişti. Son üç yıldır beraber yaşadığımız kahverengi kumtaşı eve Leo'nun getirdiği her eşyanın bir soyadı vardı. Eşyaların menşeine takıntılı bir adamdı Leo. Bu bir işaretti, yanıp sönen neon lambalı domuz tabelası kadar net bir işaretti ve ben bu işareti görmezden gelmiştim. Ardından Leo, bana daha önce vermiş olduğu ailesinin Berkshires'daki evinin yedek anahtarlarını geri istemişti. Hâlâ şaka yaptığını düşündüğüm için kendisine "Kızın adı ne?" diye sorma ihtiyacı hissetmemiştim.

New York City'de bir hukuk bürosunda kıdemli ortak olarak çalışıyordum. Geniş kapsamlı bir sağlık sigortası hakkım vardı ve sözleşmemde yazılı mazeret izni sürem oldukça yeterliydi. Bir miktar emeklilik fonum ve yatırım portföyüm de vardı. Kahverengi kumtaşı evin ilk iki katı bana aitti. Leo ertesi gün nakliye şirketiyle beraber evden ayrılırken bana sahip olduklarımı aynen bu sırayla saymıştı. Son olarak da içindeki teşhis uzmanı konuyu bağlayıp "Linda*nane*, iyi olacağını biliyorum*üzümjölesi*" demişti.

Kelly haklıydı, Dr. Leo tam bir pislikti. Benim hayatımı kurtarmıştı ve sonra kurtardığı hayatın kendi işine yaramayacağına karar vermişti.

Boiling Springs'den ayrıldığımdan beri, yabancı insanlar bana sık sık bir Asyalı olarak güneyde büyümenin ne demek olduğunu soruyorlardı. Onlara, "Yani Asyalı *görüntüsüne* sahip biri olarak güneyde büyümek demek istiyorsunuz sanırım" diye cevap verirdim en ağır güneyli aksanımı kullanarak. Sorularına yaptığım düzeltme genellikle insanların kafasını karıştırır ve onları sinirlendirirdi, kendilerine rahatsız edici bir tür sözcük oyunu yaptığımı düşünürlerdi. Benim yapmaya çalıştığım şeyse sadece "olmak" ve "görünmek" arasındaki farkı vurgulamaktı. Genellikle cevabım bu cümleyle son bulurdu. Kendilerine nadiren daha fazla bilgi verirdim.

Dış görünüşümün benim ne buraya (New Haven, New York, Yeni Dünya) ne de oraya (güney) ait olduğumu ele verişi, sanırım benim için de hâlâ kafa karıştırıcı ve korkutucuydu. Yedi yaşımdan on sekiz yaşıma kadar severek vazgeçebileceğim ve Boiling Springs'de çok az kişinin fark ettiği vücudum hariç, benim Asya ile bağlantılı hiçbir yanım olmadığını onlara nasıl anlatabilirdim ki?

Eğer Boiling Springs daha büyük bir yerleşim yeri olsaydı, belki Asya ile bir bağlantım olabilirdi. Fakat Boiling Springs öyle bir yer değildi. Giderek azalan nüfusu, tek bir mikroorganizma gibi hareket etmeye yetecek kadar küçük ve dar görüşlüydü. Boiling Springs'in yetişkinleri böyleydi. (Çocuklarının, her çocuğun olduğu gibi, bambaşka görüşleri vardı.) Daha da detaylandırmak gerekirse, bunlar Boiling Springs'in beyaz erkek ve kadınlarıydı. Liseye başlayana kadar okuldaki bütün öğretmenlerim beyazdı. İlkokuldan ortaokula kadar, servislerimin şoförleri hep başka bir işten emekli olmuş

yaşlı beyaz adamlardı. Babamın hukuk bürosunda çalışan iş arkadaşlarının tamamı orta yaşlı beyaz adamlardı. DeAnne'in arkadaşlarının hepsi orta yaşlı beyaz kadınlardı. Iris ve Bebek Harper ise bir tek birbirleriyle görüşüyor gibiydiler.

Elbette yaşadığım yerde, iletişim kurmak zorunda olduğum, ama sadece gelip geçici bir paralel yetişkin dünyası da vardı. Bu siyah adamların ve özellikle kadınların da benden haberleri vardı. DeAnne Piggly Wiggly'e ya da Hudson's mağazasına giderken beni de yanında götürdüğünde, oralarda çalışan kadınların bakışları beni her zaman rahatsız ederdi. Bu kadınlar beni gerçekten görürlerdi, bana dair merak ettikleri şey –neden kendi ırkımdan birinin beni evlat edinmediği– kalplerini daha sevecen hale getirirdi. Saçlarındaki boneler ve plastik eldivenleriyle öğlen yemeklerini hazırlayan kadınlarda da aynı rahatsızlığı hissederdim. Babamın Goforth Caddesi'nde yaşayan sekreteri de bana bu şekilde bakardı. Okuldaki hademeler, aile arabamıza benzin dolduran yaşlı adam, Bobby'den önce ve sonra çimlerimizi biçen orta yaşlı insanlar, postacı. Onların koyu renkli ve derin suları olan bir ırmağı andıran gözlerine bakmamayı epey erken öğrenmiştim. Eğer onların gözlerinin içine bakarsam, kendimi görürdüm. Bir ayna istemiyordum. Tek istediğim bembeyaz bir sayfaydı.

Bu dileğim kilise kürsüsüne de ulaşmış olmalıydı. Güneyli Baptistler, Episkopaller ve küçük Katolik grup bir konuda anlaşmışlardı. Benim için ten rengi farklılığını görmezden geleceklerdi. Bu, asla gerçekleşmedi. Tek olan, 20x20'lik görüş alanı içindeki herkesi görebilme yeteneklerine rağmen, benim görünmez bir nokta haline gelişimdi. Buraya hali hazırda güney aksanıyla İngilizce konuşarak gelmiş oluşum sesimi duymalarını sağlamıştı fakat beni görünür kılmamıştı. Aynı zamanda konuştuğum aksanlı dil, Boiling Springs'den önce nerede olduğuma dair elimde olan tek ipucuydu. Be-

nim farklılığımı görmezden gelmeleri, beni kendilerinden korumak amacıyla kararlaştırılmış bir tür seçici körlük hareketiydi ya da belki tam tersi, kendilerini benden korumak içindi. Yüzüme bakacak olurlarsa, gözlerime kilitleneceklerini biliyorlardı; gözlerim kimine göre badem şeklindeydi, kimine göreyse olmaması gereken yarıklardan ibaretti. Saçlarıma bakacak olurlarsa, düzlüğü ve parlaklığı kimilerini hayrete düşürürken, kimleri onları zayıf ve katran rengi olarak tanımlayacaktı. Ten rengimi görecek olurlarsa, güney güneşinin sıcağında neden uzanıp yattıklarını daha iyi anlayacaklardı ama bazıları da DeAnne'ın beni yıkadığında yeterince temizlenip temizlenmediğimden nasıl emin olduğunu sorgulayacaktı. Yeterince olgunlaşmamış göğüslerimi, çöp gibi kol ve bacaklarımı ve ağızlarına sığabilecek küçüklükteki el ve ayaklarımı gördüklerinde kim bilir adamların kaç tanesi Filipinler'de, Tayland'da, Güney Kore'de ya da Güney Vietnam'da üstlerinde üniformayla yarım saatliğine eve attıkları genç kadınları hatırlayacaktı. Bu adamların anneleri, kız kardeşleri, eşleri de beni görmezden gelirlerdi. Onlar da bu adamların suç ortaklarıydı çünkü bu sorunun cevabını öğrenmemeyi tercih ediyorlardı. Boiling Springs, benim herkesten farklı olduğumu görünmez kılmak yerine, beni herkesin bildiği bir sır haline dönüştürmüştü. Ben bu kasabanın, toplumun dışladığı kişiydim ama kimsenin bunu bana söylemeye izni yoktu. Ben Boiling Springs'in *Bülbülü Öldürmek* romanında geçen Scout karakteri olmadım hiçbir zaman. Ben hep Boo Radley'dim, gizli saklı değil açık açık.

Boiling Springs'deki çocukların her birinin de benim için ayrı bir hoş geldin sürprizi vardı tabii. Yeni ismim, onları kandırmak için yeterli değildi. "Linda Hammerick", yoklama alınırken "Buradayım" diyene kadar takabildiğim bir maskeydi. Sonrasında hepsi arkasını döner, "Çinli" ya da "Japon" diye seslenir veya "Gâvur" diye isim takarlardı ve

bunları öğretmenin duymaması için sessizce yaparlardı. Sınıf arkadaşlarım akıllı birer canavar olsalar da orijinal değillerdi. Mavi ve gri renkli çiftlik evine ilk geldiğim andan beri bu lakaplar üstüme yapışmıştı ve hepsi de daha önce nerede olduğuma dair birer ipucu niteliğindeydi. Çocukların bana karşı olan davranışları, tıpkı yetişkinler âleminde olduğu gibi, içlerindeki çok derinlerde yaşadıkları bir mutabakat tarafından yönetiliyordu ve ben bunu hayatımın çok daha ileriki aşamalarına kadar anlayamamıştım. Sadece, sınıfımdaki siyah kızlar bana "Linda"dan başka bir isimle hitap etmediler *asla*. Takılan diğer bütün isimlerin bana hakaret etmek, yüreğimde yaralar açmak ve beni çökertmek için olduğunu biliyorlardı.

Çok anlam veremesem de "Çinli", "Japon" ya da "Gâvur" gibi lakapları, çocukların dış görünüşüme bakarak taktıklarını algılayabiliyordum. Lakapları takip eden hareketlerinden böyle olduğunu fark etmiştim. Teneffüslerde, ortalıkta daha az öğretmen gezinirken gözlerinin yanlarını yukarı doğru çekerek "Çinli", aynı yeri aşağı doğru çekerek de "Japon" diye dalga geçerlerdi. Bu çocuklar dikkatli ve sistematiklerdi. Ayrıca hem yabancılığı hem de kirli ve cinsellik objesi haline getirilmiş bir vücudu konu alan, bir tekerleme de yazmışlardı,

Çinli ya da Japon,
Dizleri leş gibi,
Bak onlara bi'!

Bir Emily Dickinson* değillerdi, bu canavarlar.

Koreografileri de iletişime dayalı olmasına rağmen son derece yavandı. Tekerlemenin ikinci dizesini söylerken parmaklarıyla dizlerini gösteriyorlardı. Son dizesindeyse tişört-

(*) 1830-1886 yılları arasında yaşamış ünlü bir Amerikalı şair.

lerinin, olmayan göğüslerini kapatan kısmını parmaklarıyla iki kez çekip bırakıyorlardı. Bir Martha Graham* da değillerdi sonuçta. Yine de benim için bu küçük gösterilerini büyük bir neşeyle yapıyorlardı.

Aferin size küçücük çocuklarım. Size bu sözcükleri kim öğretti? Anne-babalarınızın öğretmenleriniz olması gerektiğini kendi kendime bulmak zorundaydım – çünkü ailemdeki kimse bana böyle bir şey dememişti. Bütün bunları bana, Thomas'a, DeAnne'e, Iris'e ya da Bebek Harper'a söyleyemeyip kendi evlerinde, kapalı kapılar ardında, kendi çocuklarına söylemekte hiçbir sakınca görmeyen bütün o adamların ve kadınların sözcüsü haline gelmiş küçük korsanlarsınız her biriniz. Ben Boiling Springs'e gelmemiş olsaydım, bunları kime söyleyecektiniz acaba? "Çinli", "Japon" ve "Gâvur" lakaplarınızı kasabaya gelecek bir başka masum yabancıya, hatta belki de büyüyüp Raleigh ya da Charlotte gibi bir metropole veya daha da uzak bir yere iş için gidene kadar kendinize saklamak zorunda kalacaktınız. Biraz daha zorlasınız, tüm bu lakapları Cherokee, Lumbee ya da Croatan yerlilerine takacaktınız. Fakat lakapları bu şekilde boşa harcamaya gerek yoktu çünkü ben Boiling Springs'e geldiğim an çeşitliliğin kuraklığı sona ermişti. Hayatınızın bu kadar erken bir döneminde ne büyük bir mutluluk yaşatmış olmalıyım size. Dönüp çocukluk yıllarınızı düşündüğünüzde beni büyük bir sevgiyle hatırlıyor olmalısınız.

Lise her şeyi değiştirdi. Nahoş başlayan hikâye yani fiziksel farklılıklarıma duyulan abartılı ilgi, hızla dağılarak ailelerinin sözde çok çabalayıp hiç başaramadığı türden bir görmezden gelme haline dönüştü. Sınıf arkadaşlarımın hormonlarının yol açacağı romantik aşk hikâyelerinde, dramlarda ve trajedilerde bana yer yoktu. Beni hiçbir zaman bir

(*) 1894-1991 yılları arasında yaşamış, döneminde dans gösterileri kapalı gişe izlenen Amerikalı bir dansçı – e.n.

kahraman, duygusal açıdan ilgilenebilecekleri biri, huysuz bir kadın ya da ilişkilerin kötü kadını olarak görmediler. Kelly bile beni önce gizli sırdaşı, sonra da bir seyirci olarak nitelendirdi. Okulun En Başarılı Kızı olmak için fazla sahipsizdim ve bu aslında hep istediğimi düşündüğüm şeydi. Ben her şeyin beyin kısmıydım. Etrafımdaki diğer herkes ise vücut. İri göğüslere ve uzun dansçı bacaklarına sahip kızlar ponpon kız ve Mezuniyet Balosu Kraliçesi oldular. Şişkin pazılara, koşucu bacaklarına sahip oğlanlar Amerikan futbolcusu ve takımın kilit ismi oldular. Kelly dahil çoğunun böyle benimsenmiş olması bir tür kaderdi. Bense onları hep belli bir mesafeden seyrettim; bu mesafe ne objektif kalabilmemi sağladı ne de tam olarak neler olduğunu anlayabilmeme yardımcı oldu. Sadece beni yalnızlaştırdı.

İlk tanıştığımızda Leo'ya Boiling Springs'de geçen çocukluğumu anlatmaya çalıştım. Yaşadığım bu tecrübelerin, güneyde Asyalı *olmanın* ne demek olduğunu bildiğim anlamına geldiğini söyledi. Yakında psikiyatr olacak biri için hiç de iyi bir dinleyici değildi. Hayır Leo, benim bildiğim şey güneyde nefret edilen kişi *olmanın* ne olduğuydu. Leo için her ikisi de aynıydı, benim vücudumun özelliklerini ve insanların görmek istediklerini bir tutuyordu. Bense bunu kabul etmiyordum. (Büyük büyükbabam Graven Hammerick gibi ben de aslında iyimser bir insandım.) Anlamaya çalıştığım bu *olma* durumunun içeriğinin ve konusunun birbirinden ayrıldığına ve Boiling Springs'in bana öğrettiklerinden daha farklı olduğuna inanıyordum, hâlâ da inancım bu yönde.

On Beşinci Bölüm

Tar Heel'de doğan biriyim,
Tar Heel'de yetişen biriyim,
Ve öldüğümde
*Tar Heel'de ölen biriyim.**

Bebek Harper'ın şarkı söyleyişini hâlâ duyabiliyorum. Bazen ilahi de söylediği olurdu. Daha çok da kendi tarzında blues söylerdi. Sözcükler ağzının içinde kaygıyla bekleşir, sonra da bir tohum gibi çatlayarak açılırlardı. Dudaklarından sözcükler öyle cömertçe dökülürdü ki, bütün hayatını âdeta her bir heceye sığdırırdı Bebek Harper. Mütevazı "Tar" sözcüğünü mırıldanırken, beraberinde ne anlamlar taşıdığını anlamak için Bebek Harper'ı dinlemeniz gerekirdi. Bana bu marşın sözlerini öğretmişti ama "Tar Heel"in ne anlama geldiğinden bahsetmemişti. Bu yüzden yedi yaşımdayken, bu şarkının yüksek topuklu ayakkabılar giyen bir kadınla ilgili olduğunu düşünürdüm. Okula başladığımda, bu marşın Ku-

(*) *I'm a Tar Heel born,/ I'm a Tar Heel bred,/And when I die/I'm a Tar Heel dead.* Kuzey Carolina eyaletinin gayriresmî marşı – ç.n.

zey Carolina'nın resmî olmayan marşı olduğunu ve "Tar Heels" tabirinin de geçimini çam özlerini kaynatıp katran elde ederek sağlayan çiftçilerin takma adı olduğunu öğrenecektim. Ayrıca bu marşın çiftçiler için, devlet olmak, sadakat ve özellikle de iç savaşın bir cephesi olan topraklarını terk etmedikleri için kazandıkları itibarının sağlam bir tokat niteliğindeki manifestosu anlamına geldiğini de öğrenecektim. Bebek Harper'ın yorumuysa daha çok kaderle alakalı olduğu hissini yaratıyordu.

* * *

Bir hafta boyunca hiçbir şekilde işe yaramayan –uyutmak yerine gözlerimin daha da açılmasına sebep olan– masal anlatma seanslarının ardından babam bana sadece kendine ait hikâyeler anlatmaya başladı. Thomas, bambaşka bir dünyanın kıyılarından görünen bir adadan bahsetti. Bu adada binaları camdan yapılmış bir şehir bulunuyordu. Bu şehrin tam ortasında sık ağaçlardan oluşan bir ormanın, göletlerin ve bir gölün, kuğuların, atların ve hatta küçük bir kalenin bile olduğunu anlattı. Şehrin caddelerinin istediğinde binip inilebilecek sarı arabalarla dolu olduğunu ve şoförlerin beni istediğim yere götüreceğini söyledi. Bu şehirde, dünyanın her yerinden gelen ve *orada* olmayı çok isteyen insanlarla dolup taşan kaldırımların olduğunu anlattı. Bu şehre komşu yerlerin isimlerini sıraladı; Greenwich Village, Harlem ve Chinatown. Buna benzer bütün hikâyelerin merkezinde babam ve New York vardı. Fotoğraflarını görmeden ya da gerçek hayatta gidip ziyaret etmeden önce babam bana Chrysler Binası'nın tepesini süsleyen beyaz ışıkları ve parlayan bir iğne gibi yükselen Empire State binasını anlatmıştı. Ağzından dökülen sözcükler "gelenleri" tetikliyordu ama sonunda anlattıklarıyla beni büyüleyip mest ediyordu. Hikâyelerinde nadiren bir olay örgüsü olurdu –iyi, kötü, güzel

ya da çirkin karakterler de olmazdı– ve hikâyeleri nadiren bir sonuca bağlanırdı. Babamın anlattığı hikâyeler daha ziyade insanların, yerlerin ve bir şeylerin tasviri gibiydi. Bölümler halinde ilerleyen empresyonist hikâyeler, genellikle bir gerçeğin dillendirilmesiyle başlardı ama yine de o zamanlar bu gerçekler bana gerçekleşmesi imkânsız, fantastik olaylar gibi gelirdi. *New York şehrinde trenler yerin altından gider.* Babam anılarının içinden birini önce seçer, sonra çok hassas şekilde saklanmış bir kelebek gibi bana sunardı. Böylece kanatlarındaki büyüyü inceleyebilirdim. *Bir sabah, IRT'de (adanın batı yakasında, yerin altında giden tren hattının ismi buydu) giderken ayaklarının arasında hasır sepetle oturan yaşlı bir kadın gördüm. Yaşlı kadın eğilip sepetin içinden Çinlilerin çay demlemek için kullandığı küçük bir demlik ve bir bardak çıkarttı. Sonra yanında oturan genç adama dönüp biraz çay içmek isteyip istemediğini sordu.* En başından beri, anlattığı hikâyelerde geçen genç adamın kendisi olduğunu hissediyordum. *Genç adam bir an için düşünüp, içmek istediğini söyledi. Yaşlı kadın demlikten bardağa biraz çay koyup genç adama uzattı. Genç adam bir yudum alıp, "Çok teşekkür ederim" dedi. Elbette, demliğin içinden akan herhangi bir sıvı yoktu.*

Hikâyeler beni büyülüyordu çünkü hikâye anlatıcısı babam da bu olaylardan büyülenmişti. Thomas sözlerine bazen uzunca bir süre ara verir, bu boşlukta sanki devam etmek için doğru sözcüğü arardı. En azından ben durmasının sebebinin doğru sözcük seçimi olduğunu düşünürdüm. Bana bu hikâyeleri anlatmayı neden bıraktığını bilmiyorum. Belki de hikâyeleri tükenmişti. Beraber geçirdiğimiz ilk yazın sonunda babam, geceleri hikâyeler anlatmak için odama gelmeyi bıraktı. Uykuya dalmamı kolaylaştırmıyor olsa da kendisinin Beyaz Atlı Prens olduğu hikâyeler beni bambaşka diyarlara götürüyordu.

Babam hikâye anlatmayı bıraktıktan sonra, elbette daha kolay uykuya dalmaya başladım. Ama anlattıklarını özlüyordum. En çok da hikâye anlatıcısını özlüyordum. Karanlıkta uykuya dalana kadar geçirdiğim sürede kendimi oyalayabilmek için bir başka oyun uydurdum. Kendimi o genç adamla beraber IRT'ye binerken, kaldırımlarda yürürken, Empire State binasına bakarken, takside camdan binaların bulunduğu şehri gezerken hayal ederdim. Bizi zihnimde çok net bir şekilde canlandırabiliyordum.

Belki de dinlediğim hikâyeler sayesinde, bu yerlerin fotoğraflarını gördüğümde hiç şaşırmamıştım. Benim için tarif edildikleri şekilde olmalarından ziyade, gerçekten var olmaları çarpıcıydı. Şaşkınlık yerine, sanki buraları tekrardan yaşıyormuşum gibi tuhaf ve gerçekle ilgisi olmayan bir his yaşamıştım. Genç, yakışıklı Thomas taptaze yüzüyle (sanki içinden ışık fışkırıyormuş gibi görünüyordu), Central Park'taki Bethesta fıskiyesinin dibinde durmuş, yanında hiç bilmediğim ama tanıdık gelen bir kadın var. Genç Thomas gülümsüyor, saçları sanki rüzgâra karşı koşmuş gibi darmadağınık, Columbia'nın Hukuk Kütüphanesi'nin merdivenlerinin basamaklarında oturuyor, hemen yanında aynı tanıdık kadın var. Genç Thomas, bu kez tek başına, hukuk fakültesinden mezun olurken. Eli, üzerinde *Alma Mater* yazan heykelin granitinde duruyor, heykel o kadar büyük ki, fotoğrafta sadece ayakları görünüyor. Thomas'ın buna benzer on iki fotoğrafı daha vardı. Fotoğraflar elime geçtiğinde, muhtemelen bir zamanlar beyaz olan ama artık sararıp fildişi rengine dönmüş bir zarfın içindeydi.

Üzerinde DİKKATLİ TAŞIYIN yazan bir kutunun içinde büyük dayım, Thomas'ın fotoğraflarına ek olarak dört tane de H.E.B. albümü yollamıştı. Fakat diğer H.E.B. albümlerinden farklı olarak bunların üzerinde kronolojik sıralarını ve nerede çekildiklerini belirten bir etiket yoktu. Leo bu albümleri ku-

tudan çıkarttığımı gördüğünde, bana eski düğün fotoğraflarını kimin yolladığını sormuştu. H.E.B. albümlerine hiç bu gözle bakmamıştım. Bir başka deyişle, bu albümleri hiç oldukları gibi algılamamıştım. Gerçekten bütün H.E.B. albümleri kabartmalı işlemeler ve güvercinlerle doluydu ve yer yer gül desenleri vardı. Kahkahalarla gülmeye başlamıştım. Bu albüm seçimi, Bebek Harper'ın espri anlayışının ürünü olmalıydı.

Boiling Springs damgalı kutu New York City'e ulaştığında 1997 senesinin kasım ayıydı. Hâlâ Leo ile beraber Chelsea'deki kahverengi kumtaşı evde yaşıyorduk. Nişanlanmak üzerine, daha sonra pazarlığa dönecek olan tartışmalarımızın henüz başındaydık. Yedi yıldır beraberdik ve iki yıldır aynı evde yaşıyorduk. O zamanlar, psikiyatri alanındaki uzmanlığını tamamlamış, tam Dr. Leo olmuştu. (Onunla ilişkimizin en başından beri, Kelly'nin *bu konuda* şüpheleri vardı; mesleki unvanı ve isminin birleşimi kısa ve öz olduğu gibi, ego ve kibir dolu karakterinin de habercisi olacaktı.) Neden terapinin evlilik öncesi sağlık kontrollerimizin bir ön koşulu olarak belirtilmediğiyse benim için hâlâ gizemini koruyor. Belki Dr. Leo, gerekli bütün zihinsel kontrolleri kendi kendine yapabilecek kadar yetkindi. Belki de günler boyu sus pus olmama sebep olan "depresyonun" bir iki reçeteyle atlatılabilir bir durum olduğunu düşünüyordu ve "Yangın!" diye sayıklayarak ikimize de geçirttiğim uykusuz gecelerin ilaçla sona erebileceğine inanıyordu. Leo için bunlar kadar önemli bir diğer konu da annesi, babası ve ağabeyiyle beraber yediğimiz Şükran Günü yemeği sırasında beşimizin de birbirimize sesimizi duyurmak için sinirliymişiz gibi bağırarak konuşmak zorunda olduğu kadar büyük bir masanın etrafında otururken sergilediğim tuhaf davranışların bir sonraki görüşmemize kadar kaybolmasıydı.

Leopold Thomas Benton'ın –ona ikinci ismi sayesinde de âşık olmuş olabilirim–, küçük bir aileden geliyor oluşu onu

çekici kılan özelliklerinden birisiydi. Tek kardeşinin evli olmadığını ve karakterinden yola çıkarak asla evlenemeyeceğini fark ettiğimde, her aile toplantısında çığlık çığlığa bana seslenen herhangi bir yeğen olmayacağını da anlamıştım. Hatta hem annesinin hem de babasının tek çocuk oluşu, öngöremediğim ama oldukça beğendiğim bir aile yadigarı gibiydi. Bu da demek oluyordu ki, Leo'nun içinde tanıştığımız New York-Boston treniyle gitmekte olduğu ailesinin Beacon Hill'deki evinde ortalarda boş boş gezinecek kuzenleri de yoktu. Leo dört katlı tuğladan yapılmış bir evde büyümüştü. Bu ev, 1795'te inşa edildiğinden beri onun ailesinin elindeydi. Artık evin merdivenleri ve peygamberçiçeği mavisine boyalı kapısı, Amerikan tarihine meraklı Boston sosyetesinin turist olarak sokaklarını doldurduğu Beacon Hill'de kaybolan tur üyeleri tarafından fotoğraflanıyordu. Bu seçkin fakat seyrek aile ağacının Leo için yeni yapraklar ekleyerek ağacı büyütme zorunluluğu anlamına geldiğini öngörememiştim.

Ailemle ilgili Leo'ya en çok Bebek Harper'dan bahsetmiş olmalıyım çünkü onun ismini yüksek sesle söylemeyi seviyordum. Büyük dayımın takma adından Leo'ya ilk bahsettiğimde gözleri parlamıştı. Bu lakabın, büyük dayıma ailem tarafından çocuk muamelesi yapıldığını kanıtlayan en açık örnek olduğunu söylemişti. Leo'ya bakıp, "*Bunu* öğrenmek için tıp okuman gerekli miydi gerçekten?" diye düşünmüştüm. Elbette öyleydi, Dr. Leo. Büyükannem Iris, küçük kardeşinin sonsuza kadar çocuk kaldığından emin olmalıydı, aksi takdirde yetişkin bir erkek olduğunda, Iris küçük kardeşinin cinsel eğilimleriyle yüzleşmek zorunda kalacak, bu da onu utandıracaktı. Iris'in amacının büyük dayıma hayat boyu çocuk muamelesi yapmak olduğunu ailedeki herkes biliyordu ve hiçbirimiz doktor değildik. Sadece hukuk alanında doktora tezi vermiş olanlarımızın doktor unvanı vardı. Leo'ya aslında evimizde iki doktor yaşadığına dair es-

pri yaptığımda, bunu asla anlamazdı. Hukuk alanında doktora tezi vermiş birinin, ailedeki kayınvalide gibi olduğunu iddia ederdi. Söylemek istediği, hem hukuk alanında verilmiş doktora tezinin hem de kayınvalidenin çok da bir önemi olmadığıydı.

Leo, Bebek Harper ismini çok sık duysa da kendisiyle hiç tanışmamıştı çünkü büyük dayım, New Haven'a gelmek için ilk kez uçağa binmesinin ardından sürekli gezen bir adam haline gelmişti. Büyük dayım bazen Cecil ile ama genellikle tek başına dünyayı keşfediyordu. Keşfetmeyi tercih ettiği dünya ise beni şaşırtıyordu. Büyükbabam Spartan gibi, batılı medeniyetleri keşfetmek için Avrupa'ya gitmeyi tercih edeceğini düşünmüştüm. Bebek Harper ise Avrupa yerine Güney Amerika'yı tercih etmişti. Hukuk fakültesine başladığım sene, Cartagena'dan, üzerinde "Sen Kolombiya'ya gittin, ben de. Sadece burada yazılışı biraz daha farklı" yazan bir kart aldım. Bebek Harper, *Yüz Yıllık Yalnızlık* kitabını okuduğundan beri buraları görmek istediğini de karta eklemişti.

Büyük dayım, insanların eskiden seyahatlere çıkarken giyindiği şekilde yola çıkardı. Uçağa binerken takım elbisesini giyer, kravat takardı. Takımını tamamlayabilmesi için ona fötr şapkasını geri yollamayı teklif etmiştim ama duymazdan gelmişti. Gittiği şehirlerde bir ay, belki daha fazla kalır, seyahat rehberlerinde yazılı olan, olmayan her şeyi görürdü. Bebek Harper'ın bana hiç e-posta yollamaması sayesinde gerçek bir posta kutusunun kapağını açıp, onun bir okyanus kıyısından ya da bir kilise önünden yazmış olduğu mektupları bulmak gibi bir ayrıcalığım olmuştu. Yeni bir dil öğrenmek için fazla yaşlı olduğunu iddia ederdi, bu yüzden de kendi diline çevrilmiş olan edebiyat metinleriyle idare ediyordu. İçindeki kütüphaneci, emeklilik yıllarından sıyrılıp onu farklı destinasyonlara yönlendiriyordu; Jose Donoso'nun

Çirkin Gece Kuşu'yla Santiago-Şili'ye, Eduardo Galeano'nun *Kucaklaşmanın Kitabı*'yla Montevideo-Uruguay'a ve Clarice Lispector'ın *Yıldızın Saati* kitabıyla da Rio de Janeiro-Brezilya'ya aşina olmuştu.

Bebek Harper, 1990 senesinin ağustos ayının sonlarında seyahat hayatına başladığında altmış altı yaşındaydı. Sonraki gezilerini ocak ortasından ağustos ayına kadar olan dönemler için planladı. Kuzey Carolina'nın yazın hayatta kalmayı başaran yerlilerine bir ödül gibi sunduğu güzel sonbahar günlerini Boiling Springs'de geçirmeyi tercih ediyordu. Ayrıca Amerikalıların kutladığı üç bayramı da evde geçirmek istiyordu: Şükran Günü, Noel ve Yeni Yıl. Zaten Cecil de yılın bu zamanlarında seyahat etmeyi tercih etmiyordu çünkü cenaze evinin en yoğun çalıştığı dönemler bu bayramlardı. Cecil'in Bebek Harper'a anlattığına göre, cenaze işlerinde çalışanlar arasında oldukça yaygın kullanılan bir deyiş vardı – asla "espri" sözcüğünü kullanmazlardı: "Şükran Günü'nde konu kapanmazsa, Noel'de kesin."

Bebek Harper'ın tatilleri Boiling Springs'de geçirmesinin bir başka sebebiyse DeAnne'in o günlerde yalnız kalmadığından emin olmaktı. DeAnne rollerin değiştiğini, artık ciddi bir ilişkisi olanın Bebek Harper ve yalnız olanın kendisi olduğunu anladığında, kendini mavi ve gri renkli çiftlik evine kapatıp Bebek Harper'ın Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde verdiği, arkası gelecek olan Şükran Günü yemeği davetlerinin ilkini reddetmişti. 1987 senesinin sonbaharında, "Yemekleri Cecil pişirecek" diyerek yeğenine açılmıştı büyük dayım Harper. Aynı anda hem çok basit hem de çok karışık bir cümleydi bu. DeAnne'in tepkisine dair bana telefonda bilgi veren sesini dinlerken, "Sözcükler böyledir işte" diye geçirdim aklımdan. Büyük dayım, DeAnne'in davetini reddetmesini önemsemiyormuş gibi konuşmaya çalışsa da kalbinin kırılmış olduğunu anlayabiliyordum. Iris'in ve-

fatından sonra da sesi aynı tonda çıkıyordu, sanki ağzı çakıl taşlarıyla doluydu.

DeAnne, 1990 senesindeki Şükran Günü'ne kadar Bebek Harper ve Cecil'in davetine katılmadı. Sanırım o sene Bebek Harper'ın önce mayıs ayında benim mezuniyetim için, sonra da ağustos ayında Cartagena gezisi için Boiling Springs'den ayrılması, DeAnne'in fikrini değiştirmişti. DeAnne de Bebek Harper'ın uçak yolculuklarını bu kadar benimsemesine benim gibi şaşırmış olmalıydı. Belki de onu esas şaşırtan, Boiling Springs'de gerçekten yalnız kalmış olmasıydı.

Yeryüzünde artık yerçekiminin geçerli olmadığını hissetmek gibi değil mi DeAnne? Ağaçlı tepelerin ve işlenmiş arazilerin artık yerlerinde olmaması gibi... Sanki onlarla hiçbir geçmişin olmamış gibi ya da hafızandaki tüm anılar silinmiş gibi vücudun öyle bir hafifler ki, âdeta suyun üstünde yüzüyor, gelgitlerle sürükleniyordur ama bunun duygusu uçmak ya da hızla göklere yükselmekten farklıdır. Sen hiç sırf Boiling Springs'i yeniden gözlerinin önünde canlanabilsin diye birinin elini tutmaya ihtiyaç duydun mu?

Bebek Harper'ın, Cecil ve DeAnne ile berber geçirdiği ilk Şükran Günü yemeğinin tasviri, ona destek olmak için orada olamadığıma üzülmeme sebep oldu. Cecil, hindinin derin yağda kızartılmasını gerektiren yeni bir tarif denemişti ve bu kızartma işlemi doğru yapılmadığında, neredeyse on kilo gelen kuş, bir rosto tavuk boyutuna gelene kadar ufalabiliyordu. DeAnne yemeğin boyunu ne Bebek Harper ile ne de Cecil ile konuşmuş, Cecil her zaman yaptığı gibi bir geleneksel balkabaklı turta, bir cevizli turta (bu çeşit rahmetli annesinin Teksas'a dayanan kökenine saygı niteliğindeydi) ve en sevdiği limonlu mereng turtayı masaya getirene kadar. Ne yazık ki, DeAnne'in ağzından dökülenler hiç de nazik sözcükler değilmiş. Bebek Harper'a göre, o gece DeAnne

âdeta Iris tarafından yönetiliyormuş. Cecil hazırladığı tatlıların sonuncusunu misafirlerine sunarken, DeAnne "Aman Tanrım, bugün Paskalya Bayramı'nı kutlamak için toplandığımızı bilmiyordum" diye dalga geçmiş.

Bu kadarı Cecil'e fazla gelmiş.

Cecil, Bebek Harper'ın kendisine üçüncü yıl dönümü hediyesi olarak verdiği gümüşten yapılmış antika servis takımını sakince masanın üstüne bırakmış ve limonlu mereng turtasını de alarak Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin yemek odasını terk etmiş. O mutfakta oturup bütün turtayı tek başına bitirirken, Bebek Harper da DeAnne'i evine bırakmış. DeAnne o zamanlar sadece elli sekiz yaşında olmasına rağmen gözleri çok daha yaşlı birinin gözleri kadar bozuktu. Ama yaşadığı gece körlüğü yüzünden o gece ve daha gelecekteki pek çok gece Bebek Harper'a ihtiyacı olması bile DeAnne'in huysuzluğunu dizginlemesi için yeterli olmamıştı.

Arabada sessizlik varmış.

Bebek Harper, DeAnne'e mavi ve gri renkli çiftlik evinin kapısına kadar eşlik etmiş. İçeri girmeden hemen önce DeAnne, Bebek Harper'ın eline bir kâğıt parçası tutuşturmuş. Bebek Harper'ın söylediğine göre kâğıt bütün gün DeAnne'in avucunun içinde kalmış gibi görünüyormuş.

"Seni affediyorum" yazmış DeAnne.

Bebek Harper, orta aynanın üstünde yanan lamba ışığında bu iki sözcüğü okurken ne için affedildiğini merak ediyormuş. DeAnne'in gözünde affedilmesini gerektirecek pek çok şey yapmıştı hayatında. Hangisi için affedildiğinin pek de önemi olmadığına karar vermiş Bebek Harper. Telefonda bana o notun DeAnne'in ateşkes ilan etme yöntemi olduğunu söylemişti. Gece boyu hatta hafta sonu boyunca Cecil'den özür dileyeceği Yunan mimarisiyle inşa edilmiş eve doğru ilerlerken, kâğıdı ufacık parçalara ayırıp arabasının camından atmış Bebek Harper.

1990'da, DeAnne'in aksine ben büyük dayım ve Cecil'in Şükran Yemeği davetini yine reddettim. Büyük dayıma New York City'de kalıp ders çalışmak zorunda olduğumu, yoksa hukuk fakültesindeki ilk yılımda başarısız olacağımı ve onu yakın zamanda tekrar arayıp yemeğin nasıl gittiğini öğreneceğimi söyledim. Rutin olarak haftada bir yaptığımız telefon konuşmalarını haftada ikiye çıkartmıştım çünkü onunla New Haven'da yüz yüze geldiğimde, telefonda hiç hissetmediğim bir şeyin farkına varmıştım; Bebek Harper yaşlanıyordu.

Daha sonra Boston'a giden bir trene bilet aldım. Yurtta, yabancı öğrenciler ve bir avuç Amerikalı öğrenciyle kalmak istemiyordum. Bir kısmı gerçekten yabancıydı, diğer kısmıysa yabancılaşmıştı. Boston şehir merkezinde, Lenox Oteli'nde yer ayırttım. Otelin ümit vaat eden tarihî detaylarla süslenmiş büyük bir lobisi ve taze çiçeklerle sonbahar yapraklarının birleşiminden yapılmış uzun süslemeleri vardı. Fakat odaları, en azından benim tutabileceğim odaları, dökülüyordu. Kendi odamın kapısını açtığımda ağladım. Kelly'nin bana son yazdığı mektubu ve hayatını değiştiren hataları yapmaya bağımlı hale gelişini düşünüyordum. "Hata yapmak vazgeçemediğim bir alışkanlık haline geldi" yazmıştı. Ben de Boiling Springs'e dönmeyi reddedişimin bir alışkanlık haline geldiğini hiç düşünmemiştim ama aslında öyleydi. Tırnaklarımı yemek ve günde bir paket sigara içmek gibi, Boiling Springs'e dönmemek eyleminin de ruhum üzerinde iyileştirici bir etkisi vardı. Her şey, ailenin bir kader değil, seçim olduğu fikrinin on sekiz yaşındaki taze ve karışık aklıma gelmesiyle başladı. Eğer bu doğruysa, ben ailemin olmamasını seçecektim. Kâtip Bartleby'nin tabiriyle, bir ailem olmamasını tercih edecektim.

Dört yıl boyunca ailemin olmamasını seçmiş olmak, beni solmuş çiçek desenli yatak örtüleri ve kül rengi halıları

olan bu otel odasına getirmişti. Yatak örtüsünü sıyırıp yatağa girdim. Oracıkta, karanlıkta dua niteliğindeki cümlelerimi sıraladım.

Büyük dayım Harper'ı ve onun kendi seçtiği ailesi Cecil'i özlüyorum.

Bana bir kardeşten daha yakın olan Kelly'i özlüyorum.

Babamı özlüyorum. Her şeyini özlemek için sebeplerim var.

Büyük annem Iris'i bile özlüyorum.

Iris'i de dahil etmiştim, çünkü artık yirmi iki yaşımdaydım ve insanın hayatında kendisine hiç yalan söylememiş birine sahip olmasının ne kadar nadir rastlanan bir durum olduğunu anlamaya başlamıştım. DeAnne'i özlemiyordum çünkü onu çok az tanıyordum. Ailemin bütün üyeleri bundan ibaretti ve hepsi Boiling Springs'deydi, hatta iki tanesi çoktan toprağın altındaydı.

Uyumadan hemen önce, tren Güney İstasyonu'na yanaşana kadar bana anlatacak bir şeyler bulan, inerken de veda etmeden önce numaramı isteyen genç adamı düşündüm. Odamda yüksek sesle "Leo*yabanhavucu*" dedim. Ardından, nefes alırcasına doğal bir şekilde ismi tekrarladım.

Sonraki sene, Leo ve ailesiyle geçireceğim yedi Şükran Günü'nün ilki için Boston'a tekrar gittim. Hep beraber sağlıklı ve yavan New England yemekleri yedik ve onların masasında hiç yağda kızarmış hindi ya da limonlu mereng görmedim. Bir seferinde, annesine "Benton Nine" diyerek Leo'yu çileden çıkardım. Elbette kadının yüzüne söylememiştim ama yine de Leo'nun görünmeyen WASP* sınırlarını bir biçimde aşmıştım. Annesine, ev yapımı kızılcıklı sosuna ve gümüş sosluğuna iltifatlar ederek Leo'nun gönlü-

(*) WASP: Beyaz, Anglo-Sakson, Protestan anlamına gelen "White Anglo-Saxon Protestan" sözcüklerinin baş harflerinden oluşan kısaltma. Toplumun geneline göre refah ve kültür seviyesi standartların üzerinde olan bir kesimi anlatmak için kullanılır – e.n.

nü almaya çalıştım. İltifat etmek için gümüş sosluğu seçmemin sebebi, Benton Nine'nin bu soslukta her yıl servis ettiği "Benton" usulü, hindi yağı arındırılarak yapılan ve tuzu eksik gravy sosu değil, güneylilerin kıtır ekmeklerinin üstüne döktüğü, domuz sosisi parçalarıyla zenginleştirilmiş gravy sosunun aklında kalan tadıydı. Bu ufak bilgiyi kendime saklayarak, sosluğun tutma yerinin kıvrımı ve gümüşünün parlaklığıyla ilgili yorumuma odaklandım. Daha sonra Leo bana, sosluğun aslında bir "sos teknesi" olduğunu ve Paul Revere* tarafından yapıldığını anlattı. Övgülerim yüzünden Benton Nine, evdeki aile yadigârı parçalara göz diktiğimi düşünmüş olmalıydı.

Bunların benim için hiçbir önemi olmadığına karar verdim. Sonuçta aile Leo'nun ailesiydi, benim değil. Bay ve Bayan Benton (Leo'nun bile isimlerini bildiğinden emin olamıyordum bazen), bana her zaman kibar davrandılar ama asla hevesli yaklaşmadılar. Aralarında en heveslisi büyük oğulları Collin'di. Hong Kong'da birkaç yıl yaşamış bir yatırım bankacısıydı Collin. Hong Kong'da yaşamış olması, bir anda birbirimize uyum sağlayabileceği düşüncesini uyandırmıştı onda. Ortak hiçbir şeyimiz yoktu. Her şeye rağmen, ailesinin evindeki odalar arasında bana yol gösterirken hafifçe sırtıma dokunmayı severdi. İçeri girdiğimde montumu alan her zaman o oldu, böylece bana biraz daha yakın durabilme şansını elde etmiş oluyordu. İlk tanıştığımızda Collin, kendisine eski sevgililerinden birisini hatırlattığımı söylemişti. Onunla biraz zaman geçirdikten sonra, o zavallı genç kadın için üzülmüştüm.

Stajyer Leo ve sonra da yardımcı hekim Leo, her yıl Şükran Günü'ndeki bütün hafta sonunu izinli geçirebilmek için Noel arifesinde ve Noel gününde çalışırdı. Belki de ona âşık

(*) 1734-1818 yılları arasında yaşamış, vatanseverliğiyle tanınan Amerikalı kuyumcu ve oymacı – e.n.

olmamın bir başka sebebi de buydu. Leo'nun kısıtlı programı, bana bayram zamanlarında Boiling Springs'e gitmemek için sunulacak uygun bir bahane yaratmıştı. Önce okul programım ve ondan sonra da sekiz yılda ortaklığa yükselebileceğim işim, yılın geri kalanında beni New York City'de tutmaya yetiyordu.

Her şeye rağmen Bebek Harper hiç vazgeçmedi. Her yıl kasım ayının başında bana Şükran Günü için üzerinden bereket fışkıran, oyulmuş balkabakları ve sakin kalmayı başarabilen hindilerle süslenmiş Hallmark kartlarını, üzerlerine "Güneye uç" notunu düşerek göndermeye devam etti. En son 1997'de, içinde H.E.B. albümlerinin ve genç Thomas'ın fotoğraflarının bulunduğu kutu elime ulaştığında, büyük dayımın yeni bir taktik denediğini düşündüm. Kutuya elbette bir kutlama kartı da eklemişti ve ben ilk önce onu okumuştum. Kartı parlak turuncu zarfından çıkartırken büyük dayımın tek bir kez hıçkırdığını duyabiliyordum. Kartın üzerinde tıknaz, yuvarlak suratlı ufak bir yerli Amerikalı kız tıknaz, yuvarlak suratlı, ufak bir Pilgrim oğlanıyla el eleydi.

Kartın içerisinde, Bebek Harper'ın her iki sayfasını da el yazısıyla doldurduğu çizgili bir defter kâğıdı vardı. Mektubu, gelecek yıl yapacağı seyahat planlarını (ve okuma listesini) bitirmiş olduğunu belirten cümle ile başlıyordu. 1998 senesinin ocak ayının ortasından şubat ayının ortasına kadar, Cecil ile beraber Buenos Aires-Arjantin'de (Manuel Puig - *Örümcek Kadının Öpücüğü*) olacaklar ve ardından Bogota'ya (Gabriel Garcia Marquez - *Kolera Günlerinde Aşk*) geçeceklerdi. Bu gezi büyük dayımın Kolombiya'ya ikinci ama Cecil ile birlikte ilk gidişi olacaktı. Bebek Harper'ın Cecil ile ilgili yaşadığı en büyük hayal kırıklığının, onun cenaze evini asistanına emanet edip daha fazla seyahate çıkmaya karşı isteksizliği olduğunu biliyordum. Mektubun bir sonraki satırında mücadelesini nasıl kazandığını anlatmıştı. "Ce-

cil'e, 'Sevgilim, senden hizmet alanlar zaten ölü. Başlarına daha kötü ne gelebilir?' dedim" diye yazmıştı.

Büyük dayımın kullandığı "sevgilim" sözcüğü, öpünce prense dönüşen bir kurbağa gibi yazıdan fırlamıştı. Leo'nun bana bu sözcüğü ne yazılı ne de sözlü, hiç kullanmadığını düşündü aklına. Önce sözcüğü yüksek sesle okumayı düşündüm. Sonra okumazsam daha iyi olacağına karar verdim.

"Ekmeğini kazandığı insanlardan 'hizmet alanlar' diye bahsettiğimde, Cecil çok bozuluyor. Onlar adına onuru kırılmış hissederek, MÜŞTERİLER diye beni düzeltiyor. Sonunda kafama dank etti. Neden ölüleri kendime müttefik olarak kullanmak yerine onlarla kavga ediyordum ki? Yemek bitene kadar konuyu kapattım. Sonra, kafeinsiz kahvelerimizi yudumlarken, *'Onlar için* dünyayı gezmek zorundasın Cecil,' dedim," diye devam etmiş.

Ona göre, bu son cümle işi bitirmiş.

Bu cümle Cecil'i özgür kılmış, daha doğrusu hayatta kendine başka bir amaç edinmesine yol açmış. Açtığı cenaze evinin Cleveland'da yaşayanların tercih ettiği yer olmasını Cecil, yani Bay T., ölülerle derin bir empati kurmayı başararak sağlamış olduğu için artık onların ihtiyacının bambaşka olduğunu da anlamış. Müşterilerinin hayatta kalan akrabalarının onlar için istediklerinin aslında kendileri için istedikleriyle aynı olmadığını görmüş. Özel istekleri olan müşterileri, yaşayan akrabalarının müdahale edememesi için Cecil'e detaylı bir mektup yazıp tabutlarının, çiçeklerinin ve gömülecekleri yerlerin ücretlerini önceden öderlermiş. Cecil, boyunlarına takılmış ama gömleklerinin altına saklamış madalyonun onlarla beraber gömülmesini istedikleri çünkü o madalyonlarda kocalarının değil başkalarının anılarının gizli olduğu durumları bile bilirmiş. Adamların takım elbiselerinin sağ üst cebine konmasını istediği fotoğrafların –merhumun akrabalarının haberi olmasa da– uzun zamandır or-

da durmakta olan fotoğraflar olduğunu bilirmiş. Müşterilerinin kusurlu, engellenmiş ve herkesten gizlenmiş hayatlarından haberdardı ve Bebek Harper'ın da bir şeylerin peşinde olduğunu biliyordu. Bütün bu insanlar, hayatları boyu gördüklerinden çok daha fazlasını, çok daha büyük bir dünyayı görmek isterlerdi. Cecil de onlar için o dünyayı gezecekti.

Bebek Harper, mektubunu kutunun içeriğiyle ilgili birkaç cümle yazarak tamamlamıştı. "Sana bazı fotoğraflar yolladım." diye yazmıştı. "Onlara beraber bakmamız gerektiğini düşünüyorum. (Senin kanepende mi, benimkinde mi bakmak istersin Vista Kız?) Fakat önce, onlarla biraz beraber yaşamanı istiyorum."

Büyük dayım Harper ile telefonda sekiz kere daha konuştuk. Numaralandırılmamış H.E.B. albümlerinden ya da Thomas'ın gençlik fotoğraflarından hiç bahsetmedik. Ona duyduğum saygının bir göstergesi olarak, tekrar ikimizin de aynı odada olacağı bir zamanı bekliyordum. İçimden geçeni ona söylemeliydim; ben seni daha çok, daha da çok seviyorum.

On Altıncı Bölüm

Chapel Hill'de sevdalıların ve terk edilmişlerin devası George Moses'mış. Yirmi beş sente onlara işin sırrını açıklıyormuş. Önce avuçlarının içine bıraktıkları bozukluğun soğukluğunu hissedermiş. Hissettiklerinin yoğunluğunu arttırmak için gözlerini kapatırmış. Özgürlük böyle bir his olmalı diye düşünürmüş kendi kendine.

George Moses gözlerini açıp, "Genç adam hazır mı?" diye sormuş. Genç adam başını sallayıp elinde kâğıt ve kalemle, sevdiğinin kalbinin de kendisininki kadar hızlı atmasını sağlayacak büyülü sözcüklerin dökülmesini beklemiş. George Moses, genellikle sevilen kişinin adını ve saç rengini bilirmiş ama göz rengini nadiren öğrenebilirmiş. O zamanlar insanlar birbirine uzaktan âşık olurlarmış. George Moses elinde olanlarla bir şiir yazarmış. Şiirin her dizesi, sevilen kişinin isminin harfleriyle başlarmış:

Japongülü gibi ölümsüzlüğe açar sabahları–
Ufukta beliren bir ışık gibi sonsuza dek parıldar,
Lâl oldum, ismini göklere yazarken

Işıldayan ifadesi rüzgâr gibi hükmeder,
Amansız bir çabadır güzelliğine yanaşmak...

Genç adamın kalemi, kâğıdın üstünde uçmuş. George Moses'dan şiiri tekrar etmesini rica edip her bir sözcüğü yazdığından emin olmak istemiş. George Moses rica üstüne şiiri tekrar okumuş. Tekrar sona erdiğinde genç adam derin bir iç çekmiş. Gecenin ilerleyen saatlerinde, George Moses'ın yazdığı şiiri, özenle sevdiğine iletebilmek için temiz bir kâğıda aktarmış. Genç adam, okuma yazması olmayan bir kölenin nasıl olup da kalbinin ritmindeki estetiği yakalayabildiğine tekrar tekrar şaşırıp kalmış. Gün ağrırken aklına düşen kadının ismini, bir kölenin nasıl bilebildiğini merak etmiş. O kadın aklına düştüğüne, vücudunun güneşin ışıklarıyla yıkandığını ve sonra da telaşla akan suyla bir olduğunu nasıl bilebilirmiş ki? O anlarda kadının, genç adamın üstünde kurduğu hâkimiyetten duyduğu mutluluğu ve onun hafızasından kendi gülümseyen yüzü dışındaki bütün yüzleri silebildiğini nereden bilebilirmiş? Genç adam, kısacık bir an bile olsa kıskançlık hissetmiş. Köle onun Julia'sını *tanıyor*. Bu fikir aklına gelir gelmez kendi mantıksızlığından utanmış. O köle sadece bir köleymiş. Bir kölenin onun Julia'sını tanıyor olma ihtimali yokmuş.

O akşam, George Moses bozuklukları sahibinin avucuna bırakmış. Sadece beş senti kendisine ayırmaya izni varmış. George Moses, yarının onu kendi sevdiğine bir adım daha yaklaştıracak yepyeni bir gün olduğunu düşünmüş. Fakat henüz işi bitmemiş. Uyumadan evvel bir başka genç adamın kalp çarpıntısına bir şiir yazmalıymış. Bu seferki sorumlu Lucy'ymiş. George Moses bu genç adamın bilmediği bir şey de biliyormuş. Bu hafta aynı Lucy'e şiir yazmak için üçüncü kez para almış. Lucy'nin hangisini daha çok önemsediğini, geceleri yalnız kaldığında hangi şiiri tekrar tekrar okur-

ken vücudunun baştan aşağı titrediğini ve hangisinin kalbine dokunduğunu merak ediyormuş.

* * *

1998 senesinin şubat ayıydı, telefonu elime aldığımda sekreterim, "Bayan Hammerick*DrPepper* birinci*turşu* hatta" dedi. Hiç tereddüt etmeden açmıştım, hissetmiş olmalıydım. DeAnne mavi ve gri renkli çiftlik evindeyken gelen telefondan bahsettiğinde ben çoktan istemsizce CNN'in internet sayfasını açıyordum. Tarih 16 Şubat 1998'di, Kolombiya kıyılarında bir uçak kazası meydana geldiğine ve uçaktaki herkesin öldüğünden korkulduğuna dair haber, kısa ve öz bir metinle verilmişti.

"Linda*nane*, orada*elmasuyu* mısın?" diye sordu DeAnne.

Başımı salladım.

"Linda*nane*?" diye sordu tekrar.

"Hâlâ*ekşikrema* buradayım*fazlahaşlanmışyumurta*" dedim.

"Hiç*üzümjölesi* kimse*konservemantar* kurtulamamış, Linda*nane*. Benim ne yapmamı*iriyulaftaneleri* gerekiyor*zencefilligazoz* şimdi?"

DeAnne'in sorusunu anlamam için biraz zaman geçmesi gerekti. Sorusu bir çocuğun soracağı türdendi, yaşadıklarıyla alakası yoktu. Eşinin ve annesinin vefatlarından sonra üzerine düşenin ne olduğunu biliyordu. Cenaze organizasyonuyla ilgilenmek, onun için kafasını oyalayacak bir uğraş olmuştu; Iris'in cenazesi için Bebek Harper gerekli telefon konuşmalarını yaparken DeAnne yalnızca yanında durmuş olsa bile. Fakat şimdi uçup giden Bebek Harper'dı ve Boiling Springs'e dönecek tek bir parçası kalmamıştı. DeAnne'in sormaya çalıştığı soru, bir beden ya da en azından küller olmadan cenaze töreninin nasıl yapılacağıydı. Bu soruyu Bay T.'ye sorardı ama o da uçup gitmişti.

En azından hâlâ ikimiz varız diye düşünüyordum. Bunu

yüksek sesle söylemedim çünkü DeAnne'in sorusuna cevap vermiş olacağımdan emin olamıyordum ve bunu bir dua mı, yoksa beddua mı olarak algılayacağını bilemiyordum. Bunları nasıl algılayacağımı ben de anlamıyordum. Dolayısıyla bunun yerine, yarın uçağa atlayacağımı ve ne yapacağımıza beraber karar vereceğimizi söyledim ona.

"Linda*nane*, hayır*üzümjölesi*!" dedi DeAnne, sesini yükselterek. "Lütfen*limonsuyu* uçağa*dolmalıkbiber* binme. Benim hatırım için*elmalıturta*, ev*ePepsi* arabayla*konservefasulye* gel."

"Leo'ya ulaşmaya çalışacağım*coleslaw*. Belki o da benimle gelebilir*elmamarmelatı*. Seni*tazefasulyekonservesi* hemen*patateskızartması* geri*kavun* arayacağım*doritoscipsi*" dedim.

"Lütfen*limonsuyu*."

Çat.

"Anne*çikolatalısüt?*" yıllar sonra ilk defa bu sözcüğü yüksek sesle söylemiştim.

DeAnne ile son konuşmamızın üstünden on bir yıl geçmişti. Fakat bu gerçek benim için az önce konuşmuş oluşumuzdan ve konuşmamızın sebebinden daha önemsizdi.

Leo'yu hastaneden aramak istemiyordum. Olanları ona anlatmak istemiyordum. Onun yerine telefonu elime alıp, Kelly'i aradım. Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin telefonunu denedim önce. Kelly'nin, Bebek Harper ve Cecil yokken onlar için eve göz kulak olduğunu biliyordum. Numarayı çevirirken orada olması için dua ediyordum çünkü ne ofisinin ne de evinin numarasını biliyordum. Benim de numaralarımın hiçbiri onda yoktu. Şimdiye kadar bir anda birbirimizin sesini duymaya ihtiyacımız olabileceğini ve acele postayla gönderilen mektubun bile yeterince hızlı olamayacağını düşünmemiştik. Telefon beş kere çaldı ve sonra onun sesini duydum.

Canım arkadaşım, diye geçirdim aklımdan.

Olanları ona anlattım. Birbirimizden bin yüz kilometre uzakta, iki insan için mümkün olan en yakın duygularla öylece oturuyorduk. Kelly'nin ağlamaya başladığını duyduğumda, bunun benim de ağlayabileceğim anlamına geldiğini anladım. Eve geleceğimi söylememe gerek yoktu. Bunu yapacağımı zaten biliyordu, hıçkırıkları arasında "Ne zaman?" diye sordu.

"Mümkün olan en yakın*Tang* zamanda" diye cevap verdim. "DeAnne*konserve*kızılcık*sosu* arabayla*konserve*fasulye gelmemi istiyor*tuzlu*tereyağı. Bu birkaç*kızarmış*bamya gün*katı*yumurta*sarısı* sürer."

"Leo*yabanhavucu*?" diye sordu Kelly.

"Ona daha söylemedim."

"Söylemen lazım*sade*hazır*kahve*."

"Söyleyeceğim. Kelly*konsere*şeftali?"

"Efendim?"

"Bebek Harper âşık*Nestea* olmuştu."

"Senin büyük*konserve*domates*çorbası* dayın*hurma*, pek çok kişiden daha şanslıydı."

"Amin*greyfurt*suyu."

Sessizlik.

"Kelly*konserve*şeftali, ben kapatsam iyi olacak. Hâlâ*ekşikrema* iş*Nilla*Wafer*kurabiyesi* yerindeyim. Her şey*domates* netleştiğinde seni*taze*fazulye*konservesi* arayacağım."

Telefonu kapattım ve bekledim.

Büyük dayımın vefat haberini vermek için ne kadar –bir dakika, bir saat, günün geri kalanı– beklemeliydim? Esas beklediğim, Leo'ya söylemeye ihtiyaç duyacağım andı. Sekreterim kapıyı çalıp çıkmadan önce yapmasını istediğim bir şey olup olmadığını sorana kadar masamın başında öylece oturdum. Çöpleri boşaltıp halıları süpüren kadın gece gelip kapımı çalana kadar aynı yerde oturdum. Ofisi ona bıraktım, iyi geceler diledim ve odadan çıkıp koridorda ilerledim.

Döndüğümde, telefonun üzerindeki mesaj ışığı yanıp sönüyordu. Mesaj Leo'dandı. Beni hastaneden arayıp bu akşam eve kaçta gideceğimi ve bir eczanede durup kendisine şampuan alıp alamayacağımı sormuştu. Leo ve ben, beraber yaşama denememizde günbegün daha iyiye gidiyorduk. Birbirimizin ihtiyaçlarını karşılamak konusunda iyiydik, eskiden insanların birbirini önemsemesinin sadece birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılaması anlamına geldiğini düşünürdüm. Cep telefonundan aradım.

"Linda*nane*?" diye cevap verdi.

"Benim" dedim.

"Selam. Çok uzun*üzümlügazoz* konuşamayacağım*mısırcipsi*. Sadece markette*nyulafkepeği* birkaç*kızarmışbamya*..."

"Bebek*bal* Harper*kereviz* ve Cecil*haşlanmışkarides* öldüler*şekerkamışı*. Bugün*yulafezmesi* bindikleri uçak*dolmalıkbiber* düştü."

"Ah, aman Tanrım*ceviz*."

Tanrının bu olayla hiçbir ilgisinin olmadığını düşündüm.

"DeAnne*konservekızılcıksosu* arabayla*konservefasülye* Boiling*maydanoz* Springs*limonlujöle*'e gitmemizi istiyor*tuzlutereyağ*" dedim.

"Ne zaman?"

"Ben yarın*sosis* yola çıkmak istiyorum*tuzlutereyağ*."

"Yarın*tuzlutereyağ* mı?"

"Evet. Benimle*elmamarmelatı* gel."

"İzin almaya çalışayım ama Linda*nane* vereceklerinden hiç emin*hazırvanilyalıpuding* değilim. Önümüzdeki bir buçuk*browni* hafta boyunca her*Ritzbisküvisi* gün*katıyumurtasarısı* mesaim var."

"Doğru..."

"Linda*nane*?"

"Efendim Leo*yabanhavucu*?"

"Kaybın*meyvelikek* için üzgünüm*şekerkaplıdoughnut*."

"Ben de."

"Yarınsosis sabah*Hardee'nincheeseburgerleri* görüşürüz. Bir çıkış*çilekreçeli* yolu buluruz, tamam mı?"

"Tamam."

Leo, St. Vincent Hastanesi'nde psikiyatr olarak çalışıyordu. Asistan psikiyatr olduğu zamanlardaki gibi yirmi dört saatlik vardiyalarda çalışmak zorunda değildi artık ama yine de haftada birkaç kere gece nöbet tutmak zorundaydı. O günlerde genellikle hastaneden eve sabah 7.40'da geliyordu. Bu da bize ben işe gitmeden önce beraber geçirebileceğimiz yarım saat veriyordu. Bu yarım saat boyunca mutfakta oturur, günümüzün nasıl geçtiğine ve hayatımıza dair ufak tefek bilgileri paylaşırdık. Dolaptaki süt kutusunda kalan sütün durumu: Ekşimiş, neredeyse bitmek üzere, yağsız süt almayı denemeliyiz. Kuru temizleme durumu: Kıyafetleri bırak, kıyafetleri al, senin iki gömleğini kaybetmişler. Sonra ajandalarımızı çıkartır, bir daha ikimizin de akşam yemeğinden önce evde olacağı zamanın hangi güne denk geldiğine bakar ve seçeneklerimizi gözden geçirirdik: Sipariş verelim, dışarıda yer ayırtalım, ben gelirken et alırım. Nadiren farklı fikirlerde olurduk. Ama bu genellikle aynı fikirde olduğumuz anlamına gelmiyordu. Kısaca anlatmam gerekirse, beraber geçirebileceğimiz sadece yarım saatimiz vardı ve yarım saat tartışmak için yeterli bir süre değildi. Bunlar, düzenli ilişkimizin ölçüsünü ve sınırlarını oluşturuyordu. Bir sonraki seviyeye geçmeyi düşünüyorduk ikimiz de. Fakat önce ajandalarımızı kontrol etmeliydik.

Bebek Harper ve Cecil'in ölümünden sonraki sabah korkunç bir baş ağrısıyla uyandım; ağrının sebebi, gece uykuya dalabilmek için devirdiğim iki yüz dolarlık viskiydi. (Her kim pahalı alkol tüketince akşamdan kalma olunmayacağı-

nı iddia ediyorsa, o alkolden yeterince içmemiş demektir.) Gözümü açar açmaz aklıma gelen ilk şey, "Kaybın için üzgünüm" cümlesi oldu. Leo nasıl bana böyle bir şey söyleyebilmişti? Leo'ya bu korseli, ruhsuz sözcükleri baş sağlığı dileklerini ifade etmenin bir yöntemi olarak Benton Nine öğretmişti muhtemelen. Eğer Leo ile evlenirsem, ben de bir Benton Nine'ye dönüşmeyecek miydim? Aklımın Bebek Harper'dan Leo'ya kaydığı o kısa süre sonunda derin bir utanç hissetim. Büyük dayımın ölümünün üstünden sadece bir gün geçmişti ve ben çoktan onsuz bir hayat için planlar yapmaya başlamıştım.

Leo ve ben 22. Batı Caddesi'nin kuzeyinde, kahverengi kumtaşı renkli üçlü blokların birinde bulunan, çift katlı bir evde yaşıyorduk. Bu evi işe başladıktan iki yıl sonra almıştım. Elime oldukça fazla para geçiyordu ve yatırım yapmaya karar vermiştim. Ödeyeceğim bir öğrenci kredisi yoktu çünkü büyük dayım hem üniversite hem de hukuk fakültesi ücretimin tamamını karşılamıştı. Bana da paranın babamın yaptırmış olduğu hayat sigortalarının birinden geldiğini söylemişti. Makul İnsan, finansal açıdan her duruma hazırlıklı bir adamdı. ATM'ye her gittiğimde bakiyemi görür, banka hesabının benim olduğundan şüphe ederdim. Maaşımın tamamını harcayamazdım, bu yüzden de gizli bir piyango kazanmışım gibi vadesiz hesabımda sürekli para bulunurdu. Belki de hukuk alanında çalışmayı bu yüzden seviyordum.

Aslında bu alanı başlangıçta tamamen başka bir nedenle sevmiştim.

Hukuk bana yepyeni bir sözcük dağarcığı kazandırmıştı. Bu sözcüklerle dolu cümlelere avukat olmayanlar komik bir şekilde "hukuk dili" diyordu. Hukuki terimler beni metrodan ofise, oradan da eve götüren günlük sözlüklerin yapamadığını başarıyordu. Bu sözcükler genellikle, Boiling Springs'den ayrıldıktan sonra öğrendiğim tatları, kendi seç-

tiğim kutulanmamış ya da DeAnne'in mutfağına girmemiş yiyeceklerin tatlarını tetikliyordu.

Celpname*kivi*.

Tedbir*Fransızpeyniri* kararı.

İhlalı*stakoz*.

Yargılama yetkisi*tazeyeşilfasulye*.

Temyiz*ekşimayalıekmek* eden taraf.

Tahkim*Guinness birası*.

Anayasaya aykırı*kuşkonmaz*.

Beraat*Nutella* ettiren.

Daha pek çok örnek verebilirdim.

Her gün bu sözcüklerle kâğıt üstünde uğraşmam, hatta daha iyisi bunları yüksek sesle söylemem için bana dudak uçuklatacak miktarda para ödeniyordu. Çalıştığım şirketin ortakları yıllık personel değerlendirme raporlarıma, daha önce hiç benim kadar gözle görünür derecede canlı bir genç avukat görmedikleri notunu düşmüşlerdi. Şirkete ortaklık yolunda olmamın birçok sebebinden biri de bu diye düşünmüştüm.

Elbette, nadir de olsa huzur kaçıran tatları tetikleyen sözcükler de vardı. Bazı hukuki terimler çocukluğumun karanlık çağlarına, daha önceki sözcüklerime tat kazandıran kısıtlı beslenme programıma kadar ulaşabiliyordu. Örneğin "cezayı hafifletmek" kalıbının tetiklediği, tadı asla değişmeyen ilkokul kafeteryası pizzalarıydı: Üçgen şeklinde kesilmiş donuk pizza hamuru, üstünde ketçaba benzer bir sos, hangi hayvandan olduğu belli olmayan bir etin kıyma büyüklüğündeki sert parçaları ve ısıtıldığında erimeyen ve zaten oldukça kötü katlanmış bir yatak örtüsünü andıran, rendelenmiş "peynir" Aslında çocukken öğlen menüsünde bu üçgen parçalarının olacağı günleri, boneleri ve rahat ayakkabılarıyla servis yapan kadınların bu üçgenlerden birini elimde tuttuğum tepsiye yapıştırmasını heyecanla beklerdim. Bu pizzalar (kelime-

nin kendisi bile iki z harfiyle saf bir coşku ve sonunda memnuniyetin sesini veriyordu... *ah*!) çok daha büyük bir şeylerin, çok daha ilgi çekici bir "olay yerinin" habercisiydi. Sadece biz, 1975 senesinde Boiling Springs İlkokulu'nda okuyanlar, nerede ve ne zaman olacağından çok emin değildik. Hepimiz hamburger ve sosislinin nasıl görünmesi gerektiğini ve tadının nasıl olması gerektiğini biliyorduk. Ayrıca okuldaki kafeteryanın bize bu yiyeceklerin ikinci sınıf kalitede olanlarını servis ettiğinin de farkındaydık. Pizzanın nasıl olması gerektiğiniyse aramızda bilen çok az kişi vardı. Kelly, normalde pizzanın çok büyük ve şeklinin de yuvarlak olduğunu iddia ediyordu ama söylediği özelliklerin her ikisi de bana imkânsız geliyordu. Ortaokul yıllarımız sırasında, I-85 karayoluna çıkan ara yollardan birine Pizza Inn açıldı. Buranın, her hafta açık büfe uygulaması yapan ilk ulusal pizza zinciri olup olmadığından emin değilim. Fakat Boiling Springs-Shelby bölgesinde yaşayanların vizyonlarıyla beraber, sıra bekleyerek geçirdikleri zaman dilimini de genişletmişti. Daha sonra Pizza Inn'in yanına Sizzler açıldı (*ara yol* yepyeni bir anlam kazandı.) Burası da sınırsız açık büfe kavramının kutsal kasesi gibiydi: Et, fırında patates ve kadınlar için konserve nohut ve hafif rengi dönmüş fasulye filizi gibi egzotik malzemelerden oluşan bir salata bar.

"Cezayı hafifletmek" kavramından başka, zamanda yolculuk yapmama sebep olan hukuk terimleri de vardı:

Çıkış izni*kırmızıkadifekek*.

Ömür*Fransızsalatasosu* boyu süren.

Telafi*haşlanmışyerfıstığı* edici.

Vasiyetnamenin*Reese'inyerfıstığıkapları* onayı.

Mutemet*Cheerwine* Şarabı.

Amortisman*Oreo*.

Bu sözcükleri babama söyleyebilmeyi her şeyden çok isterdim. Hukuk alanın sunduğu söz dağarcığı, babamın Bo-

iling Springs ve Shelby'den, Raleigh'den ve Kuzey Carolina eyaletinden daha büyük bir dünyaya ait olmasını sağlamıştı. Bu sözcüklerin ona da huzur vereceğinden emindim.

Pankeklerin ve kızaran domuz pastırmasının kokusu havalandırma deliğinden geçip doğrudan mutfaktan yatak odamıza ulaşmıştı. Derin bir nefes aldığımda kahvenin de hazır olmak üzere olduğunu anladım. Leo daha önce yardım etmiş olduğu bir arkadaşından o sabah iki saat erken gelip onun yerine bakmasını rica etmiş. Manhattan'da gün doğmadan hemen önce eve gelmişti. Yolda markete uğrayıp, bir kutu yaban mersini, bir limon, akçaağaç şurubu ve karabiberli domuz pastırması almıştı. Alt kata indiğimde tüm bu malzemelerin mutfak tezgâhına yayılmış olduğunu gördüm. Kot pantolonu ve beyaz tişörtünün üstüne taktığı mutfak önlüğünün içinde evcilik oynayan bir oğlan çocuğu gibi gözüküyordu. Ben daha hiçbir şey söylemeden, parmağını dudaklarına doğru götürüp sus işareti yaptı. Beni mutfak masasına oturtup önüme bir tabak koydu. Tabağın üstünde bebek mavisi bir kutu vardı.

Ne kadar kötü bir zamanlama olduğuyla ilgili şikâyet etmeme fırsat vermeden Leo, ne kadar çabalasak da hayatta her zaman her şeyin planladığımız gibi gitmediğine dair baş döndürecek bir konuşmaya başladı. Yüzüğü aslında üç ay önce aldığından ama teklif etmek için doğru zamanı beklediğinden bahsetti. Hastaneden –iki haftalık– izin alacağı zamanı çoktan ayarladığını, özellikle iznini uzun tutuğunu, böylece ailesinin Berkshires'daki evinde nişanımızı kutlayabileceğimizi anlattı. Sahici WASP nitelikli bu "ev" 445 bin metrekarelik arazi üzerine yayılmış, beş yatak odalı ana bölüm, henüz doğmamış torunlar için düzenlenmiş hangar bölümü, bir yüzme "deliği" –Central Park'taki, Wollman buz pateni pisti genişliğinde bir göl– ile Bay ve Bayan Ben-

ton'ın her sonbaharda oralarda yaşayan bir aileye para vererek meyvelerini toplattığı bir elma bahçesinden oluşuyordu.

Leo, her zamankinden daha hareketliydi ve bu zaten seri olan konuşmasını daha da hızlandırıyordu. Sözcükleri âdeta birbirleriyle yarışıyor, dudaklarından dökülmek için acele ediyorlardı. Yüzümdeki şaşırmış ifadeyi ve sürekli kahve makinesine kayan gözerimi fark etmiş olmalı ki, bana bir fincan kahve doldurup karşıma oturdu. Uzun tartışmalar ve pazarlıklar sonucu, gelecek birkaç yıl boyunca hafta sonu vardiyasında çalışmayı kabul ederek almış olduğu uzun iznin, bundan *iki* hafta sonra başlayacağını sakince bana açıklamaya çalıştı. Bir gün önce Bebek Harper ile Cecil'in ölüm haberi ve benim Boiling Springs'e gitmek için hemen yola çıkmak istemem onun için emrivaki olmuştu.

"Gerçekten 'emrivaki' sözcüğünü kullandı mı?" diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Hızının azaldığını, pankeklerin yavaş yavaş soğuk hokey paklarına benzemeye başladığını ve şeritler halinde dizili domuz pastırmalarının etrafındaki yağların donarak beyazlaştığını gören Leo, teklif kısmına geçti.

Evet, dedim.

Leo bebek mavisi kutuyu açtı, içinden çıkan yüzüğü parmağıma taktı. Yüzük geleneksel, yüksek karat ve pahalı bir tektaştı. Tabii ki parmağıma tam oturmuştu. Leo planlı hareket ederdi. Muhtemelen ben uyurken parmağımın ölçüsünü almıştı.

Leo beni öptü. Gözlerimi kapattım, sonra tekrar açtım. Gözlerimin kapalı olduğu o bir anlık karanlıkta, mutfak önlüğünün benim için önemli olduğunu anladım. Onun içinde Leo daha genç ve daha kırılgan görünüyordu. Gülümsedim. O da bana gülümsedi.

Sonra Leo benden üç şey istedi. İlki, gideceğimiz yer değişmiş olsa da gideceğimiz zamanın kendi planından sapma-

masıydı. Boiling Springs'e iki hafta sonra gidecektik. Nasıl hissedeceğime bağlı olarak, iki haftanın tamamını ya da bir kısmını DeAnne ile geçirebilirdik. İkincisi, sigarayı bırakacaktım. Üçüncüsü ise nişanımızı insanlara duyurmadan önce tam kapsamlı bir kontrolden geçecektim.

Şartlarının ilkini kabul etmek, ikinci ve üçüncüyü kabul etmekten daha kolaydı.

Leo ile hemen o gün arabaya atlayarak, Kuzey Carolina'ya gidip sınırsız bir süre orada kalma fikri bir anda saçma göründü. Şirkette hiç kimseye bir süreliğine şehir dışında olacağımı bildirmemiştim. O gün öğleden sonra planlanmış bir konferans görüşmem vardı. Gelecek hafta Detroit'te bir başka görüşmem vardı. Leo ile arabamız dahi yoktu. Bir araba kiralamamız gerekiyordu ama önceki gece bu detay aklıma geldiğinde herhangi bir rezervasyon yapamayacak kadar sarhoştum. Ayrıca dürüst olmak gerekirse, DeAnne'i iki gün yerine iki hafta sonra görecek olma fikrine de itirazım olmazdı.

Leo'nun diğer isteklerini olduğu gibi algıladım. Leo bana şartlı bir teklif sunmuştu. Eğer şartlar uyuşmuyorsa, teklif geçersiz sayılacaktı.

O sabah şirkete gittiğimde ilk işim Kelly'i arayıp ona daha iki hafta Boiling Springs'e gelmeyeceğimi söylemek oldu. Hem benim hem de Leo'nun iş programlarımızın çok yoğun olduğunu anlattım. Ona Leo'nun teklifinden ya da yaptığı her neyse ondan bahsetmedim. Söyleseydim, küçük birer kız çocuğu olduğumuz zamanlardan beri içimizde tuttuğumuz, koşulsuz bir evetle cevaplayabileceğimiz günü beklediğimiz, o soruyu soracaktı bana.

Aşık mısın Linda?

Hayır.

Onunla evlenecek misin?

Evet.

Neden?

Çünkü her iki soru birbirinden farklı.

Evet, farklılar.

Sen nereden bileceksin ki, Kelly?

Bu konuşma, bir arkadaşlığın nihai sonuna ulaşabileceği bir darboğaz olmaktan öteye gidemeyecekti.

Sonra DeAnne'i aradım. Öfkeyle üzerime kusmasını beklediğim kınama dolu sözcükleri duymadım. "Bencil" sözcüğü onun kelime dağarcığından silinmişti âdeta. Sanki boş bir odada oturuyormuş gibi ya da kendisi o boş odaymış gibi, hattın diğer ucundaki sesi yankılanıyordu. DeAnne, herhangi bir şey yapmadan ya da karar vermeden önce benim eve dönmemi bekleyeceğini söyledi. Bebek Harper'ın da böyle olmasını isteyeceğini ekledi.

1998 senesinin 16 Şubatı'nda, gece saat 01.12'de, Amerikan Hava Yolları'nın 1520 sefer sayılı, Bogota'nın El Dorado Havalimanı'ndan kalkan ve Chartotte'ın Uluslararası Douglas Havalimanı'na giden uçağı Karayipler'e kıyısı bulunan Santa Marta şehrini geçtikten hemen sonra düştü. Santa Marta'da yaşayanların ifadelerine göre, Harper Evan Burch ve Cecil Tobias Brandon ile beraber iki yüz altmış iki kişinin vücudu uykularında kuşlara dönüştü. Sürü o kadar genişti ki, ayın bütün yüzeyini kapladı, sonra da hepsi kafa üstü suya doğru uçtu. Yerliler ayrıca, uykularında Patsy Cline'ın "You Belong To Me" şarkısına benzer bir müzik duyduklarını bildirdiler.

Gümüş bir uçakla geç okyanusu,
Yağmurla ıslanmış ormanı seyret,
Yeniden eve dönene kadar aklında tut,
Bana aitsin.

Cecil son isteği ve vasiyetine göre mal varlığını "hayat arkadaşı" Harper Evan Burch'e, onun daha önce ölmüş olma-

sı durumunda Kuzey Carolina, Fayetteville'de yaşayan yeğeni Clay Tobias Mitchell'e bırakmıştı. Otuz yedi yaşında, ortaokul matematik öğretmeni olan Clay derhal işinden istifa edip hayat arkadaşı Gregory Puckett Ames ile beraber Shelby'e taşındı. İki adam burada, Ebedi İstirahat Evi'nin vefat eden inananlara verdiği hizmeti devam ettirdiler. Boiling Springs-Shelby'de yaşayanlar, yakınları vefat ettiğinde güvenecekleri bir başka Bay T. olduğu için huzurluydular. Clay ve Gregory'nin kasabaya gelişlerinden duydukları sevinci, onlar için hazırladıkları kekler ve güveçlerle ortaya koymuş, sonra da ölen yakınlarının cansız bedenlerini cenaze hazırlıkları için onlara teslim etmişlerdi. Duyulan güveni göstermenin daha açık bir yolu olamazdı. Aynı insanlar birbirlerine artık 1998 senesinde olduklarını hatırlatırken de huzur buluyorlardı. Kastettikleri etraflarındaki dünyanın değişmiş olduğuydu. Artık Shelby'de bir Çin "bistro"su ve bir Tayland restoranı vardı. Boiling Springs'deki Vaftiz Okulu, Gardner Webb Üniversitesi olarak isim değiştirmişti. Üniversitenin diğer eyaletlerden gelen öğrencileri, hatta Güneyli Baptistler Görev Komitesi'nin aktif olduğu üçüncü dünya ülkelerinden gelen değişim öğrencileri bile vardı. Cleveland Bölgesi, başka açılardan da daha kozmopolit bir yer haline gelmişti. Bölge artık kupkuru bir yer değildi. Bira ya da sert içkileri en yakın eyalet sınırını geçmeden almak mümkündü. Bebek Harper'a hep bunu sormak istemiştim; Iris'in alışveriş için Güney Carolina, Spartanburg'a kadar gitmesinin gerçek sebebi bu muydu? Elindeki bardaklarda Dr. Pepper'dan daha sert bir şeyler de bulunuyor muydu?

Cecil'in vasiyetinde bedeninin yakılmasını ve küllerinin gümüş bir kupada saklanmasını istediği yazıyordu. Ayrıca o gümüş kupanın, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin yatak odasındaki şöminenin üstünde bulunabileceğini de eklemişti. Hiçbir koşulda, herhangi bir cenaze ya da anma töreni

yapılmamasını da belirtmişti. "O kadar çok cenazeye katıldı ki...", büyük dayımın açıklamaya başladığını duyar gibiydim. Cecil uzun zaman önce –birçok insanın tabut, çiçekler, mezarlık ve mezarlığa yıllık olarak yapılacak ödemeler için ayıracağı miktarda– yüklüce parayı yüksek faizli bir hesaba yatırmıştı. Vasiyetinde, ölmesi halinde bu paranın faizinin "Diğer ülkelerde cenaze işleriyle alakalı bölümler okumak isteyen, Clevelandlı herhangi bir genç kıza ya da oğlana, yıllık burs vermek amacıyla" kullanılmasını istediğini özellikle detaylı olarak yazdırmıştı. Vefat ettiği tarihte, hesaptaki para 1.2 milyon dolardı.

Kelly 1297 numaralı mektubunda, Clay ve Gregory Yunan mimarisiyle inşa edilmiş eve gümüş vazoyu almaya geldiklerinde, Cecil'in ve büyük dayımın şerefine hep beraber birer bardak tekila yuvarladıklarını yazmıştı. Kolombiyalıların geleneksel içkisinin ne olduğunu bilmediklerini ama tekilanın dünyanın bu bölgesiyle uyumlu bir içki olduğuna karar verdiklerini de eklemişti. O satırları okurken, en yakın arkadaşımın ne kadar çok değiştiğini düşündüm. Gençliğimizdeki Kelly, Kolombiya'nın geleneksel içkisinin şeker kamışı bazlı bir tür rakı olan *aguardiente* olduğunu bilirdi çünkü dünyada bilmeye değecek her şeyi bilirdi. Otuzlarımıza yaklaştığımızdaki Kelly ise Gardner Webb'de finansal destek yardımcısı olarak çalışıyor, Güneyli Baptist bursunu hakkında hiçbir şey bilmediği daha küçük, daha fakir ve daha esmer insanların yaşadığı ülkelere dağıtıyordu.

Büyük dayım Harper herhangi vasiyet bırakmamıştı. DeAnne, onun hayatta olan ve kan bağı bulunan en yakın akrabasıydı. Yunan mimarisiyle inşa edilmiş ev dahil, Bebek Harper'ın bütün mal varlığı DeAnne'e miras kalmıştı. DeAnne, Kelly'den evi ve evin içindeki cenaze evi süslemelerini, antik mobilyaları, yüz adet H.E.B. albümünü, başlıklara değil içindeki fikirlere ve o fikirlerin canlandırdığı duygulara göre

düzenlenmiş raflar dolusu kitabı, büyük dayımın yıldönümlerinde Cecil için aldığı gümüş eşyaları ve hiç bilmediğimiz bir hayatla dolu yatak odasını ne yapacağımıza karar verene kadar orada kalmasını istemişti. Kelly'nin yorumuna göre, Clay ve Gregory bile odanın nasıl dekore edildiğini gördüklerinde çok şaşırmışlardı. Mektubunda, birkaç tekila daha yuvarladıktan sonra üçünün, Scarlett O'Hara ve Carmen Miranda lezbiyen bir çift olsalar ve damlalık yöntemiyle bir bebek sahibi olsalar, o bebek büyüyüp bir iç mimar olduğunda Bebek Harper ve Cecil'in yatak odasındaki birbirine geçmiş tropik renklerin, zengin kadifelerin ve kurdeleli motiflerin sorumlusu olabilirdi diye karar verdiklerini yazmıştı.

"Bir başka deyişle, odayı Bebek Harper dekore etmiş demek istiyorsun" diye yazdım. "Şakayık kırmızısına boyanmış herhangi bir yer var mı?" diye sordum Kelly'e, ayrıca bir not ekleyerek. Odayı kendi gözlerimle görene kadar hiçbir şeyi ellememesi için Kelly'den söz vermesini istedim. Aslında daha ziyade, DeAnne'in odaya yapabileceklerinden endişeliydim.

On Yedinci Bölüm

Tam kalbimden vur beni. Dönüştür ve başkalaştır beni. Son nefesime kadar sevildiğimi hissetmeme izin ver. Sana yalvarıyorum Virginia Dare, çünkü sen de kimsesizdin. İsa'nın bir annesi vardı ve bir de babası, hatta bir başka babası daha vardı. İsa şanslıydı. Senin de, onun da sonu şiddet doluydu, dirildiniz ve ikiniz de artık hikâyelerde yaşıyorsunuz. Ben, sebepsiz terk edilişinin ve başkaları tarafından sorgulanmadan benimsenişinin hikâyesini daha etkileyici buluyorum. O, otuz üç yaşına kadar yaşadı. Oklar en hayati organını delip geçtiğinde sen kaç yaşındaydın Virginia? Efsaneye göre, ormanlık bir alanın zemininde, hâlâ ılık olan vücudunun altındaki yaprak ve böceklerle terk edildin. Fakat bir de ölümünden önceki o birkaç dakika var, beklenmedik ve anlatılmayan. Tam yere düştüğün an, vücudunun yarısı hayvan, yarısı insanken... Kulakların hâlâ bir geyiğinki gibiyken, iki zıt yönden sana doğru koşan iki adamın ayak seslerini duyuyorlardı. "O!" sözcüğü son kez duyulması neredeyse imkânsız bir tonda, hafifçe aralanmış insan dudaklarından çıkarken korku vücudunda dolanıyordu. Beyaz mermer ren-

gi teninden uzayan kollarının sonu elle değil, toynakla bitiyordu. O toynaklarla acemice tutmaya çalışıyordun, tam gelişememiş yapışık ikizin gibi göğsünden çıkan iki okun saplarını. Her nefesinde değişen acı, ani bir sağanak gibi kaplıyordu bedeninin her bir santimini. Fakat sen bu acının vücudunla alakası olmadığına inanıyordun. Acının kaynağının özlem ve yalnızlık olduğunu düşündün. Bir çift adım yanına kadar yaklaşıyordu. Diğeriyse artık duyulmuyordu, zamana ve sarmaşıklara karışmıştı. Hızla vücudunun ne halde olduğuna baktın ve O!'nun seni bu halde, gelişimi tamamlamamış bir vücut içinde görmesini istemediğini düşünüyordun. Bilincinin hâlâ açık olduğu son anlarda, genç bir adamla kadının yüzlerini gördün. O kadar çok benziyorlardı ki sana, ruhunun bedeninden ayrılıp sana baktığını düşündün ve ürperdin. Yumuşacık tonlarda ismini söylediklerini duyuyordun. Bildiğin ama asla konuşmadığın bir dilde "anne" ve "baba" sözcüklerini düşünüyordun. Biri sana "Kal" diyordu. Kadınla adam daha sonra kayboldu. Onların yerinde artık O!'nun yüzünü görüyordun. Yanında dizlerinin üzerine çökmüş, pişmanlık ve kederin sancısıyla ileri geri sallanıyordu. Gelecek günlerde de O!'nun acıyla sallanacağını biliyordun. Acın giderek artıyordu, dudaklarından bir kez daha sessiz bir O! sözcüğü döküldü. O! ismini söylediğini düşündü. Bir açıdan bakıldığında ismini söylemiştin aslında. Yavaş yavaş kapanıyordu gözlerin, her iki gözün de vücudunun geri kalanı gibi insana dönüşmüştü artık. Fakat anıların, hâlâ bir insan ve hayvan anılarının karışımıydı. Önceki anılarından birinin içine doğru çekilip yavaş yavaş yok oluyordun:

Bir ormanı boydan boya koşarak geçiyordun. Güneş ışığının kokusunu alabiliyor, rüzgârın tadına bakabiliyordun. Arıların vızıltılarını ve kuş seslerinin yankısını içinde hissedebiliyordun. Hanımelinin ve çamlardan gelen taze reçine-

nin kokusunu görebiliyordun. Tuzlu ve kalın dokulu kanın ağır ağır ağzına geldiğini duyabiliyordun.

* * *

İlk hissettiklerim doğruydu. Büyük dayımın bana gönderdiği fotoğraf albümleri aslında bir davetiyeydi. Albümlere bakarken, Leo'nun omzumun üstünden buna ortak olmasını istemediğim için hepsini ofise götürdüm. Orada, ofisimde tek başıma Harper Evan Burch'ü tanıma şansım oldu. Numaralandırılmamış dört H.E.B. albümünün kalın kapakları altında, bambaşka bir hayatın henüz tamamlanmamış hikâyesi gizliydi. Büyük dayım bu fotoğraflarda çok güzel görünüyordu. Yakın zamanda çekilen fotoğraflarda, sanki olacakları biliyormuş gibi, sadece dümdüz kameraya bakmıştı. Bu albümlerin varlığı, Bebek Harper'ın fotoğraf çektirmekten hoşlanmadığına olan inancım konusunda, Cecil ile tanışana kadar bizimle olmadığı zamanlar da yalnız olduğuna dair düşüncelerim konusunda ve kendi vücuduyla mutlu olmadığına dair hislerim konusunda yanıldığımın kanıtıydı. Meğer büyük dayım Harper, sadece giymek zorunda olduğu günlük kıyafetlerinden mutlu değilmiş.

Fotoğrafların arasından en eski olanlarda on altı ya da on yedi yaşlarında görünüyordu Bebek Harper. Fotoğraflardaki dalgalı saçlı, dolgun dudaklı genç adam açık renkli bir takım ve gömlek giymiş, çizgili papyon takmıştı. Onu bu kadar tanıdık bir kıyafet içinde görünce gülümsedim. Belli ki, bu tarzı genç yaşlarda benimsemişti. Bebek Harper yüksek sırtlı bir koltukta, bacak bacak üstüne atarak oturuyordu. Ayağında kendisine epey küçük gelen siyah topuklu ayakkabılar vardı. Ayakları ayakkabıların ön tarafından fırlamıştı ve çıplak topukları ayakkabının parlak topuk kısmıyla aynı hizadaydı. Gözleri yere bakıyordu fakat sırtı dimdik duruyordu. Fotoğrafçı, Bebek Harper'ın hem üst vücudunun

netliğini hem de bir burnu kameraya diğer burnu tavana bakan ayakkabıların bulunduğu alt vücudunun neşesini belgelemek istemişti.

Bebek Harper denemelerine ayaklarıyla başlamıştı çünkü ayakkabıları hem giyip çıkartması hem de Iris ve Walter Wendell ile beraber yaşadığı yeşil panjurlu evin içinde ortalık yerde bulması kolay parçalardı. Ayrıca herhangi birinin kapıyı çalmadan odasına girmesi durumunda kolayca yatağın altına ittirilerek gizlenebilecek şeylerdi. Muhtemelen aynı sebeplerden dolayı fotoğraflarda ortaya çıkan bir sonraki parçalar, şapka ve eldivenlerdi. Bebek Harper, her zaman eldivenleri tek elinde tutmaya ya da dizinin üstüne koymaya dikkat etmişti. Yoksa kumaşlarından dolayı genişleyerek onu ele verebilirlerdi.

Bir elbiseyle kameraların karşısına ilk kez geçtiğinde Bebek Harper, bir sutyenin, daha doğrusu dolgulu bir sutyenin önemini henüz kavrayamamış olmalıydı. Üzerindeki elbise muhtemelen Iris'e aitti ve bu da Bebek Harper'ın fermuarını kapatamadığı anlamına geliyordu. O zamanlar Iris zayıfmış ve otuz altı beden giyiyormuş. Ön tarafı dökümlü ve göğüs yerleri belirgin tasarlanmış elbise, Bebek Harper'ın üstünde ön tarafı gergin ve göğüs yerleri oyulmuş gibi durmuştu. Düz bir çizgi gibi görünen dudakları, yaşadığı hayal kırıklığını yansıtıyordu. Bebek Harper'ın aynı elbiseyle çekilmiş iki fotoğrafı daha vardı. Her ikisi de elbisenin etek kısmının Bebek Harper'ın çıplak bacaklarına yapıştığı, istemsizce gerçekleştirilmiş son derece sanatsal, neredeyse soyut dışavurumcu yakın çekimlerdi. Bembeyaz derinin üstündeki koyu renkli kumaş yüzeyi, bir tek şeyi çok net yansıtıyordu. Bebek Harper, bacak kıllarını tıraş etmek gibi önemli bir adım atmıştı. Büyük dayım hayatının geri kalanında bacaklarını hep tıraş etmişti, onu hiç şort giyerken görmememizin sebebi buydu. Muhtemelen kollarındaki kılları da tıraş

ediyordu. Bu da uzun kollu gölek tercihinin, alçakgönüllülüğünden değil mecburiyetten olduğu anlamına geliyordu.

Yanında olup ona destek olabilmeyi çok isterdim. O fotoğraf makinesinin arkasında duran kişi olmayı çok isterdim. Başını biraz sağa çevir, çene yukarı, biraz daha dik otur, omuzlarını rahatlat, elbisenin sağ askısını düzelt, derin nefes al ve şimdi gülümse. Bu cümleleri Bebek Harper'a her kim söylediyse, kendi yüzünün fotoğraflanmasına hiç müsaade etmemişti, sanki bu kişi bir gün seçimlerde aday olacağını biliyordu. Elbette akla ilk gelen Wee Willie'ydi. Fakat ilk fotoğrafçı her kimse, önünde sonunda odayı terk etmiş ve Bebek Harper tek başına kalmıştı. İkinci albümden itibaren, sağ elinden sarkan kabloyu görebiliyordum. Uzayan ve sonunda kadrajın dışına çıkan kablo, bir tripodun varlığını işaret ediyordu. Fotoğrafı çeken bir insanın olmayışı, kıskançlığımı azaltmamıştı.

Albümlerin içinde ilerledikçe, Bebek Harper'ın adım adım kendini bir kadına dönüştürdüğünü görüyordum. Artık üzerindeki parçalar Iris'den değil, bedeni ve ayakkabı numarası kendisine daha yakın insanlardan alınan parçalardan oluşuyordu. Bunları muhtemelen, büyükannem Iris'in sert bakışları ve sivri dili yüzünden sürekli değişen, yemek ve temizlik yapmak için eve gelen "kızlar"dan temin ediyordu. Bu aşçılar elbette genç kızlar değil, kırklı ya da ellili yaşlarına gelmiş siyahi kadınlardı. Büyük dayım şık şallar ve broşlarla süslemeye çalışsa da onların elbiseleri daha geniş, anaç kesimliydi ve ayakkabıları da bir davete katılmaktan ziyade ev işi yapmaya ya da kilise ayinlerine katılmaya uygun yükseklikte topluklarla üretilmişti. Fakat Bebek Harper'ın saçları giderek daha da ayrıntılı detaylara süslenir hale gelmişti. Topuzlar, kat verilmiş bukleler, Betty Boop kâkülleri. Doğuştan sarışın büyük dayım, bu fotoğraflarda simsiyah saçlı bir afetti.

Siyah beyaz filmlerden renklilere geçtiğinde, fotoğraflarda Bebek Harper'ın makyajı ön plana çıkmaya başlamıştı. Bütün bu resimleri kimin tab ettiğini ve büyük dayımın, sırını saklaması için onlara fazladan para ödeyip ödemediğini merak ediyordum. Göz farını kullanış şekli ve tek renk boya ve parlatıcı kullanmış oluşu bana Kelly ile ilk Okyanus Ferahlığı'nı denediğimiz günleri hatırlattı. En azından Bebek Harper'ın dudakları hiç Flamingo Cenneti renginde olmamıştı. Kiraz likörü ve elma şekeri kırmızıları gibi daha enerjik renkleri tercih etmişti.

Tıpkı bir sanatçı gibi, Bebek Harper'ın da çok üretken olduğu veya daha durgun geçirdiği zamanlar olmuştu. Kamerasını bir kenara bırakıp otoportresine ilgisini yitirdiği uzun yıllar varmış gibi görünüyordu. Sonunda tekrar fotoğraflarını çekmeye başladığında, bu işe posta yoluyla sipariş edilen katalogların dönüştürücü gücünü keşfetmiş bir kadın olarak devam etmişti. Üzerindeki kıyafetler, uyumlu renklerde ve sekreterlerin giyeceği tarzdaydı. Sanki hepsi, yetmişlerin ortasında mavi ve gri renkli çiftlik evinmde bulunan, DeAnne'in içleri yayvan boğazlı kazaklar, İskoç etekler ve mantar dolgu topuklu ayakkabılarla dolu JCPenney kataloglarından fırlamıştı. O zamanlar muhtemelen ellili yaşlarında olan Bebek Harper'ın, bal sarısı renginde aslan yelesi gibi dalgalı saçları vardı. Fotoğraflarda Farrah Fawcett'in ablası gibi görünüyordu. Bu fotoğraflarda artık kendi evine geçmiş, yeşil kadife divanının köşesine rahatça tünemişti, masmavi gözleri pırıl pırıldı ve hâlâ sağ elinden uzanan bir kablo vardı.

"Eğer yeterince şanslıysan, bir kez değil birçok kez doğarsın." Numaralandırılmamış son H.E.B. albümünün ilk sayfasına böyle yazmıştı büyük dayım. El yazısı onundu. Bu duygusal cümlenin de ona ait olduğunu düşündüm ama kendisini bunu söylerken hiç duymamıştım. Bunun onun için gerçekleşmiş bir dilek olduğuna karar verdim. Bebek Har-

per, Cecil'e âşıktı. Bebek Harper, yabancı ülkelere seyahat etmeye bağlanmıştı. Bebek Harper, bambaşka bir güney keşfetmişti. Son albüm bu üçüne adanmıştı. Cecil ve Bebek Harper, zambak bahçesindeki bir bankta birbirlerine sokulmuşken. Cecil ve Bebek Harper, mor ve kırmızı begonvillerle kaplı bir terastaki kafede otururken. Cecil ve Bebek Harper, balıkçı takalarının çekilmiş olduğu limanın önünde gün batımına bakarken. Daima el eleydiler. Kameraya gülümsüyorlardı. Fotoğrafçıları tanımıyorlardı, belki bir gezgindi ya da doğma büyüme oralıydı, bilmiyorlardı. Cecil'in üstünde, cenaze evi sahipleri için uygun tatil kıyafeti olacağını düşündüğüm koyu renk bir takım ve gri polo gömlek vardı. Bebek Harper, Mississippi'nin doğusundaki küçük temel bilimler üniversitesinde görev yapan bir sanat tarihi profesörü gibi görünüyordu. Altmışlı yaşlarına dayanmış büyük dayım, sarı lülelerinden omuz boyunda kısa kesilmiş kestane kahvesi saçlara terfi etmişti. Elbiseleri ki, siyah, güvercin grisi ve bal peteği renklerindeydiler (Cecil ile beraber olmaya başladıktan sonra aldığı kiloları kapatacak şekilde), dökümlü fakat sanatsal detaylarla süslenmiştiler. Uçuşan destekli kollar, dört parçalı yaprak şeklinde düğmeler, eteğe kaplama diş gibi çekilmiş kenarlar. Fotoğraflarda Bebek Harper, iri ve genellikle son seyahat ettiği Güney Amerika ülkesine dair mesajlar taşıyan kolyeler takıyordu. Gümüş boncuklar, kuş ve benzer hayvanların totem olarak kile gömülüp, mavi ve sarılarla renklendirilmiş kuyrukları ve parlak, sağlam kırmızı tohumlar.

Büyük dayım bana seyahatlerinden muhteşem kartpostallar gönderirdi. Cartagena'dan, Iglesia de San Pedro Claver Kilisesi'nin bir fotoğrafını yollamıştı. Montevideo'dan, Palacio Taranco'nun bir fotoğrafını yollamıştı. Rio de Janeiro'dan, modern tarzda yorumlanmış kolları açık İsa'nın bir fotoğrafını yollamıştı. Aile fotoğrafçımız Bebek Harper'ın,

bana hiç tek başına ya da Cecil ile çekildiği bir fotoğrafı yollamamış olmasına şaşırmamıştım. Büyük dayım beklentilerimi eğitmiş, normal olanı benim için biçimlendirmiş ve kendisine sormayı hiç düşünmeyeceğim soruların hepsini cevaplamıştı. En önemlisi de, o beklentiler bir kez gelişmeye başladıktan sonra, beni hiç hayal kırıklığına uğratmamıştı. Bu, onun için sevginin tanımıydı.

Her şeye rağmen Bebek Harper'ın içinde şüpheler olmalıydı. Önce benim bu fotoğraflarla biraz yaşamamı istemişti, bunları âdeta bambaşka biri olarak evime girmiş de birbirimize ancak zamanla alışabilirmişiz gibi yazmıştı. Ama belki de bu satırları yazarken, çünkü sadece Thomas'ın gençlik yıllarında New York'ta çekilmiş fotoğraflarını kastetmişti, o makyajlı yüzlerle ve elbiseli vücutlarla bile büyük dayım benim için her zamanki kişi olacağını bilmeliydi.

Eve geliyorum. Bu cümleyi büyük dayım Harper'a söylemeliydim. Onun yerine DeAnne'e söyledim. Bu cümleyi kurduğum telefon görüşmesi, ikimizin de beklediğinden altı ay sonra gerçekleşti. Ona Leo'nun evlenme teklifinden, kabul edişimden ve sonra Leo'nun caymasından bahsetmemiştim. Ona kansere yakalandığımdan ve geçirdiğim operasyondan bahsetmemiştim. Ona ofiste ortaklık yolunda olmaktan, tecrübeli avukatların küçük gördüğü "danışmanlık" listesine düşürüldüğümden de bahsetmemiştim. Bunun bana daha uygun olacağını düşündüklerini iletmişti bana ortaklık komitesi. Açıklamaları üstü kapalı ve yetersizdi fakat bir o kadar da isabetliydi. Firmanın verdiği bonkör mazeret izinlerinde sınıra dayanmıştım. Ya da belki firmadaki hiç kimse –avukatlar kendi ahlâki değerleriyle yüzleşmekten hoşlanmazdı çünkü çoğu sonunda cehenneme gideceğini biliyordu– "kanser" sözcüğünü duymak istemiyordu, sonunda "atlattı" ibaresi olsa bile. Benim de riskli bir yatırım

olduğumu düşünmüş olmalıydılar. DeAnne'e, bir kez daha mazeret izni istediğimi ama bu kez iznin sınırsız ve ücretsiz olduğundan da bahsetmemiştim. Bir başka deyişle, Cecil ve büyük dayımın ölümünden sonra geçen sürede, DeAnne ile aramızdaki her şey normale dönmüştü.

DeAnne'in edinmesi gerektiğini düşündüğüm bilgileri bir aracı yoluyla kendisine iletiyordum. Artık Bebek Harper hayatta olmadığından Kelly isteksizce bu rolü üstlenmişti. Kelly, DeAnne'e Amerikan Yüksek Mahkemeleri'nce görülecek bir davaya atandığımı, iş yükünün, bunaltıcı olmasına rağmen büyük dayımın ölümüyle başa çıkmama yardımcı olduğunu iletmişti. Bu senaryoyu "Ally McBeal" dizisinin bir bölümünden almış olmalıydı. Bu gülünç bir yalandı ama DeAnne için son derece makuldü. Ona ticari marka avukatı olduğumdan hiç bahsetmemiş olduğumdan beş yıllık meslek hayatımda tek bir duruşma salonuna bile ayak basmadığımdan bihaberdi.

Kelly elbette her şeyden haberdardı. Birbirimize heves le mektup yazmaya tekrar başlamıştık, bu mektuplar benim için biraz da gereklilikti. Her saat başı içtiğim sigaralar ve günlük tükettiğim alkol olmadan, "gelenleri" kontrol etmekte zorlanıyordum. Telefonda Kelly'nin sesini de duymak istiyordum ama onu uzun süre dinleyemiyordum. Konuşmalarda kendimi kontrol etme başarım gerilemişti. İlkokul ve ortaokul çağlarımda olduğum hale dönmüşüm gibi hissediyordum. Kendimi yeniden kitap sayfalarına gömmüştüm. Televizyonu sesini açmadan seyrediyordum. İnsan sesi duymayı özlediğimde, bu özlemi şarkılarla gideriyordum. En yakın arkadaşıma uzun mektuplar yazıyordum. Ona eve döneceğimi yazdım. Sonra Bebek Harper ve genç Thomas'ı da yanımda getireceğimi yazdım. Birçok başka şeyle beraber, DeAnne'e bunları da anlatmayı planlamıştım.

1986 senesinde, Iris ikinci kalp krizini geçirdiğinden beri Greyhound otobüslerine binmemiştim. Bu kez Kelly, uçakla New York City'e gelmeyi, buradan da arabayla Boiling Springs'e beraber dönmemizi teklif etti. Bunun üzerinde düşündüm ama o kadar yolu sadece tekrar güneye dönmek için gelmesini istemedim. On altı saat kırk beş dakika süren otobüs yolculuğunu düşüncelerimi toparlamak için kullanabileceğimi düşündüm. Kendimi hazırlamak istiyordum. Boiling Springs'e sanki bir avukatlık işi için gidiyormuş gibi kendimi kandırabileceğimi düşündüm. Boiling Springs'de geçireceğim günlere, sanki bir müvekkille ya da karşı tarafla yapacağım toplantıya hazırlanır gibi hazırlandım. Bildiğim birkaç gerçeği sıralayıp teorilerimi formüle ettim ve delil niteliğindeki sorularımın bir taslağını çıkarttım. Hatta sırt çantama notlarımı yazacağım bir defter bile yerleştirdim. Çalıştığım yıllarda, not defterinin avukat olmayanlar için caydırıcı etkisi olan bir unsur olduğunu öğrenmiştim. Korkutucu olan kısmı boyutu, daha doğrusu uzunluğuydu. Rengi de tılsımlıydı. Karamsarlık yayan bir sarı. Belki de yaşlanma sürecini anımsatıyordu ya da oldukça yavaş geçen bir zaman dilimini. Tam olarak yapmak istediğim şey buydu. Zamanı yavaşlatmak. Otobüs yolculuğu da bunun için üretebildiğim en iyi yoldu. Sıkça verilen molalar, tüm yolcuların tuvaletlerden, yemek kuyruklarından ve içecek otomatlarından dönmelerini beklemek. Seyahatin son derece verimsiz ve ucuz, parasından daha fazla zamanı olan insan topluluğuyla beraber çıkılmış bir yolculuk gibi olmasını istedim.

Port Authority terminalinde otobüse bindiğimde, kokuların eskisiyle aynı olduğunu düşündüm. Yerimi bulup yerleştikten sonra etrafıma bakındığımda sebebini anladım. Yolcular aynıydı. Evden kaçmış gibi görünen ergenler (çünkü ağustos sıcağında bile üstlerinde kat kat kıyafet vardı ve hiçbiri temiz değildi); kucaklarına koydukları parlak el çantala-

rıyla oturan düzgün giyimli, yaşlı, siyah kadınlar; uzun saçlı, alın bölgesi açık, bira göbekli, orta yaşlı, beyaz tenli adamlar. Uzun otobüs yolculuklarının demografisi değişmemişti, sadece Orta ve Güney Amerikalı, yirmili/otuzlu/kırklı yaşlarda, sanki kendileri için bir eyaletin diğerinden farklı olmayacağını bilen, her açıdan bitkin görünen adamlar da eklenmişti. New York ya da Kuzey Carolina, elma ya da tütün, arazi ekmek ya da mezbahada çalışmak: Onlar için bunların arasında fark yoktu. Onların yer değiştirmesi seyahat etmenin özel bir türüydü, yolculuk ederek hiçbir yere varamayan insanlardı. Her nereye giderlerse gitsinler, hepsi aynıydı. (Göç etmek yer değiştirmenin inanarak yapılan haliydi; bu sebeple *bunlarınki* göç değil, sadece yer değiştirmeydi.)

Vücudumun alışmasını bekledim. Kısa sürede otobüsteki tuvaletten gelen yapay çam kokusu bütün otobüse yayıldı ve sonunda ekşi ter kokusunu (alın bölgeleri açık adamlar), gül aromalı el kremi kokusunu (el çantalarıyla oturan yaşlı kadınlar) ve kot pantolonlara sinmiş küflü sigara ve esrar kokusunu (ergenler) maskeledi. Bu karışımın içinde bir yerlerde limon ve tıraş losyonu (tatil günlerini değerlendiren göçebe işçiler) kokuları da vardı. Burnumun kısa süre sonra artık bu kokuları ayıramayacağını biliyordum her birinin varlığı bir diğerine karışacak ve tıpkı gözün karanlığa alışması gibi, burnumda asimile olacağı için her birinin varlığı bir diğerine karışacak ve önümüzdeki on altı saat boyunca ayırt edemeyeceğim tek bir koku haline gelecekti. Son kırk beş dakikası benim için yolculuğun tahammülü en zor kısmı olacaktı. Otobüsün tuvaleti, zamanları belli olan molalara uygun olarak sıvı tüketmeyi bilen tecrübeli yolcular hariç, diğer yolcuların hepsi tarafından işgal edilmiş olacaktı. Sonra, ağrı dolu hafif uykularından uyanan bedenlerin hareketiyle, herkesin kokusu yeniden açığa çıkacak ve heyecanlı yolcular gibi otobüsün koridorunda aşağı yukarı dolanacaktı.

El kremleri ve tıraş sonrası losyonları yeniden sürülecekti. Otobüsten atılma gerekçesi olduğunu bile bile bir ergen, otobüsün en arkasında dayanamayıp yaktığı sigarasından bir-iki kaçamak nefes çekecekti. Otobüsün varmasına kırk beş dakika kala şoförün bunu umursamayacağını düşünecekti. Haklı da çıkacaktı. Şoför son durağa varmayı yolculardan daha çok istiyor olacaktı. Bu seferi, aynı hafta içinde üçüncü kez yapıyordu. New York City'den Gastonia'ya (Boiling Springs'e en yakın Greyhound istasyonu buydu), transfer otobüsüyse yirmi saat on beş dakika sürecekti. Ya da benim bindiğim gibi "ekspres hat"sa dört saatten fazla zaman kazandırabilirdi ama genellikle bunu yapmazdı çünkü seyahat etmenin ilk kuralı: Otobüsler her zaman geç kalırdı. Bütün bunların ışığında, şoförün tek düşüneceği şey salak çocuğun tekini otobüsten atmak için vakit kaybetmeye değip değmeyeceği olacaktı. Son kırk beş dakikanın içindeyken, yolcular da şoförle aynı düşünceleri paylaşacaktı. Son kırk beş dakikanın içindeyken, ağzıma bir parça sakız daha atacak ve otobüsün arkasındaki sigara içen çocuğa eşlik etmemek için kendimle mücadele edecektim.

Boiling Springs'e tek başıma arabayla gitmeyi düşünmüştüm. Fakat New York City'de sekiz yıl arabasız yaşadıktan sonra araba kullanma becerimin, özellikle de böyle uzun bir yola çıkmak için yeterli olup olmadığından emin olmadım. Ayrıca jinekoloğum Dr. Holloway, geçirdiğim operasyon sonrasında vücudumun düşündüğümden daha fazla yıpranmış olduğuna dair beni uyarmıştı. Dr. Holloway'in bekleme salonunda Gregoryen ilahileri ve balinaların şarkı söylemelerini anımsatan New Age müzikleri çalardı. Danışma masasında, nane şekeri ve sert şekerlemeler sunan diğer yerlerin aksine, geniş cam bir kabın içinde granola bulunurdu. Hastaları bu granoladan, sonradan dönüştürülebilen karton kaplara kaşıkla doldururlardı. Bu yüzden, kullandığı "yıp-

ranmak" sözcüğünün, tıbbi kaygılardan ziyade doğa için duyduğu kaygılardan kaynaklandığını düşünmüştüm. İlk ayın sonundaki kontrolüm sırasında Dr. Holloway kulağıma doğru eğilip fısıldayarak, hayati bir organın ya da yumurtalıkların alınmasının vücudumun atlatabileceği bir travma yarattığını fakat ilerleyen zamanlarda vücudun eksilen organ için acı çekmeye devam edeceğini söylemişti. Kulağıma eğilip yumurtalıklarımın da *elbette hayati* olduğunu belirtirken, neredeyse yüksek sesle ona yumurtalıklarımın zaten duyamayacağını, çoktan alınmış olduklarını söyleyecektim.

1.301 numaralı mektubunda Kelly, "Doktorun, kafası güzelmiş gibi konuşmuş" yazmıştı. Dr. Holloway'in söylediklerleriyle dalga geçmiştik ama vücutlarımızın acı çekmesi fikrinin gerçek olduğuna ikimizin de inandığını biliyordum. Kelly eksik olanı düşünüyordu. Bense hiç olmayanı. İkimiz de otuz yaşına girmiştik ve ikimiz de hayatlarımızın tam olarak *böyle* olacağını düşünmemiştik. Dürüst olmak gerekirse, biz otuzlu yaşlarımızla ilgili herhangi bir şey de düşünmemiştik. Küçük kızlar ne yapar? Biz, lise bitmeden önce Kelly'nin mezuniyet kraliçesi olacağını ya da en azından mezuniyet jürisinde olacağını düşünmüştük. Kelly üniversite hayalleri kurarken, ben daha çok kız topluluklarının partilerinde çekilecek fotoğrafları, Kuzey Carolina Üniversitesi'nin Amerikan futbolu maçlarını ve hepsi Wade'e benzeyen oğlanları düşünüyordum. (Wade, tıpkı İsa gibi bana erkek prototipimizi hatırlatıyordu.) Boiling Springs'den gitmeyi hayal etmiştim. Babamın ölümünden sonra, New Haven'ı ve New York City'i hayal etmiştim. Bu şehirlerin birer cennet olacağını düşünmüştüm. Oralarda sevdiğim herkesi görebilecektim. Ölmemiş, tıpkı Wade'in annesi gibi gerçek aşkı bulabilmek için evden kaçmış babamı görebilecektim. Büyük dayım Harper'ı görebilecektim çünkü ona birinci sınıf uçak biletini yollayacaktım ve o geldiğinde beraber bir ev kuracak-

tık. Kelly'i görebilecektim çünkü hamileliğinde aldığı kiloları hiç verememiş ama entelektüel bilgi birikimini geri kazanmış olacaktı. Son olarak Wade'i görecektim. Fakat bu kez, portakal şerbeti tadındaki çocuğu ilk fark eden ben olacaktım çünkü tamamen değişime uğramış olan da ben olacaktım. Eskiden her gün Wade'i düşünürdüm. Üniversite ve hukuk fakültesinde okuduğum yıllar boyunca onu düşündüm. Leo ile tanıştıktan sonra bile onu düşündüm. Artık sadece şehir içi otobüslerine ya da Greyhound otobüsüne bindiğimde Wade'i hatırlıyordum.

İnce camın ardında, yeşil üzerine beyaz harflerle yazılı GASTONIA tabelası görüş alanıma girdi. Tabela kuşluk vaktinin sıcağında dalga dalga görünüyordu. Boiling Springs'den otobana çıkarken bir tabela olup olmadığını hatırlayamıyordum ama olmalıydı. Dünya düzenli olarak bizi pas geçiyormuş gibi hissediyordum ama aslında öyle olmadığını da biliyordum. Jerry Lee Lewis ve Fats Domino, Boiling Springs'e gelmişti. Wright kardeşler ve Virginia Dare de Boiling Springs'e gelmişti. Dill ve Boo Radley, Boiling Springs'e gelmişti. Güney Amerika'dan manolyalar ve JC-Penny katalogları Boiling Springs'e gelmişti. Detroit'ten yeni arabalar ve Tayvan'dan plastik saç tokaları Boiling Springs'e gelmişti. Flamingo Cenneti ve Okyanus Ferahlığı Boiling Springs'e gelmişti. Ersatz Pizzaları ve sınırsız salata barı Boiling Springs'e gelmişti. Fiili ayrım ve kariyer yapılamayacak işler Boiling Springs'e gelmişti. Eşcinseller, Yahudiler, Çinliler, Japonlar ve Uzak Doğulular Boiling Springs'e gelmişti. Toplama bakıldığında herhangi bir Amerikan şehri gibiydi, sadece daha ufak, daha sıkıcı ve daha az suç işlenen bir yerdi.

Otobüsün içerisinde ortak bir iç çekme hali vardı. Her bir yolcunun sebebi başkaydı; karşılıksız aşk, ümitsizlik, mağ-

lubiyet, rahatlama, pişmanlık, vicdan azabı, kabullenme, azim, bertaraf edilmişlik ve kendinden eminlik. Hepsi ortamdaki bayat havaya karışıyordu. Ben ve benim gibi bunlara alışık bedenler için bir anlığına havanın kimyasını değiştiriyor, kokuları tekrar ayırt edilebilir kılıyorlardı. Grup olarak, oraya asla varamayabilirdik ama gidecektik. Otobandaki tabelanın bunu daha da gerçek hale getirdiğini düşündüm.

Kucağımda duran not defterine baktım. İlk sayfada önceki günün tarihi olan 3 Ağustos 1998 yazılıydı. Onu takip eden pek çok not ve en sonda da sadece iki tane soru vardı. Hepsini tekrar okudum. DeAnne'den tek öğrenmek istediğimin bunlar olup olmadığını düşündüm. Evet, diye cevapladım, bütün bilmek istediğim bunlardı.

On Sekizinci Bölüm

25 Mayıs 1910'da Piskopos Milton Wright uçtu. "Daha yükseğe Orville, daha yükseğe!" diye bağırıyordu heyecanla en küçük oğluna. Sesi, seksen iki yaşında bir adamınkinden ziyade sekiz yaşında bir çocuğunkine benziyordu. Orville, çoktan 107 metre havaya çıkartmıştı onları. Baba oğul, birlikte yedi dakika uçtular. Piskoposun büyük oğlu Wilbur, hemen altlarında, Huffman çayırlarında otlayan ineklerin arasında uçuş için bir kenara iteklenmiş dikiliyordu. Ohio'da ne çok inek var diye düşündü Wilbur. Belki de bu yüzden o ve Orville kendi uçma makinelerini icat etmek *zorunda* kalmışlardı. Uçma makinesi onların bu yavaş yürüyen, süt ve etle dolu çirkin hayvanların arasında geçen hayata karşı buldukları bir panzehirdi. Ohio, Wilbur'a hep böyle hissetirmişti. Özellikle Dayton, Wilbur'u daha da suratsız yapardı. Kitty Hawk-Kuzey Carolina, onu ölümsüz kılmıştı. Le Mans-Fransa, onu herkese hayran bıraktırmıştı. İnsan bu duyguları yaşamak için neden evinden bu kadar uzaklara gitmek zorundaydı? Wilbur bunu bilmek istiyordu. İnekler onun yoluna hiç ışık tutmamıştı.

"Sesi neredeyse Tanrı'ya kadar ulaştı. O kadar yüksek sesle bağırıyordu ki!" diye anlattı sonrasında Orville, Wilbur'a. Hâlâ nefes nefeseydi. Babaları çoktan, ihtiyacı olan uykuya dalmak üzere eve doğru yola koyulmuştu. Wilbur sadece başını sallıyordu çünkü yüksek sesle söylemek istediği hiçbir şey yoktu. Yazı-tura bile atmadık, diye düşündü Wilbur. Ben büyük oğluyum. Neden *bana* güvenmedi? Wilbur bilmek istiyordu. Orville karşısında durmuş kocaman gülümsüyordu, güneş ışığı siyah saçlarının arasından geçiyordu. Wilbur bu yüzden de kardeşine bozuluyordu. Kendi kafasının saçla dolu olduğu zamanlar sadece hafızalarda bir anıydı. Orville'in bıyıklarının kenarları hâlâ mükemmel şekilde parafinliydi, Wilbur kırgınlıklarına bunu da ekledi. Havalı piç diye düşündü Wilbur ve sonra pişman oldu. Kardeşinin sırtına vurdu sonra beraberce yürüyerek uçma makinelerinden uzaklaştılar.

İki kardeşten ilk ölen Wilbur oldu. Kırk beş yaşındaydı ve ölüm onu tifoyla vurmuştu. Boston'a seyahat emiş, dönüşünde tifo mikrobuyla Dayton'a gelmişti. Boston-Massachusetts, onu tekrar ölümlü kılacaktı. Hastalığın bilinen bütün semptomlarını gösteriyordu: Yorgunluk, kas ağrıları ve ishal. Wilbur ölüm döşeğindeyken, bütün vücudunu sanki sert bir fırçayla ovalanmış gibi hissedebiliyordu. Kafasında kalan birkaç tel saçı da sanki birileri onları iğneyle oraya yerleştirmiş gibi çok net bir şekilde hissedebiliyordu. Hayatında ilk defa kel olduğu için mutluydu. En içten duygularıyla, Orville'in böyle bir acı yaşamamasını umdu.

Edith yanı başındaydı, Sarthe Nehri'yse çok uzaklarında. Le Mans şehrinde, hatta Fransa'da yaşayan herkes çok uzaktaydı, en azından ona uzak geliyordu. Edith ona gülümseyip sağ tarafından kavradı, her zamankinden daha da sıkı tutuyordu. Kocasının hiçbir zaman bunu bilemeyeceğini düşündü. Kocası hayalinde Le Mans'da onları arıyor-

du. Wilbur Edith'e, "Sayemde ünlü oluyorsun" derken buldu kendisini. Bunun hayal ürünü bir cümle olmadığını biliyordu Wilbur. Kibirli bir adam değildi. Sadece bir gerçeği ifade ediyordu. Edith Berg tarih kitaplarına uçma makinesine binen ilk Amerikalı kadın olarak geçecekti. Edith gözlerini yerden kaldırıp, tekrar Wilbur'un hüzünlü gözlerine baktı. Onunla başka bir uçuş yapmayı düşündü. Wilbur'un sesi çok güçlü, kendinden emin ve inandırıcıydı. Adam o an halüsinasyon gördüğünü anladı. Artık ateş onu alıp götürecekti.

On dört yaşıma geldiğimde Çinli ya da Japon olmadığımı fark etmiştim. Dokuzuncu sınıf tarih kitabımda şu cümleyi okumuştum: "Nguyen Van Thieu, 3 Eylül 1967 ve 21 Nisan 1975 tarihleri arasında Güney Vietnam'ın başkanıydı." Bir saliseliğine, başkanın isminin bir baskı hatası, belki sesli harfi unutulmuş bir sözcük ya da Felemenkçe bir isme fazladan eklenmiş bir sessiz harfle oluşturulmuş bir isim olduğunu düşünmüştüm. Sonra bu sözcüğün, ismimin "telaffuz edilemeyen kısmı" (Kelly böyle diyordu) olduğunu fark ettim. Daha önce "Nguyen" sözcüğünü hiçbir kitapta yazılı olarak görmemiştim. Yani adımda geçse de sözcüğü tanıyamıyordum. Tam ismim, ikinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar, öğretmenlerin akıcı el yazısıyla, karnelerimin üzerine dikkatle yazılmıştı. Böylece, "Hammerick" kadar, "Linh-Dao Nguyen"i de bir parçam olarak bilecektim.

Tarih kitabımda Vietnam'la ilgili yazılmış diğer dört paragraftan, Vietnam'daki savaşın 1968'de, yani doğduğum sene hâlâ devam etmekte olduğunu ve Vietnamlılar için 1975 senesinde yani mavi ve gri renkli çiftlik evinde ikinci kez doğduğum sene bitmiş olduğunu öğrenmiştim. Bu bilgileri dosyalamıştım. Bu bilgiler benimle bağlantılıy-

dı ama ben onlarla bağlantılı değildim. Vietnam hakkında edindiğim her bilgide aynı döngü devam etmişti. Ho Chi Minh, Hanoi, Tet Harekâtı, Saygon'un düşüşü. Bu bilgileri de dosyalamıştım. Vietnam'a dair edindiğim her bilgi savaşla, ölümle ve ölmekle alakalıydı. O zamanlar hiç kimsem olmadığından, son derece kapalıydım ve elimdeki bilgileri hiçbir şekilde kullanamıyordum. Büyük dayım Harper benim yerimde olsaydı, bu dosyayı "kullanılamaz" olarak adlandırırdı.

Kendimle ilgili bilmek istediklerimi ne lisede ne üniversitede ne de hukuk fakültesinde, hiçbir kitapta okumadım. Televizyonda seyrettim. Üç sene önce, 1995'te, kendimi daha doğrusu tıpatıp ikizimi gördüm. Otuzlu yaşlarında, seyrek sarı saçlı bir İngiliz'di. Televizyonu yeni açmış, sesini kapatmak üzereydim fakat televizyondaki adamın konuşma biçimi beni durdurdu. Adam kendi sözcükleriyle kavga ediyordu. Sözcüklerin bazıları ağzından o kadar hızlı fırlayıp çıkıyordu ki, adam âdeta kendine ket vurmaya çalışıyordu. Diğerleriyse dışarı çıkmak için o kadar isteksizdi ki, adam onları tükürerek çıkartmak için ayrıca bir çaba sarf ediyordu. Onu dinlerken, konuşma biçiminin aslında hiçbir düzeni olmadığını fark ettim. Onunla ilgili ritmik olan tek şey gözleriydi. Her durduğunda, yavaşladığında, ürktüğünde ve konuşmaya başladığında, ritmik olarak gözlerini kırpıyordu. Bir sigara yakıp televizyonun sesini açtım.

"*Bay Roland, sinesteziyle yaşamak günlük hayatınızı engelliyor mu?*" diye sordu sunucu, yayında kullandığı yumuşak ses tonuyla.

"*Koku alma duyunuzla yaşamak mı yoksa görme duyunuzla yaşamak mı günlük hayatınızı daha çok etkiler?*" diye sordu Bay Roland, sunucuya cevap vermek yerine.

Sunucu, Bay Roland'ın hayret verici sorusunu anlamaya çalışırken, kamera farklı bir yöne odaklandı. Sunucu kadın, sorusunu başka bir soru yönelterek istediği noktaya gelmeye çalıştı, *"Bu sözcükleri söylerken hissettiğiniz tatları tarif edebilir misiniz?"*

"Elbette. Patates püresi, kuru elma, jöleli şeker, açık çay, tuzsuz tereyağı, Walker's cipsleri..." diye cevap verdi Bay Roland.

Televizyonun karşısında yaşadıklarım, ruhun vücuttan ayrılması gibi bir his değildi. Daha ziyade, ruhumun vücudumdan ayrılıp bir başka vücuda girmesiydi. Bu adam ve ben dışındaki her şey karanlığın içinde yok oldu. O ve ben çok parlak bir tünelin iki farklı ucundaydık. Birimiz A noktası, diğerimizse B noktasıydı. Tünel de iki nokta arasındaki en kısa yoldu. Hiç bu kadar saf, katıksız bir kabullenme yaşamamıştım. Aynadaki yansımama bakıyordum. Sanki çok gergin bir iple birbirimize bağlıydık. Hepsinden önemlisi de yaşadığım şey artık bir sır değildi.

Ayağa kalktığımı hatırlamıyorum ama kalkmış olmalıydım. Televizyonun önünde dizlerimin üzerine çöktüğümü hatırlıyorum. Bay Roland'ın sözcükleri zıplayıp durup saldırırken ekrandaki yansımasına dokundum. Sunucu konuştukça, Bay Roland daha da rahatladı, yüzündeki tikler ve göz kırpma sayısı azaldı. Önündeki sudan (ya da belki de o renksiz sıvı cindi) büyük yudumlar alarak yapamadığını, göz kırparak maskeliyordu. Ayrıca başını hafifçe çevirip sol eline öksürüyordu, bu da adama bir-iki saniye mahremiyet kazandırıyordu. Kısa süre sonra Bay Roland da, ben de sunucunun esas istediğinin kamera karşısında bir gösteri olduğunu anladık. Her soru ve cevaptan sonra sunucu, adama her bir sözcükten aldığı tatları soruyordu. Bay Roland tuhaf şekilde nazik davranıyordu, yerinde olsam ben bu kadar nazik olmazdım. Kısa süre sonra, Bay Roland'ın tecrübeye dayalı lezzetlerinin, bir başka de-

yişle ağzında hissettiği tatların, İngiltere'ye özgü olduğunu ve gastronomik ihtiyaçları için alışık olduğu lezzetlerden uzaklaşma riskini göze almadığını fark ettim. Manchesterlı piyano akortçusunun saydığı en alışılmadık tat "körili patates kızartması" oldu. Bu tadı, "istihdam" sözcüğünün tetiklediğini söyledi sunucuya. Bu sözcüğü yüksek sesle söylediğimde, ben konserve zeytin tadı alıyordum, yani zeytinden çok konservenin metalik tadını hissediyordum. Biraz kıskanmıştım.

Yayını Bay Roland'ın mutfağından yapıyorlardı. Ekrana bir anda Bay Roland'ın beyin MR'ını, ardından da "sinestezi anında" beyninin farklı bölgelerindeki kan akışını gösteren bir dizi şema ve grafikleri yansıttılar. Dış ses olarak kullandıkları, otoriter olmaktan ziyade kendini beğenmiş, derin bir erkek sesi sinesteziyi hislerin istemsizce karıştığı sinirsel bir rahatsızlık olarak tanımladı.

Sözcük seçiminin son derece kötü olduğunu ve Bay Roland'ın buna itiraz etmesi gerektiğini düşündüm. Duyma ya da görme duyusu istemsiz mi? Her ikisi de otomatik ve eğer şanlıysanız sürekli var olan duyular.

Bay Roland –dış sesin verdiği bilgiye göre, gizliliğini korumak için gerçek ismi paylaşılmıyordu– işitsel tat sinestezisi mağduruydu. (Mağdur? Bay Roland da, ben de düşüp ölmüştük sanki ve şimdi de mezarlarımıza doğru yuvarlanıyorduk. Sizin hakaretinizden mağduruz *beyefendi!*) Dış ses, sinestezinin diğer türlerini saymaya devam ediyordu. Her bir kombinasyon bir öncekinden daha fantastikti. Her ikili (hatta bazen üçlü) kombinasyon, beynin ustalığının bir örneğiydi.

Dış ses bir sonraki yayında Terre Haute-Indiana'da yaşayan, müzik sesi duyduğunda renkler gören ve her notayla beraber canlı renklerden oluşan bir renk spektrumu gören bir pastacıya konuk olacaklarını bildirdi. Hamburg-Alman-

ya'da yaşayan, tatları şekiller ve dokular halinde hisseden bir flütçü vardı. Kadının en sevdiği, yüzeyinde yumuşak çıkıntılar olan hoş bir altıgen olarak hissettiği, beyaz kuşkonmazdı. Tuscaloosa-Alabama'da yaşayan bir yazar her sözcüğünü bir renk şeklinde görüyordu çünkü bütün harfler onun için farklı bir tondu. Dış sesin anlattığına göre, yaşadığı şehrin ismindeki kırmızı, turuncu ve pembelerin parlak tonlarından oluşan heceler ağır basıyordu ve Tuscaloosa yazarın en sevdiği sözcüktü. Tuscaloosalı yazar, tost makinesi, blender, mutfak robotu ve diğer küçük eşya üreticileri için kullanım kılavuzları yazıyordu. Duyarsız dış ses bile bu konuyu incelenmeye değer bulmuştu.

Sunucu tekrar ekranda belirdi, bu kez iki arabalık bir garajın girişine park edilmiş bir minivanın yanından geçerek banliyö evlerinden birinin ön kapısına doğru yürüyordu. Amerika'nın herhangi bir yerinde olabilirdi. Kırklı yaşlarının ortalarında bir kadın kapıyı açıp sunucuyu içeri davet ettiği sırada kamera sunucunun sırtına odaklanmıştı. Burasının Tuscaloosalı kadının evi olduğunu tahmin ediyordum. Evin içi –görülebilen her türlü eşya dahil– bembeyazdı. Renklerin aniden kayboluşu kafa karıştırıcıydı. Bir an için televizyonumun alıcısında bir sorun olduğunu düşündüm. Hem sunucunun hem de Tuscaloosalı'nın seslerinin, sanki bir kar fırtınasının ortasında kalmışlar gibi, kısık çıkmaya başladığını, duymakta güçlük çektiğimi düşündüm. Hatta bir anda boğuklaşan sesi dengelemek için televizyonun sesini açtım. Etkisi çok çarpıcı ve eksiksizdi çünkü hem Tuscaloosalı hem de sunucu tepeden tırnağa bembeyaz giyinmişlerdi. Sunucu, kendi evinin içinde yarattığı tapınağında huzur bulan ve bu yüzden de oraya dair son derece korumacı davranan Tuscaloosalı'nın ricası üzerine beyaz giyinmişti. Tuscaloosalı, sunucuya yazılı sözcüklerin görsel açıdan yeterince uyarıcı olduğunu söyledi. Elbette her harf

çok da sevimli değildi, örneğin *w* harfi paslı tampon ve *o* harfi de yeşil balgam rengindeydi – fakat Tuscaloosalı'nın ifadesine göre her harfin rengi onda "duygusal bir çalkalanmaya" yol açıyordu. Ofiste yazma ve yazı kontrolüyle geçen uzun bir günün ardından, dış dünyanın renklerine de maruz kalmak genellikle bunaltıcı oluyordu. Tuscaloosalı bunu, her akşam eve döndüğünde yemekte biftek, domuz filetosu ve tavuk olduğunu öğrenen bir kasabın yaşayacağı duygulara benzetti.

"*Kasap kendi sattığı ürünleri sever fakat akşam yemeklerinde çoğunlukla tofu tüketmeyi tercih eder*" dedi Tuscaloosalı, utangaç bir gülümsemeyle.

"*Bayan Cordell, sizin sinestezi türünüz göz önünde bulundurulduğunda, yazar olmanız doğanıza gayet uygun görünüyor. Fakat neden kullanım kılavuzları yazmayı tercih ettiğinizi sorabilir miyim?*" diye sordu sunucu.

"*Yani neden şair olmadığımı ya da daha ilginç konularda yazmadığımı mı soruyorsunuz?*" diye anında cevap verdi Bayan Cordell, bu argümanı daha önce çok fazla duymuş gibi.

"*Yani... Evet. Daha önce sözcüklerin sizde duygusal bir çalkalanmaya yol açtığını söylemiştiniz. Neden bu çalkalanmayı daha yaratıcı türlerde eserler vermek için kullanmıyorsunuz?*"

Sunucuya karşı sabrım giderek tükeniyordu. Televizyona doğru, "Çünkü Tuscaloosanlı'nın yazılı sözcüklerle olan ilişkisi seninkinden farklı" diye bağırmak istiyordum.

"*Çünkü benim yazılı sözcüklerle olan ilişkim farklı*" diye cevapladı Bayan Cordell. "*Harfler ve sözcüklerin beni çekmesi tıpkı gün batımının, yabani çiçeklerle dolu bir arazinin ya da bir mezbahanın sizi çekmesi gibi.*"

Bazen bir harfin bir sözcüğe ağır basarak etrafındaki diğer harflerin sinmesine ve sönükleşmesine sebep olduğunu açıkladı Bayan Cordell, en az Bay Roland kadar nazik ve sabırlı bir şekilde. "Talimat" sözcüğündeki *i* harfi, örneğin.

Yeri sözcüğün tam ortası olduğu için, parlak bir pembe tonunda ve gösterinin yıldızı gibi parlıyor. Fakat "teknik" sözcüğünün harfleri, küçük bir grubun yaptığı amatör bir gösteri gibi; taze çimen yeşili *t*, limonlu turta dolgusu *e* ve siyah labrador parıltısıyla onu takip eden *k*.

Bayan Cordell, "teknik" sözcüğünün ruhunu açıklamayı bir anda kesti. Sunucunun yüzündeki ifadeyi yakalamış olmalıydı. Kamera kayıtta olduğu için ben de o ifadeyi açıkça görebiliyordum. Büyülenme, inançsızlık ve acıma duygularının karışımı bir ifade görmüştüm. Bayan Cordell'in susmasına sebep olanın acıma duygusu olduğunu biliyordum.

Sunucuyu boş ver. Esas acınacak durumda olan kendisi. Onun sadece beş duyusu var. Haydi Bayan Cordell, *teknik* sözcüğünün sende nasıl duygular yarattığını anlat bana. Ona, bu sözcüğün bende cheesecake, mısır unu bisküvilerinin hamuru ve buna benzer tatları tetiklediğini söylemek istedim. Fakat bir sigara yakıp birkaç uzun nefes çektim.

"Sözcükler benim için bir sayfada yazılı küçük tanımlardan çok daha öte. Eğer ben 'güzel' bir cümle ya da şiir dizesi yazarsam, o sadece benim için güzel olacaktır" dedi Bayan Cordell, uzun süre susup gözlerini kapatıp başını iki yana salladıktan sonra.

O ışık tüneline dönmüştüm ve Bayan Cordell benim için C noktasıydı.

"Her bir kulanım kılavuzuna şu cümleyi yazıyorum: 'Bu cihazı kullanırken, her zaman güvenlik önlemlerini uygulayın.' Bu cümleyi yazmaktan hiç bıkmıyorum çünkü baştan sona altın gibi parlıyor. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Sunucu ne demek istediğini anlamıyordu. Ben de tam olarak anlamıyordum. Aramızdaki tek fark, ben Bayan Cordell'e inanıyordum. Sunucuysa inanmıyordu.

Bayan Cordell, kendi dünyasını annesine anlatmayı ilk kez denediğinde neler yaşandığını anlatırken ekrandan si-

yah beyaz gençlik fotoğrafları geçiyordu. Altı yaşındaydı ve annesi ona çok sert bir tokat atmıştı. Tokadın şiddetiyle geriye doğru düşüp başını muşamba kaplı yere çarpmıştı. Başının arka tarafında oluşan şişlik o kadar çok acımıştı ki, bir hafta yüz üstü uyumak zorunda kalmıştı. O günden sonra da renklerini kendine saklamayı öğrenmişti.

O an Leo salona girecek olsa beni tamamen adanmış halde bulabilirdi. Kahverengi kumtaşı eve yeni taşınmıştı ve tekrarı olmayacak balayı dönemimizi yaşıyorduk. O zamanlar, benden erken uyanıp hastaneye gittiği sabahlar onun "günaydın"ıyla uyanmam için yastığımın üstüne not bırakırdı. Ofiste uzun saatler geçirdiğim günler, sekreterimi arayıp Bayan Hammerick'in "randevu almak için doktorunu araması gerektiği" notunu bırakırdı. Pencere eşiklerimizi yeşil ve gürleşen canlılarla dolduralım diye, her gün eve gelirken elinde küçük bir saksı bitkisi olurdu. (Bu bitkilerin ölen hastaların odalarından geldiğini öğrendiğimde, onları eve getirmesine engel oldum.) Aşkının zirvesinde olduğu bu zamanlarda bile beni böyle görse kapıya koyardı Leo.

Televizyonun önünde dizlerimin üzerine çökmüştüm ve sadece ellerim değil, yüzüm de ekrana değiyordu. Artık görüntüleri olduğu gibi görebilmek beni ilgilendirmiyordu. Gerçek adı, yine mahremiyetinin korunması için, Bayan Cordell olmayan kadının altı yaşındaki haline sarılıp ona Bay Roland'dan ve kendimden bahsetmek istiyordum. Bizim varlığımızın Tuscaloosa'daki altı yaşındaki kızı rahatlatacağından emindim çünkü Boiling Springs'deki kızı rahatlatacağını biliyordum. Ona "Tuscaloosa" sözcüğünün, güneylilerin şükran gününde servis ettiği, mantar ve ananas süslemeleriyle tamamlanmış, tatlı patates tadında olduğunu söylerdim. *L, i, n, d* ve *a* harflerinin renklerini sorardım. O da bana cevap yazardı. Her bir sözcüğü kişiye özel mürekkebi-

ne batıp çıkmış, onun için silinmez, benim için görünür kılınmış olurdu.

Art arda içtiğim üçüncü sigarayı yakmak için ayağı kalkıp televizyondan uzaklaştım. "Gelenler" yine bastırmıştı ve ben mümkün olduğunca uzun bir süre kendi dünyam yerine Bayan Cordell'in dünyasını yaşamak istiyordum. Gençken çekilmiş fotoğrafları eskiden evlerde izlenen filmleri andırıyordu. Belinde korseyle uzun bir elbise giymişti ve yanında duran kendisine benzeyen kadın annesi olmalıydı. Her ikisinin de burnu peri burnu gibiydi. Ciddi ve kemikli yüzlerinde emanet gibi duruyordu. Dış ses araya girip sinestezinin genetik olduğunu ve hem anne hem de baba tarafından çocuğa geçebildiğini söyledi. Dış sesin verdiği bilgiye göre, bu durum kadınlarda daha çok görülüyordu. Kapının kilidinin açıldığını duydum. Gelen Leo'ydu. Televizyonu kapatıp sigaramı söndürmek için banyoya gittim. Yaptığım her iki eylemden de utanç duyuyordum.

Leo, kahverengi kumtaşı eve taşındığında, artık evin içinde sigara içmeyeceğime söz vermiştim. Sigara içmenin beni öldürebileceğini ve ayrıca taşınırken yanında getirdiği Knoll marka çift kişilik koltuğun döşemelerine sinebileceğini söylemişti. (Leo, koltuğa "Knoll" diyordu, mesela "Lütfen ayaklarını Knoll'un üstüne uzatma!" cümlesindeki gibi.)

Leo'nun kapıyı açtığını duyduğum an, onun Bayan Cordell'i ya da Bay Roland'ı görmesini istemediğimi biliyordum. Onlara, hayal dünyasında yaşayan ya da şizofren gibi teşhisler koymasını istemiyordum. Leo'nun gözlerinde o büyülenme, inanmama ve acıma duygularının karışımının yol açtığı bakışı da görmek istemiyordum. Onu sevmeye devam edebilmek istiyordum.

İlişkimizin ilk zamanlarında Leo'nun bana neden âşık olduğunu biliyordum. Nedenleri son derece basit ve yıkıcıy-

dı, bu yüzden onları derhal unutmuştum. O nedenler üzerine bir daha hiç düşünmek istememiştim. Yaklaşık sekiz yıl boyunca da düşünmemeyi başarmıştım. Fakat Knoll'u ve yanında getirdiği diğer soylu mobilya parçalarıyla beraber yanımdan taşınacağını söylediğinde maalesef her şeyi hatırladım. Bana âşık olmasının sebebi, kendi sesini duymaya âşık olmasıydı. Ya da ilk buluşmamızın sonunda ifade ettiği şekliyle, ben "gerçektenpatlamışmısır iyikonserveananas bir dinleyiciydimAmerikanpeyniri." Bu basit olan sebepti. Yıkıcı olansa ben nadir bulunan, türünün son örneği bir insandım. Güneyli aksanım, Vietnamlı yüzüm, Boiling Springs'im, Bebek Harper'ım, Yale'im, Columbia'm, Dolly Parton'um, onun yatakta ortalamanın altında olan performansından özgürce zevk alışım, hukuka olan düşkünlüğüm, bando sopam, dans hareketlerim, İsa'ya yakın hissederek geçirdiğim çocukluğum. Leo daha önce bana benzeyen hiç kimseyle tanışmamıştı. İçindeki uzman kişi, bütün bu özelliklerimi karşı konulamaz bulmuştu. Leo'nun da mükemmeliyetçi bir yapısı vardı ve sonunda bir yanı benim beraber olmak için fazla kusurlu olduğuma kanaat getirmişti. Leo yanımdan taşındığında pişman olmadığım tek şey, içgüdüsel olarak verdiğim, sinestezimi onunla *paylaşmama* kararıydı. Bir şey bana engel olmuştu ve bu bana kendimi iyi hissettiriyordu.

O gece Leo yattıktan sonra kendimi banyoya kilitleyip havalandırmayı açtım ve yüksek sesle "sinestezi" sözcüğünü söyledim. Ağzımda kapari tadı bırakıyordu. Bu da ardından domates tadı bırakan "şey" sözcüğünü söyleme arzusu yaratıyordu çünkü iki tat birbiriyle uyumluydu ve böyle bir tat uyumunu istediğim zaman ağzımda hissedebilirdim. Manchester'da yaşayan Bay Roland'ı düşündüm. Onun da etrafta kimseler yokken kendi kendine böyle bir oyun oynayıp oynamadığını merak ettim. Şekerli tatları ekşilere

tercih edip etmediğini ve ağzında hissettiği en kekremsi tadı hangi sözcüğün tetiklediğini merak ettim. En çok hiç İngiltere'nin kuzeybatısından seyahat edip keşfetmeyi, güneşle ısınan Akdeniz sahillerini görmeyi ve belki de orada yetişen lezzetleri denemeyi düşünüp düşünmediğini merak ettim. Bu keşfin ona iyi geleceğine inanıyordum. Bayan Cordell'e iyi geceler diledim ve en sevdiği kitabın sözlük olduğunu düşündüm. Hamburglu flütçüyü düşündüm. Programın devamında onunla da bir söyleşi yapılmış mıydı acaba? Yoksa kılı kırk yaran sunucu ve muhtemelen dünyanın en düşüncesiz şeyi olan dış sesle kendi dünyasını paylaşmayı ret mi etmişti? Bu flütçünün "dokunmak" sözcüğünü nasıl tanımlayacağını ve benim tanımımdan ne kadar farklı olacağını düşündüm. Terre Hauteli pastacıyı ve plak koleksiyonunun gözle görülecek şekilde organize edilip edilmediğini düşünürken, sırtımı küvete dayayıp banyo fayansları üzerinde uyuyakaldım.

O programı PBS kanalında izlediğimi tahmin ediyordum çünkü araya hiç reklam girmemişti. Ayrıca sunucu, çok akıllı olmamasına rağmen çok fazla makyaj yapmamıştı ve saçları elektriklenmiş haldeydi. Ertesi gün ofise gittiğimde, yayın akışına göz atıp programın ismini buldum. Biraz araştırdıktan sonra, yayın özetini ve yayın kaydının bir kopyasını istemek için yazabileceğim bir adres buldum. Alıcı adresi olarak firmanın adresini verdim. Paket elime ulaştığında, yayının ilk üçte birlik kısmını ve son üçte birlik kısmını kaçırdığımı gördüm. Yayın özetinin yazılı olduğu kâğıtlar, sinestezinin oluşma sebeplerine dair bilimsel teorilerle başlıyordu. Bu kısmı atladım, teoriler ilgimi çekmiyordu. Ben etkileriyle ilgileniyordum. Flütçü ve pastanecinin hikâyelerini merak ediyordum. Bilime karşı ilgisizliğimin Leo'yu muhtemelen dehşete düşüreceğini biliyordum ama filmler, figürler

ve grafikler kendimi deney faresi gibi hissetmeme sebep oluyordu. Daha da kötüsü, kendini tedavisi olmayan bir hastalığa tutulmuş bir insan gibi hissediyordum.

Yayın özetine göre, Hamburglu flütçü Bayan Ostrop –elbette Ostrop gerçek ismi değildi; iki kızı mahremiyetlerini korumak adına gerçek isminin kullanılmasına itiraz etmişlerdi– kendisiyle bir söyleşi yapılamadan vefat etmişti. Bayan Ostrop'tan geriye on beş yaşından beri tuttuğu günlüğü kalmıştı. Günlüğe her gün yazmamıştı, daha ziyade yeni bir tatla karşılaştığında, o tadı incelediği bir metin yazmıştı içine. Yazdıklarından bazıları sadeliğin güzelliğini ortaya koyuyordu. Onun için olgun bir erik cilası gitmiş, kullanılmaktan yıpranmış bisiklet tekerleğiydi. "Labuskaus"la –konserve sığır eti, patates, soğan, pancar, ringa balığı karışımının üzerine sahanda yumurta, acur ve pancar turşusu konarak yapılan yemek– ilgili metinde olduğu gibi, bazı metinler on dört buçuk sayfa gibi parmak ısırtacak uzunluktaydı. Bayan Ostrop, sinestezinin bilinen elli dört türü arasında en nadir görüleniyle, daha doğrusu en az araştırılmış olanıyla yaşamasına rağmen onun durumu her zaman bir soru işareti olarak kalacaktı. Bunun sebebi, sinestezi gerçekleştiği sırada beyindeki kan akışı değişimini gösteren testlerin hiçbirinin yapılmasına müsaade etmemiş olmasıydı. Bir başka deyişle, Bayan Ostrop'un dünyasının kendi yazdığı cümlelerden başka bir kanıtı yoktu. Bu cümleler de desteksizdi. Yetersizdi. Güvenilmezdi. Aksi ispatlanabilirdi.

Kızların annelerinin gerçek ismin programda kullanılmasına izin vermemelerine şaşırmamak gerek diye düşündüm. Kim yalancı, uydurma hikâyeler yazan bir deliye anne demek isterdi ki? Bir daha biri bana gökyüzünün mavi, sabunun tadının tuzlu, döşemenin çıkıntılı ya da müziğin sesinin çok yüksek olduğunu söylediğinde, beynindeki kan akışıyla

ilgili test yaptırmasını ve sonuçları gösteren grafikleri bana göstermesini isteyeceğim, diye düşündüm. Vermediği taktirde, omuz silkip "Kanıtla o zaman!" diyecektim.

Terre Hauteli pastacı de aynı şeyleri düşünmüş olmalı ki, söyleşiyi kabul etmiş fakat vücudunda herhangi bir test ya da tarama yapılmasına izin vermemişti. Sunucuya kendisini "Cornelius Henry Harrison" olarak tanıştırmış ve kendisine "kısaca Corny" dendiğini de belirtmiş.

Bunları söylerken, gözlerini kameraya dikmiş olduğunu hayal edebiliyordum çünkü takma adının "Corny" olduğunu söyleyen bir adamın saklayacak hiçbir şeyi olamazdı.

"*Bay Harrison,*" diye söze başlıyordu sunucu, "'*Renkleri duymak' olarak da bilinen, kromesteziyle yaşadığınızı iddia ediyorsunuz. Bu sinestezinin yaygın görülen bir türü...*"

"*Yaygın demek? Hayal kırıklığına uğradıysanız üzgünüm ama Tanrı beni böyle yarattı*" diyerek sunucuyu bölüyordu pastaneci.

"*Kesinlikle hayal kırıklığı söz konusu değil Bay Harrison. Sizin durumunuzda biriyle tanışmak benim için gurur verici. En sevdiğim besteci Olivier Messiaen da renkleri duyabiliyordu. Müsaade ederseniz size onun en sevdiği alıntıyı okumak ve ne düşündüğünüzü görmek, yani gerçekten görmek değil tabii, öğrenmek isterim.*"

Sunucu sonunda kullandığı dilin farkına varmaya başlıyordu. Aslında hiç de karmaşık olmayan *görmek* sözcüğü sunucuya hata yaptırıyor, kalın, çok katmanlı ve hantal bir hale bürünüyor, amacı karşılamayan anlamlar taşımaya başlıyordu.

"*O adamın kim olduğunu bilmiyorum ama alıntıyı duyalım bakalım*" diye cevap veriyordu Corny.

"*Messiaen, Fransız bir besteciydi. Bestelerini yaparken, Katolik inancından, Doğu tasavvufundan ve sinesteziden esinlenmesiyle ünlü. Benim size okuyacağım alıntı, gördük-*

leri üzerine kendi söylediği cümleler: Bir müzisyenin renkleri, yazıcının renkleriyle karıştırılmamalı. Müzisyenin renkleri, müziğe uygun renklerdir. Bu renkleri tualde yansıtmaya çalışırsanız ortaya korkunç bir manzara çıkabilir. O renklerin var oluş sebebi resim değil... Söylediklerim tuhaf ama gördüklerim gerçek."

"*Tuhaf ama gerçek. Bu ifade konuyu özetliyor*" demiş Corny.

Söyleşinin geri kalanı da benzer şekilde devam ediyordu. Aralarında bir tür sözlü tartışma gerçekleşmişti. Sunucu, Corny'nin "yeteneği" olarak gördüğü alanda kendisinden gerçekçi bir cevap alma çabalarında başarısız olmuştu sonuçta. Program Corny'ye neden pastacı olduğunu sorarak bitirmişti.

"*Çünkü orduda bana öğrettikleri buydu*" diye cevap vermişti Corny.

Bugünkü Corny'den Tanrı ve ordu sorumlu, diye düşündüm. Konu kapanmıştır hanımefendi!

"*Peki Bay Harrison, müzik alanında ya da görsel sanatlarda kariyer yapmayı düşündünüz mü?*" diye ısrar ediyor sunucu.

"*Ben lise mezunuyum. Benim gibi adamlar kariyer planları yapmaz, sadece iş bulurlar*" diyor Corny.

Adama yanlış sorular soruyorsun. Paslanmaz çelik bir kaba toz şeker döküldüğünde çıkan sesi, elektrikli mikserin dönen motorunun sesini ya da ekmek hamurunu açmak için yumruklarken çıkan sesi sorsana. a) Düz, b) Küçücük, c) Keskin? Ya da çalışırken başkalarının yaptığı müziği tercih edip etmediğini. Cevabı evetse en hafif pastaları, sakız gibi kurabiyeleri ve en kıtır ekmekleri hangi şarkı ve renkler eşliğinde ürettiğini sorsana.

Sunucunun bir kariyer danışmanı edasıyla verdiği önerilerin Tuscaloosalı ve Corny tarafından umursanmadığı programın sonundaki, hepsi birer yazar, bestekâr veya res-

sam olan "sinestezili" ünlülerle alakalı kapanış cümlesi sayesinde onaylanmıştı. Vladimir Nabokov, Bayan Cordell gibi alfabenin harflerini renkli görüyordu. Rusça, İngilizce ve Fransızcayı akıcı şekilde konuşabilen Nabokov, İngilizce ve Fransızcadaki uzun *a* harfleri arasında bile ayrım yapabiliyordu. İngilizcedeki "havanın etkilerine maruz kalmış ve hafifçe bozulmuş tahta" renginde, Fransızcadakiyse "cilalanmış bir siyahtı." Yayın akışında Nabokov'un Kiril alfabesindeki harflerle olan sinestezik ilişkisine değinilmemişti. Nabokov, hem Rusça hem İngilizce yazabiliyordu fakat harfler onun için birer "yabancı" dil niteliğindeydi çünkü her ikisi de ana dili değildi.* Peki ya Nabokov, okuyucuların hiç aklına gelmeyecek sebeplerden dolayı kendini İngilizceye daha yakın ya da İngilizcede evinde gibi hissediyorsa?

Ben sadece tek bir dili akıcı konuşabiliyordum ve sesi İngilizcedeki sözcüklere benzeyen yabancı sözcüklerin tadını hissedebiliyordum. Örneğin, Fransızcada yakışıklı anlamına gelen sözcüğün okunuşuyla, İngilizcede kurdele sözcüğünün okunuşları birbirine çok yakın olduğu için** aynı "gelenleri" tetikliyorlardı. Her iki sözcük de çocukluğum boyunca tadını beğendim nadir paketli ürünlerden birinin, MoonPie'ın tadını tetikliyordu.

Özetin sayfasını çevirip Nabokov'un "r"sinin "akçaağaç yaprağı"na, "l"sinin "ham elma"ya ve "t"sinin "fıstık"a denk düştüğünü okudum. Onları görmeyi arzuladım. Nabokov'un, o ismi her yazdığında bir parça fıstık yeşili ve yıldızsız bir geceyle bitirdiğini düşünerek *Lolita*'yı*** tekrar okumak için kendime söz verdim.

(*) Nabokov, Rusça, İngilizce ve Fransızcanın konuşulduğu bir evde büyümüştü ve küçük yaşlardan itibaren üç dilli bir insandı – e.n.

(**) Fransızcada "beau" ve İngilizcede "bow" – ç.n.

(***) Vladimir Nabokov, *Lolita*, çev. Fatih Özgüven, İletişim Yayınları, 21. baskı, 2019.

Wassily Kandinsky, Corny gibi müzik sesi duyduğunda renkleri görebilen bir ressamdı. Fakat Terre Hauteli pastacının tersine, Kandinsky renkleri gördüğünde notalar ve sesler duyuyordu. Tutkulu bir çellist olan Kandinsky, çellonun içindeki en hüzünlü renkleri ortaya çıkardığını söylüyordu.

Corny'nin hiç rahatsızlık duymadan tanımadığını belirttiği bestecinin dışında, bir besteci daha vardı, Alexander Scriabin. Corny'nin rahatlığının aksine, ben bu adamı hiç duymamış olduğum için net bir utanç içindeydim. Sanki Scriabin hiç tanışmadığım bir aile üyesiydi, başka bir eyalette yaşayan amcam ya da gözlerimiz ve burnumuz tıpatıp aynı olduğu için gördüğüm an tanıyacağım ağabeyim gibi. Yayın özetinde yazana göre, programın kapanış jeneriği olarak Scriabin'in bestelerinden biri olan "Prometheus: The Poem of Fire" çalınıyordu.

İsmi "Sinestezi: Farklı Bir Şey Hissetmek mi?" olan programın yayın akışı özetini tekrar tekrar okudum. Yayın kaydını izlemek yerine özetini okumayı tercih etmiştim çünkü yazılı metinde farklı sinestezilerden doğan bambaşka dünyalara konsantre olup, sunucunun yüz ifadelerini, dış sesin rahatsız edici tonlamalarını unutmam mümkündü. Özetin içinde âdeta kendime yeni bir soy ağacı arıyordum. Programın yapımcısına e-posta yollayıp Manchesterlı piyano akortçusunun, Terre Hauteli pastacının ve hatta Hamburglu flütçünün hayatta olan iki kızının gerçek isimlerini ve adreslerini sordum. Yapımcıya, benim sinestezim olduğunu da açıkladım. Sinestezimden bahsetme amacım, *bizim* aramızda mahremiyetin bir sorun oluşturmayacağı alt mesajını vermekti. Cevap olarak, isteğimin bahsi geçen kişilere iletileceğini belirten, izlediğim için teşekkür eden ve bulunduğum bölgedeki PBS merkezine gidip programa katkıda bulunmayı düşünmemi öneren bir e-posta aldım. Programda söyle-

şi yapılanların hiçbiri benimle iletişime geçmedi. Işık tüneli bunu kaldıramazdı. Hayattaki birçok şey gibi, farkındalığın da göreceli bir kavram olması beni şaşırtmamalıydı. Bu insanların varlığını bilmek de yeterli diye kendi kendimi avuttum. Yine de hayal kırıklığına uğramıştım.

Programda bahsi geçen, sinestezisi olan merhum ünlüleri tanımak konusunda daha başarılı olmuştum. Yayın özetini, hâlâ hayatta olan isimleri araştırmak için bir yol haritası olarak kullandım. Nabokov'un *Konuş, Hafıza** isimli otobiyografik kitabını okuyup *Lolita*'nın başlangıcıyla bir araya getirdim. Nabokov'a göre her iki *l* harfi "Çin eriştesi şeridi" rengi bir beyazdı, *o* harfi "arka tarafı fildişi renginde bir el aynasıydı." Nabokov, *i* harfi için şüpheli bir tabir kullanıp, "sarı tonlarında" demekle yetinmişti. Kandinsky'nin, "Zıt Akortlar", "Mart Cenazeleri" ve "Füg" gibi isimleri olan tablolarını gördüm. Tabloların içinde çellonun dokunaklı notalarının izlerini aradım. "Füg" isimli tabloda, o notalar tualin sağ üst köşesindeydi; tek bir hareketle sürülmüş iki ayrı yoğun mavi çizgi. Belki de bunlar Kandinsky'nin "insanlığı sonsuzluğa çağıran notalar" olarak tanımladığı notalardı. Messiaen'inin klarnet, çello, keman ve piyanoyla çalınan "Quartet for the End of Time" eserini dinledim. Besteci, ikinci bölümünü "mavi-turuncu akorları" takip eden, "mavi ve leylak rengi, altın rengi ve yeşil, mor-kırmızı ve hepsinin üstünden geçen kaliteli bir gümüş rengi," olarak vurgulamıştı. Renkleri göremiyordum fakat duyduklarım sanki kalbimin içinde bir başka kalp daha atıyormuş, her bir sözcüğün içinden bir başka sözcük çıkıyormuş gibi hissettiriyordu. Son olarak, Scriabin'in "Prometheus" için icat ettiği müzik aleti *clavier à lumières* hakkında yazılanları okudum. Aletin klavyesi renk kodlarıyla yapılmıştı ve piyano gibi çalınıyordu. Tuşlarına

(*) Vladimir Nabokov, *Konuş, Hafıza-Tekrar Ele Alınmış Bir Otobiyografi*, çev. Yiğit Yavuz, İletişim Yayınları, 4. baskı, 2018.

basıldığında, müzik sesi gelmediğini düşünmüştüm. *Clavier*'in, müzik yapmak yerine renkleri yansıttığını düşünmüştüm. İlk kez konserde kullanıldığı 1915 senesinde, Carnegie Salonu'ndaki seyircilerden birisi olduğuma dair tekrarlayan rüyalar görüyordum. Bir başka rüyamda da New York'ta gerçekleşen "Prometheus" performansı sırasında, ben bestecinin Moskova'daki ölüm döşeğinde başucundaydım. Ailesi ve arkadaşları, aynı besteyi çocuk boyu bir *clavier*'le çalmak için etrafında toplanmışlardı. Rüyamda Scriabin'in duyarak *ve* görerek öldüğünü görmüştüm.

On Dokuzuncu Bölüm

Bebek Harper, yirmi yedi yaşındayken Amerika'nın güneyinin büyük kısmını etkisi altına alan şiddetli bir kar fırtınası yaşanmış. Bu olay, Boiling Springs'deki dönemin yetişkinleri tarafından bölge genelinde acil durum, çocukları tarafındansa marşmelov yumuşaklığında bembeyaz karlara ve şeker gibi buzlara uyanılan peri masallarından fırlamış bir manzara olarak hatırlanıyormuş. Çocuklar, "Hansel ve Gretel" masalındaki cadının evini akıllarına getiriyorlarmış; sadece onlar azıcık bile korku duymuyorlarmış çünkü bu terk edilmiş kardeşlerin aksine hafta içi babalarının işe gidememesinin ve annelerinin evde yaptığı sıcak kakaonun keyfini çıkartıyorlarmış. En güzeli de o gün ve onu takip eden birkaç gün okula gitmeyeceklerini öğrendikleri anmış. Hayallerinin birçoğu aynı anda gerçek olmuş.

O zamanlar bir adamdan ziyade hâlâ bir çocuğu andıran Bebek Harper, tüm cesaretini toplayıp dondurucu soğuğa rağmen, Boiling Springs'in krema ve hindistancevizi parçalarıyla kaplı keklere benzeyen evlerinin ve diğer binalarının şaşırtıcı görüntülerini seyrederek sokaklarda dolanmış.

Ağaçların tüm dallarının buzla kaplı olduğunu gördüğünde, Sindirella'nın ayak parmaklarını ve o parmakların ayağına tam oturan cam ayakkabıdan nasıl göründüğünü düşünmüş. Boiling Springs günlerce bütünüyle kapanmış, karla kaplı sokaklarda tek bir araba bile yokmuş. Ortalıkta sadece koşan, bağıran ve kahkahalar atan çocuklar varmış. Ocak'ın 29'uymuş ama o çocukların hepsi bu durumu bir başka Noel günü gibi, dünyalarının bembeyaz kalın bir battaniyeyle sarılmasını da bir hediye gibi algılamışlar.

Sonraki beş gün boyunca her gün Bebek Harper, çocuklar uyanmadan önce kalkıp dönüşüm geçirmiş Boiling Springs'i fotoğraflamış. Daha sonra çektiği fotoğraflardan birisini, Shelby *Star* gazetesinin "Kar Fırtınası" temalı fotoğraf yarışmasına göndermiş. İsmi "Görücüye Çıkan Buz Parçaları" olan fotoğraf, dalları üzerlerinde biriken karlardan dolayı aşağı sarkmış ve en uçlarında hoş buz kristallerin oluşunu ağaçlarla dolu bir korunun fotoğrafıymış. Ağaçlar dallarındaki buzların etkisiyle nazikçe eğilip reverans yapmış gibi görünüyorlarmış. Yarışmanın birincisi, ismi *Şapkalı Kardan Adam* olan bir kardan adam fotoğrafı olmuş. En uzun, en sıcak yaz günlerinde Bebek Harper bana 1951'deki kar fırtınasında çektiği fotoğrafları gösterirdi. Bu büyük dayımın yaşlanan bedenine karşı zihnini dinç tutma yöntemiydi.

* * *

4 Ağustos 1998'de Greyhound otobüsü, bir saat yirmi beş dakika gecikmeyle Gastonia's Union terminaline girdi. Otobüsün filmli camları, çoktan öğlen vakti olmuş olduğu gerçeğini gizlemeye yetmiyordu. Güneşliği olmayan otoparkta duran araçların tavanları, ısıyı dalgalar halinde yansıtıyordu. Otobüsten indiğim an Kelly'i gördüm. Motoru rölantide çalışan arabasının içinde oturuyordu. Camları sonuna kadar kapalıydı ve kıpırdayan kâküllerinden anladığım kadarıyla kli-

mayı sonuna kadar açmıştı. El salladı. Ben de el sallayıp çıkmamasını işaret ettim. Kelly'nin sıcağı hiç sevmediğini, hava çok sıcak olduğunda göbek kıvrımlarının ve bacak aralarının pişik olduğunu hatırlıyordum. Arabaya ulaştığımda bagajı açtı, valizimi yerleştirdim. Kelly'nin bana son yolladığı fotoğrafı, Gardner-Webb'den mezun olduğu sene çektirdiği bir fotoğraftı. Bu tam yedi yıl önceydi ve aklımda o an mevcut olan görüntüsünü oluşturuyordu: Soldan ayrılmış uzun sarı saçlar ve 38 beden giymeye uygun mükemmellikte vücut, annesinin gözlerinin gururla pırıldadığından emindim (en kötüsünün geride kaldığını düşünüyor olmalıydı). Arabanın içindeki kadınsa fotoğraftaki Kelly değil, benim en yakın şişman arkadaşımın yetişkin haliydi. Kelly yana doğru eğilip bana sarıldı. Ona muhtemelen düşündüğünden daha uzun süre sarıldım ama çekilmedi. Mektuplarında, lise öncesi verdiği kiloların tamamını geri aldığını yazmayı atlamıştı. Saçları da artık yapay bir sarı değil, on yaşındayken parmaklarımla tarayıp ördüğüm günlerdeki gibi, aşkın başımıza geleceğini düşünmediğimiz, dünyanın beraberken etrafımızda hissettiğimiz sıcaklıktan ibaret olduğu günlerdeki gibi kızıl sarıydı.

"Beni tanıyabildiğine*RCKolası* inanamıyorum" dedi Kelly, nefesini boynumda hissediyordum.

"Harika*konservedomatesçorbası* görünüyorsun" dedim, sarılmamızı sonlandırırken.

Park ettiği yerden arabayı geri geri çıkartmadan önce orta aynasını kontrol ederken, "Annem*çikolatalısüt* görünüşümden nefret*fındıklıkurabiye* ediyor" dedi.

"Sorun değil, ben de annenden*çikolatalısüt* nefret*fındıklıkurabiye* ediyorum" diye cevap verdim.

Kelly kısa, keskin bir gülücük attı. Bu cümle, annelerimizi ve popüler olmaktan çok uzak sönük hallerimizi yok saydığımız zamanlarda söylediğimiz bir cümleydi. Birimizin karşı nefretini dillendirmesinin kalbimizin kırılmasını engelleye-

ceğine inanırdık. Bazı durumlarda işe yaradı, bazılarındaysa yetersiz kaldı. O öğleden sonra, gençliğimizden kalma büyülü söz Kelly'nin keyfini yerine getirdi ve bana bakıp gülümseyerek, "İlk*Pepto-Bismol* önce nereye gitmek istersin Linda*nane* Hamemrick*DrPepper*?" diye sordu.

"Öğlen yemeği*olgunlaşmamışmuz* için Bridges*Danimarkakrempeyniri* restoranını düşünmüştüm" diye cevapladım. "Ama ne*grahanbisküvileri* zaman*süzmepeynir* işe*NillaWaferkurabiyeleri* dönmen gerekiyor?"

"Gerekmiyor" dedi Kelly. "Gelişinin şerefine*haşlanmışlahana* bütün gün*katıhaşlanmışyumurtasarısı* izin aldım. Ayrıca otobüsünün ne zaman burada*fazlahaşlanmışyumurta* olacağından da emin değildim. İlk*Pepto-Bismol* önce annene uğramak istemez*tuzlutereyağ* misin?"

"Ona daha geç*paprikalıpeynir* saatte kalkan bir otobüse bineceğimi söylemiştim. Bu gecedenmuz önce beklemez beni" dedim.

"Linda*nane*, senin ziyaretini gerçekten*patlamışmısır* dört gözle bekliyor," dedi Kelly, "Dün gece*muz* beni iki*spagettisosu* kere arayıp, seni almamı*M&M* hatırlattı*dolguluyumurta*. Artık geceleri araba*konservefasulye* kullanamadığını biliyorsun*üzümjölesi* değil mi?"

"Bu yüzden ona gece varacağımı söyledim. Beni gelip almasını*M&M* istemedim*tuzlutereyağ*."

"Hmm."

"Ne*grahambisküvileri*?"

"Hiç değişmemişsin" dedi Kelly, yarım ağız çıkan bir sesle.

"Kelly*konserveşeftali*? Sen*konservefasülye* az önce hıçkırdın*kıyma* mı?" diye sordum.

Didiklenmiş domuz etli sandviç, coleslaw salatası, patates kızartması, ekstra sos ve Cheerwine siparişimi verene kadar Kelly bana son dört yıldır vejetaryen beslendiğinden bahset-

medi. Bridges'in menüsünde vejetaryenlere uygun üç ürün vardı: Soğanlı mısır unu topları, coleslaw ve patates kızartması. Kelly, her üçünden de sipariş edip yanına diyet 7Up gazozu istedi. Şakacı bir tonla Kelly'e, ateist de olup olmadığını sordum. Ülkenin bu kısmında domuz etinden vazgeçmek, Tanrı'dan vazgeçmekle bir tutulurdu. Kelly bu konuyu gülerek geçiştirdi ve öğlen yemeğimizin kalanını sessizce yedik. O kadar hızlı yiyordum ki, konuşmama fırsat kalmıyordu. Bir yandan da mutluluğumu ifade eden yüksek sesler çıkartıyordum ve bu yüzden önümüzdeki masada yemek yiyen iki yaşlı adam dönüp baktı. Kelly sessizdi çünkü sigarayı bıraktığımı biliyordu ve bu da "gelenlerin" baskılanmadığı anlamına geliyordu, bir parça sessizliğin bana iyi geleceğini düşünebiliyordu. Son lokmamı bitirdikten sonra, ağzımın kenarlarında kalan sosları sildim. Kelly, Bebek Harper'ın evine geçmeden önce alkol satan bir dükkâna uğramak isteyip istemediğimi sordu.

"Geçirdiğim operasyondan *hazır İtalyan salatası sosu* beri tek yudum bile içki içmedim *çikolatakaplıvanilyalıdondurma*" dedim.

"Ben içsem *çikolatakaplıvanilyalıdondurma* senin için sorun olmaz, değil mi?" diye sordu Kelly.

"Benim, önünde *üzümsuyu* domuz *Tabkolası* yemem senin için sorun olmadı değil mi?" diye cevap verdim.

Alkol satan bir dükkânın önüne park ettik ve Kelly elinde bir şişe tekila, bir şişe cin ve iki şişe viskiyle arabaya döndü. Elindekileri arka koltuğa yerleştirirken, fiyatlarda indirim olduğunu söyledi. En yakın arkadaşımın aşırı kilolu, hesabını bilen, vejetaryen bir ayyaş olduğunu düşündüm. Kelly, bana yazdığı mektuplarda bu gelişmelerden de bahsetmeyi atlamıştı. İlerleyen zamanlarda başka şeylerin de gün yüzüne çıkmasını bekliyordum.

Shelby'den Boiling Springs'e yirmi dakika süren araba yol-

culuğu hiç bitmeyecekmiş gibi geldi, bu his sonsuzluk hissinden farklıydı. Hiç bitmeyecekmiş hissi seyahatin devam ettiğini, sen katılsan da katılmasan da devam edeceğini, varacağın noktaya ulaşmak için acele etmen gerektirmediğini çünkü oranın sabırla seni beklediğini bilmekten gelen bir duyguydu. Okyanus kenarına gidenler, iyot kokusu burunlarıyla buluştuğu an genellikle arabanın içinde bu duyguyu yaşarlar. Okyanusun ileride bir yerlerde olduğunu bilirler, sadece henüz görmüyorlardır. Beklentileri kesinlik kazanır, seyahati sürdürmek üzere arabayı kullanmaya devam etmeleri için bir sebep haline gelir. Okyanusun onları bekleyeceğini bilirler. Boiling Springs de bekleyebilirdi. Kelly, Shelby'nin etrafındaki sağlı sollu iki yanında patates tarlalarının olduğu ve kalp şeklindeki yaprakların süzülerek yere düştüğü yollarda, biraz dolanmamız için birkaç çıkışı kaçırmış olabilirdi. Hızımızı, iki şeritli yolda traktörlerin bile bizi sollayabileceği kadar düşürmüş olabilirdi. Dışarıda ağustos güneşinde yollardaki asfalt yumuşarken, biz arabanın içinde yirmi dereceye ayarlanmış klimanın serinliğinde titremeye başlamıştık. Kelly direksiyonun başındaydı, ben de yanındaki koltukta oturuyordum. O an hiç bitmeyecekmiş gibi ve çok tanıdık geldi ama aslında değildi çünkü Kelly lise yıllarında ehliyetini aldığında, arkadaşlığımız sadece mektuplardan ibaretti. Birbirimizin yanında görünmüyor, fiziksel olarak görüşmüyorduk. Kelly ve ben şimdi gençlik yıllarımızın yaz dönemlerindeki, bu yollardan geçebileceğimiz ve şu an içinde bulunduğumuz sessizliğin aksine radyonun sesini sonuna kadar açabileceğimiz kayıp anıları yaşıyorduk.

"Kelly*konserveşeftali*?" dedim.

"Evet, Bayan Hammerick*DrPepper*?" diye cevap verdi, yüzünde bir gülümsemeyle.

"Neden büyük*patatessalatası*annemin cenazesine gelmedin?" diye sordum.

Soru içimden, o kadar derinden bir yerlerden gelmişti ki, ben bile bir anda çıkacağını öngörememiştim. Ben kendi sorumla şaşkına dönmüşken, Kelly pek de öyle görünmedi. Elleri direksiyonun üstünde, onu on geçe pozisyonunda arabayı kullanmaya devam etti. Sanki uzun süredir düşünüyormuş gibi sorunun cevabını yavaş fakat tam olarak verdi.

1987 senesinin şubat ayında, büyükannem üçünü kalp krizini geçirdiğinde, Kelly çoktan Boiling Springs'e dönmüş ve Gardner-Webb'e kaydını yaptırmıştı. Iris'in vefatı ve cenazesi arasındaki buz gibi soğukta manolyaların gelmesini bekleyerek geçirdiğimiz bir hafta boyunca, Kelly'i ne görmüş ne de ondan bir mektup almıştım. Iris'in cenazesinde, Kelly'nin annesi Beth Anne'i ve babası Carson Junior'ı görmüştüm ama Kelly yoktu. New Haven'a dönüp birkaç ayı mektupsuz geçirdikten sonra Kelly'e, Sterling Memorial Kütüphanesi'nin önünde sigara içerken çekilmiş fotoğrafımın da içinde olduğu bir mektup yollamıştım. En yakın arkadaşımın cenazede olmayışına dair herhangi bir şey yazmamıştım, o da yazmamıştı.

Kelly bu kez doğru çıkıştan döndü. Japon sarmaşığıyla kaplı ağaçlar ve telefon kulübeleri giderek bulanıklaşıyordu. Sonunda normal bir hızla Boiling Springs'e gidiyorduk. Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin garajına park ettiğimizde Kelly bana utandığını söyledi.

"Utanmak*hazırtavukluÇineriştesi* mı? Neden?" diye sordum. "Luke'u*yeşilfasulyegüveci* mu kast ediyorsun?"

"Hayır*üzümjölesi*, bu arada Luke'un*yeşilfasulyegüveci* selamı*yeşilnaneli Lafesaverşekerler* var" diye cevap verdi.

"İkiniz artık görüşüyor musunuz?" diye atladım, cümlesini bitirmesini beklemeden.

"Sana anlatacaktım*esmerşeker* ama..." diye başladı Kelly.

"İsa*kızarmıştavuk* aşkına Kelly*konserveşeftali*!" dedim,

tekrar lafını bölerek. "Bana ne*grahambisküvileri* anlattın ki zaten? Mektuplarına başka neleri yazmayı unuttun?"

"Bana hemen kızma*jölelidoughnut* Linda*nane*. Büyük*patatessalatası*annenin vefat ettiği dönemde benim için her*Ritzkrakerleri* şey*domates* çok farklıydı, biliyorsun*üzümjölesi*. İçeri girmeye hazır*portakalsuyu* mısın?" diye sordu Kelly.

"Hayır*üzümjölesi*" diye cevap verdim.

"Peki," dedi Kelly, "Zaten burası*katıhaşlanmışyumurta* evin*tazeşeftali* içinden daha serin. Büyük*konservedomatesçorbası* dayının*hurma* klima taktırmadığına inanamıyorum..."

"Neden utandığını anla*tesmerşeker* bana Kelly*konserveşeftali*. Anlayamıyorum*yumurtalıÇineristesi*" dedim.

"Linda*nane*, sen*konservetazefaulye* unutmuş olabilirsin ama Yale'e*mango* gitmiştin, bense Gardner-Webb'le*konservemeyvekokteyli* yetinmek zorunda kalmıştım. Orası için neler dediğimizi hatırlıyor*tereyağlıcevizlidondurma* musun? Carolinalıların entelektüel*BLTsandviçi* sivilcelileri*ballıkavun*" diye cevap verdi Kelly.

"Öyle demiyorduk!"

"Aynen böyle diyorduk, Linda*nane*!"

"İsa*kızarmıştavuk* aşkına..."

"Evet, İsa'nın*kızarmıştavuk* da orayla ilgi aynı şeyi düşüneceğinden eminim*tonbalığı*" dedi Kelly, nefes alırken çıkardığı tuhaf ve tanıdık bir ses ona eşlik etti.

Artık anlıyordum. Bebek Harper, bedenen olmasa da ruhen beni karşılamak için oradaydı.

Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin içine adımımızı attık ve bizi havadaki fındık, yanmış kahve ve Pled marka limonlu yüzey temizleyici kokusu karşıladı ya da belki bu kokular havadan ziyade döşemelere ve perdelere sinmişti. Bebek Harper, otuz yaşından ölene kadar bu evde yaşamıştı. O zamanlar, onun yaşındaki genç bir adamın karısı, çocukları ve

bir evi olurdu. Fakat Bebek Harper bu eve taşınmadan önce, doğduğu yeşil panjurlu evde yaşıyordu. Ablası Iris ve enişte si Walter Wandell, Bebek Harper'ın evden ayrılıp sadece bir sokak aşağıya taşınıyor oluşuna pek de üzülmemişlerdi. Yeğeni DeAnne, muhtemelen onun evden ayrılacağı günleri iple çekmişti. Bebek Harper, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş bu eve taşındığında sadece fotoğraf makineleri, fotoğraf albümleri, kitapları, plakları, plakçaları, kıyafetleri, perukları ve Iris'in otuzuncu yaş günü için hediye ettiği tava ve tencere takımı vardı. Mobilyaları Shelby *Star* gazetesindeki özel ilanlardan tek tek bulup toplayana kadar bu evde eşyasız yaşadı. Aldığı ilk mobilya bir divandı ve bir süre Bebek Harper için yatak görevi de görmüştü. Divanın yüzü Bebek Harper'ın hüznün rengi olarak tanımladığı, şeftali rengi bir döşemeyle kaplıydı. Kendisi daha sonra döşemeyi zengin, yeşil bir kadifeyle kaplayıp etrafında bir hayat kurmaya başladı. Yalnız, o zaman onun gibi adamlara takılan isimle "onaylı bekâr" hayatı yaşıyordu. Kendi kendine böyle sözcüklerin onu korkutamayacağını söylüyordu. Bill Haley'in "Rock Around the Clock" albümünü açıp yüzü kan ter içinde kalana kadar dans ederdi. Bunlar 1954'te oluyordu, Bebek Harper'ın, hayatın onun için gelecekte neler göstereceğini bilmediği zamanlarda.

"Görmek istiyor*tuzlutereyağ* musun?" diye sordu Kelly, çoktan üst kata, Bebek Harper ve Cecil'in yatak odasına yönelmişti.

Kelly, bana mektubunda odadan bahsettiğinden beri, orayı kendi gözlerimle görmek istiyordum. Küçükken oraya bakmak hiç aklıma gelmemişti. Gelmesi için bir sebep de yoktu ki. Orası benim için sadece büyük dayımın geceleri uyuduğu yerdi. Yatak odasının, bir Paskalya yumurtası, bir Fabergé yumurtası, bu tatlı adamın sürpriz mekânı olduğunu bilmiyordum.

"DeAnne*kızılcıksosu* gördü mü?" diye sordum.

"Hayır*üzümjölesi*."

"Gerçekten*patlamışmısır* mi?"

"Gerçekten*patlamışmısır*. Her*Ritzkrakerleri* haftaelma*marmelatı* burayakatıhaşlanmışyumurta geliyor ama sadece bir kahve içiyor ve bana getirdiği güvecipoundcake bırakıp gidiyor."

"Gerçekten*patlamışmısır* mi?" diye sordum, Kelly'nin benim çocukluk kabusuma haftada bir maruz kalıyor oluşuyla eğlenerek.

"Gerçekten*patlamışmısır*."

"Çok üzgünüm Kelly*konserveşeftali*" dedim kahkahalarla gülerek.

"Ben de. Her hafta anneçikolatalısüt vejetaryen*sarımsak* olduğumu söylememe rağmen tadı dana etine benzeyen o şeyi*hamurasarılısosis* getirmeye devam ediyor" diye cevap verdi.

"Dana etli makarna*limonlumerenturta* mı?" diye sordum.

"Aman Tanrım*ceviz*, evet! Dana etli makarna*limonlumerengturta*."

İkimiz de o kadar çok kahkaha attık ki, Kelly horlar gibi sesler çıkarmaya başladı, benim de gözlerim yaşardı.

Kelly'e yazdığım çok sayıda mektup DeAnne'in mutfakta yiyeceklere neler yaptığına adanmış olduğu için Kelly onun yemeklerinden tüketmemek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Mavi ve gri renkli çiftlik evinde planladığımız bütün pijama partileri, akşam yemeği saatinden sonra başlardı; kırmızı tuğlalı evde planladığımız pijama partileriyse tam akşam yemeği saatinde. Birçok eksik annelik vasfına rağmen Beth Anne Powell, kocasının ve kızının (on dört yaşından önceki) kilolarına bakarak da anlaşılabileceği gibi, mutfakta oldukça başarılıydı. Masalarındaki hiçbir yemek onlara itici gelmediği ya da kendini tekrar etmediği için Powell aile-

si akşam yemeği masasında uzun uzun vakit geçirirdi. Çok fazla yemek yerlerdi ve bunu çok yavaş yaparlardı. Pasaklı, ağızlarından kırıntılar saçılan insanlardan değillerdi. Yemeklerin büyük kısmında, benim ailem gibi onlar da muhabbet etmezlerdi. Sadece sabit bir çiğneme sesi ve Carson Junior'ın arada bir çıkarttığı inleme benzeri bir ses olurdu. Ağzında olanlardan keyif alan bir adamdı. Powell'larla beraber ilk kez akşam yemeği yediğimde, ağzına attığı her lokmada çıkardığı seslerden Kelly'nin babası yerine ben utanmıştım. Bu seslerin aslında bir mutluluk göstergesi olduğunu sonradan anladım.

"Annen*çikolatalısüt* benim burada*katıhaşlanmışyumurta* kendi zoruyla*domuzsucuğu* kaldığımı düşünüyor. Kendi evime*Pepsi* çok az bir kira ödediğimi ama burada*katıhaşlanmışyumurta* bedavaya*ChipsAhoy!kurabiyesi* kaldığımı söylüyorum ona. Fakat yine de bu yemekleri getirip duruyor. Sanırım bir teşekkür olarak görüyor bunları. Ayrıca dediğim gibi, genellikle bir kahve içip gidiyor. Gerçekten*patlamışmısır* evin*Pepsi* başka bir yerini görmek umurunda değil" diye anlattı Kelly.

Merak hiçbir zaman DeAnne'in güçlü yanı değildi, diye düşündüm fakat bunu yüksek sesle söylemedim çünkü yemek pişirmesiyle alay etmek bir yana ama idrak seviyesiyle alay etmek fazla acımasızca olacaktı.

Büyük dayımın evinin girişinde duruyordum. Onun ve Cecil'in yatak odasından sadece birkaç basamak uzaktaydım. O yatak odası onlar için beraber kurdukları hayatın günlük bir parçasıydı. Fakat artık bir müzeydi. Bekleyebilirdi.

"Kelly*konserveşeftali*, beni artık eve*Pepsi* götürebilir misin?" diye sordum.

Yirminci Bölüm

George Moses, onun deyişiyle Madam Profesör kendisine okuma yazma öğrettiğinde çoktan şiirleriyle Chapel Hill'de tanınır biri olmuş. Birileri bu köle-şaire alfabe öğretsin de kendi şiirlerini kendisi kâğıda geçirebilsin diye göstermiş ona alfabeyi Madam Profesör. Derslere İncil'le başlamış ama kısa sürede George Moses'ın Yaratılış bölümünü zaten ezbere bildiğini anlamış. Sonraki eser Amerika'nın seküler Yaratılış'ına dairmiş: *Bağımsızlık Bildirgesi*. George Moses bu belgenin içinde çok güzel fikirler olduğunu düşünmüş. Madam Profesör ona bu fikirlerin aslında yaşadıkları ülkenin idealleri olduğunu anlatmış. George Moses, Madam Profesör'ün kafasının karışmış olduğunu ya da hayal dünyasında yaşadığını düşünmüş. O gece uyumadan önce, Madam Profesör'ün kendisine okuduğu cümlelerin güzelliğiyle gözleri dolmuş George Moses'ın. Bir sonraki derslerinde Madam Profesör George Moses'a bu bildirgenin tarihiyle alakalı bir kitap göstermiş. Kitapta bu bildirgeyi imzalayanlara ve 8 Temmuz 1776'da büyük bir çanın çalmasının ardından bildirgenin ilk kez halka okunmasına dair şeyler anlatılıyor-

muş; her bir sözcüğü, takip edebilmesi için George Moses'a göstererek okumuş. George Moses, o çandan daha önce haberdar değilmiş ama onu kendi gözleriyle görmek istemiş.

Bir gün Madam Profesör, George Moses'a ismi *Özgürlük* olan bir yayını göstermiş. İlk sayfasında özgürlüğün sembolü haline gelen çanın bir çizimi varmış. George Moses, bu sözcüğü yüksek sesle söylediğinde bir şiirin başlangıcını hatırlamış. Madam Profesör daha sonra köle-şaire, Chapel Hill'de kendisiyle aynı fikirde olan insanlarla beraber George Moses'ın özgürlüğünü satın alacaklarını ve onu özgür bir eyalete yollayacaklarını duyurmuş. Bunu, şiirlerini bir kitap haline getirerek yapacaklarmış ve geliri sahibinin isteyeceği fiyatı karşılayacakmış. Hayırsever kadın tutması halinde onu sevdiği herkesten ayıracak planını detaylandırana kadar kimseye bir şey söylememiş George Moses. Ne annesine ne erkek kardeşine ne de kız kardeşine bir şey söylemiş. George Moses'ın kalbi, keder ve arzuyla ağırlaşmış.

George Moses'ın kitabı, *Özgürlük Umudu* yayımlanmış ve satmış da. Elde edilen bütün gelir toplandığında, George Moses'ın sahibinin istediği fiyatı karşılamaya yetmemiş. James Horton açgözlü değilmiş. Kindar bir adammış. George Moses böyle adamlar için kinin herhangi miktar paradan daha önemli olduğunu bilmeliymiş. Dünyada böyle insanların varlığından bihaber Madam Profesör, Kuzey Carolina'nın eyalet başkanının bile konuştuğunu yine de sahibinin George Moses'ı satmayı kabul etmediğini köle-şaire gözyaşları içinde söylemiş. George Moses her şeyin bittiğini, köleler eyaleti Kuzey Carolina'da bir köle olarak yaşayıp, bir köle olarak öleceğini düşünmüş.

Savaş her şeyi değiştirmiş.

Eceli gelenler savaş alanında ölmüş, sahiplik sona ermiş, mal mülk yine adamların, kadınların ve çocukların haline gelmiş.

Altmış dokuz yaşındaki şair George Moses, birkaç kitap ve soğuk iklimler için aldığı yünden takım elbisesinden ibaret olan bütün eşyalarını toplamış, sonunda Özgürlük Çanı'nın onun için de çaldığı Philadelphia'ya gitmiş. Chapel Hill'deki sevdiklerine el sallarken, "Beni ziyarete gelin!" demiş.

Ziyarete gitmişler.

* * *

DeAnne Whatley Hammerick ile onca yıl sonra ilk kez bir araya geldiğimizde altmış altı yaşındaydı. Büyüdüğüm evin kapısını çaldım, DeAnne açtı. Hep o evde yaşamıştı, şimdi yine bir başına orada yaşamaya devam ediyordu. Saçları her zaman küllü sarıydı, bu yüzden özellikle de akşam güneşinin parlaklığında, saçlarının tamamen beyazlayıp beyazlamadığını anlamak benim için zordu. Saçlarını hep kısa kestirirdi, bu yüzden de İngiliz oyuncu Judi Dench'e benzerdi. Üzerinde pembe beyaz pötikareli gömlek, altında haki renkli pantolon vardı, ayağına da beyaz tenis ayakkabılarını geçirmişti. Daha önce neyse hâlâ aynıydı tepeden tırnağa, evinde huzurlu ve çalışmayan, beyaz, üst-orta sınıf Amerikalı.

Erken gelmişsin Linda! Gel içeri. Bütün soğuk havayı dışarı kaçırıyorsun. Bu, DeAnne'in bana söyleyeceği cümleydi.

Erken gelmişsin Linda! Gel içeri. Bütün soğuk havayı dışarı kaçırıyoruz. Bu da mavi ve gri renkli çiftlik evinin kapısını açan kadının bana söylediği cümleydi.

İki cümle arasındaki ilk fark, yüklemin hangi şahıs zamirine göre çekildiğiydi. DeAnne ve benim aramda "biz" sözcüğü hiçbir zaman var olmamıştı. "Anne" sözcüğünü söylemekten olduğu gibi, "biz" sözcüğünden de azimle kaçıyordu. Bana "sen" ve "Linda" derdi; sadece bir kere, on beş yaşımdayken bütün kıyafetlerimi siyaha boyadığım gün benim için babama "senin kızın" ifadesini kullanmıştı. Babam ses-

sizce bu iki sözcüğü kendisine tekrar ederek, evlat edinme belgelerini DeAnne'in de imzaladığını hatırlatmıştı. Cümleler arasındaki ikinci fark, tonlamaydı. Tanıdığım DeAnne'in şaşkınlığının ardından suçlayıcı bir ses tonu gelirdi. Bu kadının şaşkınlığını takip eden tondaysa hafif bir mizah vardı. Üçüncü fark gözleriydi. DeAnne'in gözleri cam gibi bir maviydi. Bu kadının gözleriyse Iris'in vefatına yakın zamanlardaki gibi, gölün üzerinde birikmiş sis rengiydi. Dördüncü fark, kokuydu. DeAnne, sigara kokardı. Bu kadınsa bana tanıdık gelen biri gibi kokuyordu. Koku fındıktı. Bir an büyük dayımın da burada olduğunu düşündüm.

Valizimi koridora doğru çektim. Üç ince bacaklı masa hâlâ yerindeydi, üzerinde yığılmış postalar ilgi bekliyordu. Solumda, ailemizin bir gün ansızın üzerinde yemek yemeyi bıraktığı yemek masası ve marketten alınan pasta ve turtaların paketleriyle beklediği büfe duruyordu. Sağımda, ilk tanıştığımızda Bebek Harper ve Iris'in üzerinde oturduğu salon kanepesi ve babamın oturup akşam haberlerini izlediği televizyon koltuğu vardı. Perdeler, halılar, duvardaki boya aynıydı. Ev her şeyiyle aynıydı. Bu evin içinde yaşayanlardan geriye kalmış tek kişiden ziyade, evin kendisini özlemiş olabilirdim. Evi, içinde yaşayan kişiden daha iyi tanıyordum.

DeAnne Whatley Hammerick ile birbirimizi, yabancı bir şehirde karşılaşan iki yabancının birbirini tanıyacağı gibi tanımaya başladık. Birbirimize sorular sorup birbirimizin sorduğu soruları yanıtladık. Bunları son derece yavaş, metodolojik ve bir amaca yönelik yaptık çünkü hiç konusu geçmemiş olsa da ikimiz de ayrıldıktan sonra birbirimizi bir daha uzun süre görmeyeceğimizi biliyorduk.

Televizyonun önünde başladık. DeAnne Whatley Hammerick için PBS kanalının sinestezi üzerine yaptığı yayının

kaydını açtım. Özellikle Bay Roland'ı dikkatli izlemesini rica ettim. Konuşmamızın devamının gelebilmesi için buradan başlamamız gerektiğini biliyordum. Yoksa, saatte bir ihtiyaç duyduğum molaları ya da herkesi rahatsız eden ve odama kapanmama sebep olan, günler süren sessizliklerimi nasıl anlayabilirdi?

Uzun süre sonra ben yatmaya giderken, DeAnne Whatley Hammerick hâlâ oturuyordu. Ertesi sabah onu televizyon sandalyesinde uyurken buldum. İkimiz için de kahve hazırlayıp onu uyandırdım. Kaydı dört kere izlediğini söyledi. Durumu kabullendiğimi belli etmek için başımı salladım. Durumun ikimizin için ne anlama geldiğine dair en ufak bir fikrim yoktu. Sonra, canımın yanıp yanmadığını sordu. Ona şekilleri ve dokuları Bayan Ostrop gibi hissetmediğimi açıkladım. DeAnne Whatley Hammerick başını iki yana sallayarak, sormaya çalıştığı şeyin bu olmadığını söyledi. Bilmek istediği kimsenin inanmamasının ne kadar canımı yakmış olduğuydu.

DeAnne Whatley Hammerick, küçük bir kızken yatağında bulduğu küçük kâğıt parçalarına el yazısıyla yazılmış notlardan annesine bahsetmeye çalıştığını anlattı. Her sabah yeni bir tane buluyor, her sabah bulduğu kâğıdı Iris'e göstermeye çalışıyormuş. Fakat genç annesinin dikkatini çekmeyi başarana kadar not kâğıdı parçalara ayrılıp elinde selüloz topuna dönüşüyormuş. Sonra Iris, paçoz görüntüsü yüzünden onu azarlayıp küçücük ellerini kâğıt paralarından ve bulaşan mürekkep izlerinden arındırana kadar ovalıyormuş.

Mutfak masasına oturup kahvelerimizi içmeye başladık. Dışarısı, Boiling Springs'de her ağustos ayında olduğu gibi güneşle kavrulmak üzereydi. Isının ve nemin, camları ve kapıları tıpkı bir kış soğuğu kadar büyük bir güçle aşıp, evin içine girmeye çalıştığını hissedebiliyorduk. İçeride olduğumuz için şanslıydık. İçerinin sıcaklığıyla, dışarının sıcaklığı-

nın yer değiştirmeye başlayacağı eylül ayını iple çekiyorduk. Ilık havaya kollarımızı açıp, onu olduğumuz yere çağırıp, cereyanla soğuyan havayı dışarıdaki boşluğa ittirecektik.

Beraber geçirdiğimiz bütün sabahlara böyle başlıyorduk. İlk ben uyanıp ikimize de kahve hazırlıyordum. DeAnne Whatley Hammerick daha sonra mutfakta bana katılıp pişirme işlemi içermeyen kahvaltılar hazırlıyordu. Bir kase süt ve mısır gevreği, kutu kutu yoğurtlar, ikiye bölünmüş greyfurtlar. Sonra konuşmaya başlıyorduk. Başlarda, sözcükleri kararsız ve utangaçtı. Düşüncelerini mümkün olan en az sayıda sözcükle iletmeyi deniyordu. Seçtiği sözcüklerin üzerimdeki etkilerinin çok ufak kısmını kontrol edebiliyor olduğunun bilincindeydi. Konuşmalarının neredeyse başından sonuna kadar kendinin farkındaydı ve kendini düzeltiyordu.

Ona kendimi bildim bileli sinesteziyle yaşadığımı ve bir korunma içgüdüsüyle ne zaman durmamız gerektiğini kestirebildiğimi hatırlattım. (Bu, tıpkı bir korku filminin en korkunç sahneleri geldiğinde önceden hissedip gözlerimi kapatmak ya da bir açık büfe restorandan ne zaman çıkmam gerektiğin hissedebilmek gibiydi.) Onunla, tetikledikleri tatları en çok sevdiğim ve bu yüzden en çok istediğim sözcükleri paylaşarak, endişelerini gidermeye çalıştım. "Anne" sözcüğünün çikolatalı süt tadında olduğunu söyledim. DeAnne bunu duyduğunda, çenemi kapatmamı söylemişti. DeAnne Whatley Hammerick ise yüzüme bakıp, yarım yağlı mı, yoksa tam yağlı mı olduğunu sordu.

Bebek Harper'ı özlüyorduk. Bir sonraki tartışma konumuz o oluyordu. Bebek Harper'ın kokusunun sürekli evde gezinebilmesi için yüz toniği olarak Hazel Nut esansını kullanmaya başladığını söyledi. Bunun iyi bir fikir olduğunu söyleyip aynı toniği ben de kullanmaya başladım, böylece çalışan klima yüzünden havanın devir daim olduğu evde Bebek Harper'ın kokusu daha ağır basabilecekti. İkimiz de ona hâlâ bir cena-

ze töreni planlayabileceğimizi ve aylar sonra olmasının Bebek Harper için bir önemi olmayacağını biliyorduk. Ona Bebek Harper'ın dosyalama sistemini ve cenaze işlemleri için başvurmamız gereken, "Son" etiketli dosyayı anlattım. Elbette Cecil T. Bradon'ın Ebedi İstirahat Evi'nden yardım alacaktık. Yeni sahipleri Clay ve Gregory, Shelby'e ilk taşındıklarında mavi ve gri renkli çiftlik evine uğrayıp başsağlığı dileklerini iletmişlerdi. Clay, amcası Cecil'in genç bir kopyasıymış. O kadar çok benziyorlarmış ki, DeAnne Whatley Hammerick kapıyı ilk açtığında çığlık atmış. Gregory evin önündeki caddede park halinde duran arabalarına doğru koşmuş. Clay ise aynı olay başına daha önce de geldiği için gayet sakin şekilde kapıda durmaya devam etmiş. Boiling Springs-Shelby'de yaşayanlar bu genetik benzerlikten o kadar çok bahsediyorlarmış ki, bazıları Bay T.'nin ölmediğine, sadece Güney Amerika'ya gidip yüz estetiği yaptırıp geri geldiğine dair şakalar yapıyormuş. DeAnne Whatley Hammerick bunu bana anlattıktan sonra ani ve keskin bir gülücük attı. On üç yaşındaki Kelly ve o dönem takıldığı kız grubu, bu kadını kolayca benimseyebilirlerdi. O zamanki DeAnne bu şakayı asla komik bulmazdı. Birkaç saniye ben de komik olup olmadığını düşündüm. Sonra ben de kahkaha attım.

Bebek Harper cenaze töreninde gerçek çiçek kullanılmasını istememişti, dolayısıyla bu isteğini yerine getirip cenaze evindeki iki şapelin küçük olanını saksı bitkileriyle donattık. Bebek Harper'ın en sevdiği kıtanın şerefine, o bölgeye ait güçlü ve gösterişli tropik bir tür olan ananasgilleri tercih ettik. Clay, bu bitkileri daha sonra yakınlardaki bir huzurevine bağışlayabileceğini, hiçbirinin boşa gitmeyeceğini söyledi. Hepimiz Bebek Harper'ın bunu onaylıyacağında hemfikirdik.

Clay ile ilk tanıştığımızda, Gregory ile beraber yaşadıkları bungalov tipi evde kendi pişirdikleri yemeği yiyorduk. Ço-

cukken çekilmiş fotoğraflarda nasılsam, hâlâ öyle olduğumu söyledi.

"En çok uzun saçlı halini beğenmiştik, saçlarının yine öyle olduğunu görmek bizi mutlu etti" diye ekledi Gregory, bana bir kadeh daha şarap doldururken.

Gregory ve Clay artık peruk taktığımı biliyor olmalıydılar ama her ikisi de isterlerse (ki istiyorlardı) çamura bulanmış bir domuza bile iltifat edebilecek kadar kibar güneyli centilmenlerdi.

Geçirdiğim operasyondan sonra vücudum, jinekologumun tabiriyle "beklenmedik" menopozun etkisi altına girmişti. Bu durum pek çok semptomu da beraberinde getirmişti ve saç dökülmesi bunlardan sadece birisiydi. Elbette Kelly, peruğumla ilgili hiçbir yorumda bulunmadı, tıpkı benim ona aldığı kilolarla ilgi tek bir söz söylemem gibi. Tek farkı, Kelly beni gördüğünde uzun siyah saçlarım olacağını biliyordu çünkü peruk almaya karar verdiğimi kendisine yazmıştım. Ona saçlarımın giderek zayıfladığını, bu yüzden böylesinin daha kolay olacağını anlatmıştım. Sabah uyandığımda düşüneceklerimden biri eksilmiş olacak, diye yazmıştım. "Zaten insan saçından yapılan kaliteli perukların hammaddesinin ana kaynağı Asyalı kadınlar!" diye de eklemiştim. Söylemek istediğim, peruğun kafamda sırıtmayacağıydı.

DeAnne Whatley Hammerick de peruk taktığımı biliyor olmalıydı ama aramızdaki pek çok diğer konu gibi, bunu da onun gündeme getirmesini bekliyordum ve muhtemelen o da aynı şeyi benden bekliyordu.

Şaraptan bir yudum daha alıp, Gregory'e nazikçe evlerinde viski olup olmadığını sordum. Kullandığım antianksiyete ilaçlarıyla beraber alkol almamam gerekiyordu ama o gece almak zorundaydım. Clay ve Gregory ile olabildiğince uzun süre muhabbet etmek istiyordum çünkü ikisinin de

bana Tanrı'nın gönderdiği adamlar olduğunu düşünüyordum. Aslında Gregory, bira göbeği ve aslan yelesi saçları hariç İsa'ya biraz benziyordu. Öyle ki, bungalovun kapısını açtığında yüzüm kızarmıştı.

Büyük dayımın, Cecil ile birlikte kurduğu hayatı görme şansını kaybetmiştim. O gece karşımda oturanların iki başka adam olduğunu biliyordum ama yine de hâlâ biri güneyli eşcinsel bir cenaze evi sahibiydi. İkinci bir şansa *bundan* daha yakın olamayacağımı biliyordum. Onlarla geçirdiğim geceden sonra, bunun ikinci bir şanstan çok daha öte olduğunu anladım. Clay ve Gregory'de gördüğüm bir ilişkinin hayaleti değil, şefkat dolu ve güzel giden bambaşka bir ilişkiydi.

Clay ve Gregory o gece için DeAnne Whatley Hammerick'i de yemeğe davet etmişlerdi. Servis edilecek yemeklerin de içinde bulunduğu elle yazılmış davetiyeyi posta kutusundan alır almaz onlara telefon açıp Gregoy'nin ızgarada pismiş alabalığını sevmesine rağmen, bu seferlik katılamayacağını söyledi. Benim adıma da konuşup benimse seve seve katılacağımı belirtti. Telefonu kapattıktan sonra bana dönüp, "Ben ayak altında olmadan siz gençler birbirinizi tanısanız daha iyi olur" diye açıkladı.

O gece birbirimizi tanıdık ve hatta Clay ve Gregory'nin beni tanımaya daha önceden başladıkları da anlaşıldı.

Gregory'nin tatlı fakat biraz da pek çok şeyi ortaya çıkartan iltifatının ardından Clay, aniden muhabbete dahil olup çocukluk fotoğraflarımı büyük dayımın albümlerinden bildiklerini söyledi. "Umarım albümlere baktığımız için bozulmamışsındır. Biz sadece Cecil amcayı ve Harper'ı daha yakından tanımaya çalışıyorduk" diye açıkladı Clay.

"Harper'ın hiçbir fotoğrafını göremedik ama senin pek çok fotoğrafın vardı" diye ekledi Gregory.

"Amcam ve Harper ile hep daha çok vakit geçirmek istedik ama bilirsin işte, hayat. Hep yoğun, hep yorucu ve son-

ra da her şey için çok geç. İkisinin bizi kaç kere Şükran Günü yemeğine davet ettiğini sayamıyorum bile" diye devam etti Clay.

Uzun bir sessizlik oldu, sanki Clay tıpkı benim gibi Yunan mimarisiyle inşa edilmiş eve neden gitmediklerini hatırlamaya çalışıyordu.

"Fayetteville bu kadar yakın olmasına rağmen yine de sıçıp batırmayı başardık, kullandığım dili mazur gör" diye itiraf etti sonunda Gregory, Clay'in başladığı düşünceyi tamamlayarak.

Hepimiz biraz daha şarap içtik, ben biraz da viski içtim. Kuzey Carolina'da yitip giden gençliğimizle alakalı hikâyeler anlattık. Boiling Springs'den ayrılana kadar onlarla birlikte mümkün olduğunca çok yemek yeme sözü verdim. Davetiyede yazdıkları gibi menüde ızgara alabalık, yanında servis etmeden hemen önce domuz pastırması sosuyla öldürülmüş taze ıspanak vardı. Masada daha fazla tüketebileceğimiz bir şey kalmadığında Clay mutfağa gidip elinde limonlu mereng ve antika gümüş servis takımıyla döndü. Üçümüz de ne olduğunun farkındaydık. Birbirimizi *ve* Cecil ile Bebek Harper'ın hayaletlerini aynı anda tanımaya çalışıyorduk. Hepimiz başka koşullarda tanışmış olmayı istedik o gece.

Gece yarısından sonra, dışarının sessizleşip gökyüzünde yıldızların belirdiği bir saatte Clay ve Gregory'e veda ettim. Ertesi gün, henüz görmedikleri, büyük dayım Harper ve Cecil'in fotoğraflarının olduğu albümlerle uğrayacağıma söz verdim.

Ashville'deki yemek firmasının çalışanları, Ebedi İstirahat Evi'nin mutfağına yerleşmek için sabahın erken saatlerinde geldiler. Bebek Harper'ı tanıyanların yıllar içinde yaşlandıklarını ve cenazeye dair katılmaları gereken bütün etkinlikleri tek bir yerde halletmeyi tercih edeceklerini düşündü-

ğü için DeAnne Whatley Hammerick, cenaze töreniyle öğlen yemeğini aynı yerde yapmanın en iyisi olacağını söyledi. Ardından da ani bir kahkaha attı; bu kadın aslında genetik olarak Iris'in espri anlayışını taşıyordu fakat daha az asitli, daha çok sirkeliydi.

Clay ve Gregory ile kahve içebilmek için cenaze evine bir saat erken gittik. Cecil'in hiçbir cenaze töreni istemediğini açıkça belirttiği vasiyetine saygıyla uymak istiyorlardı ama bir yandan da Cecil'in Bebek Harper'ın hayatının bir parçası olduğu konusunda hepimiz hemfikirdik. Bu yüzden, Bebek Harper'ın çocukken çekilmiş bazı fotoğraflarının yanına Cecil'in de bir fotoğrafını koymamız Cecil'i rahatsız etmezdi. Clay ile ben, Güney Amerika seyahatlerinde birlikte çekilmiş fotoğraflarından birini de koyup koymamak üzerine tartıştık. Sonunda o fotoğrafların özel olduğuna karar verdik, bu da gizli olduklarını söylemenin bir başka yoluydu. O fotoğrafları henüz DeAnne Whatley Hammerick'e göstermediğimi Clay'e itiraf ettim. Clay çok da gerekli olmadığını düşündüğünü söyledi. "*Hepimizin* hayatında gizli kalması gereken şeyler var Linda. Her şey paylaşılmamalı ya da en azından hemen paylaşılmamalı" dedi Clay bana.

Otuz beş davetiye yollamış ve Shelby *Star* gazetesine de ilan vermiştik. Harper Evan Burch'un cenazesine yüz yirmi yedi kişi katıldı. Clay, iki şapel arasındaki hareketli duvarı açtığı için gelen herkesi ağırlayabildik. Kelly beni bir kenarı çekti, sonra beraber mutfağa gittik. Elime küçük bir cep şişesi tutuşturdu. İçi votka doluydu. Sonra da bana nefes tazeleyici, naneli bir şeker verdi. Kelly hazırlıklıydı; sarhoşların izci lideri gibiydi. En azından birimiz hazır olduğumuz için minnettardım. Şişeden bir yudum alıp şekeri ağzıma attım, sonra da yemek şirketi çalışanlarından kendi hazırladıkları yiyeceklere Bridges'den barbekü siparişi vererek ilave yapmalarını istedim. Hızlıca telefonlar edildi, siparişle-

ri almak için araçlar gönderildi, fazladan tabak ve servisler hazırlandı, daha fazla çay demlendi, şeker eklendi ve soğutuldu, Cherwine'lar ve Dr. Pepper'lar soğuması için dolaplara yerleştirildi.

Cenaze töreninin kendisi kısa sürdü. DeAnne Whatley Hammerick konuşma yaptı. Sonra ben konuştum. Ölenlerin arkasından kurulan klişe cümleleri söylememeye özen gösterdik. Başarılı olamadık. Onu sevdiğimizi söyledik. Onu özlediğimizi söyledik. Şu anda cennette mutlu olduğunu bildiğimizi söyledik. Sonra Patsy Cline'ın "He Called Me Baby" şarkısının sözlerini gelenlere dağıttık ve hep beraber şarkıyı söyledik.

Şimdi her gece rüyalarda, tıpkı bir şarkı gibi
Hâla duyuyorum bebeğim, bebeğim
Hâla duyuyorum bebeğim, bebeğim
Hâla duyuyorum bebeğim, bebeğim, bütün gece boyunca.

Son sözcüğü uzatıp, Harper Evan Burch ile ilgili söyleyemediğimiz her şeyi o sözcükteki "o" harfinin içine sığdırdık.

Sonra yemek yedik.

Daha şapelde otururken, Bridges'in sirkeli sosunun keskin kokusunu alabiliyorduk. Bizi neyin beklediğini ve oldukça da lezzetli olacağını biliyorduk. Yemek şirketinin yaklaşık otuz beş kişi için hazırladığı, paprikalı peynirle hazırlanmış lezzetli sandviçler başlangıç olarak servis edildi. Sandviçler normal ekmekle değil, Fransız *brioche* ekmeğiyle hazırlanmıştı ve büyük dayımın jenerasyonundaki insanların aralarında, "Aman Tanrım!", "Ah, harika!" tepkilerinin duyulduğu bir ses dalgasına yol açmıştı. Bu insanlar, sayıdan dolayı yapılmış ilaveyi onaylayıp onaylamadıklarından pek emin olmasalar da sandviçlerini bayıla bayıla yediler. Sandviçlerin yanında, tek lokmalık boyutlarda hazırlanmış sütlü ku-

rabiyelerin üzerine yerleştirilmiş ince domuz salamı dilimleri ve yaz kabağı güveciyle doldurulmuş küçük hamur kaseler servis edildi. Domuz eti tüketicilerinden oluşan bir denizin içindeki tek vejetaryen olan Kelly için de yaz kabağı güveciyle yapılmış yemekten ayrıca sipariş etmiştim. Çocukluk yıllarındaki en büyük düşmanımız Sally Campbell'e üstü kapalı bir göndermeydi bu yemek. Sally o zamanlar çok güzel olmasına rağmen bizim için kabak ailesinin basit bir üyesiydi.

O gecenin ilerleyen saatlerinde biz yani aileden geriye kalanlar, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde toplandık ve dans ettik.

DeAnne Whatley Hammerick yeşil kadife divanda oturdu. Başta, iki adamın dans ettiğini gördüğünde yüzü kızardı. Sonra çoraplı ayaklarıyla ritim tutmaya başladı. Gregory'nin nane şurubuyla hazırladığı kokteyl, DeAnne Whatley Hammerick'i ayakkabılarını çıkartması için cesaretlendirmeye başarmamıza sebep olmuştu. Ayak parmaklarına sürmüş olduğu parlak kırmızı ojelere iltifat edip daha önce onları hiç ojeli görmediğimi ekledim. Kendisini daha önce hiç alkol alırken görmediğimi de ekleyebilirdim ama bunu söylersem bir anda bilincinin yerine geleceğini ve gerçekleşmekte olan dönüşümünün önüne geçeceğini düşündüm. Kulağıma eğilip bağırarak fısıldayan ses tonuyla BEBEK HARPER'ın da bu tonu AYAK TIRNAKLARINA sürdüğünü söyledi. Bu yeşil kadife divanın her zaman itirafları ve aydınlanmaları tetiklediğini düşündüm. Ya da belki sadece nane şuruplu kokteylin etkisiydi. Sebebi ne olursa olsun kadeh kaldırdık. Onun bardağı kokteyl ile doluydu, benimkiyse soğuk çayla ve her ikisi de bahçeden taze toplanmış nane yapraklarıyla süslenmişti. DeAnne Whatley Hammerick, bardağındaki nane yapraklarını gösterip benim içkisinin içinde ne aradığımı sordu. Yanımızda oturan Kelly hıçkırdı.

DeAnne Whatley Hammerick ve ben birbirimize baktık, ikimiz de aynı şeyi düşünüyorduk. Bebek Harper, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde bir süre daha kalmaya karar vermişti.

Cenaze töreni sırasında, büyük dayımın fotoğraf makinelerinden iki tanesi Kelly'nin boynunda asılıydı. Fotoğraf makinesini yüzüne götürdüğünde, yüzünü bir maske gibi saklayacağından emindi. Bütün öğleden sonrasını, cenazeye gelenlerin gizlice fotoğraflarını çekerek geçirdi. Ben bu adam ve kadınları daha önce hiç görmemiştim ama belli ki Bebek Harper'ın bu dünyadaki varlığını özleyecek kadar iyi tanıyordu hepsi onu.

DeAnne Whatley Hammerick ve ben, Kelly'den Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde istediği kadar kalmasını rica ettik. 1987 senesinden itibaren Bebek Harper ile yaşamaya başlayan Cecil, kendi evini yani vasiyeti gereği Clay'e miras kalan bungalovu elden çıkartmamıştı. Bu da Bebek Harper'ın evinde Cecil'in de yaşadığına dair neden çok fazla kanıt görmediğimi açıklıyordu. Dekor tamamen Bebek Harper'a aitti. Yunan mimarisi, amcası gibi Clay'in de pek tarzı değildi. Geniş odalarda ve yeşil kadifenin yakınında Clay kendisini tuhaf hissediyordu. Bu yüzden hukuken olmasa da etik olarak, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evin yarısı onlara ait olsa da hiçbir hak talep etmediklerini net şekilde belirtmişlerdi. Kendilerine ait kısmı Kelly'e bağışladıklarını ve onların da Kelly'i orada rahat ve huzurlu görmeyi isteyeceklerini söyleyebilirdim. Gece boyunca dördümüz, iğnenin yıpranmış yerleri atladığı 45'liklerle dans ettik. DeAnne Whatley Hammerick, divana kıvrılıp hafifçe de horlayarak uyudu.

Iris ne düşünürdü, merak ediyordum. Altmış altı yaşındaki kızı sarhoştu, ayakkabılarını çıkartmıştı ve salonda uyuyordu. Otuz yaşındaki torunu, saçları uçuşarak kan ter için-

de, şişman en yakın arkadaşı ve iki eşcinsel adamla dans ediyordu.

Büyükannem Iris ismini Latincesi *Iris prismatica* olan, daha ziyade mavi süsen olarak bilinen çiçekten almıştı. Doğduğu andan itibaren, gözleri annesiyle babasına bu çiçeğin baş döndüren rengini anımsatmıştı. Tek sorun ebeveynlerinin her ikisinin de bu ismin aynı zamanda tek göz manasına da geldiğini fark etmemiş oluşlarıydı. Iris ise hayatının geri kalanını gerçekten bir Kiklop* gibi geçirmişti. Dünyanın tamamını değil, sadece kendi indirgenmiş dünyasını görüyordu ve bu da sonunda hepimiz için yıkıcı olmuştu. Iris, bunu düşündüğüm için Tanrı beni affetsin ama, artık bizimle olmadığın için mutluyum.

(*) Yunan mitolojisindeki tek gözlü dev, tepegöz – e.n.

Yirmi Birinci Bölüm

Hayatım boyunca benimle yaşayan durumun bilimsel ismi, Yunancadaki "beraber" anlamına gelen *syn* ve "algı" anlamına gelen *aisthesis* sözcüklerinin birleşiminden oluşan "sinestezi" idi ve bu sözcük büyük bir sırra açılan kapının anahtarıydı. Anahtarı bulmuş olmaktan mutluydum fakat telaffuz edemiyordum. Birinin renk körlüğünü ifade ederken "akromatopsi" ya da müziği algılamayla ya da üretememeyle ilgili sorunun anlatmak için "amüzi" sözcüğünü kullanmadığım gibi, dünyayla olan özel ilişkimi ifade etmek için de "sinestezi" sözcüğünü kullanamıyordum. Belki de kelimeyle biraz daha uzun süre yaşamam gerekiyordu. Bilimsel ismini öğrendiğimden beni geçen zamandan çok daha uzun bir süre sinesteziyle yaşamıştım. Bu iki süre arasındaki asimetri, o kelimenin yaşadığım durumu tamamıyla anlatmaya yetemeyeceğini düşünmemi açıklıyordu. Belki de böyle düşünmemin sebebi etiketlerin ve isimlerin basitliğinden duyduğum rahatsızlıktı. Etiket ve isimlerin genellikle açıklamak konusunda hatalı, yetersiz ya da aciz olduğunun kanıtı ben değil miydim?

Sır, bilinmeyen bir gerçek ya da bilinen fakat gizli tutulan gerçeklerden oluşabilirdi. Genellikle sırrı saklayan kişi, sakladığı bilgiden daha değerli birini ya da bir şeyi koruduğunu iddia ederdi. Bu iddia da genellikle bütün gerçeği yansıtmazdı. Gerçeği tamamen yansıtmaması, yalan olmasıyla aynı anlama gelmiyordu. Korumak amacıyla sır saklardık ama en zırhlı olanını –bu zırhın kaynağı bir utanç, bir yargı ya da yüze inen bir tokat olabilirdi–, kendimizi korumak için saklardık. Sırları bencilce saklıyorduk; nadiren fedakârlık amacı güderdik. Hayatta kalma iç güdüsüyle hareket ediyor ve kendi gerçeklerimizi başkasının öğrenmesine sadece kendinizi en güvende hissettiğimiz zamanlarda müsaade ediyorduk.

Kelly ile birbirimize uzun mektuplar yazardık. Ben Boiling Springs'deyken yazdığımız mektupları birbirimize elden verdik çünkü olabildiğince sık görüşmek istiyorduk. Hafta içinde Gardner-Webb ofisinde Kelly ile buluşup öğlen yemeğini beraber yiyorduk. Bazen DeAnne Whatley Hammerick'in arabasını ödünç alıp kendim gidiyordum, bazen de DWH –artık Kelly ve ben mektuplarda ona böyle hitap ediyorduk– beni bırakıp, kendisi yapılacak işlerini halletmeye ya da arkadaş grubuyla buluşmaya gidiyordu.

Bu arkadaşlar, DWH'den önce evlenerek çoluk çocuğa karışıp sonra da aralarında ilk dul kalanın DWH oluşunu seyretmiş insanlardı. Başlarda DWH için üzülüyorlardı. Sonra onu kıskandılar. Artık aralarından birkaç kişi daha kocasını kaybetmişti ama onlarınki başka tür bir kayıptı. Daha genç bir kadın ya da zayıf bir kalp, şaşırtıcı şekilde en yaygın nedenler değildi. Golf, balığa çıkmak ve televizyonda yayınlanan maçlar yokluk ve terk etmeye daha sık yol açıyordu. Hayatları boyunca kocalarının başarıları üzerinden bir-

birleriyle yarışan bu kadınlar, bir gün kendilerini tek başlarına bulmuşlardı. Bundan sonra ne yapacakları konusunda DWH'ye başvurdular. Haftada bir onunla beraber Gardner-Webb'in spor salonundaki su jimnastiği dersine gidiyorlardı. İçinde oldukları suyun direncini tenlerinde hissetmek hoşlarına gidiyordu, okşanma hissiyle bağdaştırıyorlardı bunu. DWH aslında derilerinin buruşuk olmadığını, sadece suyun içinde çok uzun süre kaldıklarını söylediğinde gülüyorlardı. DWH'nin okuduğu kitapları okuyor, sonra birbirlerinin evlerinde buluşup bu kitaplardan uyarlanan filmleri izliyorlardı. Çoğu, filmleri izlemeyi tercih ediyordu. Saçlarını kısacık, erkek çocuğu gibi kestirip kendi kendilerine neden bunu daha önce yapmadıklarını soruyorlardı. Açılan enseleriyle büyülenip dümdüz karınlarını açıkta bırakan giysiler giymiş genç kızlar edasıyla ortalarda dolanıyorlardı. Beth Anne, Kelly'nin annesi, bu kadınlardan biriydi. Kocasını Fletcher Burch'ün hukuk firması, daha doğrusu bu firmanın son olarak dönüştüğü yeni hukuk firması elinden almıştı. Babam vefat ettikten sonra, Beth Anne'in kocası Carson Junior firmanın başına geçmişti. 1993 senesinde Releigh merkezli, eyalet genelinde yüz yirmi avukatı bulunan daha büyük bir firmayla birleşmişti. Carson Junior'ın akşamları eve beşte geldiği, cumartesileri çalışmadığı günler çok geride kalmıştı. Beth Anne önce Papaz Reynold'a danışmıştı. Papaz, misyonerlik yapmayı düşünmesini önermişti. Yüce İsa'nın müjdelediklerini Sahraaltı Afrikası'nda yaymak seni "deşarj" edecektir, demişti. Beth Anne, ikinci bir fikir almak için DWH'yi aramıştı. DWH ona yok olan bir adamın yerini, Tanrı'nın oğlu bile olsa, ölü bir adamla doldurmaması gerektiğini söylemişti.

"Bunları *benim* annemin seninkine söylediğinden emin misin?" diye yazmıştım Kelly'e 1.308 numaralı mektubumda.

Kelly, bütün bunların gerekten yaşandığını garanti etmişti.

Beth Anne, DWH'nin tavsiyesini dikkate alıp, Boiling Springs'de kalmıştı.

Kelly'e göre, Beth Anne kocasını ve ince yapılı kızını aşağı yukarı aynı zamanlarda kaybetmişti. 1.309 numaralı mektubunda Kelly, "1993'ün sonunda tekrar kilo almaya başladım" yazmıştı. Babasının vücut yapısıyla doğan Kelly'nin geniş kalçaları, kalın bacakları ve iri bir göğüs kafesi vardı. Kelly hesaplarına göre, 38 beden giyebilmek için uyanık olduğun sürenin yüzde yetmişini spor yaparak geçirmek zorundaydı. Spor salonu üyeliğini iptal ettirdikten kısa süre sonra tekrar 46 beden giymeye başlamıştı. 1.201 numaralı mektubumda Kelly'e bir anlaşma önerdim, "Uyanık olduğun sürenin yüzde yirmisini spor yaparak geçir ve 42 bedene düş." Yine de dürüst olmam gerekirse, Kelly'nin yeniden kilo alması hoşuma gidiyordu.

Öğlen yemeklerini çantalarımızda okunmayı bekleyen mektuplarla, sessizlik içinde beraber yiyerek geçirdiğimiz haftaların sonunda Kelly'nin yeni bir işe ve gardıroba ihtiyacı olduğuna karar verdik. Rollerimizin değişmesiyle kontrolü ele alıp Kelly'e Bebek Harper'ın her ikisi için de kaynak olabileceğini söyledim. İşe, Bebek Harper ve Cecil'in yatak odasıyla başlayacaktık. O gün Kelly işten çıktıktan sonra, Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde buluşmak üzere sözleştik.

Kelly'nin anlatımına göre, Bebek Harper ve Cecil'in yatak odası insanın ağzının açık kaldığı, karmaşık bir kamp örneğiydi. Büyük dayımın *Rüzgâr Gibi Geçti*'ye düşkünlüğü, alt kattaki koyu yeşil kadife divanla sade bir şekilde ifade edilmişken, yukarıda fırfırlı bir güneş şemsiyesiyle ifade zenginleşmişti. Güneye karşı duyduğu sevgiyse canlı ve neşeli olmaktan ziyade sarhoş gibi görünen tropik renklerin kullanımıyla ifade bulunmuştu. Duvarlar şakayık kırmızısına boyanmış, mango turuncusuyla süslenmişti. Tavana ananas sa-

rısı boya sıçratılmıştı. Kelly de ben de yatak odasının kapısını açmadan biraz önce içeride bir şeyler oluyormuş gibi komik bir hisse kapılmıştık.

Bir gardıroptan ziyade, küçük bir giyinme odasını anımsatan dolaba doğru ilerledim ve içinde tam da istediğim parçaları buldum: Zarif biçimde zayıf gösteren, modern, özel olarak tasarlanmış, bulundukları yere uymayan elbiselerden oluşan bir koleksiyon. Bebek Harper'ın ölümünden sonra gelen itirafıyla şaşkınlığa düşen Kelly, terzisini tanıyıp tanımadığımı sordu. Kelly, genellikle fotoğraflarda benim göremeyeceğim kadar küçük ve algılaması zor bir Mackintosh gülünü andıran, geometrik çizimlerden oluşmuş küçücük, eşit boyuttaki dikişlere ve işlemelere bayılmıştı. İkimiz de bu gül çizimini daha önce bir yerlerde gördüğümüzden emindik ama nerede olduğunu çıkartamıyorduk. Kelly bütün elbiseleri tek tek denedi. Ona çok şık bir müze küratörüne benzediğini söyledim çünkü gerçekten de öyle görünüyordu. (Müze küratörlerinin doğaları gereği, otuz altı bedenin üstüne çıktıklarında kendilerine yeni bir iş bulmaları gerektiğini, sanat dünyasının en azından kadınların vücutlarında hiç yağ olmamasını talep ettiğini dillendirmedim.)

Bebek Harper'ın elbiselerinin genellikle etek kısmına bir ya da iki tane işlenmiş olan gül desenini daha önce nerede gördüğümüzü hatırlamamız birkaç günümüz aldı. Clay ve Gregoy'nin evine yemeğe gittiğimizde, serdikleri masa örtüsünün her bir köşesinde aynı gül desenini gördük. Clay masa örtüsünü amcası Cecil'in diktiğini söyledi. Kelly ile birbirimize bakıp aynı şeyi düşündük. Cenaze evi sahibinin de ölümünden sonraya ortaya çıkacak kendisine sakladığı birkaç sırrı vardı. Bay T. olarak da bilinen Cecil Tobias Brandon, zeki bir tasarımcıydı ve burada, Boiling Springs-Shelby bölgesinde ilham perisini bulmuş bir büyük beden kadın kıyafeti terzisiydi.

Gregory sezonun son şeftalileriyle hazırladığı turtayı servis ederken, cenaze evinin müşterilerine tekrar cenaze fotoğrafçısı hizmeti sunmasını önerdim. Clay bütün kalbiyle bana katıldığını ama bunun doldurulması zor bir pozisyon olduğunu söyledi. *Shelby Star* gazetesine ilan vermiş ama sadece biraz fazladan para kazanmak isteyen düğün fotoğrafçıları tarafından aranmıştı. Bu fotoğrafçılar cenaze fotoğrafçılığı için gereken hassasiyetin bambaşka olduğunu anlamıyorlar, diye açıkladı Clay.

Ona Kelly'nin Bebek Harper'ın cenaze töreninde çektiği fotoğrafları gösterdim. Hem renkli hem de siyah beyaz film rulosuyla çekmişti fotoğrafları, bu da neden o gün boynunda çift kamerayla gezdiğini açıklıyordu. Bu fotoğrafların birinde, fotoğraflanan kadının gözlerinde merhumun yansıması çıkmıştı. Kelly'nin çektiği fotoğrafları tarif edebilecek tek sözcük "melankolik"ti. Clay *bu* tanımın doğru olduğunu, başka hiçbir söz söylemeye gerek olmadığını ekledi. İş Kelly'nin oldu.

Eylül ayının üçüncü haftasıydı. Akşam yemeğinde, yazın resmî olarak bitişini kutlamak için bir araya gelmiştik. O uzun yaz günlerinin her zaman bizi bambaşka biri olmamız için yüreklendiren bir tarafı vardı.

Kelly ile, Clay ve Gregoy'ye iyi geceler diledikten sonra eve gitmek istemediğimize karar verdik. Ilık bir geceydi ve gökyüzü yıldızlarla doluydu. Arabanın deposu doluydu. Benim cüzdanımda yirmi dolar vardı. Bir yerlere daha gidebilirdik. Shelby'e gidip adliye binası meydanındaki bankalarda oturmaya karar verdik. Gecenin karanlığında adliyenin nasıl pırıldadığını görmek istiyorduk. Su meşesi ağaçlarının yapraklarının hışırdamasını duymak istiyorduk. Bulunmamamız gereken bir yerde olacağımız için tutuklanmamayı umuyorduk. Sarhoş olmadığımızdan çok emindik.

Kelly arabayı Main Caddesi'ne park etti. Arabadan indiği-

mizde kendimizi bir film setindeymişiz gibi hissettik. Adliye binasının etrafındaki, uzun zaman önce müzeye çevrilen caddeler bomboştu. Küçük kubbe, büyük kubbe ve kolonlar ziyarete gelen ilkokul öğrencileri dışında hiç kimseye korku salmıyordu. O çocuklar da içeride ne olduğunu gördükten sonra daha korkusuz ve daha sıkılmış oluyorlardı. Adliye binası meydanını tamamlayan diğer üç cadde, Lafayette, Washington ve Warren, isimlerini Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın kahramanlarından alıyorlardı. Eski adliye binasının önündeki heykelse "Cleveland'ı Birleştiren Kahramanların" şerefine dikilmişti. Elinde tüfek olan genç adam, şimdi Shelby caddelerinde yerini almış tüm diğer restoran ve mağazalar gibi gece vakti kapalı olan kırmızı ve altın rengi tabelalı Tayland restoranını seyrediyordu. Heykelin bulunduğu taraftaki banklardan birine oturup genç adamın dar pantolonuna, tüfeğine ve şapkasına baktık. İkimiz de yılladır hakkında konuşmadığımız ya da yazışmadığımız bir başka adamın aynı bölgelerini düşünüyorduk.

Kelly'nin son yazdığı mektuplar sayesinde, BSL'nin 1986 senesi mezunlarının birçoğunun nerede olduklarını ve hayatlarındaki son gelişmeleri öğrenmiştim. Bir kısmı Kelly ile Gardner-Webb'de okumaya devam etmiş, bir kısmı yine bu eyaletteki başka okullara gitmiş ya da civarda iş bulmuştu. Diğerleriyse uçsuz bucaksız Amerikan topraklarında kaybolmuş, kendilerini yeniden keşfetmişlerdi. Kelly'nin bana anlattıklarının bazıları şaşırtıcıydı. "Mezuniyet Kraliçesi Sally Champbell, Shelby'de yaşıyor ve bir doktorla evli" diye yazmıştı Kelly. "İkizleri var ve üçüncü çocuğuna hamile. Ken'lerden biri BSL'de müdür yardımcısı. Diğer ikisiyse Körfez Savaşı sırasında hayatlarını kaybettiler." Ken'lerden Chris Johnson, hayatını kaybedenlerden birisiydi. Kelly bu çocuğu hiç tanımadığı için mektubumda kendisini Chris'in biyografisiyle ilgili bilgilendirmiştim:

"Chis Johnson, eski BSL öğrenci konseyi başkanı; Duke Üniversitesi'ne gitti, burada da katıldığı öğrenci birliğini başkanlığını yürüttü. Hukuk öncesi eğitim programına yazıldı fakat kayıtlı olduğu üçüncü sene, kaybettiği bir iddia üzerine Kadın Çalışmalarına Giriş dersini aldı. Sonra bölümünü değiştirdi, 'Güneyde Kadın Güzelliği Algısına Dair Mitler: Cinsiyet Farklılıklarının İnşası, Yeniden inşası ve Bunlara Eşlik Eden Ayrıcalıklar' isimli bir bitirme tezi yazdı. Onur öğrencisi olarak mezun oldu ve Georgia'da küçük ama prestijli bir temel bilimler üniversitesinde açık bir eşcinsel olarak kadro kazanan ilk profesör oldu."

Kelly, cevap mektubunda daha fazla bilgi almak istediğini yazdı. "Peki *öteki* Chris Johnson?" diye sordu. "O, 1985 senesi mezunlarındandı ama eminim yeni atanan Mezunlar Sekreteri Bayan Hammerick onun da neler yaptığından haberdardır", Kelly espri yapmıştı.

Ona cevaben şunu gönderdim:

"Mezuniyetten sonra, siyah Chris Johnson olarak da bilinen Chris Johnson, cebinde üç yüz dolar ve kuzeninin yaşadığı yerin adresiyle Philadelphia'ya gitti. Kuzeninin yaşadığı apartmanın tek pencereli, içinde sadece iki tane katlanabilir koltuk olan bir daire olduğunu gördü. Chris, bu daireyi paylaşma ayrıcalığını elde edebilmek için cebindeki üç yüz doları kuzenine vermek zorundaydı. 'Yıllık, değil mi?' diye sordu. 'Hayır, bir aylık' cevabını aldı. Chris bu parayı kuzenine vermek yerine ülkenin diğer ucuna bir bilet aldı. Kendisini Bellevue, Washington'da buldu. Burada, kişisel bilgisayarlar üreten bir şirketin posta odasında işe girdi. Bir yıl sonra şirket halka açıldı ve şirketin bütün çalışanları, Chris dahil, milyoner oldu."

Kelly cevabında, keş Chris'in zengin ve muhtemelen mutlu olduğunu duyduğuna sevindiğini yazdı. Diğer iki keşin de hayatlarında neler olduğunu öğrenmek istiyordu. Hem

tarzları hem de tipleri birbirine benzeyen kızla oğlanı merak ediyordu.

Cevaben şunları yazdım:

"Susan Taylor ikinci öğretime kayıt yaptırıp, hemşire oldu. Tommy Miller orduya katıldı ve şerefle terhis oldu, şimdi sigorta sorumlusu. Lise yıllarından beri ilişkileri devam eden çift, yakın zamanda sigarayı bıraktı, evlendi ve şu anda Richmond, Virginia'da iki odalı bir evde yaşıyorlar."

1.313 numaralı mektubunda Kelly, yazdıklarımın doğru olup olmadığını sordu. "Bu pek şaka gibi değil" diye yazdı.

"Susan ve Tommy'e ne olduğuna dair en ufak bir fikrim yok. Sadece, onlar için kronik işsizlikten, istenemeyen hamileliklerden, ev içi şiddetten, uzun süreli uyuşturucu kullanımından uzak, gelecek mezuniyet kraliçeleri için ev temizlemek ya da benzin doldurmak zorunda olmadıkları huzurlu bir hayat diledim" diye cevap verdim.

"Sally aslında sandığın kadar kötü biri değil, Linda. Senin onu tanıma şansın olmadı yalnızca" yazdı Kelly.

Bu konunun kapanmasına müsaade ettim. Kelly hem haklıydı hem de haksız. Sally'i de Ken'leri de hiç tanımamıştım. Aynı şekilde Kelly de Chris, Susan ve Tommy'i tanımamıştı. BSL, tek odalı bir ev kadar küçüktü. Birbirimizi görmezden gelmeyi başarmış oluşumuz, âdeta bizi hâlâ birbirimizden uzak tutan ve birbirimiz için hâlâ bir sır olmamamıza sebep olan bir dans koreografisi örneğiydi.

Kelly'nin Wade'i, lisedekilerin şu anki hayatlarına dair yaptığımız yazışmalara dahil etmemesi önemliydi elbette. Sabırla bekledim, mezun olduğumdan beri ne yaptıklarına dair hiç kafa yormadığım, muhtemelen bir daha da asla yormayacağım insanların hayatlarını okudum mektuplarda. Sabrım azalsa da bekledim, Hiç tanımadığı insanların hayatlarına dair hikâyeler uydurup kendimi eğlendirdim, vakit öldürdüm. Kelly'nin sessizliği, ikimizin de uzun zamandır

bildiği gerçekleri doğrulayana kadar bekledim.

Sonbaharın ilk gününün ilk saatlerinde, bir parktaki bankta otururken Kelly elime uzandı. Kesinlikle tutuklanacağız, diye düşündüm. Kamusal alanda eşcinsel teşhircilik ve ırklar arası yakınlık kesinlikle hafif suçlar kapsamındaydı. Bunu kendisine söylediğimde Kelly ani ve kısa bir kahkaha attı. Cüzdanından çıkarttığı bir fotoğrafı kucağıma bıraktı. Çantasından bir de küçük el feneri çıkartıp, görebilmem için fotoğrafın üstüne tuttu: On üç yaşındaki, uzun ve ince yapılı, güneşin altında vakit geçirdiğinde tıpkı babasınınki gibi karman çorman saçları sararan Luke.

"Çok güzel*vişneliöksürükşurubu* bir oğlan çocuğu bu, Kelly*konserveşeftali*" dedim, fotoğrafa parmak uçlarımla hafifçe dokunarak.

"Sana*konservetazefasulye* tıpkı babasına benzediğini söylemiştim" dedi Kelly, gülümseyerek.

"Wade*portakalşerbeti*, onunla tanıştı mı?"

"Hayır*üzümjölesi*, üniversiteyi bitirdiğimden beri Wade*portakalşerbeti* ile görüşmedim."

"Gerçekten*patlamışmısır* mi?"

"Gerçekten*patlamışmısır*."

"Wade*portakalşerbeti* nereden mezun oldu?"

"Bildiğini*yerfıstığı* sanıyordum. Bir sene, Chapel Hill'de*kikurukayısı* Kuzey Carolina Üniversitesi'ne gitti. Sonra New York City'deki Coope*rambrosiasalatası* Union Üniversitesi'ne transfer oldu. Biliyorsun*yerfıstığı*, oras*ıelmasuyu* ücretsiz*ChipsAhoy!kurabiyesi*. Bu yüzden babası gitmesine engel olamadı. Wade'in*portakalşerbeti* sanata ilgisi*SloppyJoeburgeri** olduğunu bilmiyordum, sen*konservetazefasulye* bili...?"

"Evet" dedim lafını bitirmesini beklemeden.

(*) Kıyma, çeşitli soslar ve baharatlardan oluşan, Amerika'da yaygın bir tür hamburger – e.n.

Eğer bir filmin içinde olsaydık, tam o an cırcır böcekleri ötmeye başlardı.

"Özür dilerim Lind*anane*" dedi Kelly.

"Ne*mısırıunukrakerleri* için?" diye sordum. Bilmek istediğim, yaptıklarından en çok hangisi için daha üzgün olduğuydu. Wade ile yatmasına mı, yoksa o dakikaya kadar bana hiçbir şey söylememiş oluşuna mı?

Biraz daha cırcır böceği sesi. İmalı yapraklar, yıldızlarla aydınlanan gök kubbeden aşağı süzülüyor.

"San*akonservetazefasulye* söylemedim*esmerşeker*," diye devam etti Kelly, "çünkü Wade'e *portakalşerbeti* de söylemedim. Wade*portakalşerbeti* hamile olduğumu biliyordu *yerfıstığı*. Ona bebeğin babasının kendisi olduğunu aslaç*iklet* söylemedim"

"Neden söylemedin?" diye sordum.

"Çünkü benim için o kadar önemli biri değildi Wade*portakalşerbeti*. Bunun için de ayrıca özür dilerim. Sadece bir kez beraber olduk. Anlıyor*kuruüzüm* musun?"

"Hayır*üzümjölesi*."

Cırcır böcekleri, yapraklar ve su meşeleri arasında uçan yarasaların kanatları etrafımızdaki havayı kıpırdatıyordu.

"Sanırım artık gidebiliriz*haşlanmışhavuç*" dedim.

"Hayır*üzümjölesi*" diye cevap verdi Kelly.

"Ne*mısırunukurabiyesi*?"

"Hayır*üzümjölesi* dedim. Sen*konservetazefasulye* beni affedene kadar burada*katıhaşlanmışyumurta* oturacağız Lind*anane*."

"O zaman, umarım oturduğun yerde rahatsındır Kelly-*konserveşeftali*."

Çekirgeler, yapraklar, yarasa kanatları ve nefes alıp verirken çıkan sesimiz.

"Wade*portakalşerbeti* ve benim aramda olanları biliyor muydun?" diye sordum sonunda.

"Evet" diye cevap verdi Kelly.

Gökyüzündeki yıldızlar kaybolup, kuşlar cıvıldamaya başlayıp, sürücüleri hâlâ mahmur arabalar sokaklara usul usul dolmaya başlayana kadar parktaki bankta oturduk. Kelly başını omzuma dayayıp uyuyakaldı. Ben, en yakın arkadaşımın kulağımdaki nefesi eşliğinde gözlerimi asker heykeline dikip oturdum. Hissettiklerimin sebebinin Kelly olmadığını biliyordum. Portakal şerbeti çocuk Wade, hayalini kurduğumuz şehre gitmişti. Yaşadığı yeri ve insanları geride bırakmıştı. Aynısını ben de yaptım diye, düşünüyordum. İşin doğrusu, Wade'in bulunduğu yerden ve etrafındaki insanlardan dolayı ayrı olduğumuza inanıyordum. Wade ve ben bambaşka bir yerde büyümüş olsaydık liseden itibaren sevgili olurduk, beraber mezuniyet balosunda giderdik, ayrı şehirlerde üniversiteye gittiğimiz ilk yıl ayrılırdık, mezun olduktan sonra tekrar birbirimizi bulurduk ve aynı eve taşınırdık, en azından bir süre mutlu mesut yaşardık. Doğrusu, bütün bunları başaramayışımızın sebebi bambaşkaydı. Bulunduğumuz coğrafya, kısmen suçluydu sadece.

Yirmi İkinci Bölüm

Her aile bir icattı. Bazı aileler makineydi. Bazı aileler budanmış ağaçlar ve ipek otlarıyla kaplı bahçelerdi. Diğerleri Truva Atı ya da buna benzer başka sanat eserleriydi. Genellikle ailemizin uğursuz bir şey mi, yoksa bir güzellik abidesi mi olduğunu bilemezdik çünkü bunu göremeyecek kadar yakındık. Bu aileleri kendimiz kuruyorduk ya da isteğimiz dışı kuruluyorlardı. Sadece yapabildiğimiz için çocuk yapıyorduk. Biyolojik yollarla ya da evlatlık, çocukların hepsi yardıma muhtaçtı ve kocaman vücutların içinde nasıl var olacaklarına dair kurabilecekleri çok az cümle oluyordu. Hepsi ya adapte olup büyüyebiliyor ya da ölüyordu. Hayatta kalmaya dair ilk derslerini evde alıyorlardı. Bazı çocuklar hiç büyümüyordu. Bazıları içine kapanıp kendi derisinin altında kayboluyordu. Bazısı güneş gibi ışıldıyor ya da ay gibi sakince parlıyordu. Makinelerimizi kurmamızın, bahçelerimize bakmamızın, sanat eserlerini yaratmamızın sebebi daha uzun yaşamaya dair duyduğumuz isteğin her şeyin üstünde oluşuydu, onları bu yüzden kendimize katıyorduk. Öldüğümüz zaman hiç kimse hatırlamasa da ailemizin yüzlerimizi

hatırlayıp isimlerimizi tekrar edeceğini biliyorduk. Tıpkı bizim de yaşarken yaptığımız gibi. Fakat bencilce isteklerimizi kabullenmek konusunda başarısızdık. Yaptığımız her şeyi görkemli bir liste halinde sıralıyorduk. *Sana bir hayat verdik*, diyorduk çocuklarımıza. *Senin hayatını kurtardık*, diyorduk evimize aldığımız başkalarının çocuklarına. Her iki ifade de doğruydu. Her iki ifade de bir hikâyenin kendisi değil, başlangıcıydı.

* * *

Yazın son gecesinde DWH, misafir ağırlayacağı için evde kalmıştı. Kadınlar grubu yemeğe gelecekti ve bütün gece benden bahsedeceklerdi. Boiling Springs'e gelişimin üzerinden iki ay geçmişti ve DWH hâlâ esas konuya gelememişti. Kadınlarla beraber geçirdikleri gecenin sonunda bir planı olacaktı.

Hukuk fakültesindeki ilk günümde bembeyaz saçlı, koyu renk üzerine ince çizgileri olan bir papyon takan profesör, arenaya benzeyen sınıfın kürsüsüne çıkıp hukukun bir örümcek ağı olduğunu iddia etmişti. Kastettiği, başlama noktasının hiçbir zaman kolay ve aşikâr olmadığıydı. Hukuka dair her şey birbiriyle bağlantılı, alakalı ve iç içe geçmiş durumdaydı. DWH ile sorulan her soruyla kendi ağımızın merkezine bir milim yaklaşıp verilen cevapla yine ağın köşelerine doğru geri çekildiğimiz sabah sohbetlerimizde, profesörün söylediklerini düşünüyordum.

Ona, Thomas'ın vefatında neler hissettiğini sormuştum. Cevabı, ilerlememize ve geri çekilmemize bir örnekti. Bana neredeyse yirmi beş yıl evli kaldıklarını hatırlatarak başladı cevabına. Sabah giyinirken çıkarttığı sesleri, tıraş köpüğünün banyoda bıraktığı kokuyu, her sabah yemeden bıraktığı yarım tostu, gün sonunun geldiğini belli etmek için bilinçli olarak açıp kapattığı araba kapısının çıkarttığı sesi öz-

lüyordu. Onu yemek masasının başında görmeyi, televizyon koltuğunun yanında düzgünce toparlanmış gazetelerini, gecenin ortasında yanında duyduğu horlamasını özlüyordu. DWH bir an durdu, derin bir nefes aldı ve birkaç ay bunları hissettikten sonra, hiçbirinin *onu* özlemekle aynı olmadığını anladığını itiraf etti. Mutfak masasında elimde kahve, önümdeki tabakta sadece posası kalmış greyfurtla otururken dilim tutulmuştu. DWH bir anda annesinin kızı oluvermişti. Ailenin doğruları söyleyeni olma huyu, genetik olarak DWH'ye de geçmişti. Cesaretimin kırılmadığını söylemek yalan olurdu.

DWH ve misafir kadınlar, anlatmaya en baştan başlamanın çok zor olacağına, bu yüzden en sondan başlaması gerektiğine karar vermişlerdi. Gerekçelerini sunarken yakaladıkları zarif uyum onları şaşırtmıştı. Bu uyumu, gelirken getirdikleri tatlılardan birer parça daha alarak kutlamışlardı. DWH'nin evinde toplanmışlardı ama hiçbiri yemekleri onun hazırlamasına müsaade edecek kadar budala değildi. Kaşık kaşık yedikleri merengle süslenmiş muzlu pudingle mideleri bayram etmişti, sonuçta bu da bir tür partiydi. Kimsenin fırın yakmak istemediği yaz zamanlarının en güzel tatlısı soğuk limonlu turtadan birer dilim daha kesmişlerdi. Herkes tatlıları satın alırken Beth Anne herkesin ağzında eriyip kaybolan kırmızı kadife kekinden pişirdiği için ona minnettar kalmışlardı. DWH, beni de düşünüp kahvaltıda yemem için bir parça ayırmıştı.

Kelly beni mavi ve gri renkli çiftlik evine bıraktığında, çoktan güneş doğmuştu. DHW çoktan mutfağa yerleşmiş, kahveyi hazırlamış, beni bekliyordu. Kenarları sıkıca sarılıp kapatılmış kek dilimini işaret etti. Oturup nesli tükenmekte olan kek pişirme sanatını hâlâ icra eden Beth Anne'e teşekkürlerimi sundum. (Kanımca bir gün "sıfırdan kek pişirmek" en az "simya" kadar arkaik ve uzak olacaktı.) Ön-

ce kekin peynirli süslemesini yedim, sonra nar rengi bölüme başladığım sırada DWH bana Bebek Harper'ın fotoğrafları yollayıp yollamadığını sordu. Kekin nemli kırıntılarına konsantre olmuştum. Tereyağı, kakao ve vanilyadan oluşan aromasının, gösterişli rengiyle hiç alakası olmadığını düşünüyordum. Kırmızı, bir tuzaktı; her lokmada, beklenenle gerçek arasında bir kopukluk vardı. Keki esas çekici kılan da buydu.

"Linda*nane*, beni duydun*katılaşlanmış yumurta* mu?" diye sordu DWH.

Başımı salladım.

"Bebek*bal* Harper'dan*kereviz* onları sana*konserve tazefasulye* göndermesini ben istedim" diye devam etti.

Kalp atışlarımı duyabiliyordum. Kalbim her bir atışta DWH'nin sesini bastırıyordu.

"Thomas*portakallıgazoz* o kadını seviyordu*Nestea*. Sevdiğini*Nestea* biliyorum. Sen*konserve tazefasulye* bu yüzden bizim ailemize katıldın" diye başladı DWH.

DeAnne Whatley Hammerick'e göre benim hayat hikâyem 1955 senesinin sonbaharında, ben doğmadan on üç sene önce başlamış. Yirmi üç yaşındaki genç Thomas, Mai-Dao adındaki genç kadınla tanıştığında Columbia Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde üçüncü ve son senesini okuyormuş. Mai-Dao yirmi yaşında, Bernard Üniversitesi'nde son sınıf öğrencisiymiş ve genç Thomas'ın gözünde nadir bulunan bir kuş gibiymiş. Mai-Dao, genç Thomas'a kendisinin de güneyli olduğunu söylemiş. O zamanlar birçok Amerikalının aksine genç Thomas, Mai-Dao'nun ülkesinin daha bir yıl önce kuzey ve güney olarak ikiye bölündüğünü biliyormuş. Hiç tahmin etmezdim; konuşmanda güneyli aksanından eser yok, diye sakin ses tonu ve ağır konuşmasıyla cevaplamış genç Thomas. Sonra da oracıkta, Hukuk Kütüpha-

nesi'nin basamaklarında, önlerindeki, sonu Wide Plaza'ya çıkan sokak boyu uzanan ağaçlar renk değiştirirken âşık olmuş. Mai-Dao geldiği yerde genç bir adamla nişanlı olduğunu söylemesine rağmen âşık olmuş genç Thomas ona. Okullar kapanmış, her ikisi de evlerine dönmüş. Mai-Dao, New York City'den ayrılmadan önce genç Thomas'a beraber geçirdikleri zamanlarda çekilen fotoğrafları vermiş. Genç Thomas'a söylemediği şeyse kendisinin fotoğrafları saklayamayacağıymış. Böyle şeyler saklanırsa mutlaka bulunurmuş. Birbirlerinin posta adreslerini almışlar ve genç Thomas mektup yazacağına söz vermiş, tıpkı genç bir kız gibi. Söz verdiği gibi yazmış da. Charlotte'a döndükten sonra pek çok kez, Shelby'e taşındıktan sonra bir kez ve bir kez de 1960 senesinde yeni evlendiği karısıyla beraber Boiling Springs'deki mavi ve gri renkli çiftlik evine taşındığı gün yazmış. Mai-Dao, tıpkı bir ergen delikanlı gibi cevap vermemiş.

Yıllar sonra, Mai-Dao'nun ülkesinin ismi Boiling Springs'de bile her gün kullanılan bir sözcük haline geldiğinde, Thomas o ülkedeki iç savaş haberlerini veya ABD'nin oraya yaptığı asker desteğiyle ve ülkeye ölüsü dönen askerlerle ilgili haberleri onu düşünmeden izleyemiyormuş. 1968 senesinde, Thomas o zamanlar bilmese de Mai-Dao'nun beni doğurduğu sene, yaşadığı şehrin patlatılışını televizyondan izlerken, onu düşünüyormuş. Mai-Dao'nun patlatılan şehirden uzakta yaşıyor olduğunu umuyormuş. (Patlatılan yer güney tarafının başkenti olduğu için Mai-Dao'nun güvende olacağını düşünüyormuş.) New York City'de onu tanıdığı zamanlardaki halinin hayalini kuruyormuş. İçinde yaşadığı dünyanın onu ne kadar değiştirmiş olabileceğini hayal etmeye çalışıyormuş. Evli bir adam olarak Thomas, evli bir kadın olan Mai-Dao'yu düşünmemeye çalışıyormuş.

30 Nisan 1975'te Dan Rather, Saygon'un "artık komünistlerin kontrolünde" olduğunu duyururken, Thomas ve De-

Anne televizyonun karşısında oturuyorlarmış. DeAnne sunucu Saygon'un isminin Ho Chi Minh Şehri olarak değiştirildiğini söyleyince kocasının gözlerini kapatıp anons bitene kadar açmadığını hatırlıyordu.

Kısa süre sonra mavi ve gri renkli çiftlik evine Thomas adına yazılmış mektuplar gelmeye başlamış. Zarfların üstündeki pulda Chapel Hill yazdığı için DeAnne pek dikkat etmemiş fakat gönderici ismi yabancıymış.

Sonra, 5 Temmuz gecesi telefon gelmiş. Saat gece 23.30'muş ve Thomas ile DeAnne çoktan yatakta yan yana yatıyorlarmış. Thomas telefonu kapattıktan sonra, üzerindeki pijamalarla evden koşarak çıkmış. DeAnne, kocasının arabasının kapısını çarparak kapadığını duymuş. Aynı arabanın kapısının açıldığını duyduğundaysa, saat ertesi gün öğleden sonra 16 olmuş. DeAnne, mavi ve gri renkli çiftlik evinin ön kapısındaymış ve ben Thomas'ın kollarında uyuyormuşum.

Thomas, DeAnne'e biyolojik annemin hayat hikâyesini, en azından bildiği kadarını anlatmak zorunda kalmış. Bu, DeAnne'in evlat edinilmeme onay vermesinin ön koşuluymuş. Şimdiki doğruları söyleyen kişi DWH, aslında hiç seçim yapma şansı olmadığını hissetmiş. Thomas çoktan kararını vermiş durumdaymış. DeAnne, bütün hikâyeyi biyolojik annemin yazmış olduğunu bile düşünmüş. Sonra, kocasının kendisine anlattığı hikâyenin doğru olduğuna hemen inanırsa kendisi için daha iyi olacağına karar vermiş.

DeAnne fotoğrafları görmek istemiş. Sonra mektupları da. Thomas'a her şeyi atması gerektiğini söylemiş. O da atacağına söz vermiş. Atmamış. Thomas'ın vefatından sonra DeAnne, fotoğrafları ofisinde bulmuş. Mektuplarıysa orada bulamamış. DWH bana Thomas ona mektupları gösterdiğinde alıp okumaya elinin varmadığını söylüyordu. Mektuplardaki el yazısı, kusursuz kıvrımlar ve yuvarlaklardan oluşu-

yormuş ve tek düşünebildiği bu el yazısına sahip bir kadının vücudunun nasıl olduğuymuş. DeAnne mektupları Thomas'a yüksek sesle okutmuş. Günün geri kalanını, Thomas ile DeAnne mutfak masasında oturup konuşarak, bense onların misafir odasında uyuyarak geçirmişiz.

Mai-Dao, Thomas'a ilk mektubunu 1 Mayıs 1975'te, Saygon düştükten bir gün sonra yazmış. Neredeyse bir yıldır Chapel Hill'de yaşıyormuş. Saygon Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde öğretim görevlisi olan kocası Khanh, Kuzey Carolina Üniversitesi'nde doktora sonrası çalışmalarını yapıyormuş. Saygon'da birçok kişiye rüşvet verip, torpil için de bir o kadar insanla görüştükten sonra, sonunda 1974 senesinin eylül ayında, kendisi ve altı yaşındaki kızları Khanh'ın yanına gelebilmişler. Mai-Dao, Chapel Hill'e gelirken yanında Thomas'ın yazdığı son mektubu da getirmiş. Onun yaşadığı eyalete geldiği ilk günden beri Mai-Dao, Thomas'ın güneyde beğendiği şeylere dair aklına bazı notlar alıyormuş. Böylece daha sonra bunları Thomas ile paylaşabilecekmiş. Sonra, Thomas'ın 10 Aralık 1960 tarihli mektubunu –*Düğün günümüzde ona mektup yazmıştı, Linda!*– tekrar okumuş. Mektup Mai-Dao'ya, okul yıllarından beri geçen on dört yılda Thomas'ın hayatında neler olduğuna dair hiçbir şey bilmediğini hatırlatmış. Thomas şimdi bambaşka bir adam olmalı, diye düşünmüş Mai-Dao. Bu yüzden, Thomas'a yazma fikrini bir kenara bırakıp yeni geçici evine yerleşmek için elinden geleni yapmış. Khanh, oldukça az miktarda kazandığı aylık maaşının keyfini çıkartabilmek için onlara bir tekerlekli mobil ev kiralamış. Mai-Dao, evi ilk gördüğünde bir depo olduğunu düşünmüş. Evin yaşam alanının büyüklüğü ve genişliği, babasının onlara Saygon'da düğün hediyesi olarak aldığı üç katlı villanın bir koridoru kadarmış. Khanh, ona Saygon yerine Chapel Hill'de oldukları için ne kadar şanslı olduklarını hatırlatmış.

Bu cümle, sonraki aylarda Mai-Dao'nun mantrası haline gelmiş: Orada değil, burada olduğumuz için şanslıyız. Kızını birinci sınıfa kaydettirmiş ve küçük bir çocuğun yeni bir dili, tıpkı yepyeni bir oyuncak gibi ne kadar hızlı benimseyip öğrenebildiğini görüp hayret etmiş. Mai-Dao, Kuzey Carolina Üniversitesi'nin Sanat Tarihi bölümündeki derslere uğruyor ve sık sık New York City'e gidip Metropolitan Sanat Müzesi'ni ve çok sevdiği Central Park'ı yeniden görmenin hayalini kuruyormuş. Khanh ona böyle keyfî bir gezi için para olmadığını söylüyormuş. Mai-Dao kocasına bakıp ilk çıkmaya başladıkları zamanlarda kendisini özel şoförlü arabalarla almaya gelen genç adamın nasıl bu kadar değiştiğini düşünüyormuş. O adamın hiç bu kadar ciddi ve alnında derin endişe çizgileri belirecek bir adam olabileceğini düşünememiş. Orada değil burada olduğumuz için şanslıyız, diye hatırlatıp duruyormuş kendisine Mai-Dao. Kütüphaneye gidip, bir yemek kitabı alıp, kocasını ve kızını Amerikan tarzı yemeklerle beslemeye başlamış. Bu kitabın yazarı, Mai-Dao'yu içindeki tariflerin hem ucuz hem besleyici olduğuna ikna ettiği için seçmiş. Çok iyi bir aşçı değilmiş, bu yüzden nadir de olsa kızıyla beraber süper markete gidip Saygon'dayken çok özlediği Amerikan atıştırmalıklarının ve içeceklerinin keyfine varırmış. Thomas'a yazdığı sekiz mektubun ilkinde Mai-Dao, "Thomas, Vietnam'da tadı aynı Dr. Pepper gibi olan bir içecek olduğunu biliyor musun?" yazmış. *Nedenini bilmiyorum Linda ama bu cümle kafama kazınıp kaldı. Belki büyükannen yüzünden. Biliyorsun, o şeyi su gibi içerdi.*

30 Nisan 1975'te, Mai-Dao ve Khanh küçük kızlarıyla beraber kiralık tekerlekli evlerinde, peşin ödeyerek satın aldıkları birkaç eşyadan biri olan küçük televizyonlarının karşısında oturmuş, inanmayan gözlerle "oranın" yok oluşunu seyrediyorlarmış. Mai-Dao, küçücük televizyon ekranın altında beliren ve Saygon'un tahliye edildiğini gösteren ka-

mera görüntülerinin üstüne eklenmiş DÜN yazısını gördüğünde ağlamaya başlamış. Khanh, kulağına eğilip kızlarının önünde ağlamaması gerektiğini fısıldamış. Mai-Dao ağlamasının hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini düşünerek susmuş. Kendi babası da, Khanh'ın babası da orduda generalmiş. Dan Rather, Güney Vietnamlı askerlerin ve ailelerinin Tayland'a güvenli bir şekilde ulaşan yetmiş bin kişinin arasında olduğunu duyurduğunda, Khanh karısına dönüp yakında ailelerinden haber alacaklarını söylemiş.

Nasıl, diye düşünmüş Mai-Dao. Kim tahliye kaosunu öngörüp Chapel Hill adındaki bir şehirde olacak kadar şanslı oğlunun ya da kızının adresini not edermiş ki? Şehrin ismi bile yeterince uzak ve güvenli, diye düşünmüş.

Sonraki birkaç günü, kocası üniversitedeki ofisine gidip, gerekli telefon görüşmelerini yapıp, isimlerini Uluslararası Kızılhaç Komitesi'nin listelerine yazdırıp, Paris'teki uzak akrabalarına ulaşmaya çalışırken Mai-Dao, annesinin –şanslıysa– bir helikoptere ya da bota ittirilip kaktırıldığını düşünmekten kendisini alıkoymaya çalışarak geçirmiş. Oyalanmak için tekerlekli evi temizlemiş, üçünün sahip olduğu her bir parça kıyafeti çamaşırhanede yıkamış ve Thomas'a mektup yazmış. "Ben kocam ve kızımla buradayım" diye başlamış Mai-Dao mektubuna. *Thomas, bu satırları bana okurken tıkandı Linda. Ona, daha fazla devam etmemesini söyleyebilirdim ama söylemedim.*

DWH son derece yavaş, sözcüklerinin arasında es verip cümlelerinin arasında da duraklayarak konuşuyordu. Uygun ritim sağlandığı için sözcüklerin tetiklediği tatlar, âdeta beynine nüfuz etmek adına daha fazla zaman kazanıyormuş gibi "gelenler" güçlü ve her zamankinden daha zorlayıcıydı. Müsaade isteyip mutfak masasından kalkmak zorundaydım. Yunan mimarisiyle inşa edilmiş evde olan Kelly'e telefon etmek için oturma odasına geçtim. Elinde alkol ola-

rak ne varsa buraya bir şişe getirmesini rica ettim. Daha öğlen bile olmamıştı ama Kelly her zamanki gibi hiç sebebini sormadan, ufacık bir şaşkınlık ifadesi bile göstermeden, on beş dakikadan daha kısa bir süre içerisinde, elinde üçte ikisi dolu bir viski şişesiyle mavi ve gri renkli çiftlik evindeydi. Arka kapıya gelip, sinekliğin arkasından DWH'ye günaydın deyip, düşünceli bir hareketle ince bir kâğıda sarılmış ve şık bir alışveriş poşetine saklanmış şişeyi bana verip, elimi sıktıktan sonra evden ayrıldı. Elimi o kadar fazla sıktı ki, bir an için parmaklarıma kan gitmedi.

Kendime bir meyve suyu bardağı dolusu viski koyduktan sonra DWH'ye isteyip istemediğini sordum. O an kendisine içkinin iyileştirici etkisinden bahsedip bahsetmediğimi hatırlayamıyordum. Sigarayı ve sigaranın sinestezim üzerindeki etkilerini sabah sohbetlerimiz sırasında konuştuğumuzu hatırlıyordum ama alkol ve seks konusunu kahvaltı masasına yatırdığımızdan emin değildim. Bütün bunların bir önemi yoktu çünkü DWH de viskiden içmek istedi. *Biliyorsun, büyükannen bu şeyi Dr. Pepper'la karıştırmayı çok severdi.*

Bu karışımın Iris'in gerçeklik serumu tercihi olduğunu düşündüm.

DWH'nin anlatımına göre, Thomas, Mai-Dao'ya hemen cevap verdiğini itiraf etmişti. Mai-Dao'ya telefon numarasını verdiğini ve aramasını söylediğini kabul etmenin dışında, cevap olarak yazdığı mektubun detaylarını geçiştirmişti. Mai-Dao hiç aramamıştı ama mavi ve gri renkli çiftlik evine ikinci bir mektup göndermişti. *Büyükannen, mektubun eve gelmesinin Thomas'ın daha önce bana karşı hiç sadakatsiz davranmadığı anlamına geldiğini söyledi. Sadık olmayan bir adam, ofis numarasını ve adresini verirdi, dedi.* Mai-Dao, kendi ailesinden ve kocasının ailesinden hâlâ bir haber olmadığını yazmış. Hayatında ilk defa tek çocuk olmaktan şikâyet

etmiyormuş. Kocası Khanh, beş küçük erkek kardeşini ve onların eşlerini düşünmekten ne yemek yiyebiliyormuş ne de uyku uyuyabiliyormuş. Gecenin bir yarısı, Khanh hâlâ kampüsteki ofisinde, telefon numaralarını birbiri ardına çevirip kardeşlerine ulaşmaya çalışıyormuş. Bütün telefon hatları kesikmiş. Mai-Dao savaş bittikten ne kadar zaman sonra telefon hatlarının yeniden çalışmaya başlayacağını merak ediyormuş. Peki ya posta servisi? Bu soruların cevaplarını bilmese de annesiyle babasının ondan haber almayı bekliyor olma ihtimallerine karşılık, her gün onlara mektup yazıyormuş. Mai-Dao, sık sık Saygon'daki en sevdiği bina olan Merkez Postanesi'ni düşünüyormuş ve savaşın son günlerini yıkılmadan atlatıp atlatamadığını merak ediyormuş. Thomas'a oradaki insanlar kayıp ya da perişan haldeyken, Gustave Eiffel tarafından tasarlanmış olsa bile, bir bina için ediş duyuyor olmaktan utandığını yazmış. Bu düşüncelerini kendi kocasıyla paylaşmadığı için çok utanıyormuş. Elbette kızı, olanları anlamak için çok küçükmüş. Mai-Dao, arkadaşı olarak bunları paylaşabildiği için Thomas'a minnettar olduğunu yazmış.

Thomas, Mai-Dao'nun ikinci mektubuna cevap yazmış ve Chapel Hill'e gelip kendisini görüp göremeyeceğini sormuş. *Bunu bana karşı asla kabul etmeyeceğini biliyordum ama sonunda yaptığını kabul etmek zorunda kaldı. Seni bu kadar çok istiyordu Linda.*

Mai-Dao üçüncü bir mektup yollamış, bu seferki kısa ve net olmuş. Yüz yüze görüşmenin iyi bir fikir olmadığını yazmış. İşler biraz yoluna girdiğinde belki görüşebileceklerini yazmış. Hâlâ benim ailemden de, Khanh'ın ailesinden de haber yok diye eklemiş. Thomas, DeAnne'e, oraya çağırıldığı telefon görüşmesine kadar Boiling Spring ve Chapel Hill arasındaki 310 km'lik yolu gitmediğine yemin etmiş. Fakat Mai-Dao'ya yazmayı da sürdürmüş.

Thomas'a yazdığı dördüncü mektupta Mai-Dao, cömert teklifi için teşekkür etmiş ve Khanh ile beraber konunun üstesinden gelebileceklerini belirtmiş. *Thomas, ona para yollamayı teklif ettiğini itiraf etti Linda. Yollamış olsaydı benim de haberim olacağını söyledi.* Kuzey Carolina Üniversitesi'nin kütüphanesinde yarı zamanlı iş bulduğunu ve kızının yaz okulunda olduğu saatlerde çalıştığını yazmış. İşin aklını dağıttığını ve şu an ihtiyacı olanın bu olduğunu da. Kazandığı fazladan para da geçinmelerine yardımcı oluyormuş. Mai-Dao, Thomas'a karısının çalışıp çalışmadığını sormuş. *Mektuplarında benden bir kere bile bahsetmediğini biliyordum. Kadın sormak zorunda kalmıştı.* Kendi kocası bu fikre çok karşı çıktığı için Thomas'ın fikrini merak ediyormuş. Khanh daha önce hiç böyle örümcek kafalı bir adam değilmiş. Şefkatli, düşünceli ve tanıdığı en akıllı adamlardan biriymiş. *İlk seferinde kendi kendine, ikinci seferinde de bana bu satırları okumak Thomas'ın canını acıtmış olmalı.* Hâlâ ikimizin ailesinden de haber yok, yazmış Mai-Dao. Her gece rüyasında kendini Saygon'a inmek üzere olan bir uçağın içinde görüyormuş. Uçak, güney başkentinin tepesinde alçak daireler çiziyormuş. Uçağın içinden opera binasının kırmızı çatısını, büyük kilisenin iki sivri tepesini, geniş bulvarları ve daracık yolları görebiliyormuş. Her gece gördüğü bu rüyanın aslında bir kâbus olduğunu çok geç anlıyormuş çünkü içinde olduğu uçak asla Saygon'a inmiyormuş.

Thomas, artık Mai-Dao'nun hayatına biraz daha fazla dahil olma vaktinin geldiğini düşünmüş. Haziran başı gelmiş çatmış. Saygon'un düşüşünün üstünden neredeyse bir ay geçmiş ve Mai-Dao ile kocası hâlâ ailelerinden haber alamamış. Thomas, Mai-Dao'ya bir mektup yazıp geri çevirmeyeceğinden emin olduğu başka bir yardım teklif etmiş. Mai-Dao'nun anne ve babasının isimleriyle, Khanh'ın birinci dereceden yakınlarının isimlerini sormuş. Aile dostu senato

üyesi bir arkadaşıyla görüşeceğini, bu adamın gerekli telefon konuşmalarını yapacağını yazmış. *Willi Hoyle'un ilk seçildiği dönem Linda. Biliyorum inanması zor ama o zamanlar biz gerçekten Willie'nin bazı işleri halledebileceğine inanıyorduk.*

Mai-Dao'nun beşinci mektubu kısa süre sonra Thomas'ın eline ulaşmış ve bu mektup sadece birkaç cümle uzunluğundaymış. Thomas yine sınırı aştığını anlamış. Mai-Dao, Khanh'ın teklifinden dolayı Thomas'a teşekkür ettiğini fakat bunun bir aile meselesi olduğunu düşündüğünü yazmış. Thomas'ın senato üyesinin numarasını gönderme nezaketini göstermesi halinde, Khanh'ın bu beyefendiyle bizzat görüşüp neler yapabileceklerine dair bilgi alabileceğini eklemiş. Thomas, mektubun Mai-Dao'nun elinden çıktığını biliyormuş ama kullanılan resmî dilden yola çıkarak Khanh'ın ya mektup yazılırken Mai-Dao'nun yanında olduğunu mektubu ya da kendisinin bizzat dikte ettiğini de. Thomas, mektubu okuduğu an Chapel Hill'e gidip, Khanh ile erkek erkeğe konuşup, biraz mantıklı davranmasını söylemek istediğini DeAnne'e itiraf etmiş.

İki Makul İnsan arasında geçecek bir konuşma diye düşündüm.

Thomas daha cevap yazmadan, Mai-Dao'nun altıncı mektubu mavi ve gri renkli çiftlik evine ulaşmış. Mektup beş sayfa uzunluğundaymış ve Thomas bu kez Mai-Dao'nun yazdığından eminmiş. Mai-Dao, önceki mektubu için özür dilemiş ve o mektubu Khanh'ın yazdırdığını, içeriğinin de uyuma zorluğu çekmesi sebebiyle o kadar sert olduğunu belirtmiş. Kocasının giderek daha da rahatsız edici ve mantıksız bir adama dönüştüğünü yazmış. Onu bilet alıp ailelerini aramak için Tayland'a gitmekle tehdit ediyormuş. Mai-Dao, Khanh'a pasaportunun Vietnam Cumhuriyeti tarafından verilmiş olduğunu, bu ülkenin daha yaygın olarak Güney Vietnam olarak bilindiğini ve artık bu ülkenin her iki isim-

le de var olmadığını hatırlatmak zorunda kalıyormuş. Şu an hiçbir ülkenin vatandaşı olmayan Khanh, Amerika Birleşik Devletleri'ni terk etmesi halinde bir daha hiç dönemeyebilirmiş.

Orada değil de burada oldukları için şanslı olduklarını düşündüm.

Sinirle sesi çok nadir yükselen Khanh, apaçık ortada olanın kendisine hatırlatılmasına gerek olmadığını anlatmak için o gece Mai-Dao'ya bağırmış. Mai-Dao, Thomas'a yazdığı mektupta Khanh'ın bağırdığını vurgulamış. Thomas'ın teklifini, onu sakinleştirmek için gündeme getirmiş olduğunu, Khanh'dan böyle bir tepki gelebileceğini öngörmemiş olmasını da kendi uykusuzluğundan bağlamış. Böyle olacağını tahmin etmiş olsaymış, Thomas'ın teklifini kendisine saklar, cevabını yanında kocasıyla değil bir başka gün tek başına yazarmış. Khanh, Mai-Dao'nun Thomas Hammerick'i nereden tanıdığını ve ne zamandır bağlantıda olduklarını öğrenmek istemiş. Olabilecek en kötü senaryoyu benimseyip evliliklerinin en başından beri aldatıldığını ve Mai-Dao'nun hayatında bir başka adam olduğunu düşünüyormuş. Mai-Dao olduğu yerde buz kesmiş. Nişanlandığı gün annesi, hiçbir erkeğin hayatındaki kadının geçmişini bilmek istemeyeceğine dair Mai-Dao'yu uyarmış. En iyisinin, adamın kollarında yeniden doğmuş saf bir bebek numarası yapmak olduğunu söylemiş. Mai-Dao, Thomas'a annesinin hep haklı çıktığını yazmış. *Viskiden bir yudum daha almak isteyebilirsin Linda. Hatta şişeyi masaya getir en iyisi.* Mai-Dao, konun en kötü kısmınınsa kızları Linh-Dao'nun evde olup Khanh'ın söylediği her cümleyi duyması olduğunu yazmış. Kız doğduğundan beri hep sessiz bir çocukmuş, hatta bazen odadaki varlığını bile unutuyorlarmış. Mai-Dao, Thomas'a çocuğu olup olmadığını sormuş. *Ona yazdığı bunca mektupta Linda, evliliğimizden hiç bahsetmemiş.*

Thomas eline geçen bu altıncı mektubun farklı bir adresten gönderildiğini fark etmiş. Mai-Dao, mektubu Kuzey Carolina Üniversitesi'ndeki iş adresinden göndermiş ve cevabını bu adrese yazmasını istemiş. Thomas, cevaben yazdığı mektupta Mai-Dao ve kocası arasındaki yanlış anlaşılmadan ötürü duyduğu üzüntüden bahsettiğini söylemiş DeAnne'e. Yine de Mai-Dao'ya, devam etmek için kocasının iznine ihtiyacı olmadığını hatırlatmış. Khanh'ın onayı ve iş birliği olsa da olmasa da Thomas senato üyesi arkadaşını arayıp yardım isteyebilirmiş. En kısa zamanda kendisine isimlerin bir listesini göndermesi konusunda ısrar etmiş. Aramayı Khanh'ın yapmasını istemesi ihtimaline karşılık senato üyesi Hoyle'un telefon numarasını ve posta adresini de mektubuna iliştirmiş Thomas.

Thomas, Mai-Dao'nun yedinci mektubu eline ulaşana kadar iki buçuk hafta beklemiş. Mektup Thomas'ın beklentilerini karşılamamış. Herhangi bir isim listesi, "Thomas seni arayacağım" ya da "Thomas Chapel Hill'de görüşürüz" cümlesi yokmuş. Mektup, Khanh'ın ailesinden aldıkları haberlerle ilgiliymiş. En küçük kardeşi Trac ve karısı Tayland'a ulaşmayı başarabilen mültecilerin arasındaymış. Diğer dört kardeşi ve onların aileleriyle ilgili hâlâ herhangi bir haber yokmuş. Trac, Paris'te olan uzak kuzeniyle iletişime geçmiş, o da Khanh'a haber vermiş.

Uzak kuzenlerinin verdiği bilgiye göre, Trac ve Khanh'ın babası 29 Nisan sabahının erken saatlerinde kendini vurmuş. Trac onlara yardıma gittiğinde, annesi kocasını yalnız başına gömmeden bırakmayı reddetmiş. Khanh, babasının ölüm haberini Mai-Dao'nun beklemediği bir metanetle karşılamış. Böylesinin daha iyi olduğunu söyleyip konuyu kapatmış. Babası gibi gururlu bir adamın, başkalarının hükmü altında hayatını devam ettiremeyeceğini belirtmiş.

Mai-Dao, Khanh'nın annesine ne olduğunu sormak iste-

miş. Thomas'a, intiharın korkakların yapacağı bir eylem olduğunu anlatmış. Kayınpederi, otuz yıl yanında olmuş, kendisine altı çocuk doğurmuş ve ömrünün sonuna kadar kendisine bağlı kalacak olan karısını kimsesiz bırakmış.

Khanh, Trac'ın Amerika'ya kendi yanına gelmek yerine Fransa'ya gitmek istemesini ise o kadar hoş karşılamamış. Uzak kuzenlerinin anlattığına göre Trac, Amerika'nın Güney Vietnam'ı yüz üstü bıraktığını ve onlara ihanet ettiğini düşünüyormuş. Kuzenine, *orada* nasıl yaşayabilirim ki, diyerek dert yanmış. Khanh, ülkeler arası yaptığı konuşmanın bu kısmını Mai-Doa'ya anlatırken gözü kararmış. Fransa bizi seksen yıl boyunca sömürgeleştirip, küçük düşürdü, diye bağırmış Mai-Doa'ya. Trac bunu nasıl unutabilirmiş? Bu kadar aptal ve gururluysa, Vietnam'da kalsaymış.

"Baban gibi kendini de vurabilirmiş" diye düşünmüş Mai-Dao ama bu düşüncesini kendisine saklamış ancak yedinci mektubunda Thomas'a yazmış. Bunu Thomas'a yazıyor olmaktan dolayı suçluluk hissettiğini de belirtmiş. Ayrıca iş yeri adresini kişisel yazışmaları için kullanıyor olmaktan ve kendiyle ilgili kocasından giderek daha da çok şey saklıyor olmaktan da suçluluk duyuyormuş. Hayatının bu hale geleceğini hiç düşünmezmiş.

Thomas, o zamanlar alışkanlık haline getirdiği gibi mektup eline ulaşır ulaşmaz Mai-Dao'ya cevap yazmış. Mai-Dao'dan gelen sekizinci ve son mektup için 7 Temmuz'a kadar beklemesi gerekmiş. Çünkü mektubu okuyan ilk kişi Thomas değil, DeAnne olmuş. *Artık bu konu beni de ilgilendiriyordu, Linda.*

6 Temmuz günü güneş batarken, DeAnne evlat edinilmemi onaylamış. Thomas'a ikinci önkoşulunun, bir daha asla biyolojik ailemle ilgili herhangi bir konu hakkında konuşulmaması olduğunu söylemiş. *Başka türlü seni sevmeyi nasıl öğrenebilirdim Linda?*

DWH mektubu okurken ellerinin nasıl titrediğini unutmamıştı. DeAnne, kendisine çok canlı gelen bir başka kadının vücudu ve hareketleriyle yazılmış el yazısını tekrar görmüş. Mektup sadece yarım sayfa uzunluğundaymış ama hüzün doluymuş. Mai-Dao, Thomas'ın yolladığı mektupları Khanh'ın bulduğunu ve kendisini ihanetle suçladığını yazmış. Khanh, kızları olmasa Mai-Dao'yu çoktan terk etmiş olacağını söylemiş. Mai-Dao, Thomas'a nezaketi ve arkadaşlığı için teşekkür etmiş, ondan Saygon'a yazdığı mektupları görmezden geldiği için özür dilemiş. Yazmış olduğu mektupları o zamanlar da sakladığını Thomas'ın bilmesini istediğini belirtmiş. Son olarak Mai-Dao, Thomas'tan bir daha mektup yazmamasını rica etmiş. Yakın zamanda tekrar iletişim kuracağına söz vermiş. Mektubun damga tarihi 3 Temmuz 1975'miş.

* * *

Viski şişesini son damlasına kadar içmiştik. Öğleden sonra sona eriyordu. Akşamüstü güneşi, arka bahçedeki bütün bitkilerin içten içe yanıyormuş gibi görünmesine sebep oluyordu. Mavi ve gri renkli çiftlik evinin bütün camları ardına kadar açıktı. Kuş sesleri, çim biçme makinesinin sesleri ve arada bir geçen araba sesleri içeri giriyordu. İçerinin ve dışarının serinliği aynıydı. Kendi derimizin içinde rahat edebilmek olarak tanımladığımız, nadir bulunan bir dengeydi. DeAnne Whatley Hammerick ve ben hâlâ aynıydık. İkimiz de paramparça olmamıştık. Uzuvlarımız hâlâ yerli yerindeydi. İç organlarımız hâlâ çalışıyordu. İkimizin de biraz başı dönüyordu ama bu sadece viskinin yan etkisiydi. DWH ve ben sonunda birçok insanın, özellikle de bir anne ve kızının, başaramadıklarını başarmaları için gereken çetrefilli süreci başlatmıştık. Kendimiz olduğumuz için, bu dünyaya geldiğimiz için ve geldiğimiz bu dünyada birbirimiz uğruna de-

değiştirebildiğimiz ya da değiştiremediğimiz her şey için birbirimizi affediyorduk.

Gizli viski içicisi büyükannem Iris'in, beni paramparça edeceğini düşündüğü gerçek, biyolojik ebeveynlerimin Chapel Hill'de geçirdiği son günlerdi. Ölüm döşeğinde, hiç tanımadığı fakat ailesini asla öngöremeyeceği biçimde yeniden şekillendiren bu insanları düşünmüştü.

DWH, Khanh ve Mai-Dao'nun ölümüyle ilgili hikâyeyi atlamıştı çünkü tam olarak ne olduğuna dair en ufak bir fikri yoktu. Orada olup da hayatta kalmayı başaran tek kişi bendim. O olaylara çıplak gözlerle şahit olduğum için hatırlıyor olmalıydım. Ama tekerlekli evin içinde 5 Temmuz gecesi çıkan yangından önceki günler, saatler ve dakikalara dair hiçbir şey hatırlamıyordum. Beni dışarı her kim taşıyıp çıkarttıysa, yüzü gözümün önüne gelmiyordu. İçeride her kim kendi isteğiyle ya da istemsizce kaldıysa, benim için birer yabancıydı. Onlarla olan hayatım, *bundan* önceki hayatım, daha doğrusu anılarım iyi niyetli beynim tarafından silinmişti. Geriye kalan tek şey, bu adam ya da kadının bana söylediği son sözcüğün ağzımda bıraktığı kekremsi tattı. Bu tat dışındaki her şeyi yangın yok etmişti.

Thomas'ın karısına olayla ilgili anlattığı şuydu:

İtfaiyeci beni tekerlekli evin bitişiğindeki komşu evin çakıl taşlı garaj yolunda, üzerimde gecelikle, bir çarşafa sarılmış halde bulmuş. Ateşler evin koridorunda ilerlerken, ben derin bir uykudaymışım. Pasaportum ve Thomas'ın Chapel Hill'e, Mai-Dao'ya yolladığı, içinde mavi ve gri çiftlik evinin telefon numarası bulunan mektup, geceliğimin cebine sıkıştırılmış haldeymiş. Mai-Dao'nun hiç aramadığı numarayı, Chapel Hill polis istasyonunun memurlarından biri aramış.

Thomas bana sahip çıkmış. Polise ve sosyal hizmetler çalışanına Mai-Dao ile evlilik yoluyla bağlantılı olduğunu söy-

lemiş. Savaşta ölen kuzeninin, *–Thomas'ın anlattığı hikâyenin doğru olan tek kısmı burasıydı Linda; kuzeni Brett Hammerick, Khe Sanh Savaşı'nda hayatını kaybetti–* Mai-Dao'nun Saygon'daki kız kardeşiyle evli olduğunu ve ailenin Amerikalı kısmından kimsenin bu evlilikten haberi olmadığını söylemiş. Ailenin Vietnamlı kısmınınsa bilinmediğini ve onlara ulaşılamadığını eklemiş. Thomas, DeAnne'e, bunları içgüdüsel olarak anlattığını söylemiş. Kastettiği yalan söyleme içgüdüsü değil, beni bu eve getirme arzusuymuş. Bir çocuğun, bir anneye ve bir babaya ihtiyacı vardı, diye açıklamış DeAnne'e.

Thomas hızla babalığa doğru koşarken, DeAnne mutfak masasında oturmuş, beraber olmaya başladıkları zaman Thomas'ın dediklerini düşünüyormuş. Her erkek baba olmak zorunda değil diye güvence veriyormuş ona. Aile olmak için illa çocuklarının olmasına gerek olmadığı konusunda hemfikirlermiş. *Bir adamdan bunları duyabileceğimi hiç düşünmezdim Linda!* Ben tam tersini düşünmüş olsam da, DeAnne daha yirmili yaşlarının başındayken çocuk istemediğini biliyormuş. *İkinci bir Iris olmak istemiyordum Linda.* Iris, DeAnne'e bunu hiçbir erkeğin doğal karşılamayacağını söylemiş. DeAnne de hayatının sonuna kadar yalnız olacağını düşünmüş. Sonra Thomas ile tanışmış. Thomas, DeAnne'i kaderinin başka türlü olabileceğine inandırmış ve bir anlamda verdiği sözü tutmuş.

DWH bana annelik için hiç hazır olmadığını anlattı. O kadar sessiz bir çocuk olduğum için mutluymuş. Mavi ve gri renkli çiftlik evinde geçirdiğim ilk birkaç yıl, ben orda yokmuşum gibi davrandığını kabul etmişti. Gözlerini kapatıp her şeyin eskisi gibi olduğunu hayal edermiş. Ben büyüdükçe bunu yapmak zorlaşmış. *Thomas seni çok seviyordu Linda.* DWH'nin söylemek istediği, büyüdükçe kocasının âşık olduğu Vietnamlı kadına daha da çok benziyor oluşumdu. Yıl-

lar geçtikçe, evlat edinilmemle ilgili biyolojik annem ve babam hakkında konuşulmaması üzerine kurulu ikinci önkoşul bu gerçeklerle biraz yıkılmış. Thomas ve DeAnne'in biyolojik annemin ismini söylemelerine gerek kalmıyormuş. Ben olduğum sürece Mai-Dao da evdeymiş. Fakat yıllar ilerledikçe Thomas da, DeAnne de ikinci önkoşula sımsıkı tutunmuşlar. Bir sessizlik, diğerinin yolunu açmış ve sonunda bu sessizlikler aralarındaki tehlikeli okyanusta kurtarıcı noktalar haline gelmiş. Thomas ve DeAnne ancak bu şekilde sağ kalabilmişler.

DWH, huzur bulmak için Iris'e sığınabileceğini ama orada da huzurdan ziyade doğrular bulacağının bildiğini söyledi.

Ayrıca huzuru Bobby'de de aramıştı. Bu düşünce, mutfak masasının diğer ucuna uzanıp, DWH'nin ellerini tutmama engel olmadı. İlk defa, mavi ve gri renkli çiftlik evinde, Thomas ve ben ortalarda olsak da DeAnne'in kendini ne kadar yalnız hissetmiş olduğunu anlıyordum.

Iris, DeAnne'e çocuk sahibi olmanın bir sözleşmeye imza atmak gibi olduğunu söylemişti. Hâkimin karısı, kızına sözleşmeler hukukunun temellerinden bahsetmişti: Taahhütler, yükümlülükler ve görevler. Doğru söyleyen kişi Iris, saydıklarının arasına sevgiyi katmaya gerek duymamıştı. Bir parça "hoşlanmak" yeterliydi.

Thomas, Bebek Harper'a sığınmıştı. Mai-Dao'nun mektuplarını Bebek Harper'a vermişti. DWH, büyük dayımın vefatından sonra, mektupları onun yatak odasındaki çekmeceli yazı masasında bulmuştu. *Bende evinin yedek anahtarları var. Büyük dayın, Thomas'ı hep sevmişti. Sevdiklerimiz için her zaman sır saklarız.* DWH, mektupların beni koridordaki masanın üstünde beklediğin söyledi.

DeAnne Whatley Hammerick'in uzun yıllar önce yazılmış bu mektupların bütün hüzün dolu detaylarını nasıl hatırlayabildiğini elbette merak ediyordum. Viskiden aldığım yu-

dumların arasında, DWH'nin bütün bunları uyduruyor olabileceğini düşünmüştüm. Sonra bunun pek de bir önemi olmadığına karar verdim. En azından ortada bir hikâye vardı. Hepimizin, nereden ve nasıl geldiğimize dair bir hikâyeye ihtiyacı vardı. Aksi takdirde, narin köklerimizden vazgeçip nasıl burada kalabilirdik.

Büyüme sancıları; arkadaşlar, sevgililer ve aileyle kurulan/kurulamayan ilişkiler; insanın ruhuyla, düşünceleriyle, bedeniyle ve geçmişiyle giriştiği bir hesaplaşma...

Küçük yaşlarından itibaren herkesten "farklı" olduğunu hisseden Linda Hammerick'in hikâyesi *Dilimdeki Acı*. Büyüdükçe, yaşadığı her deneyimle bu farklılığın sadece fiziksel olmadığını kavrayan Linda, kendi kimliğini, kişiliğini ararken hiç bilmediği gerçeklerle, hayatındaki sırlarla da yüzleşmek zorunda kalıyor. Üstelik neredeyse her kelimenin "tadını" alabilmesi onu daha da sıra dışı ve merak uyandırıcı biri haline getiriyor.

Kelimelere belli tatlar vererek *Dilimdeki Acı*'da eşine az rastlanır bir üslup kullanan ödüllü yazar Monique Truong'dan etkileyici ve sürükleyici bir roman...

"Çok iyi yazılmış, karışık bir kendini keşfetme hikâyesi."
The Boston Globe

"Son derece şefkat dolu ve ustaca bir roman."
O: The Oprah Magazine

"*Dilimdeki Acı* bir hayat hikâyesini aynı anda hem benzersiz hem de evrensel kılan nadir bir roman."
Gloria Steinem

ruhun gıdası kitaplar
iletişim

ISBN-13: 978-975-05-2854-5
9 789750 528545
KDV'DEN MUAFTIR